OKUYUCU TEFSİRİ

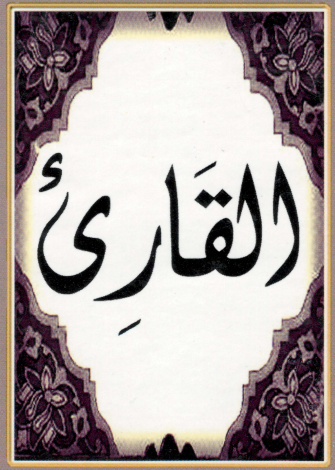

SEMRA KÜRÜN ÇEKMEGİL

5

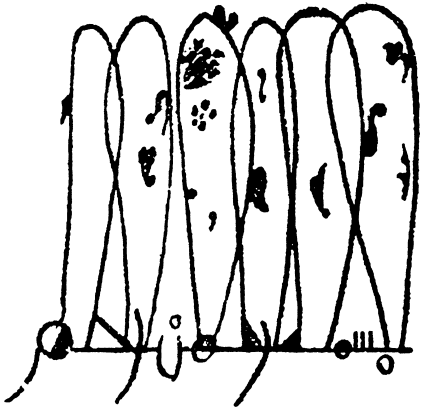

OKUYUCU TEFSİRİ
SEMRA KÜRÜN ÇEKMEGİL

•

Tashih
İBRAHİM ASLAN

•

Kapak Tasarımı
OSMAN-FATMA ARPAÇUKURU

•

Sayfa Düzeni
BÜLENT YILMAZ

•

Baskı
STEP AJANS
0212 446 88 46

İRTİBAT ADRESİ

Mimar Sinan Cad. Kantarcılar Apt. No: 32
Tlf: 0422 321 21 87 – 322 21 30
MALATYA

OKUYUCU TEFSİRİ

"Tefsîrul'l-Kari"

SEMRA KÜRÜN ÇEKMEGİL

5

Mart 2008
MALATYA

İÇİNDEKİLER

ARAF SÜRESİ · 7

ENFAL SÜRESİ · 181

TEVBE SÜRESİ · 339

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ARAF SÛRESİ

ثُمَّ بَعَثْنَا مِن بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾

7:103 Sonra onların** (o peygamberlerinin) **ardından Musa'yı ayetlerimizle Firavun'a ve onun cemiyetine** (peygamber olarak) **gönderdik de** (o ayetlere) **zulüm ettiler. Bak ki fesatçıların sonu nice oldu!

Hz. Musa'nın Firavun'la olan serüveni Kur'an-ı Kerim'de çokça bahsedilen kıssalardandır. Allah ilahi rahmeti gereği bu

fıska düşmüş fasıklar için uyarıcı olarak Hz. Musa'yı seçip vazifelendiriyor. Peygamberler toplumlarını uyarmak için ellerinden gelen her türlü fedakârlığı ve çabayı gösterirler. Uyarılarını hem bilfiil yaşayarak, hem tarihi haberlerle hem tabi olaylar ve mucizelerle çürütemeyecekleri delillerle anlatırlar. Fakat aklını hevasına takanlar tüm uyarılara rağmen uyarıcıları gerek bizim gibi bir beşer diyerek, gerek sihirbaz, gerek şair, kâhin yakıştırmaları ile onları anlamaktan ziyade; köşeye sıkıştırıp etkisiz kılmak için ellerinden gelen karşı çıkışlarda bulunuyorlar. Küfrün mantığı hep aynıdır; hevasına uymayan, arzularını tatmine engel olanlara karşı hep tepkisel tavırlar sergilemişlerdir. Bu hususta her türlü girişimlerde bulunurlar; her tür zulmü reva görürler. Böylesine hevasını ilahlaştıranlar uyanmazlar. Küfür onların kemikleşmiş karakteri haline gelmişse feci bir akıbete maruz kalacaklardır

Mevdudi bu hususta şunları kaydetmiştir: "Bütün bir mücadele tarihi de göstermektedir ki, mücadele halkı için ve hatta tüm insanlık için doğruların yerleşmesi uğruna, herhangi bir maddi vesile peşinde koşmadan kendinden çok büyük ve güçlü insanlar ya da devletler tarafından korunan, batıla karşı küçük gurubun savaşımı ile başlar. Nihayetinde de bu mücadeleden bir zafer elde edilir. Hakkın peygamberinin tebliğine engel olmak için kâfirlerin yaptıkları planların, kötülüklerin nasıl neti-

cede kendilerine geri döndüğünü, Kureyşlilere görüp de ders almaları uyarısı yapılmaktadır. Allah'ın, haklarındaki son kararı uygulama uyarısı yapılmakta. Allah, haklarında ki son kararı uygulamadan evvel, belki kendilerine çeki düzen verirler diye kâfirlere uzunca bir mühlet verir. Allah, bir uyarıdan, açık bir işaretten ve olaydan hiç ders almayanlara ibret-i âlem için ceza verir.

Bu ayetle muhaliflerin, eziyet ve işkencelerinin hedefi haline gelmiş mü'minlerin alması gereken ders; sayıca düşmandan az oluşları, güçsüz oluşları, kendilerinin mücadele azimlerini kırmamalı. Onları asla yıldırmamalı. Ayrıca, 'Allah'ın yardımı nerede kaldı' diyerek kalplerinde en ufak bir burukluk hâsıl olmamalıdır.

❀ ❀ ❀

وَقَالَ مُوسَى يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

7:104 Musa: "Ey Firavun, dedi, ben hiç şüphesiz ki âlemlerin Rabbi katından gönderilmiş bir peygamberim".

Peygamberlik, zincir halkaları gibidir. Biri kendinden önceki ve sonrakini doğrular. Hepsi de bir olan Allah'a kulluğa

davet eder, insanları içerisinde bulundukları kötülüklerden sakındırmak için ellerinden gelen çabayı gösterirler. Bu çabalarının karşısında insanlardan hiçbir ücret istemedikleri gibi, başka türlü de görünmezler.(38/86) Kendilerine yapılan eza ve cefalara rağmen elçilik vazifesini yerine getirirler. İşte bu tavırları bile onların Allah tarafından seçilmiş olduğuna bir delil değil midir? Gel gör ki aklını hevasıyla köreltenler bu gerçeği anlamazlar. Onlar önlerinde eğildikleri putlarından başlarını doğrultamazlar ki hakikati görebilsinler.

❀ ❀ ❀

حَقِيقٌ عَلَى أَن لاَّ أَقُولَ عَلَى اللهِ إِلاَّ الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُم بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾

7:105 "Allah'a karşı haktan başkasını söylememekliğim (üzerime) borcdur. Size Rabbiniz'den açık bir alametle gelmişimdir. Artık İsrail oğullarını benimle beraber gönder".

Elbette Allah'ı bilen ve onu vahiy doğrultusunda tanıyan biri gerçeği söyler. Ve hevasından asla bir şey eklemezler. Bil-

dirdikleri vahyedilenden başkası değildir." (53/3,4) Bunu söylemekte üzerlerine vecibedir. "Ey Resul! Sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun..." (5/67) "Biz peygamberlerden söz almıştık; senden, Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan ve Meryem oğlu İsa'dan da, (Evet) biz onlardan pek sağlam bir söz aldık." (33/7)

O resuller ki imanda şehadete şahittirler. Bu şahitlik onları bu yolda koşturur. O mü'minler ki onlar da resullerin şahsında şehadete şahit olup bu uğurda gereken bedeli ödemekten çekinmezler. Bu sorumluluk onların üzerlerine bir vecibedir.

"...Size Rabbiniz'den açık bir alametle gelmişimdir." Allah Hz. Musa'yı birçok mucizelerle göndermiştir. [1]

Peygamber, bu gerçeğe inandırmak için Rabbi'nden mucize getirdiğini de açıklıyor.

İnsanları, kendine kulluğa zorlayan Firavun'a İsrail oğullarını bırakmasını ve onların bir olan Allah'a kulluk ederek hürriyetlerine kavuşmaları için serbest bırakmasını istiyor. Bu davet ise insanları kula kul olma zilletinden kurtaran bir davettir. Elbette bu, yeryüzü ilahlığına soyunmuş kişilere karşı açılan bir savaştır.

---

[1] Bkz. 17/101,28/30-32

Onlar sömürü çarklarını tersine döndüren çağrıyı anlamışlardı, dolayısıyla Hz. Musa'nın mucize getirme ihtimalini düşünmedikleri için hiç tereddüt etmeden ondan mucize göstermesini isterler.

❀ ❀ ❀

قَالَ إِن كُنتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾

***7:106** (Fir'avn şöyle) dedi: "Eğer sen bir ayet (mucize) getirdiysen göster onu, eğer sadıklardan isen".*

Allah'ı takdir edemeyen, kaba gücüne güvenip idareyi ellerinde tutanlar daima karşılarındaki hak davetçilerini hor gördükleri için bir güce sahip olmadıklarını sanırlar. İşte bu zan ve cahil cesareti ile Hz. Musa'dan mucize göstermesini istiyorlar. Amaçları, Hz. Musa'ya inanmak değil, nasıl olsa böyle bir şey yapamaz diyerek; dolayısıyla onun yalancı ve güçsüz olduğunu ortaya çıkararak, hasmını kolaylıkla susturup mağlup etmektir.

Kâhinler Firavun'a, İsrail oğullarından bir erkek çocuğu dünyaya geleceğini ve saltanatını yıkacağını söylemişlerdi. O da İsrail oğullarından dünyaya gelecek erkek çocuklarını öldürtüyordu. Kendince tüm tedbirleri alıyordu.

Hile tuzak komplolarla çarkını döndüren gafiller Allah'ın mekrine karşı hangi tedbiri alabilirler ki, mutlak güç sahibi Allah o çocuğu kendi elleriyle büyüttürdü ve karşısına çıkardı. (20/39)

Yaratıcı gücü, ısrar ve inatla görmek istemeyen müstekbirler hep böyledir. Öpemeyecekleri elleri hep bükmeye çalışırlar. Psikolojik ve fiziksel baskılarla, sıcak soğuk savaşlarla işlerini halletmeye çalışırlar. İdare mekanizmasında yandaşların, destekçilerini besleyerek iktidarlarını sağlamlaştırırlarken halklarını köleleştirerek emir kulu yaparlar.

Karunları, Hamanları, Belamları ve köleleri olmadıkça işlerini yürütemezler. Fakat mekri (tuzağı) güçlü olan Allah onların köleleştirdikleri arasından birini seçip yüreklendirerek hakka, adalete davet ettirir. İşte Hz. Musa bu yürekle tek başına Allah'tan aldığı güç ve yardımla Firavun'u aciz kılacak mucizeleri ortaya koyar.

❁ ❁ ❁

فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ
لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٠٨﴾

7:107 Bunun üzerine (Musa) asasını bıraktı, bir de ne görsünler: O, apaçık bir ejderhadır.

7:108 Elini çıkardı. Ne görsünler: O da temaşa edenlere (ışıklar saçan) bembeyaz (bir el).

İşte Hz. Musa insanüstü mucizelerini ortaya koyunca Firavun'un hayalleri suya düşer. Hz. Musa bu mucizeleri ortaya koyanın Allah olduğunu O'nun dilemesiyle gerçekleştiğini itiraf ederek Allah'a ve O'nun iradesine boyun eğmelerine ikna etmeye çalışır.

Hz. Musa; bu mucize benim sözümün doğruluğunu ispatlıyor diyerek, Allah'ın seçmiş olduğu elçisi olduğuna inanmalarını istiyor. Bu sözlerin onların üzerinde bir etkisi olmadığı gibi, tepkilerini artırdı. Çünkü buna inanmaları kendilerinin ilahlık makamından inmeleri, otoritelerinin ve saltanatlarının sarsılmasıydı. İşte bu sebeble hakikati anlamış olsalar da üstünü örtmek için Hz. Musa'yı usta bir sihirbaz olarak itham ediyorlardı.

Asanın mucizevî bir şekilde yılana dönüşmesini görünüş ile gerçeklik arasındaki farlılığı kavramak üzere seçilmiş kullarına bahşedilmiş manevi bir sezgi olarak yorumlayanları, Mevdudi ikaz ederek diyor ki; Onlar Kitabullah'a karşı şüpheci bir

tavır takındıklarının farkında değildirler. Zira Kur'an-ı Kerim bu metinde ve başka yerlerde bu asadan ve Hz. Musa'nın bundan korktuğundan bahseden bu tür tabiatüstü olayları Allah'ın bir ayeti olarak sunar". (Tefhimu'l Kur'an)

❀ ❀ ❀

قَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَن
يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

7:109,110 Firavun'un kavminden ileri gelenler dedi ki: "Bu sizi yurdunuzdan çıkarmak isteyen bilgin bir büyücüdür muhakkak". (Firavun sordu:) "O halde ne buyuruyorsunuz?"

İnkâra şartlanmış olan kimseler hakkın hak olduğunu bilmediklerinden değil, işlerine gelmediği için çeşitli itirazlar ileri sürerler. İktidarda gözü var, mecnun, sihirbaz gibi ithamlarda bulunarak insanların hakikati anlamalarına engel olurlar. Bunu özellikle de iktidarda belli vazifelere ve makamlara getirilmiş kimseler, tepelerindeki liderlerini güya destekliyor görünerek kendi yerlerini korumaya çalışırlar.

❀ ❀ ❀

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ

سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

7:111, 112 Dediler ki: "Onunla kardeşini alıkoy, şehirlere toplayıcılar yolla da bilgiç sihirbaz (lar)ın hepsini getirsinler sana".

"Onu ve kardeşini alıkoy". Sihirbazlar toplanıncaya kadar Hz. Musa ve kardeşinin halkla ilişkilerini keserek aleyhlerine olmadık propagandalar yaptılar. Onları bedevi, barbar ve terörist ilan ederken, halklarına politik söylemlerle ideolojilerini en cazip şekilde sunarlar. Zevke sefaya, eğlenceye çekerek düşüncelerini kısırlaştırırlar.

O gün bunları sihirbazlarıyla yaparlardı. Bugünde medya aracılığıyla yapmaktalar.

Bütün bunları iktidarlarını korumak için yaparlar. Putperestler bunu yaparken halkın rağbet ettiği din adamlarını ve kâhinlerini de yanlarına alırlar. Vazifelerinde başarılı oldukları takdirde üstün statü sahibi olacakları vaat edilir.

❀ ❀ ❀

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ
الْغَالِبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٣﴾

7:113 Sihirbazlar Firavun'a geldi. Dediler ki: "Eğer galebeyi kazananlar biz olursak elbet bize bir mükâfat var, değil mi?"

7:114 (Firavun): "Var ya, dedi, hem siz (benim) en yakınlar(ım)dan da olacaksınız muhakkak".

Kâfirler kendilerini haklı çıkarabilmek, Allah'ın elçilerini yalanlamak için onları büyücülükle, büyü yapmakla itham ederler. Aslında bu davranışlarıyla kendilerine ters düşmüş oluyorlar. Çünkü büyücülükle suçladıkları peygamberi mağlup etmek için kendi büyücülerinden yardım umuyorlar.

Bütün bunlar belli azınlığın çıkarı için yapılır. Halkların değerleri ve idealleriyle oynanır. Bu bakımdan Allah kullarının böylesi şeylere aldanmamaları, aklını kullananlardan olmalarını Kur'an'ı kerimde defaatle tembihlemiştir.

Sihir-büyü İslam'ın kesin olarak yasakladığı din ile alakası

olmayan el çabukluğu ile yapılan hareket ve insan ve toplum pisikolojisi dikkate alınarak söylenen sözlerdir. İki söz bir büyüdür cümlesinden yola çıkarak ruh üzerine tesir yapmaktır. Allah inancının ve sağlam düşüncenin zayıfladığı dönemlerde bu tür girişimler daha çok kabul görür. Allah'ın kudreti unutularak sihirbaz ve kâhinlerin sözleri geçerli olur.

Mısır'da, Musa (as)'dan evvel sihirbazların hayata ve ölüme tasarruf ettiklerine, iyi veya kötü cinleri yardım için çağırma gücüne sahip olduklarına ve tabiat kuvvetlerini diledikleri gibi kullanabileceklerine inanılıyordu.

İşte Allah bu inanışın aldatıcılığını kendilerine göstermek için Hz. Musa'yı mucizelerle göndermiştir. Fakat bu gerçeği görmek istemeyenler ona galebe çalmak için bütün sihirbazlarını bir araya getirerek hasımlarını mağlup etmeyi planladılar.

Allah'ın gücünü ve yardımını göz ardı eden cahiller kaba güç ve çokluklarıyla hep baskın çıkacaklarının vehmiyle kendilerinden emin olarak hak erlerine karşı cephe alırlar.

Şu bir gerçek ki batıl ideolojiler idare mekanizmasını işletirken kâhinlerini, belamlarını, yanlarına alarak halklarını idare ederler. Kâhinlerle sıkıntılarının çözümünü belamlarla da dini mes'elelerini hallederek işlerini yürütürler. Bu bakımdan hep hakikat ehlini sustururlar. Kaba güç ve kuvvetlerine güvenip

karşı tarafı da zayıf gördüklerinden bu tür karşılaşmaları meydanlarda halkın önünde yaparlar. (20/58,66)

❀ ❀ ❀

قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَن تُلْقِيَ وَإِمَّا أَن نَّكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾
قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا
بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ
تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾

7:115 (Sihirbazlar) ***dediler: "Musa, sen mi*** *(ilkin hünerini ortaya)* ***atacaksın, yoksa atanlar biz mi olalım".***

7:116 (Musa); ***"Siz atın" dedi. Vakta ki attılar, halkın gözlerini büyülediler, onlara korku saldılar, büyük bir sihir*** *(meydana)* ***getirmiş oldular.***

7:117 ***Biz de Musa'ya: "Bırak asanı" diye vahyettik. Bir de ne görsünler: Bu, onların bütün uydurup düzdüklerini yakalayıp yutuyor!***

Burada Asa'nın yılana dönüşmesini ilahi bir ayet olarak kabul ediyor ve ilahi kelamın yani ilmin bütün zanları, hayalleri mağlup edeceği gerçeğini ortaya koyuyor. Firavuni zihniyetlerin inatla hakka karşı geldiklerini ve doğrunun karşısında yılmaz bir savaş vererek mağlup etmeye şiddetle direnirler ve iman ehlini olmadık komplolarla susturmak, sindirmek için iftiralarla zulümlere tabi tutarlar.

İnananlar onları hakka, doğruya çağırdıkça kaybedecekleri sultanın ve hevalarının ellerinden gideceği endişesi onları çıldırtır ve dolayısıyla dost sesi duymazlar da sırf Allah'ın ayetlerine inanıyorlar diye böyle davranırlar. Allah'ın gücünü, Allah'ın ayetlerini hangi güç mağlup edebilir.

Allah bu iki zıt zihniyetin arasını o ilim asasıyla ayırdı. 118. ayette de belirtildiği gibi hak yerini buldu ve Firavuni zihniyetler batıl inançlarında boğulup helak oldular.

❀ ❀ ❀

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

7:118 İşte, bu suretle hak yerini buldu, onların yapmakta oldukları şeyler de bir hiç olup gitti.

Böyle davranarak Hz. Musa'ya meydan okuyor ve korkutup sindirmeye çalışıyorlar.

Manevi güçten habersiz olanlar hep böyle ellerinde bulunan güçlere güvenerek hareket ederler.

Hz. Musa ise Rabbi'ne ve O'nun ilmine güvenerek onların meydan okumalarına karşı kendinden emin bir şekilde "Siz koyun" diyor. Bir an onların ortaya attığı ipler ve değnekler gerçekten yürüyormuş gibi oldu. (20/60)

Allah Hz. Musa'ya asasını atmasını vahyedince bir anda bütün gözler dehşetle irkiliyor.

Batıl her zaman hakkın karşısında yok olmaya mahkûmdur. Batıl, aslan postuna sarılan tavşan gibidir.

Günümüz emperyalist güçleri de böyledir. İçlerindeki korkuyla kimyasal silah, füze ve bombalarını dünya mustaz'aflarının üzerine yağdırarak kendi korkularını bastırıp yüreklere korku salmak isterler. Elbet bir gün onların da oyunlarının bozulacağı bir dönem yaşanacaktır.

❀ ❀ ❀

فَغُلِبُوا۟ هُنَالِكَ وَٱنقَلَبُوا۟ صَٰغِرِينَ ﴿١١٩﴾

7:119 Artık orada yenildiler, zelil ve makhur geri döndüler.

Buraya kadar olan bölümde sihirbazların hali ve sihrin sadece göz boyacılığı anlatılıyor. Bu ayette, yaptıkları iş ne kadar debdebeli olursa olsun gözleri büyüleyen kalplere dehşet salan ve birçok kişilere üstün olduğunu hayal ettiren batılın içinin kofluğu ortaya koyuluyor.

Hangi güç Allah'ın yaptıklarına denk bir şey vücuda getirebilir. Ve onun kudretine karşı koyabilir. O, Rahman olan Rab her şeyi bir hikmetle takdir ediyor. O kaba güç ve sultalarına dayanarak gönüllere korku saçan zalimleri bir anda nasıl perişan ediyor. Allah'a davet eden bir kişi, onların kâhinlerinin yalanlarını ortaya çıkararak, hayret ve şaşkınlıkla seyredilen manzara karşısında halkına karşı küçük düşürüyor. Firavun için bu büyük bir hezimettir. Ayrıca adamlarının karşı safa geçmesi onu öfkenin doruğuna ulaştırır.

Batıl mağlup olup gitti. Batıl yolunda olanlar da, küçüldüler zillete düştüler. "İşte onlar yenildiler".

وَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

7:120 Sihirbazlar hep birden secdeye kapandılar.

Burada meslek erbaplarının yaptıkları işin aslını, mahiyetini ve işlerin hangi şartlarda ne kazandıracağını bildiklerini görüyoruz.

Sihirbazlar yaptıkları şeyin göz boyacılık olduğunu biliyorlardı. Hakikatle buluşuncaya kadar bu meslekle iştigal edip halkları aldattılar.

Fıtrat doğruya meyyal olsa da, içerisinde yaşamış olduğu toplum, çevre, aile, atalarından gördükleri gelenekler kişide kültür ve karakterler oluşturabiliyor. Ama İslam'la şereflenip hakikatin farkında olan biri, o toplumun yanlış adet ve gelenklerini görür ve ulaşabildiklerine İslam'ı anlatır. Düşünen kimseler ise bu doğru-temiz davet ile içerisinde bulunduğu batılın yalan, zulüm ve aldatma gibi kirli işlerinin daha bir farkında olarak hemen hakka tabi olurlar. İşte bu idrakle sihirbazlar hemen secdeye kapanırlar.

Secde; şuur, huşu ve haşyet ile kulun Allah'a en yakın olma halidir.

Aklıselim ile düşünen her insan cahiliyyenin yanlışlığını gördüğü gibi hakikati de idrak eder. Yine akıllı insan yanlışa talip olmayacağı gibi doğruya talip olur. İşte sihirbazları da, bu eğilimleri, cahiliyyenin bataklığından kurtarıp imanla şereflenmişlerdi. İman gücüyle geleneklerine; yine o iman gücüyle dünyevi servet ve saltanata veda edebilmişlerdir. İşte budur imanda şehadete şahit olmak. Günümüz müstekbirlerine ve çıkarları onların önünde eğilenlere ders ola!

❁ ❁ ❁

قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

7:121, 122 "Âlemlerin Rabbi'ne, Musa ve Harun'un Rabbi'ne iman ettik" dediler.

İşte bu idrak ediş, sihirbazlara kendi nefislerinde bulundukları mutlak gerçeğe teslim olmayı nasip ediyor.

İnsanlar kendilerini müstağni görüp, inatla fikre kapısını kapatırsa iman nuru girecek yer bulamaz. İşte bu karanlık gönüller, gönüllere sızan iman nurunun etkisini anlamazlar. Onlar uzun müddet insanları kendilerine köle ettikleri için hep

böyle köle kalacaklarını sanırlar da, vicdanlara hitap eden iman nurunu görmezler. İşte bundan dolayı Firavun, sihirbazların imanı karşısında dehşete düşüp tehditler yağdırarak yeniden onlara hâkim olmaya çalışır.

Onlar; servet, şöhret ve rütbe gibi payelerle veya çeşitli psikolojik baskı ve zulümlerle insanları hükümleri altına alırlar. Saltanatlarını koruyabilmek için yapamayacakları kötülük yoktur. Ama insana imanın bahşedeceği güç ve cesaret tüm sultaları yıkacak güçtedir. Dünyalıklar için eğilip, bükülen, değerlerini dünyalıklar için ayaklarının altına alanlara sihirbazların imanı bir şamar gibi inmekte suratlara!

❀ ❀ ❀

قَالَ فِرْعَوْنُ آمَنتُم بِهِ قَبْلَ أَن آذَنَ لَكُمْ إِنَّ هَـٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾

7:123 Firavun "Ben size izin vermeden, dedi, ona iman mı ettiniz? Bu, hiç şüphesiz ki şehirde -onun halkını içinden çıkarmanız için- kurduğunuz bir hilekarlıktır. Yakında (başınıza ne geleceğini) bilirsiniz siz".

7:124 "Elbet ve elbet ellerinizi, ayaklarınızı çaprazına keseceğim. (Bundan) sonra da elbet ve elbet topunuzu astıracağım".

İmanın öyle bir güç ve güven bahşedişini görüyoruz ki bu sahnede. Daha önce gözdelerden olup erişemeyecekleri nimetlere sahip olma hayaliyle doluyken; bir anda imanın yaktığı ışıklarla bunların geçici ve basit şeyler olduğunu anlıyorlar ve hiçbir dünyevi nimetlerin cazibesine kapılmadan; Firavun'dan gelebilecek zulümlere aldırmadan kendilerinden emin bir şekilde tercihlerini imandan yana kullanıyorlar.

Onlar Hz. Musa'nın, hiçbir dünyevi nimetlerin cazibesine itibar etmediğini, böyle bir iddiada bulunmadığını görüp düşünmüşlerdi. Bunu Firavun da görmekteydi. Ancak o, tebaasına karşı durumunu gizlemek için bu girişimlerde bulunuyordu.

Hevasıyla aklını örtenler nereden bilebilirler, imanın-inkâra, hakkın-batıla galip geleceğini; makam ve serveti basit kılıp acıları mağlup edeceğini... Bu manzara karşısında hiddetleniyor, tehditler savuruyor, çevresindekileri korkutuyor Firavun. Elindeki korkunç güçlerle gururlanıyor. Dayandığı kuvvete bel bağlayıp, düştüğü aczi göremiyor. Ve hala "Ben size izin vermeden mi ona inandınız?" diye haykırıyor. Bilmiyor ki, insanların

kalıplarını esir alırlar da gönüllerine hükmedemezler. Bilmezler ki iman ferman dinlemez.

İman gibi yüce bir değer öyle birilerinin izniyle sahip olunmadığı gibi birilerinin engellemesiyle de mahrum kalınmaz. Gönlünü imana açan kimseye hiçbir güç engel olamaz. Zulümle insanlar susturulabilir ama o daha güçlü beslenir gönül derinliklerinde... Çünkü artık o iman nuruna kendileri bile müdahale edemezler. Ruhlarında yer eden gerçeklere, yakini imandan doğan nuru kimseler karartamaz. Ama zalimler doymazlar kana. Saltanatlarını ve insanlar üzerindeki hükümranlıklarını korumak için doymazlar kan dökmeye..

Tarih onların zulmünü daima kaydetmiştir. Günümüzde de temelini beşeri sistemlere dayayan batıl politikacılar gün yok ki Müslümanlara yeni bir zulüm çarkı işletmesin. Firavunlar, Karunlar, Hamanlar kolektifleşmişler. Zulmün her çeşidini gizli açık uygulamaktalar. Faili meçhuller psikolojik yıpratmalar, haksız yargılar ve 'çamur at izi kalsın' kabilinden senaryolar, komplolar...

Tarih her devirde tekerrür etmektedir. Gün gelmiş Firavun ve Nemrutlar hâkim olmuşlar. Totaliter uygulamalarla belli azınlığın dışındakileri demokratik haklarından dahi mahrum bırakmışlar, sömürü ve zulüm altında halklarını köle bir hayat

sürdürmeye mahkûm etmişler. Gün gelmiş hak dava İslam hakim olmuş, dinden uzak olanlar dahi hukuk önünde eşit tutulmuş; insanlık güven ve adalet yüzü görmüştür.

Evet, sünnetullah gereği Allah çalışana ve dava uğrunda mücadele verenlere muvaffakiyet verir.

Hayat bir imtihandır. İnanan, hangi asırda ve hangi şartlar içerisinde yaşarsa yaşasın, samimi gayretlerle dini yaşar ve dava edinirse kurtulanlardan olur. Sihirbazların imanı örnek olmalı Müslümanlara.

❀ ❀ ❀

قَالُوٓاْ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾

7:125 "Biz, dediler, şüphesiz ki nihayet (ölerek) Rabbimiz'e dönücüleriz".

İmana erdiren iki inandırıcı gerçek Bu iki oluşa insan nasıl müdahale edemiyorsa, ölüm sonrası oluşlara da müdahale edemeyeceğini anlar ve o, yolda istikamet üzere yürümesinden kimse alıkoyamaz. Doğum ve ölüm! İman etmeye en kesin delil; herkes ölüyor, bu gerçeği kimse değiştiremiyor. Zamanına şekline kimse müdahale edemiyor. Ölüm nasıl gelirse gelsin, şekli

önemli değil; iman ehli olduktan sonra mutlak Rabbin katında huzurlu bir hayat başlayacaktır. Dönüşe bu şekilde inananları hangi korku imandan, imani değerlerden yüz çevirtir?

İnananlar bilirler ki, kâfirler mü'minlerin düşmanıdır. Dolayısıyla, ya batıla boyun eğilecek veya akide mücadelesi verilecektir. Akide savaşı verenler zalimlere yalvarmaz, güçleri varsa onlarla uzlaşma masasına oturmaz, boyun eğmez ve özür dilemez. Gücü nispetinde tebliğ ibadetini yapar. Buna engel olanlarla mücadele eder. (9/12)

Ancak sulh zamanlarında onlarla iyi geçinmesinde bir beis olmaz. (60/8)

Bu şuura eren insanlar kendilerine karşı açılan savaşın, yapılan kovuşturmanın bir akide savaşı olduğunun idrakiyle hareket eder. Bu ayete misalleri; 20. asrın mücahidi Seyyid Kutup, Şeyh Ahmet Yasin, Hasan El Benna ve daha nice adsız kahramanlar, Firavun'un sihirbazları gibi cahiliyyeye meydan okumuş şühedadırlar.

Maddenin tutsağı olanlar arasında yaşamak elbette zordur. İman insanı etkileyip hayata yön verdiğinde işte böyle içte sakladığı güç ve değer ortaya çıkar. İman etmeden, bir inanca teslim olmadan cesur olmak mümkün değildir. İman cesareti besler. Korkulara cevap verebilecek en güçlü ses imandır. Güçten

korkmaktansa güç kullanma yoluna gitmek zalimin cesaretini, gücünü kırar.

İnsan günlük hayatında korkaklık yerine cesareti; yolsuzluk, hırsızlık yerine dürüstlüğü; kurulu düzenin kuklası olmak yerine vicdanın ve hakkın sesini dinlemeyi tercih ederek her seferinde kendini gerçekleştirme yolunda bir adım atmış olur.

Asil ve yüce insanlar nadirdir. Ancak bunlar iman yolunda çabalar göstererek insanlara hayatın manasını, güzelliğini ve ulviyetini görmelerini sağlarlar.

Evet, bu bağlamda sorumluluk duygusu insanın kendi yaralarına, duyduğu onca acıya rağmen, cesaretle bakabilmesini gerektirir. Kahraman kefenini beline sarmadan idealini savunamaz.

İmanı kabul etmek, yaşamak ve müdafaa etmek fazilettir, yüceliktir. Hayatını tehlikeye atarak onu yüceltmek kahramanlıktır. Korkulara yenilenler hayata yenilmiş olurlar.

Kafir olarak ölmekten, elleri ayakları kesilmekten cehennemlik olmak daha kötüdür. Nice hayat vardır ki ölüm ondan daha hayırlıdır.

Zelil olana zillet kolaydır. Çünkü ölünün yaradan incineceği yoktur.

❀ ❀ ❀

وَمَا تَنقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾

7:126 "Sen bizden, başka bir sebeple değil, ancak Rabbimiz'in ayetlerine – onlar bize geldiği zaman – iman ettik diye intikam alacaksın". (Sonra şöyle niyaz ettiler:) "Ey Rabbimiz, üstümüze sabır yağdır, bizi Müslümanlar olarak öldür".

İşte küfrün gerçek yüzü; bugüne kadar gözdelerden olanlar dahi iman eder etmez düşman biliniyorlar. Çünkü onlar iktidarın nabzını ellerinde tutuyorlardı, öyle halktan ve cahil birileri olsa idiler onlara o kadar ilişmezlerdi. Ama onlara ihtiyaçları vardı. Belam ve kâhinlerle içerisinden çıkamadıkları sıkıntıları hallederlerdi. Halklarını onların telkinleriyle yönlendirir, din işlerinde lehlerine uyacak şekilde fetvalar verdirip istediklerini yaparlardı. İdarede sağlam sacayağı olanlar desteklerini çekerlerse iktidarları çatırdayacaktı. Dolayısıyla onlara, halk nezdinde vatan haini, halkın huzurunu bozan, fitneci gibi damgalar vurarak yüreklerin dayanamayacağı zulümler yapılırdı.

Günümüz cahiliyyesi de öyle değil mi? Bilmez kimselere ses çıkarmazlarken üniversitelerde okuyan, kamu alanlarında çalışan, dinlerini yaşamaktan, namaz kılıp başlarını örtmekten menedilirler. Fitneci ve terörist ilan edilerek yasasız sorgulamalarla en tabii halkları ellerinden alınır. Hapis ve işkence cezalarına çarptırılırlar.

Medya aracılığı ve yanlarına aldıkları teşkilatları ile bu işi lehlerine icra ederler.

İnsanlar bunlara karşı çok tedbirli uyanık olmalıdırlar. Sabırla Müslüman olarak hayatlarını sürdürmelidirler. Çünkü talep ettiklerine ancak imanın güzellilerine kavuşmakla sahip olurlar.

Bilinçle, inançla elde edilenleri kimse elinizden alamaz. O halde sabredin. Karşılaşılacak sıkıntılar geçicidir, sıkıntıların arkası fetihtir.

Elim ve daim bir azaptan kurtaracak eylem iman, itaat ve cihattır. Fethe giden yolculukta sabır ve sebat ile yürümek lazımdır. İnsanın azmi ve iman gücü her silahı mağlup eder.

Bu öyle bir imandır ki, sahibini varacağı menzile huzurla kavuşturur. Rabbi'ne yönelmenin verdiği güvenle itminan içerisindedir. Hak ile batılın mücadelesinde düşmanlardan gelecek bela ve sıkıntılara sabrederek fitnelere karşı koymaya çalışır.

Tağuta boyun eğmektense Allah'a kavuşmayı ister.

Seyyid Kutub'un deyimiyle: "Gönül Allah'a ulaşmayı isterse zulüm ne yapabilir". İman her şeyin üstünde tutulduğu zaman görülecektir ki, azim acıları mağlup eder ve sadece Allah'a kulluktaki hürriyete kavuşarak manen üstün olup Rabbi'nin vereceği makamla mesrur olur. Bundan başka hayatın adı ise, kula kul olup hür-köle olmaktır.

Güzel akıbet muttakilerindir. Zalimlerin eli sadece bu dünyaya hükmedebilir, zulümleri sadece bu dünya içindir. [2]

❀ ❀ ❀

وَقَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾

7:127 Firavun kavminden olan ileri gelenler şöyle dedi: "Musa'yı ve kavmini - fesatçılık etmeleri, seni de, tanrılarını

[2] Bkz. 20/72-75

da terk etmesi mi için mi - bu toprakta (Mısırda) bırakacaksın"? O da: "(eskiden olduğu gibi yine) oğullarını öldürtürüz, yalnız kadınlarını sağ bırakırız. Şüphesiz ki biz onların tepesinde kahredicileriz" dedi.

Burada iman ehlinin büyük teenni ve tevekkülü karşısında beşerin beşere kul olduğu sahnede kin, nefret ve öfke dolu tavırlarını görmekteyiz.

Zalimi tepede tutan hükümet ileri gelenleri; eğer bunlara karşı tedbir alınmaz ise ellerindeki hâkimiyetin gideceğini ve böylece bizim dinî ve medeni nizamımızı istedikleri nizamla değiştirecek diye en can alıcı noktadan girerek zalimi tahrik edip galeyana getiriyorlar.

Beşeri sistemler çarklarını hep böyle döndürürler. Günümüz emperyalist sultacıları da hep böyle yapmaktadırlar. Hak davetçilerini terörist ilan edip hâkim olan demokrasiyi yıkmakla suçlayıp olmadık zulmü reva görürler. Nitekim Irak'ta, Afganistan'da, Çeçenistan ve daha birçok bölgelerde demokrasiyi götürme adına haksız işgal ve zulümleri icra etmektedirler.

Dünya ilahlığına soyunmuş Firavunlar, toplumları sistemlerine baş eğdirmek için acımasız zulümleriyle yüreklere korkular salmaktalar.

"O kavmini korkuttu ve bunun üzerine kendisine itaat ettiler. Gerçekten onlar fasıklar topluluğu idiler".

Elbette hakkı bilmeyen batıldan korkar ve ona boyun eğer. İnsanın hayatta değer verdiği bir inancı, ideali olmaz ise böylesi yardakçı bir cesaretle zillet içerisinde yaşar ve zulmün destekçisi olur.

Burada verilmek istenen mesaj yeryüzü Allah'ın mülküdür. Hem hak ve hem batıl bu mülkte konaklamaktadır. Dava adamları hadiselerin dış görünüşüne, kof batılın hâkim oluşuna bakarak acze düşmesinler. Sihirbazları; Hz. Musa, Hz. İbrahim ve küfre karşı tek başına meydan okuyan o kahramanları örnek alarak mücadele vermelidirler. Başlarına gelenlere sabredip Allah'ın bir ilmine göre tecelli ettiğini düşünerek, ölüm ötesini düşleyerek güzel neticenin Allah'tan korkanlara olacağını hatırlayarak Rabbi'ne teveccüh etmelidirler.

Ömür ne kadar olursa olsun dönüş Allah'adır. Beden fanidir. Ölümün geliş şekli değil, ruhun hangi şekilde teslim edilişi önemlidir. Sihirbazların şahsında bu gerçek idrak edilmelidir.

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾

7:128 Musa, kavmine: "Allah'tan yardım isteyin. Katlanın. Şüphesiz ki yer, Allah'ındır. Ona kullarından kimi dilerse onu mirasçı yapar. Netice ise (fenalıklardan) sakınanlarındır" dedi.

İman bunu gerektirir. İmanı ve imani değerleri Allah'tan alıp korumak ve yaşamak için, sabır ve yardımı, kudret sahibi yüce Yaratıcı'dan istemelidir.

Varlığın sahibi O'dur. Münkirlerin hükümranlık sahibi olması daim değildir. Gerçek odur ki, yeryüzü Allah'ındır. O, iradesi ve takdiri gereği varlıkları mülkünde konaklandırmaktadır. O, hikmeti ve kanununa göre kullarından dilediğini yeryüzüne varis kılar. Yeryüzünde hiçbir varlık sonsuz değildir; ama müntesiplerinin samimi gayretlerine göre milletlerin ömürleri uzar ve kısalır. Sistemlerin çöküşü veya yükselişi buna bağlıdır. Küfrün zulmünden korkup sinenler onların gücünü ve ömrünü uzatmış olur. Zulme boyun eğmekle zulüm kalkmaz. Siz korkup diz çöktükçe onlar güçlü ve büyük görünür. Sizler ilahi ira-

denin ve iman hikmetinin size kazandıracakları ile küfrün ikrah edici yüzünü görün de onlara karşı mücadele verin.

Siz bu mücadele ile ancak onların zulmünü bertaraf edersiniz. Bunun en pratik yolu da yüreğinizdeki taşıyacağınız iman silahıdır. Tüm silahlara herkes çaba gösterdiği oranda sahip olabilir ama sizdeki iman silahına münkirler asla sahip olamazlar.

❀ ❀ ❀

قَالُوا أُوذِينَا مِن قَبْلِ أَن تَأْتِيَنَا وَمِن بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَن يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

7:129 (İsrail oğulları) : " Biz dediler, sen bize (peygamber olarak) gelmezden evvel de, bize geldiğinden sonra da işkenceye düçar edildik". (Musa şöyle) dedi: "Umulur ki Rabbiniz düşmanınızı helak edecek, sizi bu yerde hükümdar yapacak da nasıl hareket edeceğinize bakacaktır".

Bu itirafta gösteriyor ki zalimin zulmünün arkası, önü ve sonu yoktur. Zulümlerinin nereden, nasıl geleceği belli olmaz. Yanlarında olduğunuz, menfaatlerini umduğunuz bir anda işler aleyhinize dönebilir. En ufak bir eleştiri, bir doğruyu doğrulama veya bir öğüt ve hak arama gibi bir durumda size düşman kesilebilirler. Tıpkı sihirbazların durumu gibi. Sihirbazlar onlara ne hakaret ettiler, ne mallarını talan ettiler, ne de canlarına kast ettiler; kötülüğe dair ne yapmışlardı! Yaptıkları tek şey hakikate iman etmeleri idi. Küfrün içerisindeki zilleti ve zulmü, iman nuru ile gören sihirbazların itirafı ne müthiş bir uyarı ve teşviktir inananlara...

Allah bu olayları en etkili tasvirlerle anlatarak kullarının iman ve mücadele azmi ile bilenmelerini öğütlüyor.

Seyyid Kutub'un yorumuyla: " Hz. Musa hikmet gözü ile idrak ediyor ki, Allah'ın kanunu sabredenlere de, inkâr edenlere de kendi vadine uygun olarak tecelli etmektedir. Ve bu ilahi kanunun gerisinde Allah'u Teala'nın, putları ve putperestleri helak edip yalnız Allah'a sığınan O'ndan yardım dileyen ve sabredenleri yeryüzüne halife kıldığı hususunu müşahede ediyor. Ve kavmini ilahi iradenin tecelli zemini bulduğu kanunların cereyan tarzına göre sevk ediyor. O, mes'elenin başıboş bir durum olmadığını, bir imtihan olduğunu belirtiyor.

"O zaman nasıl hareket edeceğinize bakacaktır"... Çünkü Allah-u Teala olacak şeyleri olmadan önce bilir. Ne var ki Allah'ın kanunu, vadi gereği olarak insanları ayan beyan vuku bulmadan her hangi bir konuda hesaba çekmeyecektir"... (*Fizilal*, Hikmet Yay. 1973, İstanbul)

Yani düşmanın helaki veya mü'minlerin iktidarı şu beyyineye göre tecelli eder. "Allah sizlerden iman edip iyi davranışlarda bulunanlara, kendilerinden öncekileri sahip ve hâkim kıldığı gibi onları da yeryüzüne sahip ve hâkim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği dini (İslam'ı) onların iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve (geçirdikleri) korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını vaat etti. Çünkü onlar bana kulluk ederler, hiçbir şeyi bana eş tutmazlar. Artık bundan sonra kim inkâr ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır." (24/55) İnananlar dünyevileşip uğruna şirk koşmayıp, dinlerini her şeyin üstünde tutup dava edinirlerse yeryüzünde iktidar sahibi olabilecek vadine mazhardırlar, hayatları aksine tecelli ettiği sürece gerileyip giderek iktidarlarını maddi, manevi kaybedeceklerdir.

Bir manada hayat sebep netice ilişkileri doğrultusunda bir imtihandır. İnsanlar bolluk ve darlıkla imtihan edilirken kim sabredip hamd edip şükredecek; kim azıp şımaracak diye işte

bundan sonraki ayetler azıp şımaranların imtihandan ders almadıklarını açıklıyor.

❀ ❀ ❀

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَونَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّن الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾ فَإِذَا جَاءتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُواْ لَنَا هَـذِهِ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُواْ بِمُوسَى وَمَن مَّعَهُ أَلا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِندَ اللّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

7:130 And olsun ki biz Firavun hanedanını, düşünüp ibret alsınlar diye, yıllarca kuraklıkla, mahsullerin kıtlığıyla tutup sıktık".

7:131 Fakat onlara iyilik gelince: "Bu, bizim hakkımızdır" dediler. Eğer kendilerine bir fenalık da gelirse, Musa ile onun beraberindekilere uğursuzluk yüklerlerdi. Gözünüzü açın ki onların uğursuzluğu (cezaen hak ettikleri için) ancak Allah tarafındadır. Fakat çokları bilmezler.

İnkârda inatlaşmış, hevası ile basiretini örtmüş kimseler; güç yetiremedikleri, üstesinden gelemedikleri şeyleri tabii bir olay olarak değerlendirir, "atalarımız da böyle sıkıntılar çekmişlerdi" diyerek ibret almazlar. Oysa bu sıkıntılar insanların uyanmaları için Allah'ın bir rahmetidir. Fakat fasıkların imtihanı kabul etmedikleri bir yana, bir de başlarına gelen sıkıntıyı karşılarındaki kimselerin uğursuzluğu olarak görürler. Müstağni ve mütekebbir kimselerin bir huyu da, her hayrı ve iyiliği kendilerinden bilmeleridir. Allah bu fasık cahillerin vasıflarını anlatarak düşünenlere ders verir.

Şu bir gerçek ki sürekli karnı tok, sıhhati yerinde, işleri yolunda olanlar, ciddi bir zikir uyanıklığı içerisinde olmaz iseler gaflete, israf ve sefahate düşüp sapmaları daha kolaylaşır. Giderek dünyevi menfaatlerinin zayi olmaması için, içine sinmese de bazı yanlışları hem yapıp hem de yanlışlara susacak ve böylece kendi içinde çelişkiler yaşayacaktır. Toplumda ekseri sapanlar bu kimselerdir. İşte Allah öğüt alabilecekleri, farklı imtihan soruları ile uyarır. [3]

❀ ❀ ❀

[3] Bkz. 6/42,43,7/94,95,9/126,32/21,

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِن آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

7:132 Dediler: "Bizi büyülemek için her ne mucize getirsen sana iman ediciler değiliz biz".

Uğradıkları hiçbir nasihatten ibret almayan, hevası aklını körelten kimseler, hangi öğüt ve ikaz ile uyarırsanız uyarın, yine o yüce kudretin azametli nizamına iman etmezler. (6/111, 15/14,15) Güneşin girmemesi için kalın kapılar örtenler nasıl güneşten yararlanmıyorlarsa bunlarda inatla hakikate kapılarını örttükleri için iman huzmeleri sızmaz içlerine. İnsanlar ne kadar kapılarını kapatsalar da güneş her sabah doğuyor ise hakikatta var ve bir gün onunla yüz yüze gelecektir insanlar. Vara yok diyenler önce kendilerini yok etsinler! Var olmayan bir şeyin lafı da olmaz. Keşke düşünüp de akletseler!

❀ ❀ ❀

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ
مُّفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

7:133 Bunun üzerine biz de, ayrı ayrı alametler olmak üzere, başlarına tufan, çekirge, haşarat, kurbağalar ve kan gönderdik. (böyle iken) yine (İman etmeyi) kibirlerine yedi-remediler. Onlar öyle günahkârlar güruhu idiler.

Hevası hislerini katılaştıran cahil ve kör kimseler imtihan sorularında, Allah'ın kudret elini görmeyi istemezler. Çünkü hayatlarını hevalarına uydurarak fıtratlarını bozmuşlardır. Dolayısıyla her şeyi kör bir tesadüf eseri olarak değerlendirdikleri gibi, birilerinin uğursuzluğundan kaynaklandığı hurafesine bağlarlar. Düşünseler hangi uğursuzluk, hangi büyü bu kadar belaları yağdırabilir? Bu söyledikleri gerçek ise kendileri de bu gücü, bu sihri kullansınlar da uğursuz kimseleri yok edip büyüleri ile belaları üzerlerinden kaldırsınlar. Oysa daha önce sihirbazlarını toplayıp Hz. Musa'yı mağlup etmek istemişlerdi ama bunda muvaffak olamadıkları gibi sihirbazları da hakkın gerçekliğini görüp iman etmişlerdi. Bütün bunlar gösteriyor ki ve onlar da biliyor ve anlıyorlardı ki bu olanlar ne sihir, ne de her-

hangi birinin yüzünden başa gelen uğursuzluktur. Onlar sırf yobazlık, inançsızlık ve kibirlerinden dolayı inkâr ediyorlardı.

Bu tür inatçı, mütekebbir kimseler, iç dünyalarında doğruyu görseler de bir adım dahi geri atmazlar. Dediğim dedik felsefesiyle iddialarında diretirler. Allah'ın rahmetine kapılarını kapatan bu muannitler mümkün değil iman etmezler.

❁ ❁ ❁

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ لَئِن كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٣٤﴾

7:134 Üzerlerine o azap çökünce: "Ya Musa, dediler, bizim için Rabbi'ne - sana olan ahdi hürmetine- dua et. Eğer bu azabı bizden ayırıp sıyırırsan, and olsun, sana katiyen iman edeceğiz. Andolsun, sana katiyen iman edeceğiz. Andolsun İsrail oğullarını da seninle beraber mutlak göndereceğiz".

Ne büyük bir çelişki, hem iman etmeyin, hem de iman edenlerden başınızdaki belayı kaldırması için dua isteyin. Niye putlarından istemiyorlar? Maddi güç ve iktidar güçleriyle meselelerini halletseler ya! Onlar da biliyorlar ki bu öyle putların yapabileceği işlerden değildir. Çünkü onlar putlarını kendi hevalarına göre idare ettiklerini biliyorlardı. Hevaları neyi arzu ediyorsa onu onlarla yaptırıyorlardı. Ne zaman kendilerine dokunan bir durum arz ederse onu ilahları eliyle düzeltmiş görünüyorlar. İrade yasayı hep kendi lehlerine koyarken halklarını ehlileştirecek kendilerine itaatkâr kılacak kanunlar vazediyorlar.

Günümüzde de aynen böyledir. Haksız ve hukuksuz idare ile yönettikleri halkların yolsuzluklarının, zulüm ve isyanların önünü almak için hep dürüst insanları kullanır, dinî ve manevi telkinlerle halklarını ehlileştirerek çarklarını döndürürler. Allah'a inandığı halde bu çarkın dümenine takılan nice itikatsız ve ibadetsiz fasıklar; ulaşmak veya kurtulmak istediği şeyleri elde etmek için iyi ve salih gördükleri Allah'ın kullarından dua isterler. Bu manevi ve ilahi gücün farkındadırlar ama hevalarını yenip de Allah'a ittika edip kulluk etmezler.

❀ ❀ ❀

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُم بَالِغُوهُ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ﴿١٣٥﴾

7:135 Vakta ki biz, kendilerinin erişecekleri bir müddete kadar onlardan azabı giderdik, bir de ne bakarsın: Onlar yeminlerini bozuyorlar bile.

Onlar başları dara düşünce fıtratlarında var olan Allah'a sığınır, ondan yardım ister; ancak bu sıkıntılardan kurtulunca yine eski hallerine dönerler. (10/11, 30/33, 31/32)

Onlar dönektirler, çıkarları nerede ise o taraftadırlar. Başları sıkışınca kızarmayan yüzleriyle utanmadan horladıkları, ezdikleri insanlarla beraber olur; onların güçlerinden yararlanırlar. İşleri bittiğinde ise onları rahatlıkla harcarlar.

Her cahiliyye insanının tavrı budur. İstediği sınavları kazanmak ve arzu ettiği emellerine kavuşmak için dualar, ibadetler ederler; bu süreç geçtikten sonra bütün bu yaptıklarının bir vehim olduğunu, istediklerine madde ve güç ile sahip olunduğunu, olunacağını iddia ederler.

İmansız çıkarcı kimseler, böylece hem Allah'ı, hem de inananları kendilerine hizmet ettirdiklerini sanırlar. "Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız ancak kendi aleyhinizedir,(bununla) sadece

fani dünya hayatının menfaatini elde edersiniz; sonunda dönüş Allah'adır. O zaman yapmakta olduklarınızı size haber verecektir". (10/23)

❁ ❁ ❁

فَانتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

7:136 Artık biz de bunca ayetlerimizi yalanladıkları, onları umursamadıkları için kendilerinden intikam almak için istedik de hepsini denizde boğduk.

Allah bazı döneklerin cezasını daha dünyada iken veriyor. Artık onların ne aklı, ne güçleri, ne de statüleri gelecek azaptan kendilerini kurtaramıyor. Bir darbe ile yerle bir oluyor. Allah'a karşı büyüklenmenin cezası çok aşağılayıcı ve acı olacaktır.

❁ ❁ ❁

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا
الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ
بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا
يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

7:137 Hakaretlere maruz bırakılmış olan kavmi de kendisine feyiz ve bereket verdiğimiz yerin doğularına ve batılarına mirasçı kıldık. (Bu suretle) Rabbi'nin İsrail oğullarına olan o pek güzel va'di, (şedaide) katlandıkları sebebiyle, tam yerine geldi. Firavun'un ve kavminin yapmakta oldukları şeylerle yükseltmekte devam ettikleri (binaları) ise hep harap ettik.

Bu misaller bütün müstekbir ve müstağnilere uyarı mesajları iken, güçsüz kalmış ezilenlere de umut ve müjdeler içermektedir.

Dün Firavun gibi, bu gün de Amerika gibi yeryüzünün her tarafında hâkimiyet iddiasında bulunan zalim diktatörlerle karşılaşan Müslüman kitleyedir bu mesajlar. Bir vesile ile zalimlere

karşı duramayacak kadar güçsüzleşen ve elinden bir şey gelmeyecek kadar zulmün altında inleyen, aşağılanıp horlanan mazlumun ahı yerde kalmaz hiçbir zaman. Dünün Firavunları, Nemrutlarını alaşağı edip İsrail oğullarını onların yerine geçiren Allah, bugünün Amerika ve İsrail diktatörlerini de alaşağı edecektir. Yeter ki Müslümanlar sabredip direnşin; Rableri'ne iltica edip duada bulunsunlar.

❀ ❀ ❀

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَّهُمْ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَل لَّنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

7:138 İsrail oğullarını denizden geçirdik. Şimdi putlarının önünde tapagelen bir kavme rast geldiler. Dediler ki: "Ya Musa, onların nasıl tanrıları varsa sen de bize öyle bir tanrı yap!" "Siz, dedi, cidden ne cahillik eder bir kavimsiniz"!

Yüz yirmi dokuzuncu ayette "...sizi bu yerde hükümdar

yapacak da sizin nasıl hareket edeceğinize bakacaktır. Uyarsı sonrasında cahili zihniyetin tortularını atamayanlarda ki geriye dönüşleri görülmektedir. İmanı ilmi bir haysiyetle içselleştirmeyen insanlar hep somut, maddi şeylere rağbet eder ve önünde eğilirler. İsrailoğullarında da bu yoz hali görmekteyiz. Bundan sonra ki ayetlerde, Hz. Musa'nın, Firavun'un zulmü ile hayatlarına bulaşmış olan kötü tesirden kendilerini temizleyemeyen İsrailoğullarıyla olan mücadelesi yer almaktadır. Hatta bu savaş o zalimlerle olan savaştan belki de daha çok mücadele isteyen uzun bir uğraştı. Çünkü İsrail oğulları uzun müddet baskı, korku altında yaşamak, devamlı, her an gelebilecek olan bir bela ile yüz yüze gelme endişesiyle köşe ve bucak gizlenmeye çalışmak onların psikolojisini bozmuştu. Onlar her ne kadar baskı ve korku evresini atlatmışlarsa da ruhlarına hâkim olan psikolojik rahatsızlıklarından dolayı dönekliğe, mesuliyetsizliğe alışmışlardı. Elbette aşağılanan, horlanan, ikinci sınıf vatandaş muamelesi görüp hakları elinden alınan insanları yeniden şerefli makamına kavuşturmak hayli güç ve sabır isteyen bir iştir.

Dünyevileşen, maddi refahın ardına düşen veya ruhlarına aşağılık kompleksi sinenler kolay kolay bu hallerinden kurtulamazlar. İnsanlar İslam'la özdeşleştikleri süre içlerinde hakikatler inkişaf eder güçlenirler. Bu da gönülden imanın sağladığı ilimle elde edilir.

Cahili sistemler de yaşayan, hakları elinden alınan nice Müslümanlar Kur'an'a ciddi bir şekilde sarılmadıklarında, giderek dünyevi menfaatlerinin zayi olmaması veya bir zarara uğramaması için, içine sinmese de bazı yanlışlara tepki göstermeyecek ve böylece kendi içlerinde çelişkiler yaşayacaklardır. Bir süre sonra da, önce bunalıma girecekler, sonra da ya fanatik bir karşı eylemci olacaklar ya da sistemin bir parçası olup bunalımlı hasta nesiller yetiştireceklerdir.

Böylesine karışık saflarla, cahiliyye kalıntılarıyla yaşayanları doğru çizgiye getirmek çok zor. Onları itham etmeden, ayıplayıp küçümsemeden, psikolojilerini ve haleti ruhiyelerini dikkate alarak, yüreklendirip taltif ederek tebliğ etmek gerekir. (16/125,20/43,44)

Terbiyede hakaret, küfür ve itham daha çok aksi tesir yapar. Tepkiden dolayı sizi dinlemek istemezler. (6/108) Tabi bütün bunlar onlarla anlaşma, uzlaşma ve taviz verme anmalına asla gelmez. Bu tebliğde bir metottur.

İşte Hz. Musa da bu komplekse düşmüş insanlara inanç esaslarını, davranış bütünlüğünü, eşyaya bakış açılarını değiştirmede verdiği mücadeleyi görüyoruz. Bu gibi hallerde dava adamlarının azimli, sabırlı olmaları, tebliğde bulunduğu kimselerin hemen ıslah olmaması halin de onları hemen bırakmama-

sı; ruhlara giren mikropların temizlenmesi için çeşitli tedavi yöntemleri kullanmaları gerekir. [4]

İnsanoğlu fıtraten sığınma, tapınma, yardım isteme ihtiyacı içerisindedir. Hak ile batılı karıştıran, Allah'ı gereği gibi takdir edemeyen kimseler, Allah'ın iradesine sığınmakla tatmin olmadıklarından gah putlara, gah yatırlara, gah onların ideolojilerine sığınarak, önlerinde eğilerek istediklerine ulaşmaya çalışırlar. İşte İsrail oğullarının buzağıya tapma ihtiyacı da bundan doğmuştur. Cahiliyye insanı ne hallere düşüyor; kendi elleriyle yaptıkları iradesiz veya iradeli varlıklardan yardım bekliyorlar.

❀ ❀ ❀

إِنَّ هَٰؤُلَاءِ مُتَبَّرٌ مَّا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

7:139 "Şüphe yok ki bunların, içinde bulundukları (din) helake mahkumdur. (İbadet diye) yapmakta oldukları nesne de boşunadır".

Elbette Allah'tan başkası önünde eğilip itaat edilip yardımı

[4] Bkz. 4/63,12/108, 29/46

istenilen mercilere yönelenlerin bu dinle alakası kalmaz. Çünkü din bir bütündür. Kendi müesseselerini, inanç esaslarını beraberinde getirir. O bir inkılâbıdır. Red ettiklerini yok etmezse yaşayamaz. Beşeriliklere, keyfiliklere, dünyevileşmeye ve cehalete veda etmedikçe illallah diyemez.

İnsan bütün ruhunu, aklını, vicdanını ve hayat tarzlarını inançtan beslemedikçe hakikate erişemez. Nitekim bir ayette Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Hep birden (şirk ve günah tehlikelerinden uzak) salim ve halis bir kalple 'silme' girin. Şeytanın adımlarına uymayın. Gerçekten o, sizin apaçık bir düşmanınızdır. (2/208)

Bu da gösteriyor ki, eğer insan yapısının her hangi bir yanı bu Rabbani silme (İslam'a) girmeyecek olursa, tetikte bulunan şeytan hemen o noktadan girip bu yolla onu 'silm'den çıkarmaya çalışır. İşte vahyin eğitiminden geçmeyen bu kavim zulümden kurtulur kurtulmaz hemen önderlerinden kendilerinin tapmaları için bir ilah yapmasını istediler. Allah'ta İsrail oğullarını "Tîh'de" kırk yıl süre ile şaşkın şaşkın dolaştırdı". (5/26)

Bu ağır imtihanın sebebi ise kendilerine yöneltilmiş olan Rabbani emri yerine getirmek istemeyişleri olmuştu. (5/24)

Bu şekilde Tîh'de kalmanın hikmeti, belki de Firavun'un zulmüyle zayıf düşmüş topluluğun Rabbani terbiyeden geçme-

leri idi. Bu süre içerisinde, o zayıf kılınmış kompleksli nesil gitti, ondan sonra yeni bir nesil geldi... Bu nesil Tîh'de zorluklara sıkıntılara göğüs gererek büyümüştü.

Sanki bugün de, İslam âlemi bu durumda; emperyalist güçlerin baskısı zulmü altında inlemekteler. Birçok ülkeler de işlenen vahşet karşısında Müslümanların kolları - kanatları kalkmamakta; kabuğuna çekilmiş, yapılan zulmü seyretmekte ve kendisine ne zaman sıra geleceğini bilmemektedirler. Tîh'de dolaşıyorlar adeta.. Rableri'nin kitabına ve Rasulü'nün sünnetine yeniden sarılacaklarına, hala birkaç dinî motifi yaşayarak avunuyorlar. Yükselmeyi bir takım kurum, ideoloji ve ilkeleri ithal ederek yaşayacaklarını sanıyorlar. Bütün bu anlayışların yanlış olduğunu, her nebi, dönemi insanlarına anlatıyor. 140. Ayet de buna işaret ediyor:

❀ ❀ ❀

قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

7:140 Dedi: "İlah olarak Allah'tan başkasını mı arayacakmışım size? Halbuki O, sizi âlemlerin üstüne geçirmiştir".

Onların bu cahilce tekliflerine hakikati idrak edenler hiç itibar eder mi? Gerçeği bulan sahtesini ister mi? Doğruya erdeme erişen batıla iltifat eder mi? O batıla dalanlar ve onların ilahları hepsi birbirinden pay alma, birbirine bekçilik yapma ve çıkarlarını koruma, putların arkasına sığınarak işlerini yürütme temeline dayanır. O yüce Yaratıcı'ya kulluk ise tamamen insanın selametine dayalıdır. Çünkü yaratıcı Allah hem yaratıklarının yararına en uygun olanı bildirir; hem de hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, insanların ihtiyaçlarını giderendir. Bunu idrak eden iman erleri başka hiçbir yerde değer aramaz. Çünkü insanı yüce makama kavuşturan da bu imandır. İşte Hz. Musa ve diğer peygamberler ve onların velileri hep bu değerin anlaşılması, insanların bu değere erişmesi için mücadele vermişlerdir. Ne var ki hevasını öne çıkaran, aklını kiraya veren, bilmediğini bilmeyen cahillerin yapısı hep buna benzer şekilde tecelli edegelmektedir.

❁ ❁ ❁

وَإِذْ أَنجَيْنَاكُم مِّنْ آلِ فِرْعَونَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقَتِّلُونَ
أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِى ذَلِكُم بَلَاء مِّن رَّبِّكُمْ
عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

7:141 Hani sizi Firavun'un hanedanından kurtarmıştık. Onlar ki size azabın kötüsünü yüklüyorlardı. Oğullarınızı öldürüyorlar, yalnız kızlarınızı sağ bırakıyorlardı. Bunda size Rabbiniz'den büyük bir imtihan vardı.

Hz. Musa onlara hangi badirelerden geldiklerini ve yeryüzü ilahlarının kendilerine nasıl muamele ettiklerini hatırlatıyor. Oysa Allah kendilerini hor ve hakir görülmekten kurtarıp izzetli ve onurlu hayata kavuşturmuştur. Hal böyle iken siz nasıl olur da Allah'tan başkasına kulluk etmeyi düşünürsünüz, manasında uyarılıyorlar. Geçmişteki bu durum, cahillikleri sebebiyle başlarına gelen bir bela idi. Bütün bunlar öğüt almak ve hakkı hatırlatmak içindir.

❀ ❀ ❀

وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ
أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ
وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾

7:142 Musa ile otuz gece (bize münacatta bulunması için) sözleştik ve ona bir on gece daha kattık. Bu suretle Rabbi'nin tayin buyurduğu vakit kırk gece olarak tamamlandı. Musa, biraderi Harun'a dedi ki: "Kavmimin içinde benim yerime geç, (onları) ıslah et, fesatçıların yoluna uyma".

Bu ayetten de anlıyoruz ki bir toplum hiçbir zaman lidersiz bırakılmamalıdır. Liderlerde halklarını iyi eğitmek ve hakka yönlendirmek için Rabbin denetiminde inzivaya çekildiklerinde veya önemli işleri için halkından uzaklaştıklarında yönetimde ehil olan birini yerine naip olarak bırakmalılar. Çünkü halkların arasında kalabalığı oluşturan avam hemen kaymaya meyyal olduğu gibi, halk arasında fitneye de sebep olurlar.

Seyyid Kutub'un da ifadesiyle; "...Şüphesiz ki bu kavmin terbiyesi, yetiştirilmesi ve yüklenecekleri büyük vazifeye hazırlanmaları için her şeyi uzun uzadıya anlatan bir risalet müessesine ihtiyaç vardı. İşte bu risalet müessesi içindir ki Hak Teala kulu Musa ile vaatleşmişti. Gaye bu risaletin Musa'ya ulaştırılmasıydı. Ayrıca bu ahitleşme, bizzat Hz. Musa'nın kendisinin de hazırlanması, o mühim durumun geleceği geceye, hazır hale gelmesi, o peygamberlik müessessine hazırlanması gerekirdi. İşte bunun içindir ki, otuz gece sürmüştür. Hak ile buluşmaya

hazırlanması... Sonra buna on gece daha ilave edildi. Böylece hazırlık devresi tam kırk gece sürdü. O bu sürede ruhunu aydınlatmak, azmini bilemek için tüm dünyevi işlerden uzaklaşarak risalet görevini taşımaya, iradesini kuvvetlendiriyordu. Bu buluşma Rabb tarafından isteniyordu". (Fizilal-il Kur'an)

Ey Müslümanlar sizlerde hak yolunda istikamet üzere yürümek istiyorsanız ilahi kelamı iyice fıkhetmek için dünyevi meşgalelerden uzaklaşıp kendinize zaman ayırmalısınız. Peygamberimizin Hira'ya çekilmesi; itikâfa girmesi bunun için güzel bir örnektir. Müslüman için en önemli şey dinini anlayarak yaşamasıdır.

Liderlik makamının yeri boş bırakılmamalıydı. Daha aralarında olduğu halde Hz. Musa'dan tapabilecekleri bir ilah yapmasını istemişlerdi. Öyle veya böyle liderler yerlerinden herhangi bir sebeple ayrılacak olurlarsa yerlerine ehil ve emin birini bırakmalıdırlar. Ve idarede sapıklara ve sapıklıklara meydan verilmemesi de iyice tembihlenmelidirler.

İşte bunun için Hz. Musa kardeşi Harun'u halkın üzerine halife tayin edip ona yönetimde ıslahçı olmasını bozguncu ve sapıtmış kimselerin görüşlerini itibar etmekten sakınmasını ve ancak elverişli idarenin böyle olacağını hatırlatır.

❀ ❀ ❀

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ قَالَ
لَن تَرَانِي وَلَٰكِنِ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي
فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ
سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

7:143 Vakta ki Musa** (ibadet için) **tayin ettiğimiz vakitte geldi, Rabbi ona** (ilahi sözünü) **söyledi.** (Musa) **dedi ki: "Rabbim,** (cemalini) **göster bana,** (ne olur) **seni göreyim". Buyurdu: "Beni katiyen göremezsin. Fakat şu dağa bak. Eğer o, yerinde durabilirse sen de beni görürsün". Derken Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça ediverdi. Musa da baygın yere düştü. Ayılınca dedi ki: "Seni tenzih ederim, tevbe ettim Sana. Ben iman edenlerin ilkiyim".

Burada, Hz. Musa'nın Allah'a karşı sevgisinin heyecanı ile dolup taşması böyle bir şeyi talep ettirmiştir. Bu talep peygamberden de gelse, sünnetullah icabı, Allah'ın zatının görülemezliğini dile getiriliyor. "Hiçbir göz onu dünyada ihata ve idrak edemez. O gözleri (ve her şeyi en ince ayrıntılarına kadar görecek eşsiz bir güce sahip) her şeyden haberdar olandır". (6/103)

" Şüphesiz Allah yapmakta olduklarınızı noksansız görür ve bilir".[5]

Allah "sen beni göremezsin" dedi.

Sonra celal sahibi yüce Allah peygamberinin niçin göremeyeceğini bir dağa tecellisi ile yerle bir oluşunu göstererek açıklıyor. Ve bu olay karşısında Hz. Musa baygın düşüyor.

"Ayılınca" takatinin derecesini anlayıp talebinde haddi aştığını tecavüz ettiğini anlayarak tevbe edip imanını ikrar ediyor.

Bu mes'eleden anlıyoruz ki, mistik duygularla, olmayacak - şeyler isteneceğine, Allah'a ittika içerisinde olup O'nunla istediği şekilde iletişim kurulmalıdır. Aşk ve vecd hülyalarıyla fena fillaha erdiğini söyleyenlere bir ihtar ve ıkazdır bu ayet, Allah'ın hiçbir kimseyi fena fillaha erdirmediği gibi, hiçbir kimseyi de keramete erdirerek, aynı anda birkaç yerde görünebileceği; gaip bir güçle rüçhaniyete ererek, hayra eriştirip şerre engel olabileceği vehminden şiddetle uzak durulmalıdır. Bir kul, ancak namaz ve dua ile Allah (cc) ile manevi iletişim kurulacağına ancak böyle Rabbiyle yakin ilişki kurabilir. O'nun bakışlarını üzerinde hisseder ve davranışlarını ona göre düzenlerseler bundan daha güzel bir iletişim olamaz. Bunun neticesi vuslata erdiğinde yüz-

[5] Bkz. 11/5, 21/4, 67/13

ler parlar ve Rableri'ne bakarlar. (75/22, 23, 93/15)

❀ ❀ ❀

قَالَ يَا مُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

7:144 Buyurdu ki: "Ey Musa, ben seni risaletlerimle, kelamımla (bütün) insanlardan mümtaz kıldım. Şimdi şu sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol".

Bir insan için en yüce makam Allah tarafında seçilerek risalet makamına erişmektir. Bir kul içinde Mü'minlik makamına ermektir. Bu ayet böyle bir makama erişmenin müjdesini veriyor. Bilindiği gibi, risalet görevini Allah layık görüp dilediğine verir. Risaletlendirdiklerini kabul edip inanmak ve bildirdikleri mesaja tabi olmak ise aklıselim sahibi kimselerin işidir. Elçi ve elçilere ümmet olmak şükrün temelidir.

Herkes insanlık ve medeniyet icabı birileri tarafından verilenlere teşekkür eder. Ama iman nimetine erişip sahip olunan

nimetleri değerlendirme şükrü Resullere ve mü'minlere hastır. Yüce Rab tarafından seçilmek ve seçkinlerden olmak ne yüce bir şereftir. Bu şerefin şükrü ancak itaatle olur.

Ey mesajı ulaştıran ve mesajı alan şakirler, Allah'a ittika edin! Gönüllerinizi ıslah ve nimetin artışı için hakkın emrine boyun eğin. Şımarıklıktan kaçının ve olmayacak ve gücünüzün yetmeyeceği şeyleri istemeyin.

❀ ❀ ❀

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ
فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ
الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

7:145 Biz onun için levhalarda her bir şeyi mev'ızaya ve (hükümlerin) tafsiline ait her şeyi yazdık. "Haydi bunları kuvvetle (ciddiyetle, azm ile) tut, kavmine de onun en güzel (hükümleri)ini tutmalarını emret. Size ileride fasıkların yurdunu göstereceğim".

İşte şükrü hakkı ile eda edip taşkınlıktan sakınasınız diye Allah size öğütler vermekte, yürüyeceğiniz yolda takip edeceğiniz unsurları uzun uzun açıklamaktadır..

Allah her asra, kendi zamanları içerisinde gelişme safhaları için uygun olan kanunlar, emirler ve mesajlar vermiştir. Son olarak da Kur'an'la, Hz. Muhammed'e içtimai, siyasi, maddi ve manevi gelişmelerin hayatı düzenleyecek müeyyidelerini açıklamıştır.[6]

Haddi zatında akide mes'elesi, Allah indinde çok önemli bir mes'eledir. Bu manada bir muvahhid olarak yüzü Allah'a döndürüp 'emr olunduğu gibi dosdoğru olmak', hem yeryüzü yaşayışında, hem de ahiretle ilgili hayatında çok önemlidir. Dolayısıyla bu levhalarda İsrail oğullarının ıslahı için belirlenen hüküm, tavsiye ve metotlar vardır. Allah Hz. Musa'ya bunlara sıkı sarılmasını, kavmine bunları güzel şekilde anlatmasını ve ancak bunlara uyup yaşadıklarında kula kul olmaktan kurtulup Allah'a kulluktaki saadete erişeceklerini anlatmasını istemektedir.

İlahi düsturlar açıklandığında; güzel örnekler sergilendiğinde ve vecibeler usulünce yerine getirildiğinde milletlerin güçlü olacaklarına; din dışına çıkılıp vecibelerin yerine getiril-

---

[6] Bkz. 5/48, 6/154, 2/92

meyip haksızlık yapıldığında ise milletlerin yıkılıp yok olacaklarına işaret ediyor. (24/55, 28/5,6)

❀ ❀ ❀

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِن
يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَّا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا
وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾

7:146 ***Yer yüzünde haksızlıkla kibirlenenleri*** *(ceza olarak)* ***ayetlerim****(i idrak)****den çevireceğim. Onlar her ayeti görseler ona inanmazlar, akl-ı selimin yolunu*** *(doğru yolu)* ***görseler de onu bir yol edinmezler.*** *(Fakat)* ***azgınlığın yolunu görürlerse*** *(yol diye işte)* ***onu edinirler! Bu, ayetlerimizi yalan saydıklarından, onlardan gafil olmalarındandır.***

Bu; Allah'ın, kendilerini hakka karşı müstağni görenlere, kendi yanlış tercihlerinin neticesi olarak verdiği cezadır.

Hak davete karşı kibirlenmeleri, kendilerini uyaranları alaya alıp eğlenmeleri, öğütten yüz çevirmeleri sebebiyle Allah onları kendi ayetlerinden yüz çevirtecektir. Fıtratını kibirle bu denli bozanlar doğrudan hep kaçarlar; eğri yolu görürlerse onu benimserler. Basiretini bu kadar köreltenler artık hayrı ve şerri algılama hissini yitirmişlerdir. [7]

Elbette kendi yargılarını mutlak ahlaki ölçülerin üstünde tutan, kendi hükümlerini yasallaştırıp insanları buna uymaya mecbur eden her zalim ve nankör, aşağılanmış olarak elim azaba çarptırılır.[8]

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

7:147 Halbuki ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalan sayanların bütün işledikleri boşa gitmiştir. Onlar yapmakta olduklarından başkasıyla mı cezalandırılacaklardı ya?

---

[7] Bkz. 2/7,4/155,16/108,24/40

[8] Bkz. 2/90, 24/39,40

Bu ayet de, cezayı niçin hak ettiklerini açıklamaktadır.

Amelleri geçerli kılan iki temek faktör, ayetlere ve ahirete kavuşmaya iman etmektir. Ayetler ahirete, ahiret de ayetlere iman etmeyi öğütler.

Peygamberlerin getirmiş olduğu ilahi düsturlardan haberdar olduğu halde öğütten yüz çevirip heva ve hevesine kapılanların, ahiret yokmuşçasına sorumsuz yaşayanların yaptıkları işler boşa gitmiştir. [9]

❀ ❀ ❀

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِن بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلاً جَسَدًا لَّهُ خُوَارٌ أَلَمْ يَرَوْاْ أَنَّهُ لاَ يُكَلِّمُهُمْ وَلاَ يَهْدِيهِمْ سَبِيلاً اتَّخَذُوهُ وَكَانُواْ ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾

7:148** (Tur'a giden) **Musa'nın arkasından kavmi ziynet takımlarından bir buzağı heykel (i yapıp onu ilah) edindiler ki onun (inek gibi) bir böğürmesi de vardı. Onun kendileriyle

[9] Bkz. 14/18, 18/105, 47/1, 88/2,7

konuşmayacağını, onlara bir yol gösteremeyeceğini görmediler mi ki ona tutundular, kendilerine yazık ediciler oldular?

Bir insanın aklı ancak bu kadar kütleşince kendi eliyle yaptığı şeylere veya bir yaratılmışa tapar. Yaratıcı'dan başka tapılanlar ne yaratabilirler ki, varlıkların neye ihtiyacı olduğunu, nasıl yaşayacağını, neyin zararlı ve faydalı olduğunu bilsinler de onun için gerekli olan sunumlarda bulunsunlar. Yaratmak, yaratıklarının ihtiyaçlarını gidermek, onlara neyin yararlı, neyin zararlı olduğunu bilmek ve bildirmek sadece Allah'a mahsustur.

İsrail oğulları daha önce de 7/138. ayetinde belirtildiği gibi, insanların bir putun etrafında topladıklarını görüp Hz. Musa'dan kendileri için bir ilah edinmesini istemişlerdi. Fakat Hz. Musa onlara âlemlerin Rabbi'ne kulluk etmelerini bildirmiş ve onları bu tehlikeli durumdan alıkoymuş ve son derece şiddetli olarak isteklerini reddetmişti.

Ancak Hz. Musa Rabbiyle buluşmak üzere aralarından ayrılınca, Samiri adında bir sanatkâr, onlardan ziynet takımlarını toplayarak bir buzağı heykeli yapmış ve: "sizin de, Musa'nın da ilahı budur. Fakat Musa ilahını unuttu" dedi. Buzağıyı öyle bir ustalıkla yapmıştı ki, içine rüzgar girdiğinde canlı imiş gibi bö-

gürüyordu. (20/85,89) Onlar buzağıya tapınırken Harun peygamber onları bu çirkin sapıklıktan çeviremedi. (20/90)

Allah, onların bilgisizce sapmalarını ve yaratıcısı kendilerine öğretildiği halde görmezden gelmelerini yüzlerine vurarak hayret verici cahilliklerini ortaya koyuyor: O buzağıyı kendileri yapmadı mı? Kendisiyle konuşup yol gösteriyor mu? Hangi hayra eriştirip hangi şerden sakındırıyordu? Bu buzağının mahiyetinin ne olduğunu düşündüler mi hiç?

Cahillerin, hevaperestlerin durumu budur. Doğru yolda ilerlerken hevalarına uygun bir şey gördüler mi, hemen o yöne sapıveriyorlar. Düşünce ve inanç sisteminde hissî rüyaların atmosferinde yaşarlar.

Fertlere olduğu gibi, milletlere de taklit hastalığı hiç farkına varmadan bulaşır. Cehalet ve taklit ruhuyla şekillenmiş kişilikler kompleks içerisinde olduklarından şahsiyet bulmaları oldukça güçtür. Islah olmaları için büyük gayret ve eğitim isterler.

Firavunun zulmü altında komplekse giren, lüks ve müreffeh hayat yaşayanlara imrenip özlemini çeken İsrail oğulları, zulümden kurtulup rahata erdiklerinde özlemlerine kavuşmanın taşkınlığıyla maddi değeri sembolize eden buzağıya tapmaya başladılar.

Günümüz dünyası da öyle değil mi? Emperyalist güçlerin

zulmü ve sömürüsü altında inlemelerini ekonomik güçsüzlüklerine bağlayarak ekonomik gücü elde etmek için gayri meşru çırpınışlar içerisine girmişler. Elde ettikleriyle de güçsüzlükten kurtuluş çabalarına katkıda bulunmaları gerekirken lüks ve refah arkasına düşüp servet üstüne servet biriktiriyorlar.

Fikri emperyalizmin propagandacıları tetikte bekleyerek insanları uyutmaya azami gayret gösterirken uyarıcıların gayretlerini akamete uğratacak girişimlerde bulunuyorlar. Hapis, işkence ve benzeri tatbikatlarla insanlar zelil ediliyorlar. Maneviyatları kırılıyor, gece ziyaretçilerinin öldürücü korkusu kuşatıyor. İnsanların şeref ve haysiyetleri yok edilirken fakirlik de halkı kuşatıyor. Yalnız koruma altında olan cepleri dolu, statüleri olanlardır.

Kimileri servet üstüne servet yığarken, kimileri yağıyla kavrulurken, kimileri de bir ekmek peşinde koşar olmuşlar. Kapitalist sistemler bu ağla, insanları güdümleriyle idare edip sömürüyorlar.

Sebepler öylesine çoğaltılmıştır ki: Dinin ilerlemeye mani olduğunu söylenirken, bidat ve hurafelerin arttırılması... İnsanları partilere bölmek, gurup taassubunda boğmak, kitleleri kendi işleriyle meşgul edip parti içindeki mücadelelerine gömmek... Siyasi yalanların yayılması, büyük kalabalıkların parlak vaatler-

le aldatılması, fedakârlık, hürriyet ve demokrasi hikâyelerinin yayılması vs...

Emperyalist güçlerin güdümünde kalan, Kur'an ve Sünnet'in kültüründen mahrum kalan her ezilmiş cahilin durumu budur.

Bu asra da bir Musa gerekir. Onları, akideyi örten hastalıklar ve sapmalardan kurtarıp "La ilahe illallah" gerçeklerini açıklasın da uyarılsınlar... Fakat artık uyarıcı peygamberler gelmeyecek, İnsanlar kendileri Kur'an'a tabi olurlarsa uyanacaklardır. Fertlerin, toplumların kurtuluşu buna bağlıdır.

❀ ❀ ❀

وَلَمَّا سُقِطَ فِى أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

7:149 Vakta ki** (buzağıya tapmaktan) **çok pişman oldular ve kendilerinin muhakkak saptıklarını gördüler: "Eğer Rabbimiz bize acımaz, bizi bağışlamazsa her halde en büyük ziyana uğrayanlardan olacağız" dediler.

İnsan; zaaflarının, tutku ve arzuların seline kapılarak haktan sapabilir; ama kendilerini uyaranlara kulak verirlerse yanlışlarını görüp hallerini düzeltirler. İşte İsrail oğulları da, Hz. Musa, Tur Dağı'ndan dönüp uyarınca yaptıklarına bin pişman olup çaresizce elleri böğürlerinde kalakalmışlar. Günahlarını itiraf ederek tekrar Allah'a dönmüşler. Bu da; basireti hepten körelmeyen, imanın nüvesini vicdanında saklayanların, yapılan uyarı ve öğütlerle kendilerine gelmeleridir. İmanlarını hepten köreltenlere ise hiçbir şey tesir etmez. (8/10, 12)

His, heyecan ve 'tûl-u emel'lere müptela olanları yola getirmek zor olsa da, güçlü ve etkin kimselerin ilimle irşatlarıyla ıslah edilmeleri daha kolaydır.

Günümüz emperyalist güçlerin etkisinde kalıp derin gaflet uykusuna dalan ümmetin mücahit, müceddid ve rabbani irşatçılara ihtiyacı vardır. Tembelliğin, gevşekliğin etkilerini kaldıracak, gayba iman akidesini canlandıracak, hurafe ve olağanüstü hallere sarılmayı ortadan kaldıracak ve gerçek ilme kavuşturacak uyarıcılara...

Geçmişte zalim emperyalistlere karşı koyan ecdadını örnek alarak yola çıkmayı öğreten alimlere ihtiyaç vardır.

Yapılan zulmü elleri böğründe seyreden mustaz'aflar(!) bir önder beklemekteler. Bu bekleyişle avunanlar daha çok bekler-

ler. Oysa bir an evvel Rabbani vahyin eğitiminde tedavi olsalar kurtulurlar. Hangi şartlar altında yaşarsa yaşasınlar, önemli olan bir dinin müntesiplerinin kendi değerlerini korumaya çalışmalarıdır.

Ümitsizlik ve yeisten kurtulup tevbe ile Rabb'e iltica, Rabb'e ittika etmeliler. "Şüphesiz ki Allah'ın katında sizin en şerefliniz en takvalı olanınızdır". (49/13)

Bu ve benzeri ayetlerin esprisi anlaşılarak harekete geçilmelidir. [10]

❀ ❀ ❀

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفاً قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِن بَعْدِيَ أَعَجِلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُواْ يَقْتُلُونَنِي فَلاَ تُشْمِتْ بِيَ الأَعْدَاء وَلاَ تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

[10] Bkz. 3/139, 8/59,60

7:150 Musa, kavmine öfkeli, kederli döndüğü zaman dedi ki: "Size bıraktığım şu makamımda arkamdan ne kötü işler yapmışsınız! Rabbimiz'in emrini** (beklemeyip) **acele ettiniz ha"? (Tevrat) levhaları** (nı) **bırakıverip kardeşinin başından tuttu, onu kendine doğru çekiyordu. (Harun) "Anam oğlu", dedi, bu kavim** (bu adamlar) **beni cidden zayıf gördüler** (hırpaladılar). **Az kaldı ki beni öldüreceklerdi. Sen de bana düşmanları sevindirecek hareketlerde bulunma böyle. Beni zalimler güruhuyla beraber tutma".

Evet, yapılan zulüm çok çirkin ve cahilce idi. Öfkelenmemek ve kızmamak mümkün değildi. Allah'a eş koşmak, ondan başka tapınılacak ilahlar edinmek en büyük zulümdür. Tevbe etmedikçe affı mümkün olmayan azaba düçar kılar sahibini.

Peygamberlerinin kendilerine katışıksız tevhit inancını anlatmalarına rağmen aralarından bir süre çekilmesinden hemen sonra sapıklığa düşmeleri, öğretileri unutup hevalarına yönelmelerinden kaynaklanmaktadır.

Buradan çıkaracağımız önemli tespit, halkı idare edenlerin otoriter olup, hâkimiyet sağlamaları gerektiğidir. Yoksa düşük seviyeli insanların orada fesat çıkarmaları kolaylaşır. Nitekim Hz. Harun'un bu olay karşısında sususu asla düşünülemez ama

otorite yetersizliğinden toplumda ayrılıkların oluşup, isyan ve sapmaların vuku bulmasına zemin hazırlamış olabilir. (20/91, 94)

Yine Hz. Harun'un, toplum önünde iki kardeşin tartışmasının nahoş tesirine meydan vermemek için kardeşlik duygusunu hatırlatarak teskin edişini görüyoruz. Şu bir gerçek ki, kızgınlıkla hiddetlenenin üzerine hiddetle gitmek öfkeyi iyice alevlendirir. Dolayısıyla hiddeti yatıştıracak hareket içerisinde olunmalı.

Hele de aynı dava adamlarının sürtüşmesi düşmanı sevindireceğinden, çok daha dikkatli davranmak gerekir. (8/46)

İman ehlinin hamaset duyguları beslemesi güzeldir. Ancak hamaset ile İslam esprisini ruhlarda geliştirmek için insanların bizzat kendilerini şuurlu ve basiretli bir şekilde yetiştirmeleri gerekmektedir. Çünkü istikamet üzere doğru hareket edilmesi, esprinin kavranılıp temelin sağlam kurulmasına bağlıdır. İslami hareketin ilk ve en yoğun mesaisi bu olmalıdır. İslam'ın tahrifine ve Müslümanların din adına aldatılmasına, din adına mesnetsiz, dayanaksız konuşmalara tepkisiz kalınmaması en doğru hareket tarzıdır. Nebi'nin böyle zamanlarda gösterdiği kızgınlık başka zamanlarda görülmemiştir diye nakledilir.

İşte Hz. Musa'nın öfkesinden nefsine hakim olmayıp Rabbi

Zülcelal'in kelimelerini bırakıp kardeşine çıkışması bu tarz bir kızgınlık neticesi olsa gerek. Harun (as) ise kavmini uyarmasına karşın gösterdikleri tepkiyi ve kendi durumunun mahiyetini anlattı.

Bu açıklama karşısında Hz. Musa'nın kızgınlığı son buluyor. Ve hemen kendisi ve kardeşi için af diliyor.

❀ ❀ ❀

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

7:151 (Musa) dedi ki: "Ya Rab, beni de, biraderimi de yarlığa. Bizi rahmetinin içine sal. Sen bağışlayanlardan daha bağışlayansın".

İşte budur imandan kaynaklanan hassasiyet. Onlar Rabbe karşı bir kusur, günah işlememişlerdi. Bilakis tartışmaları Rableri'nin rızasına aykırı bir tavır içindi. Bu durum her ne kadar din gayretiyle meydana gelmiş olsa da, öfke ile anlamadan din-

lemeden kardeşini suçlaması hatalı bir davranıştı. Bundan dolayı hem kendisinin hem de kardeşinin bu hususta zaaflarının bağışlanmasını istiyor. Allah'ım ahlaki hususta bizleri de bu hassasiyete kavuştur. Birbirimize karşı kusurlarımızdan dolayı özür; Rabbimiz'den de af dilemeliyiz. Rabbimiz bizleri güzel ahlakın hamdine kavuştur. Sen bağışlayan, merhamet edip himaye edensin.

❁ ❁ ❁

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾

7:152 Şüphe yok ki buzağıya (ilah diye) tutunanlara Rableri'nden bir gazap, dünya hayatında da bir horluk erişecektir. İşte biz (Allah'a karşı) yalan düzenleri böyle cezalandırırız.

O Allah kusurlarından dolayı nedamet duyanları bağışlayan, merhamet eden ve himaye edendir ama durumunu düzeltmeyen, günahında ısrar edenlere karşıda kahredendir.

Bu ayeti kerime bir hükmü ve bir de vaadi ihtiva ediyor.

Allah'a ait olması gereken hükmü, mutlak sıfatları, somut ya da hayali şeylere yakıştırmak yahut Allah veya ayetleri hakkında yalan ve düzmece kanaatler ileri sürmek ve insanları Allah'a itaatten alıkoymak gibi davranışlar Allah'ın gazabına düçar olmaya sebep olur. Bu ise onlara azabının bir vadidir.

Bir insanın haktan kayışı kendisine horluk ve zillet getirir. "Biz, işte böyle cezalandırırız iftira edenleri".[11]

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

7:153 Kötülükler işleyip de sonra ardından tevbe ve bununla beraber iman edenler** (e gelince:) **Şüphesiz ki Rabbin bunun ardından** (o tevbe ve imanlarından sonra) elbette (kendilerini) **yarlığayıcıdır, hakkiyle bağışlayıcıdır.

[11] Bkz. 4/50, 5/103. 6/21, 93. 16/116

Tevbe veya pişmanlık her zaman imandan kaynaklanmaz. Yapmış oldukları hatanın uğrattığı sıkıntıdan dolayıdır. Onun için tövbenin makbuliyeti imanla makbuldür. "Size azap gelip çatmadan önce Rabbiniz'e dönün, size indirilenin en güzeline tabi olun. Sonra size yardım edilmez." (39/54,55) Buyrularak tevbe ve pişmanlığı iman ve salih amele bağlıyor. Allah öylesine Rahim ki tevbe kapısını hep açık bırakıyor. O cahillikleri ve kibirleri sebebiyle küfre düşenleri tevbeye davet ediyor.

Allah'ın rahmeti sonsuzdur. Onun rahmetinin kapsamına girmeyen bir şey yoktur. Yeter ki tevbe içten ve samimi olsun. [12]

Azap ise hak edenindir. O gün hiç kimseye haksızlık edilmez. [13]

Demek ki bu af herkese değil, Rableri'nden korkanlara, kötülükten, günahtan sakınıp sorumluluğunu yerine getirenleri geniş rahmet beklemektedir.

İmanları saf olmayanların arzu ve istekleri galebe çalanların, şeytan zayıf noktalarından içlerine sızarak aldatır. İman güçlü bir zırhtır. Ona tutunanlara şeytan vesvese verebilir ama onları saptıramaz.

Sahte ve taklitçi dindarlar hep onun ağına takılırlar. İsrail

[12] Bkz. 2/160; 5/39,74; 25/71; 39/53

[13] Bkz. 3/30, 6/49, 30/16, 36/54, 40/17

oğullarını buzağıya taptıran da buydu. Onların putperestliğe olan sevgi ve özlemleri bütün düşünce ve benliklerine öylesine hâkim olmuştu ki, bu zulmü hiç düşünmeden işlediler.

Ancak iman ederek, istikamet bilincine sahip olup zikir uyanıklığı ile yaşayanlar şeytanın şerrinden emin olurlar.

❀ ❀ ❀

وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِى نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

7:154 Vakta ki Musa'dan o öfke uzaklaşıp sükun hasıl oldu,*(bıraktığı)* ***levhaları aldı. Onun bir nüshasında*** *(şu da yazılı idi): (Sapıklıktan kurtulup)* ***hidayet*** *(e), (azaptan sıyrılıp)* ***rahmet*** *(e kavuşmak)* ***o kimselere mahsustur ki onlar Rableri'nden korkarlar".***

Evet, çoğu zaman insanlar işlenen şenaatin dehşetiyle öfkelenerek sabır, tefekkür ve hilm gibi hasletleri unutarak çok yanlış şeyler yapabiliyorlar.

"Öfke gelir göz kararır, öfke gider yüz kızarır". Kabilinden üzücü, sonradan nadim olunacak durumlar yaşanıyor. Öfke yatışınca insan elinde sahip olduğu değerleri hatırlayarak itidalli olmaya çalışırsa durum düzeltilebilir.

Hz. Musa'da böylesi bir öfke ile o en önemli, en değerli hazineleri yere bırakmıştı. Oysa elinde bulundurduğu bu hazine mesabesindeki değerlerle onları yaptıkları çirkinliklerden kurtaracaktı. Öfke, baskı, dayatma mes'eleyi çözmez. Sabır, hilm ve etkilenecekleri şekilde ikna yolu ile kalpler feth edilir.

Cenab-ı Hak elçileri aracılığı ile insanlara hayır ve şerri, akabinde karşılaşacakları ödül ve cezayı hatırlatıyor. Düşünüp akledenler anlıyor, aklını hevasına kiralatanlar ise anlamıyor. Ayeti kerime de bu gerçeği vurguluyor. Yani kim gönlünü hidayete açar Allah'a karşı haşyet duyarsa o rahmete erdirilir.

Allah ayetleriyle hidayet ve nur kapılarının açılacağını ve böylece ilahi rahmete ulaşacaklarını belirtiyor... Zaten hidayet demek rahmet demektir.

وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلاً لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ
قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِيَّايَ أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاء
مِنَّا إِنْ هِيَ إِلاَّ فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاء وَتَهْدِي مَن تَشَاء أَنتَ
وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

7:155 ***Musa, ta'yin ettiğimiz vakitte*** *(tevbe için beraberinde götürmek üzere)* ***kavminden yetmiş adam ayırdı. Vaktaki onları müthiş bir sarsıntı tuttu, dedi ki: "Ya Rab, eğer dileseydin onları da, beni de daha evvel helak ederdin. İçimizden bir takım beyinsizlerin işlediği (günah) yüzünden hepimizi helak mı edeceksin? Zaten o da senin imtihanından başka (bir şey) değildi. Sen onunla*** *(dinini dilemeyeni)* ***dilersen sapıklığa götürür, yine onunla*** *(dilediğine dileyeni)* ***doğru yola iletirsin. Sen bizim velimizsin. O halde bizi yarlığa, bizi bağışla. Sen yarlıgayıcıların en hayırlısısın".***

Buradan anladığımız odur ki toplu olarak açıktan işlenen günahlara gene toplu olarak açıktan tövbe etmek gerekir. Belirlenen zaman ve yerde Hz. Musa ve kavminin arasından seçkin

yetmiş kişi işlenen zulmün derin pişmanlığıyla tövbe için büyük bir ümit ile tövbe ve istiğfar ediyorlar. Bu yüce divanda affedilmenin heyecanı, af edilmemenin dehşetiyle sarsılıyorlar.

Yapılan hata ve günahı yüreğinde hissederken af edilme fırsatı verilirse hamdetmek gerekir. Bu fırsat verilmezse haller nice olur. Bu fırsatı kaçırmamak için farkına varılan günahtan hemen af dilenmelidir. Doğruya ulaştığı halde yanlışa devam etmek burada da belirtildiği gibi beyinsizliktir.

Aralarındaki beyinsizler yüzünden helake uğrama endişesiyle Hz. Musa'nın derin bir teessürle duaya yönelmesi böyle bir durumun Allah'ın sünnetine aykırı olduğunu bilmemesinin ifadesi değildir. (46/19, 53/38,39)

Zulme karşı koyabilme imkânlarını aramayan bu uğurda gücünü kullanmayan susan veya müdahale etmeyen, o suçu işlemiş gibi topluma isabet edecek cezadan maddi-manevi payını alır. [14]

"Söyler misiniz; size Allah'ın azabı ansızın veya açıktan gelirse, zalim toplumdan başkası mı helak olur?" (6/47,131)

Bu bir tebliğdir, inanana sorumluluklarını anlatan bir tebliğ. Fasıklardan başkası helak edilir mi hiç. (46/35)

---

[14] Bkz. 8/24, 11/116, 30/41, 48/25

Böylece Hz. Musa hadisenin bir imtihan üzere seyrettiğini ve imtihanın başarıyla neticelendirilmesi için Allah'tan yardım dileyerek mutlak manada velisinin Rabbi olduğunu ve Rabbi'nin yardımına sığındığını belirtiyor.

Hz. Musa'nın tavrını örnek alarak bizlerde Ya Rab! Bizleri bağışla, bize merhamet et. Sen rahmeti geniş olansın. Resullerin bile affına muhtaç iken biz ne kadar muhtacız, aczimiz ve zaafımızdan kaynaklanan, bilip bilmediğimiz kusurlarımızı affet! Eski ümmetlere yüklediğin gibi bize ağır yük yükleme, bizi affet! Bizi bağışla! Sen bizim mevlamızsın, kâfirler, fasıklar cahiller güruhuna karşı bize yardım et." diye dua etmektir.

❀ ❀ ❀

وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ قَالَ
عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا
لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُم بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

7:156 "Dünyada da, ahirette de bize iyilik yaz. Biz hiç şüphesiz (tevbe ederek) sana döndük". Buyurdu: "Ben azabı-

ma** (günahkâr kullardan) **kimi dilersem onu düçar ederim. Benim rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır. Onu** (rahmetimi, küfürden, masiyetten) **sakınmak da, zekatı vermek de, bir de ayetlerimize iman etmekte olanlar** (yok mu?) **işte onlara has olmak üzere tespit edeceğim".

Ey Rabbimiz, bize dünyada İslam'ın nezafetini yaşayıp iyiliklere, niteliklere ermeyi nasip et ki ebediyette de rızan ve affınla güzelliklere erişelim. Ya Rabbi mutlak iraden, Aziz ve Cebbar isminle hükmeyle kalbimize, imanı yaz. Katından bir ruh ile destekle bizleri. Acı bizlere acı çektirme, kaybedeceğimiz sorulara tabi tutma, kızarak, kahrederek değil, acıyıp severek bizi affet, ıslah et. Ey ikramı bol Gani olan Allah, Kerim Allah, Gaffar Allah, Vehhab Allah, Fettah Allah bize ilminden, hilminden, sabrından ikram eyle. İslam'ın inşirahına Kur'an'ın ahlakına erişmek için bize yardım et. Seni bilmek, rızana erişebilmekten daha güzel şey var mı? Her güzellik senin rızandadır Allah'ım. Senin kapına sığındık ve senin yardımını diliyoruz. Bu duaların âmin'e dönüşmesi için insanın gücünce istediği şeye kavuşma gayreti göstermesi lazımdır. Allah'ın kabul ve inayeti ilmi, samimi gayretlere bağlıdır. "... İşte onlara has olmak üzere tespit edilenler." bunlardır. Artık herkes amellerinin sey-

rine göre bire on, ona yüz, hesaba gelmeyecek kadar nimetlerle ödüllendirilir. [15]

❀ ❀ ❀

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَالإِنجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَآئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالأَغْلاَلَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُواْ بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُواْ النُّورَ الَّذِيَ أُنزِلَ مَعَهُ أُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

*7:157 (Onlar) **nezdlerindeki Tevrat ve İncil'de** (ismini ve sıfatını) **yazılı bulacakları ümmi nebiy olan o resule tabi olandır. O, kendilerine iyiliği emrediyor, onları kötülükten nehyediyor, onlara** (nefislerine haram kıldıkları) **temiz şeyleri helal,** (helal kıldıkları) **murdar şeyleri de üzerlerine haram kılıyor. Onların ağır yüklerini, sırtlarında olan zincirleri indi-***

[15] Bkz. 2/112,201,6/132,21/103

riyor o. İşte ona iman edenler, onu tazim edenler, ona yardım edenler ve onunla (onun nübüvvetiyle) birlikte indirilen nura tabi' olanlar! Onlar selamete erenlerin ta kendileridir.

Bu Hz. Musa şahsında, Hz. Muhammed'e, Mekkeliler'in ve tüm insanların getirilen mesaja iman etmelerini öğütleyen bir hatırlatmadır.

Hz. Musa zamanında, Allah'ın rahmetini ne sağlamışsa sizi de aynı şartlar rahmete erdirecektir. Bu Hz. Âdem'den, Hz. Muhammed'e ve ebediyete kadar devam edecek bir düsturdur. İnsanların dünyevi, uhrevi güven ve huzura erişmelerini içeren mesajları getirmiştir elçiler.

Vahye muhatap oldukları halde anlamadan, dinlemeden, düşünmeden reddedenler rahmete erişemezler. Düşünen, hevasına takılmayanlar ise sözü dinleyip en güzeline uyarlar. (39/18)

İlahi emirler insanın belini bükecek günahlardan sakındırıp, temiz yaşam ve mutlu neticenin haberini verir. "Peygamberе uyarlar" ifadesi, onların getirdiği ayetlere inanmak, teslim olmak ve itaat etmekle tahakkuk etmiş olur. Sadece iman etmenin bir işe yaramayacağını göstermek için "uyma" fiili tercih edilmiştir. Teslim olmayı ve amel etmeyi terk etmek yüce Allah'ın ayetlerini yalanlamaktır.

İslam, iyiliği emredip kötülüğü yasaklama, yararlıyı ve zararlıyı ayırt etme temeli üzerine bina edilmiştir. Bu din insan hayatı ile ilgili gelişmeleri ve davranışları düzenleyen tek dindir. İnsan hayatına bir anlam, nitelik ve mutlak bir yarar kazandırır.

"Bütün iyi ve temiz şeyler size helâl kılınmıştır." Düsturundan yine mercii Allah'a atfederek, bazı zaruretlerle; tıbbî veya içtimai gereklerle, içtihadi fetvaların getirdiği geçici yasaklar elbette müstesna tutulmalıdır.

Bir şeyin haram kılınmasının esası, o şeyin zararlı olmasıdır. Bir haramdaki fiilin kendisinden kaynaklanır veya dolaylı yoldan bir sebebe dayanır.

Geçmişte, hal ve gelecekte tıbbi ve içtimai (sosyal) icaplarla formüle edilen içtihadi fetvaların koyduğu yasaklar temelli müeyyideleri getirmez. Normale dönüşte böylesine fetvalara dayanan hükümler yeni içtihatlarla değişebilir. Bir hüküm Allah'tan telakki edilmiş muhkem bir kelam değilse, "zaman onu neshe der" içtihadi hükümlerle, tevatürle gelen muhkem vahiylerin müeyyidelerini (yaptırım gücünü) aynı nitelikle göremeyiz. Vahyi verilerle içtihadi görüş (rey)leri birbirinden ayırmalıyız.

Çünkü nas'la haram kılınanlar ebedi haramdır. Hangi işleme tabi tutulursa tutulsun, hangi zamanda olursa olsun (domuz eti gibi) içtihadiye örnek hayati tehlike arz ettiği zaman he-

lal bir şeyin haramlığı gibi. Bu kaideye göre her hangi bir şey veya menfaati yasaklayan sahih nas bulunmaz veya bulunur da delâleti kat'i olmazsa haram hükmü de bahis mevzuu olamaz. İslam bilginleri bu kaideyi şu ayet ve hadislerden çıkarmışlardır.

"Yerde olanların hepsini sizin için yaratan O'dur." (2/29) Bu ayeti Hayrettin Karaman eserinde şöyle açıklamıştır.

"Allah'ın göklerde olanları da, yerde olanları da "Sehhere" size boyun eğdiren O'dur, nimetlerini açık ve gizli olarak size ihsan ettiğini görmez misiniz?"(31/20)

Selman el-Fârisi'den rivayet olunduğuna göre Resulullaha(as) , yağ, peynir ve yabani eşek etinin hükmü sorulmuş, O da şöyle buyurmuş; "Helâl, Allah'ın kitabında helâl kıldığı, haram da Allah'ın kitabında haram kıldığıdır; hakkında bir şey söylemedikleri ise sizin için affedip serbest bıraktıklarıdır.

"Allah bazı şeyleri farz kılmıştır; bunları kaçırmayın, bazı sınırlar koymuştur; bunları da aşmayın, bazı şeyleri haram kılmıştır, bunları işlemeyin, unutmaktan değil, size olan rahmetinden dolayı bazı şeyler hakkında da bir şey buyurmamıştır; bunları da soruşturmayın.

Bu ayet ve hadisler her şeyin insanlar için yaratılmış, onların istifadelerine sunulmuş olduğunu ve bunların da hikmet-

leri, hususi sebepleri bulunduğunu, hakkında nas bulunmayan veya aynı illeti taşımayan şeylerin haram olmadığını ifade etmektedir." (Haramlar Helaller. Nesil Yayınları)

Evet, bütün peygamberler Cenab-ı Hak'tan inen tek gerçeğe insanları davet etmişlerdir ve her devrin peygamberine uyan toplum kurtuluşa ermiştir. Ama artık Tevrat ve İncil'i de içinde yazılı bulacakları, sadece Kur'an'a itaat edenlerin kurtuluşa ereceği bir zaman dilimindeyiz. Çünkü Tevrat ve İncil'in artık ilk indirildiği zamanki orijinalinin korunmadığını, Yahudi ve Hıristiyanların bunlar üzerinde kendi amaçları doğrultusunda tahrifler yaptığından haberdarız. İşte bu sebeble bütün insanlık artık Kur'an'a tabi olmakla mükelleftir. Ama bir takım topluluk, insanlara bu temel haklarını dahi yaşama hakkını vermez, engellemeye çalışırlar. [16]

Seyyid Kutub'un da belirttiği gibi "...Bu ümmi peygambere ve onun getirdiği dine karşı çıkanlar İsrail oğullarıdır. Önce Yahudiler sonra da haçlılardır.

İçinde bulunduğumuz asırda haçlılar ve Siyonistler her yerde İslam'a mensup olanları giriştikleri savaşlarda tarihin kaydetmediği kadar vahşice yok etme girişimindeler. Endülüs'teki engizisyon mahkemelerinden haçlı seferlerindeki katli-

[16] Bkz. 3/69-75,4/155,5/82

amlara kadar". (Fizilal-il Kur'an. C.6. Sh. 274)

Batı uygarlığının dünya Müslümanlarına kan, gözyaşı, zulüm, açlık ve ızdırap yaşatmasının kökeninde, İslam'ı yok etme girişimleri yatmaktadır. Olaylar dünya kamuoyuna sansürlenerek verilse de artık insanlar bir şekilde olayların iç yüzüne vakıf olmaktadır. Ve ehli kitabın bu dine karşı gösterdikleri düşmanlık artık bilinmektedir.

Kim neyi hangi amaç uğruna yaparsa yapsın "Yüzünü muvahhid olarak Allah'a döndürmeyenler" ilahi adaletin yargısından kurtulamayacaklardır. [17]

Kim Allah'a ittiba ederse, ruhi disiplinin, ruhi arınmanın yolunu bulur bidat, hurafe ve vehmin sürükleyeceği ağır baskılardan kurtulur.

Ey inananlar, muttakiliğin esası, iyiliği emretmek, rahmeti icabı kötülüklerden sakındırmaktır. Dinin yayılması ve hâkim olması için maddi- manevi güçlerinizi atalarınız gibi seferber edin. Gücünüz yetmiyorsa bu işi vazife edinenleri destekleyin ki dünyada emperyalist güçlerin zulmünden kurtulabilesiniz. Allah bununla gerçek ve gelecek kurtuluşu vaat etmektedir. (24/55)

---

[17] Bkz. 2/212, 30/30-43, 31/22

❀ ❀ ❀

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

7:158 (Habibim) de ki: "Ey insanlar, şüphesiz ben göklerin ve yerin mülk- (ü tasarruf) una malik olan, kendisinden başka hiç bir ilah bulunmayan, hem dirilten, hem öldüren Allah'ın size, hepinize gönderdiği peygamberim. O halde Allah'a ve onun ümmi nebiy olan resulüne - ki kendisi de o Allah'a ve onun kelimelerine iman etmekte olandır - iman edin, ona tabi olun. Ta ki doğru yolu bulmuş olasınız.

Bu hitap hiçbir dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı yapmadan tüm insanlığa bir çağrıdır. Hz. Muhammed geçmişi tasdikleyen, geleceği sonuna kadar uyaran son peygamberdir.

Aslında tüm peygamberler insanları her şeyin sahibi olan

Allah'a kulluğa davet etmişlerdi. Dolayısıyla gerçekten iman edenler ne din ne peygamber ayrılığına düşmeden Allah'a itaat edenlerdir. Onun dinini yücelterek yücelenler, dosdoğru yolda nimete erenlerden olurlar. Bu tevhidin dışında kalan herkes "Dallinler" dendir.

Kur'an'ın hakka dosdoğru yola davet edici düsturları gözler önünde dururken, onu bir kenara bırakıp rahipler, hahamlar edinerek sapıtmak ne fena bir iştir. (9/31, 39/3)

"Bundan evvel kendilerine kitap verilmiş, sonra üzerlerinden uzun zaman geçip de kalpleri katılaşmış fıska düşenlere" (57/16) "Allah lütufta bulundu; kendi içlerinden, kendilerine Allah'ın ayetlerini okuyan, kendilerini yücelten ve kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir elçi gönderdi". (3/164, 62/2) Kur'an'a sarılanlar sapıtmazlar. [18]

İşte mes'elenin sadece iman ettim demekle bitmediğini, bilakis inanç gereği getirilen vahiylere uymakla insan hidayetin yolunu bulacağını ve ancak o zaman ahirette mutlak, dünyada da Allah'a sığınıp tevekkül etmenin verdiği huzur ile yaşanılacağını öğreniyoruz.

❀ ❀ ❀

[18] Bkz. 20/113,34/50,43/43,44

وَمِن قَوْمِ مُوسَىٰ أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

7:159 Musa'nın kavminden bir cemaat vardır ki (Halkı) hakka irşad ederler, onunla (hükümde) adalet yaparlar.

Ayette anılan topluluktan maksat Hz. Muhammed (as)e iman eden bazı Yahudilerdir. Ahlakın iyice yozlaşıp putlara tapıldığı dönemde olduğu gibi, günümüzde de her gurubun içerisinde iman hakikatini taşıyan ve insanları hakka davet edip irşat eden kimseler vardır. O toplumun haksızlığına, yolsuzluluğuna, sömürüsüne asla tevessül etmeden adalet üzere hareket ederler. Bunlar arasından kimileri bir takım korku ve zaaflarından dolayı kendilerini gizlerler. Fakat fırsatını buldukları an hemen imanlarını itiraf edip Müslümanların yanında yer alırlar.

Şu dünyada insanlar fasık, facir olarak beraber yaşamak tadırlar ama ebediyette onlara "Ayrılın bir tarafa bugün, ey günahkârlar!"(36/59) denilecektir. O gün insanlar gurup ve topluluk olarak değil, fert olarak yargılanıp durumlarına göre karşılık verilecektir. (46/19)

❁ ❁ ❁

وَقَطَّعْنَاهُمُ اثْنَتَىْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى إِذِ
اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِب بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا
عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا
عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا
وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

7:160 Biz onlara on ikiye, (o kadar) torunlara (kabileye), ümmetlere ayırdık. ("Tih"de susayan) kavmi, (Musa'dan) su istediği zaman "asanı taşa vur" diye (vahy ettik de) ondan on iki pınar kaynayıp aktı. İnsanların her kısmı su içecekleri yeri iyice belledi; onları üstlerindeki bulutla gölgelendirdik, onlara kudret helvasıyla bıldırcın indirdik. "Size rızk olarak verdiğimiz en temiz ve güzellerinden yiyin" dedik. Onlar bize zulmetmediler, fakat kendi kendilerine zulüm ediyorlardı.

Aynı bahsi 2. surenin 60. ayetinde de gördük. Ayrıca 5. sürenin 12. ayetinde de bu hususa işaret edilmiştir.

Ayette geçen "esbat" kelimesi torun manasına gelir ve çoğul ifade eder. İsrail oğulları Yakup (as) ın 12 oğlundan türeye-

rek on iki kabile halinde çoğalmışlardır. Hepsi Yakup (as) ın torunlarıdır.

" Bahsedilen teşkilatlanma işi Allah'ın İsrail oğullarına verdiği lütuftan bahseder. Sina yarımadasında kaldıkları sürece mucize olarak su ihtiyaçlarının karşılanması, çölün kavurucu sıcağından korumak için gökyüzünün bulutlarla kaplanması, olağanüstü beslenmeleri için (Kudret helvası ve bıldırcın eti) gibi yiyecekler gönderilmesi gibi Allah'ın kendilerine sunduğu ikramlar hatırlatılarak onlara bahşedilen temiz hayatlarını şirkle kirletmemeleri tembihlenmiştir.

Şu yeryüzü her bölümü kendine mahsus donanımıyla insanların ihtiyaçlarını gidermeye elverişli kılınmıştır. Sayısız nimetlerle donatılmıştır. İnsanlar akıllarını ve gayretlerini kullandıkları oranda yeraltı ve yerüstü kaynaklarından yararlanırlar. Bu nimetlerin temiz olarak yenilmesi şirk ve harama bulaştırmamaları hatırlatılıyor.

Ey Adem'in torunları! Ey insanlar! Allah'ın nimetlerini anın, helal ve harama dikkat ederek en temiz ve güzel olanlarından yiyin ve O'na şükredin. O'na nankörlük eden ancak kendi kendine zulüm etmiştir. [19]

---

[19] Bkz. 5/3, 9/70, 35/32

❀ ❀ ❀

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هَـٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا
حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ سَنَزِيدُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾

7:161 O zaman onlara: "Şu şehirde yerleşin. Onun dilediğiniz yerinden yeyin. "Hıtta" deyin. Kapısından hepiniz secde edici olarak girin ki suçlarınızı yarlığayalım. İyi hareket edenlere ileride daha fazlasıyla vereceğiz" denilmişti.

Zulümden rahata, rahattan isyana, isyandan affa, aftan sonra özel ve temiz nimetlere erişmenin zafer ve üstünlüğünün idrakiyle tüm kötülükleri arkaya atarak kibirlenmeden, isyan etmeden boyun eğerek sükûnetle girin beldenize. "Hıtta" diyerek yani Allah'tan af dileyip O'na inkıyat ederek, "secde" edip Onun gücünü, onun ihsanını, O'na bağlılığınızla, şükürle hatırlayın. İyi hareket edin ki Rab katında fazlasıyla mükâfatlara nail olasınız.

Kötülüklerden kurtulup fetihle zafere erişen mü'min için dünya saadeti en erişilmez hazdır. Bu zaferi korumak ve yeniden kötülüğün esaretine düşmemek için uğrunda her türlü fedakârlığı göze alan bir asker gibi olmak gerekir. Nitekim o yüce Nebi ve ashabı Mekke'yi fethederken "secde ederek" girmişlerdi. Çünkü Rableri'nin lutfu ve inayetiyle bunu yaşamışlardı.(110/1-3)

Allah böylesi muhsinlere nimetlerini arttırır, kasti olmaksızın meydana gelen hatalarını da bağışlar. (2/58,59)

❀ ❀ ❀

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

7:162 Fakat içlerinden o zulüm edenler sözü kendilerine söylenenden başka bir şekle koydu. Biz de üstlerine, zulmeder oldukları için, gökten murdar bir azap indirdik.

Bu bir manada Yaratıcı'yı unutup gücü kendinde görenleri, ayrıca fetihle beraber fasıkların edebiyat ve demagojilerle hakikatin üzerini örtmek isteyen münafık insanları ima ediyor.

Ey vahye muhatap olduğu halde ona hevasını ve çıkarını karıştıranlar bu halinizle Allah sizleri kulluğuna kabul etmediği gibi, dünyada da İslam'ın onur ve izzetinden mahrum olduğunuz gibi iğrenç bir azaba da duçar olursunuz.

❀ ❀ ❀

وَاسْأَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي
السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعاً وَيَوْمَ لاَ يَسْبِتُونَ لاَ
تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُم بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

7:163 (Habibim), ***Onlara denizin yakınında,*** *(sahil de)* ***ki o kasabayı*** *(onun halini ve ahalisininin başına gelenleri)* ***sor. Hani onlar cumartesi gününün hürmetini ihlal ederek haddi aşmışlardı. Çünkü cumartesi tatili yaptıkları gün balıklar akın akın meydana çıkarak yanlarına geliyordu. Cumartesi tatili yapmayacakları gün ise gelmiyordu. İşte biz, itaatten çıkmakta olduklarından dolayı kendilerini böylece imtihan ediyorduk.***

İnsanlarda takva şuuru azalınca, giderek dünyevi emellere kavuşma hırsıyla çıkar peşinde koştururken zorunlu oldukları imani vecibeleri icra edemeyip fıska düşerler. Yersiz mazeretlerle, sun'i engellerle ilahi şeraitin yasasını çiğneyip dururlar. Allah'a kulluk vecibelerini yerine getirecek bir zaman dilimi bulamazlar. Ahireti, hesabı unutmuşçasına koştururlar. Günümüzde Allah'ın ayetlerinden gafil nice Müslümanların, hayatlarını dünyevilikler kuşatmış, gayri Müslimler gibi yaşıyorlar. Faizcilik, rüşvet, kara borsa, yolsuzluk gibi haksız kazanç elde edenler de cumartesi yasağını çiğneyenler gibi yoldan çıkmış kimselerdir. Fahşa ve münkerin içerisinde hayat sürdürürlerken Ramazan gelince akıllarına Müslümanlıkları gelir. Bu günler de haz ve zevk alacakları camilere koşup ibadet edip günahlarından aklanmak isterler. Ramazan biter bitmez geri eski fasık hallerini kaldıkları yerden devam ettirirler. Her türlü fahşa ve münkerin içerisinde olmalarına ve bundan rahatsızlık duymamalarına rağmen hala Müslüman olduklarını, imanın kalplerinde olduğunu iddia ederek avunur dururlar. (6/70,53/29,)

Tüm bu öğüt ve uyarılardan anlıyoruz ki, ben Müslüman'ım demekle iman sahibi olunmuyor. (49/14-15-17)

Müslümanların imanlarını muhafaza etmeleri için ilim, sabır, azim ve sebatla Allah' karşı kulluk vecibelerini bütün güçle-

riyle yerine getirmeleri gerekiyor.[20]

❀ ❀ ❀

وَإِذَ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾

7:164 Hani içlerinden bir ümmet: "Allah'ın kendilerini** (dünyada) **helak edeceği veya** (ahirette) **çetin bir azap ile cezalandıracağı bir kavme ne diye öğüt veriyorsunuz?" dediği zaman onlar** (o vaz edenler) **de: "Rabbimiz e özür** (dilemeye yüzümüz olsun) **için. Umulur ki sakınırlar" demişlerdi.

Burada, ilkönce bahsedilen, Allah'ın cezasına müstehak olmuş guruba karşı endişelenen muttaki kulların uyarılarını görüyoruz. Ayrıca, aynı ortamda üç ayrı hayat tarzına sahip insanların durumunu anlatıyor.

1. Azan gurup. 2. Azan gurubu uyaran gurup. 3. Sessiz müdahalesiz gurup.

---

[20] Bkz. 2/45,46,153,9/71,103/1-3

Zalimlerin hak ettikleri netice belli. Ahirette elim bir azaba düçar olacaklardır. Fakat öyle cahil fasıklar vardır ki, bunlar hikmet ve güzel öğütle uyarıldıklarında hak yola girerler. Bu bakımdan mü'minler hem İslam'ın temel esprisi olan tebliğ ibadetini yerine getirmek hem de gafillerin Allah'ın rahmetine erişmeleri için büyük bir ümit ve gayretle uyarı ve irşat vazifesini yerine getirmekle mükelleftirler. Böylece uyardığı insanın kurtuluşuna vesile olarak, hem Rabbi'nin huzurunda yüzü ak, hem onu şerden, hem de onun şerrinden başkalarını korumuş olarak topluma yararlı olurlar.

Düşünelim tanıdığımız veya tanımadığımız birinin muhtaç olduğunu ve acı çektiğini görseniz ona elinizi uzatmaz mısınız? Diyelim ki ona karşı öfkeniz yardım etmenize mani olsa, onun çok perişan olduğunu gördüğünüzde ister istemez eziklik duyup, "Keşke ilgilenseydim" diye pişman olmaz mısınız? Bir de bunun ahiret boyutunu düşündüğünüzde, isteseniz de yardım edemeyeceğinizin ızdırabı ne acıdır. İnanan şuurlu, merhametli biri böyle bir neticenin önünü almak için elinden gelen gayreti göstermez mi?

"Senin nasihatinle bir kişiyi hak yola getirmekliğin senin çok makbul kıymetli nimetlerin hepsini kazanmandan daha hayırlıdır". (Hadis:1001, Numan Kurtulmuş. 1948'de Yay. Hadis

Tercümesi)

Şu tembih unutulmamalı: "Sizden bir kimse çirkin bir iş görürse onu eliyle değiştirsin, eğer buna gücü yetmezse diliyle ikaz etsin, buna da gücü yetmezse kalben buğz etsin, bu ise imanın en zayıf derecesidir". (R,S,C: Sh: 179,1949)

Halk arasına karışıp onların ezalarına sabrederek, onları hayır ve fazilete irşad edenler (doğruya çağıran) mü'min onlarla karışmayan görüşmeyen ve onların sevilmeyen hallerine katlanmayandan daha hayırlıdır". (Hamdi Akseki: Peygamberimiz'in Vecizeleri)

Fıskın menşei zalime fırsat vermektir. Fasık önünde güçlü bir engel, aşılmayacak bir güç görse fısk işlemeye cesaret edemeyecektir. Günahkâr meclislerinde günahlara hürriyet tanıyanlar Allah katında vebaldedirler. Her günahkâr yakın çevresinden uyarılıp kınansaydı günahların önü bir nebze alınırdı. Veya açıktan işlemeye cesaret edemezlerdi. Bu da fıskın yayılmasını önler. Belki giderek sakınmağa başlar da bu suretle cürmü de, zulmü de ve azabı da hafifler.

Tebliği bırakmak, fitne ve fesadın önünü açmaktır. Yayılan fitnede, işlenen cinayette, namazsızın, zekâtsızın, cihatsızın payı vardır.

Bütün bunlar gösteriyor ki nasihat her halükarda yerine

getirilmesi gereken bir vecibedir. Allah'a çağırma mü'minin ideali olmalıdır. Dinini dava edinenler bundan asla vazgeçmezler. Hiçbir suretle onu askıya almazlar.

Bu ibadet hem davet edeni, hem davet edileni, hem de toplumu disipline edip yararlı hale getirip huzur ve yüz aklığı bahşeder.[21]

Toplumsal rehabilite için girişimlerde bulunarak ferdi, toplumu, ifsatçıların şerrinden kurtarmak lazımdır. Bir kötünün yedi mahalleyi ifsadına karşı bir iyinin yedi mahalleyi kurtarma duyarlılığı taşıması gerekir. Ümmetin arasında bu duyarlılığı taşıyanlar yoksa o toplum ifsada uğrar. Salihlerin tembelliği fasıkların cüretini arttırır. Zalim gücünü korkaktan, dünyaperestten alır. Güçsüzden hesap sorulmaz ama gücünü tesbit edip etmediğinden sorgulanır. Hakkın boyasıyla boyanmazsan, gaflet uykusundan uyanmazsan hem dünyan hem ahiretin hüsran olur. (3/104)

[21] Bkz. 41/33,42/15, 6/51

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾

7:165 Vakta ki onlar artık edilen vaazları unuttular. Biz de kötülükten vaz geçirmekde sebat edenleri selamete çıkardık. Zulüm edenleri ise yapmakta oldukları fısklar yüzünden şiddetli biz azap ile yakaladık.

Ayeti kerimeden de gördüğümüz gibi kötülükten vazgeçirmekte sebat edenler, başkalarının kurtuluşuna vesile olmakla birlikte öncelikle kendi kurtuluşlarını hazırlarlar. Bu ayeti kerime kötülükten vazgeçirme gayreti güdenlerin selamete çıkacaklarının bir garantisi niteliğinde. Zalimlerin de şiddetli azapla yakalanacak olması haberi, mazluma teselli ve müjde veriyor.

Allah'ın azabı geldiği zaman dinini dava edinenlerden başkası helakten kurtulamaz. Diğer iki gurup ise suçlarının yapısı ve yaygınlık derecelerine göre cezalandırılırlar.[22]

❀ ❀ ❀

[22] Bkz. 8/25, 11/116, 6/47

فَلَمَّا عَتَوْا عَن مَّا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾

7:166 Bu suretle onlar serkeşlik ederek yasak edileni yapmakta ısrar edince kendilerine: "Hor ve zelil maymunlar olun" dedik.

Burada, ister İsrail oğulları isterse diğer kavimlerden olsun, kim kötülükte şuurlu olarak ısrar ederse bu ve benzeri şekilde Rableri tarafından cezalandırıldıkları haber veriliyor.

Sözlerinde durmayan, tulu emellerinin arkasına düşerek nerede çıkar, nerede hevası tatmin olacaksa o tarafa koşanlar, nefislerinin zebunu oldukları için böyle anılmışlardır. (2/65, 66, 5/60)

Günümüzde insanlık derecesinden uzaklaşmış behaimi arzuların arkasında sürüklenen, modern moda sektörünün ağına takılan taklitçilerin burada anılanlardan ne farkı var. Herkes hayatını bir düşünse nelerle kuşatmış olduğunu kendisi de görecektir.

❀ ❀ ❀

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَن يَسُومُهُمْ سُوءَ
الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾

7:167 O vakit Rabbin (Habibim) kıyamet gününe kadar onların üzerine kendilerini en kötü azaba düçar edecek kimseler göndereceğini yeminle i'lam (ve hüküm) etti. Şüphe yok ki Rabbin cezayı çabuk verendir. Muhakkak ki O, çok yarlığayıcı, çok bağışlayıcıdır.

Bu ayet şu hadisi ve şu ayetleri hatırlatıyor: "Ya kemali ciddiyetle iyiliği emreder ve kötülüklerden sıkı sıkı nehyedersiniz, yahut Allah içinizden en şerlilerini mutlak tepenize musallat eder ve o zaman en hayırlınız duada bulunacak lakin müstecap olmayacaktır". (Altın Anahtarlar. 40 Hadis, Sanih Yay.1966; Sait Çekmegil)

"Bir millet kendilerinde bulunanı (güzel ahlak ve meziyetleri) değiştirinceye kadar Allah'ın onlara verdiği nimeti değiştirmeyeceğinden dolayıdır. Gerçekten Allah işitendir, bilendir". (8/63)

Bu haberlerde 'nasılsanız öyle idare olunursunuz' gerçeği vurgulanıyor. Bir toplumda kötüler çok, kötülükler ise yasallaşacak hale gelmişse, o toplumu bu ifadelerden yola çıkarak sorgulayabiliriz. Kötü idareciler, kimler tarafından başa getirilir ve korunurlar... Bu konuyla ilgili tefekkür etmek gerekmektedir...

Ama bu ilanihaye böyle devam etmez. Nitekim deniz sahilinde bulunan kasabanın halkı cezalandırılmıştı. Mağfireti ve rahmeti ile de kötülükten men edenler kurtarılmıştı. Kim son nebiye inanır, model edinir ve geçmiş peygamberleri de tasdik ederse Allah onlara mağfiret eder. Çünkü onlar bu kadar sefih bir hayata razı olmadıkları, fakat değiştirmeye de güçleri yetmediğinden böyle bir hayata mecbur kalmalarının acziyetiyle Gafur ve Rahim olan Allah'ın himayesine sığınırlar. "O cezayı çabuk verendir." Fakat O acıyan ve merhamet eden olduğundan azabını erteler.

❀ ❀ ❀

وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِّنْهُمُ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَٰلِكَ
وَبَلَوْنَاهُم بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾

7:168 Onları -kimi salah erbabı, kimi bu (salahtan) aşağı ümmetler olmak üzere- perişan bir suretde yer yüzüne dağıttık. Onları hem iyi, hem fena hallerde imtihana çektik ki; (gözlerini açıp iyiliğe) dönsünler.

Allah hiçbir kimseyi sebepsiz bir şekilde imtihana tabi tutmaz. Hayatta hiçbir şey tesadüfî değildir. İyiler, salah erbapları ve sıradan seviyesiz kendindeki yetenek ve kabiliyeti geliştirmemiş, gelişi güzel yaşayanların yanında, arzu ve emellerine kavuşmak için azgınlaşanların tabi tutulduğu imtihan soruları. Bütün bunlar gözlerini açıp iyiliğe dönsünler diyedir. Ayrıca bu ayetten şunu da anlıyoruz, hak üzere birleşmeyi bilmeyenlerin çeşitli gurup ve ideolojileri ideal edinerek ayrıldıklarını; bunların arasında iyiliğe, merhamete, anlayış ve dayanışmaya müsait olanlar olduğu gibi, kavgacı, ayrılıkçı, fanatik guruplar da vardır.

Her dönemde gerçeği bulmuş iyiler de, iyi olmayanlar da vardır. Ne var ki; bir toplumda iyiler güçsüz ve azınlıkta, kötüler de güçlü ve çoğunlukla iseler; bir yanda bolluk ve refah, diğer yanda zulüm, fitne ve fesat varsa o toplumda keşmekeş bir hayat yaşanır. Toplumların durumları ne olursa olsun Allah iyiliğe dönsünler diye insanları "hem iyi, hem sıkıntılı hallerle, imtihan" edip uyarır.

Sınanmak ilahi varlığın gücünü, sıkıntı ise insanın aczini gösterir. Allah bu gerçeği hayatın her safhasında gösterir. Ayrıca da imtihanın niçin tecelli ettiğini göndermiş olduğu elçileri ve vahiyleriyle bildirmiştir. "Kitab'ı kullarımız arasından seçtiklerimize verdik. Onlardan kimileri (bu ayetlere karşı kör davranıp) kendisine zulmeder, kimileri orta yoldadır, kimileri de Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçmek için yarışır. İşte büyük fazilet de budur. (35/31,32)

❀ ❀ ❀

فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَـٰذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِن يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِم مِّيثَاقُ الْكِتَابِ أَن لَّا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

*7:169 Onlardan sonra -(bir taraftan) **bu dünyanın geçici metaını kapıp: "Biz (nasıl olsa) ileride yarlığanırız" demek, (bir taraftan) kendilerine ona benzer bir meta gelirse onu da***

(kaçırmayıp) almak** (da devam etmek) **üzere o kitaba varis olan- kötü kimseler gelip onların yerine geçmiştir. Allah'a karşı haktan başkasını söylemeyeceklerine dair kendilerinden o kitabın** (hükmü vech ile) **teminat alınmadı mıydı? Hâlbuki onda olanı durmayıp okumuşlardır da. Hâlbuki ahiret yurdu** (öyle kötü hallerden) **sakınanlar için** (mahz-ı) **hayırdır. Daha aklınızı başınıza almayacak mısınız?

Bir toplumun kitaba varis olup, Allah ve Rasulü'nün getirdiklerine inandım demeleri, onların artık misak üzere olduklarına bir ahitdir. Artık hiçbir helal olmayan dünyevi menfaati onları bu nizamın dışında bir şey yapmayı düşündürmemeli. Hele bir menfaat söz konusu olursa hükümleri tevil ederek uygulamaları asla düşünülmemeli. [23]

Yaptıkları işin günah olduğunu bildikleri halde, nasıl olsa bağışlanırız veya birkaç gün yanar çıkarız veya artık fena-fillaha erdik diye kendilerini ibadetlerden muaf görenler, Allah'ın emirlerini hiçbir rahatsızlık ve mahcubiyet duymadan çiğneyenler hep hüsranda kalacaklardır.

Allah (cc) hiçbir kavme, hiçbir ümmete, hiçbir ferde böyle vaadde bulunmadığı halde bu iddialarda bulunanlar Allah'a if-

[23] Bkz. 3/199, 187, 77. 13/25

tira ederek zulme düşmüşlerdir.[24]

Geçici zevkleri uğruna Allah'a asi olanlar sonunda yaptıklarıyla birlikte helake sürükleneceklerdir. Hiçbir kimse kendisini Allah'ın hesabından kurtaramayacaktır. Onun katında torpil, rüşvet olmadığı gibi imtiyazlı kimsede yoktur. (7/6)

Kurtuluş sadece Allah'a ve ahiret gününe şeksiz, şüphesiz inanıp bir bütün olarak gücünce sahih amel işleyenler içindir.[25]

"Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Muttaki olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hala akıl erdiremiyor musunuz?"(6/32)

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

7:170 Bir de (ahiret yurdu) kitaba sımsıkı sarılanlar ve namazı dosdoğru kılanlar (için mahz-ı hayırdır). Şüphesiz ki biz iyiliğe çalışanların mükâfatını zayi etmeyiz.

---

[24] Bkz. 2/80,81,94,111,112. 3/24

[25] Bkz. 2/82,112. 4/69, 6/82. 46/13

Bu ayet hiçbir itiraza mahal bırakmadan hakikati açıklıyor. Bu kitaba inanıyorsanız içerisindeki değerlere sarılmanız hayat tarzı edinmeniz gerekir. Okumak ayrı bir şey, inceleyerek hikmeti kavramak ayrı bir şeydir. Hikmeti kavrayıp amele dönüştürmek ise daha başka bir şeydir. Kurtulanlar mahz-ı hayra erişenlerdir.

Kitabın hikmetini kavramayıp, amelini kitaba uydurmayıp kitabı kendine uydurmaya çalışan, dünya menfaatlerini ahiretten önde düşünen muhterisleri yaratıcı Rabbi Rahimimiz ikaz ediyor.

İnsanlar aklıselim ve basiret ile kitaba sarıldığında, onun onurlu, erdemli hayatın izzetini ve sonsuz saadete kavuşturduğunu görecekler ve hiçbir heva ve heves tutkusu onları ilahi emirlere sarılmaktan alıkoymayacaktır. Mezarlarda parayla Kur'an okuyanlar menfaatler devşirmekle uğraşırken kitaba sıkı sıkı sarılıp anlayıp amel etmek için okuyanlar deryalar kadar ecirler elde ederler. Bu hakikatten gafil insanlar çok güzel bir çiçek bahçesinde gezen köre benzerler. Kör adam o güzelim çiçekler arasında gezerken kokusunu alır ama görmediğinden o güzelim çiçekleri çiğner, geçer. Fakat bir gözü açılsa çiğnediği çiçekleri görüp üzülecektir. İşte Kur'an'a da kör bir zihniyetle yaklaşanlar kıyamette gözleri açıldığın da üzülüp pişman olacaktır.

Bu kitap ancak anlayıp kavranarak amel etmek için okunursa, insanların hayatını ıslah edip, hayatına hâkim olur, kulları Rabbiyle buluşturup ibadetlerini ona göre icra etmeyi sağlar...

Salih olarak rahmete davet edip Rabbin davetine icabet edildiğinde gönüller salah imkânı bulup, hayatta fesada uğramaktan kurtulur.

Kur'an ferdi ve toplumsal hayatı kuşatan rahmet kitabıdır. İyiliğe çalışanların ecrini verecektir. (18/30)

❀ ❀ ❀

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾

7:171 Biz bir zaman dağı, sanki o gölge imiş gibi, çekip (İsrail oğullarının) üstlerine kaldırmıştık. Onlar hakikaten bu, kendilerine düşecek sanmışlardı. (İşte o vakit): "Size verdiğimiz (kitab) ı kuvvetle (ciddiyetle, azm ile) tutun. Onda olanı düşünün. Ta ki (kötülükten) sakınmış olasınız" (demiştik).

Bu ayetlerden anlıyoruz ki, kötülükten sakınmanın ilk adımı Kur'an'da olanı ciddiyetle düşünmektir. Heva, heves, çıkar ve beşeri zaaflarla, çıkarcı, ucuzundan, kolay yoldan kitaptan istifade etmeye çalışanlar asla Kur'an'dan gereği gibi faydalanamazlar. Ayrıca, Kur'an'a gereği gibi sarılma yerine onu tasnifleyerek her bir bölümünü sıkıntılarından kurtulup amaçlarına erişmek için okuyanlar da Kur'an'dan gereği gibi istifadelenemezler. Hatta bu halin kendilerine büyük bir vebal yüklediğini, nefislerine zulmedenlerden olduklarını bilmezler. Bu kitabı, kulluk vecibelerini yapıp Allah (cc)ı razı etmek yerine, isteklerine ulaşmak için bir aracı güç olarak kullananlar. "Sen sana vahyedilene sımsıkı sarıl. Şüphesiz sen dosdoğru yoldasın. Doğrusu Kur'an, sana ve kavmine bir öğüttür. İlerde ondan sorguya çekileceksiniz." (43/43, 44)

Kur'an-ı Kerim geçmiş kavimlerin durumunu bütün insanlara bir ibret, yaşanmıştan çıkarılmış bir ders olarak anlatır. Ve kitaba sarılmayanların nasıl bir zillet içerisine düştüklerini maddi ve manevi boyutuyla gözler önüne sererek; kitaba varis olanların, kitaba nasıl sarılmaları gerektiğini öğretir.

❀ ❀ ❀

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِن ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى
أَنفُسِهِمْ أَلَسْتَ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَن تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا
عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾

7:172 Hani Rabbin Âdem Oğullarından, onların sırtlarından zürriyetlerini çıkarıp kendilerini nefislerine şahit tutmuş, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" (demişti). Onlar da: "Evet (Rabbimizsin) şahit olduk" demişlerdi. (işte bu şahitlendirme) kıyamet günü "Bizim bundan haberimiz yoktu" dememeniz içindi.

Bu beyyine insan yaratılışından ve fıtratlarına verilen inanç duygusundan bahsediyor. Bu iddianın doğruluğunu münkirlerin zor durumda kaldıklarında Allah'ı hatırlamaları ve O'nu yardıma çağırmaları isbatlanıyor.[26] Yani, insanlar Rablerini, O'nun hâkimiyetini kabul edecek tabiatta yaratılmış oldukları temsil yoluyla anlatılmaktadır.

Hz. Âdem'e nübüvvet dersi verilerek yeryüzüne gönderiliyor ve ayrıca kudretin varlığını sezebilme özelliği fıtrata verili-

[26] Bkz. 29/35. 30/33. 31/32

yor. Ne var ki neslin genişlemesi şeytan ve hevanın varlığı insanı yanlışa sürükleyebiliyor. Allah (cc) kullarına yeniden uyarıcı elçiler göndererek fıtratlarına dönmelerini öğütlüyor. "Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat ile yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratmasında değişme yoktur". (30/30) diye yeniden fıtratlarına dönmeye çağırıyor görevlendirdiği elçilerle.

"Biz onlara gerek ufuklarda gerekse nefislerinde ayetlerimizi göstereceğiz. Ta ki onlara bunun hakkın ta kendisi olduğu açıkça belirmiş olsun". (41/53)

İnsanlar tevhid fıtratı üzere yaratılmıştır. Buhari ve Müslim'de Ebu Hüreyre'den gelen rivayetle: "Her doğan fıtrat üzere doğar..." denilmektedir. Şüphesiz ki tevhit gerçeği insanın fıtratındadır. Ancak dış etkenler tesiriyle fıtrat bozulunca ondan ayrılır. Fakat bunlara deliller ortaya sürüldükten akıl ve fıtratın sesine hitap edildikten ve peygamberler gönderildikten sonra imandan yüz çevirenlerin artık Allah'a sunacakları hiçbir mazeretleri olmaz.[27]

Ayrıca bu beyyinenin ruhlar âleminde yapılan bir and ve alınmış misak olduğuna mutlak manada delil olsaydı, dünyada yaşayan bütün imansızlara kâfir değil mürtet denilirdi" diyen

[27] Bkz. 6/13, 7/15, 26/208, 28/53

âlimler de vardır. Bu ayetin bizlere mücmel ve müteşabih olarak geldiğini düşünmek, ona tek mana vermek üçüncü sürenin yedinci ayetinde belirtilen "Kalbi hasta" ifadesinin muhatabı oluruz. Bizlere düşen alınacak dersi alıp işin künhünü Allah'a havale etmektir.

❀ ❀ ❀

أَوْ تَقُولُوٓاْ إِنَّمَآ أَشْرَكَ ءَابَآؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنۢ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ ٱلْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾

7:173 Yahut "Daha evvel ancak atalarımız (Allah'a) şirk koşmuştu. Biz de onların ardından (gelen) bir nesiliz. Şimdi o baatılı (tahrifcilerin) kuranların işlediği (günahlar) yüzünden bizi helak mi edeceksin?" demememiz içindi.

Buradan da anlaşılan odur ki, Allah'ın fıtrata yüklediği hakkı bulma özelliği, akıl faktörü ve düşünme sorumluluğu hasebiyle insanın Allah katında beyan edecek mazereti kalmamıştır.

Çünkü insanların önüne ayetler, ilahi belgeler, peygamber vasıtasıyla sunulmaktadır. İnsan aklını dondurmuşsa, kiraya vermişse suç kimdedir.

❀ ❀ ❀

وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

*7:174 **İşte biz ayetleri böyle açıklarız. Olur ki** (küfürlerinden) **dönerler.***

Evet, Allah (cc) her ne kadar kâinatta ve nefislerde kendini bilme delillerini göstermiş olsa da, tevhidi manada nasıl kulluk edeceklerini bilmeyeceklerinden, Allah'ı gereği gibi tanıyıp doğru istikamet üzere yaşamaları için elçiler göndererek ayetlerini hem duyurarak, hem de resulleri tarafından uygulanarak nasıl yaşamaları gerektiği gösterilmiştir.

Belki onlar böylece hevalarına takılan akıllarını baskıdan kurtarıp fıtratlarına dönerler diye."Hakka davet eden elçiler tebliğlerini çeşitli misaller ve deliller anlatarak, hatırlatarak, göstererek ikna etmeye çalışmışlardır. Bununla beraber çeşitli olay ve sorularla da uyarılmışlardır. Fakat bütün bu çabalara

rağmen aklını heva ve arzusuna takanlar çeşitli bahanelerle iman etmemekte diretmişlerdir. O gün onlara hem içlerindeki deruni sesi hem de elçileri nasıl susturup yalanladıkları kendilerine gösterilecektir. Bütün gizli şeylerin açığa çıkarılacağı o gün hiçbir kimse artık bir mazeret bulamayacaktır. Herkes suçunu açık ve doğru ifadelerle itiraf edecektir.

❀ ❀ ❀

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَلَخَ مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾

*7:175 (Habibim) **Onlara o kimsenin haberini de oku ki biz kendisine ayetlerimizi vermiştik de o, bunlardan sıyrılıp çıkmış, derken şeytan onu arkasına takmış, nihayet azgınlardan olmuştu.***

Hidayet delilleri hem fıtrata yer etmiş hem de çevreyi saran bütün kâinatla iç içedirler. Mesela aynı topraktan yetişen iki nimeti el alalım; Biri limon gibi ekşi, diğeri portakal gibi tatlı,

narın dizilişi ve ambalajlanma şekli, arının peteği ve diğerlerinin oluşundaki mucize kılınan ayetler insanı düşünme ibadetine sevk etmeli. İşte bu hidayet ve Allah'ın ayetlerindeki aklı aciz bırakan bu oluşları görüp de düşünmeyen aklıselim sahibi değildir.

Allah'ın iradesinin kişinin davranışlarına bağlı olduğunu ifade etmek gerekir. Zira Cenab-ı Hak kuluna seçme yeteneğini vermiş ve kişi bu yeteneğinin tezahürüyle sevap ve cezaya müstahak olmuş... Yeryüzündeki diğer tüm yaratılmışları insan için imtihan vesilesi kılmış. İmtihanı başarıyor mu, yoksa hüsrana mı uğruyor.

Allah hayrı tercih eden için hayra ulaştırıcı yolları açıyor. Kötülüğü tercih eden için kötülüğe ulaştırıcı yolları açıyor.

"Kim dünya hayatını isterse, onu dilediğimiz kimseye dilediğimiz kadar veririz. Kim de ahireti diler ve bir mü'min olarak kendine yaraşır bir çaba ile o gün için çalışırsa işte bunların çalışmaları makbuldür". (İsra;18/19)

❀ ❀ ❀

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَٰكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ
كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِن تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَث ذَّٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

*7:176 Eğer (aklını çalıştırmayanların hakları olmayan karşılıkla vermeyi) **dileseydik onu bu (ayetler) le yükseltirdik. Fakat o, yere saplandı, hevasına uydu. Artık onun sıfatı köpeğin hali gibidir ki üstüne varsan dilini sarkıtıp solur, yahut kendi haline bıraksan yine dilini uzatıp solur. İşte ayetlerimizi yalan sayanlar güruhunun sıfatı budur. Artık sen (Habibim) kıssayı (onlara) anlat. Belki iyice düşünürler.***

Allah dilerse elbette ki onları yüceltir. Fakat adil olması hasebiyle insanları düşünce ve amellerine göre değerlendirir.

Yücelmenin tek yolu hevayı karıştırmadan, beklentileri, çıkarları bir kenara atarak bir muvahit olarak Allah'a iman edip, gücünce istikamet üzere yürümektir.

Bir tutam ot bir deveyi nasıl yardan atlatırsa, kişi geçici bir dünyalık uğruna ahlak ve fazileti çiğneyip dinin kendine bahşettiği güzelliklerden mahrum kalır.

❀ ❀ ❀

سَاءَ مَثَلاً الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

7:177 Ayetlerimizi yalanlayarak sırf nefislerine zulüm etmek de olanlar güruhunun hali ne kötüdür!

Bu kadar açık hayatın gerçekleriyle örtüşen misaller verilerek uyarıldıkları halde Allah'ın ayetlerinden yüz çevirenlerden daha zalim kim olabilir.

Behaimi arzularına kavuşmak ve ideolojilerini kabul ettirmek için büyük zulümler işliyorlar. Bunların kendileri gibi lanetle anılan tarihteki yandaşları da ahirette gazaba düçar olacaktır.[28]

❀ ❀ ❀

مَن يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَن يُضْلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

[28] Bkz. 11/18,4/51/52,2/114,6/123,17/16

7:178 Allah** (aklını çalıştırarak hidayete talip olmuş bulunan) **kime hidayet ederse o doğru yolu bulmuştur. Kimi de saptırırsa onlar en büyük zarara uğrayanların ta kendileridir.

Bir doğru yoldan ayrılma, bir de ayırma vardır. Allah (cc) sadece yoldan ayrılanları saptırır. Yani ilahi çağrıya kulak vermekte direnenleri, rahmetinden mahrum bırakır.

Bu bir manada en leziz ikramlar sunulduğu halde herhangi bir sebepten dolayı yemeyen kimseye benzer. Onun bundan mahrum oluşu ikram edilmediğinden dolayı değil kendi tercihinin neticesidir.

Seçme hakkını ifade eden ayetlerden anlıyoruz ki, herkes tercihinin neticesiyle karşılaşır.

O şanı ve rahmeti yüce olan Allah kullarının son nefesine kadar bu nimetten yararlanmaları için mühlet verir. (19/75) "Allah rızasını arayanı kurtuluş yoluna götürür ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru bir yola iletir. (6/16)

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيراً مِّنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لاَّ يَفْقَهُونَ بِهَا
وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لاَّ يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لاَّ يَسْمَعُونَ بِهَا أُوْلَئِكَ
كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُوْلَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

7:179 ***Andolsun ki biz*** *(Cennet'e ulaşma istidadıyla yaratılmış oldukları halde)* ***Onların kalpleri vardır, bunlarla idrak*** *(edip fıkh)***etmezler;, gözleri vardır, bunlarla*** *(doğru yolu)* ***görmezler; kulakları vardır, bunlarla*** *(hak sözü)* ***duymazlar. Onlar hayvanlar gibidirler. Hatta daha da şaşkındırlar. İşte*** *(asıl)* ***gafiller bunlardır. Andolsun Cehennem****(i boşa yaratmadık. Böylelerinden kim olursa olsun)* ***cin ve ins hepsi cehennemliktir.***

Ayetten de anladığımız gibi hiçbir kimse doğrudan cehennemlik olarak yaratılmamıştır. Bilakis cennete ulaşmak istidadıyla yaratılmış oldukları halde akıllarını hevalarına takıp cehennemlik işler yaptıkları için böyle bir cezayı hak etmişlerdir.

Bir manevi hastalıktır. Bilme, akletme, fıkhetme, zikretme ve fikretme melekelerini işletmeden, peşin (arzu, emel) ve önyargılı davranışlar.

Aklıselim, kalbi selimdir hayattaki gerçeği gösteren. Hevalarıyla görme, algılama duyularını köreltenler fıtratlarını bozduklarından değer vermedikleri, hesaba katıp saygı duymadıkları varlıklardan daha aşağı seviyede değerlendirilirler.

25/44. ayet onların inatçı, akletmez guruhu olduğunu vurgulamaktadır. 7/176. ayette bu inkârın sebebinin hevadan kaynaklandığını bildirmektedir.

Akletmeyen insan, hislerinin ve arzularının zebunu olur.

Hayvanlarla teşbih edilmeleri hayvanların aşağılanmasından değil, bilakis insan olarak birçok önemli ve değerli donanıma sahip oldukları halde bu donanımdan mahrum olan hayvanlar gibi hareket ettiklerindendir.

Çok cahil, laf anlamaz birine eşek deseniz ve hain ve zalim birine de yılan deseniz, aslında hayvanlara hakaret etmiş olursunuz. Çünkü ne eşek ne yılan ne de her hangi bir hayvan yaratılışın dışında bir şey yapmaz; sade içgüdülerine ve tabi ihtiyaçlarının sevkine bağlı hareket ederler. Fakat bu insanlar öyle mi? Allah onları üstün meziyetlerle donatıp kendilerini yüceltecek kulluk vecibelerini yerine getirsinler diye yaratmışken, o yaratılışının aksine hareket ettiklerinden dolayı bilhassa kendilerinin hiçbir değer vermedikleri, aşağıladıkları hayvanlara benzetilirler. Hatta bunlar hiçbir değeri olmayan ateşe sürülen odunlar

gibi ateşe sürülürler. O gün bu insanlar hayvan, odun veya toprak olmayı isteyecek ama bu talepleri neticeyi değiştirmeyecektir.[29]

İşte bu fasıklar vicdanlarına doğru bir yolculuk yapmayı denemedikleri gibi dünyada hayvanlar kadar olsun kurallarına uymadılar. Kalbinde iyiliğe, gözünde güzelliğe, kulağında doğruluğa yer ayırmayıp ilkesizce yaşayanlar, hayvanlardan daha alt kademededir.

Kur'an ve tarih kaydetmiştir ki yeryüzü ne zaman hevalarına tabi olanların eline geçmişse insanlık acı sancıları ve çatışmaları yaşamak zorunda kalmıştır. Bu hep böyle olagelmiştir. Onlar nasıl yeryüzünde zulmederek halklara hayatı cehennem kılmışlarsa kendileri de o gün cehennemin yakıtı olacaklardır.

❀ ❀ ❀

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾

[29] Bkz. 72/15, 78/40

7:180 En güzel isimler Allah'ındır. O halde O'na bunlarla dua edin. Onun isimlerinden eğri (ve aykırı) yola gidenleri bırakın. Onlar, yapmakta olduklarının cezasına uğratılacaklardır.

Allah; Cenab-ı Hakk'ın zatını, sıfatlarını fiillerini ifade eden lafzı celaldir. Hak ve batıl mabutlara izafe edilen "tanrı" kelimesi onun yerini tutmaz. Allah Allah'tır. "Ya Allah" diyen Cenab-ı Hakk'ı bütün sıfatlar ve fiilleriyle zikretmiş olur.

"De ki; "İster Allah deyin, ister Rahman deyin. Hangisini derseniz olur. Çünkü en güzel isimler O'na hastır." (17/110)

"Allah, kendisinden başka ilah olmayandır. En güzel isimler O'na mahsustur."(20/8)

"Her isim, sıfatla beraber zattır. Allah, her işi isimlerinden bir isim ile tedbir buyurur". Bu ayet ismin müsemmadan gayri olduğuna delildir. Çünkü onda Allah'ın isimleri çok olduğuna cem' lafzıyle delalet vardır. O halde esma'-i ilahiyenin çok, fakat Cenab-ın Hakk'ın şeksiz bir olduğu sabittir. Evet, Allah birdir, fakat en güzel manalara delalet eden isimler onundur.

Bu ayeti; müşrikler Muhammed iki ilaha dua ediyor, bizim ise iki tanrıya kulluk etmemizi yasaklıyor, demeleri sebebiyle indirildiği söylenir.

Bazılarının "ya hudey, ya tanrı" gibi kelimelerle Allah'a yalvardıklarını görürüz, oysa Kur'an-ı Kerim'e baktığımızda ya Rahim, Ya Hafız, ya Latif gibi kelimelerle dua ediliyor. Ey benim Rabbim olan Allah beni anam babamı mağfiret et derken Allah'ın bağışlayıcı olduğunu hatırlarız. İşte bundan anlıyoruz ki Allah'ın güzel sıfatları Esma-ül Hüsna olarak bize bildirilmiştir. Dualarının kabul olmasını umanlar bu isimlerle dua etmeliler.

Müslümanlar Allah (cc) ile işlerini güzelleştirerek, zikir uyanıklığı ile kötülüklerden uzak durarak Rabbi Rahimler'ine iltica ederler. İşte duanın esprisi de budur.

"Allah'ın bu bilinen isimlerini ezberleyen, onlara manalarını mülahaza ile devam edenlerin cennete girecekleri rivayet edilir. (Hasan Basri Çantay meali)

Elbette Cenab-ı Hakk'ı isim ve sıfatlarıyla tanıyıp O'na gereği gibi kulluk edenler cennetle müjdelenenler arasında yerini alır.[30]

[30] Bkz. 4/57,10/9

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾

7:181 Yarattıklarımızdan öyle bir ümmet de vardır ki onlar hakka rehberlik ederler adaleti de onunla** (o dairede) **tatbik ederler.

Öyle bir topluluk ki en kötü şartlar içerisinde dahi hak üzere sebat eden, her an hak için çalışan, Allah'ın yeryüzündeki emanetinin bekçiliğini yapan, sapıkların karşısına hüccetini diken, hak ile davet etmekten geri durmayan bir topluluk.. Yeryüzünde sayısı ne kadar olursa olsun asla mevcudiyeti tükenmeyen bu ümmet insanlara hakkı göstermeye çalışıyor. Yani kendilerinin aleyhine de olsa hakkı saklamadıkları gibi adaleti tahakkuk ettirmek için bütün güçleriyle çalışıyorlar.

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾

7:182 Ayetlerimizi yalan sayanları biz bilmeyecekleri nokta** (lar) **dan derece derece (yavaş yavaş) helake yaklaştırırız.

Bu Allah'ın bir sünnetidir. Uyarı ikaz ve yapılan davete karşı tepki gösteren; İslam'a karşı sinsi propaganda geliştirenlere bir süre mühlet verilmiş olsa da, bu aklını kullanmayan ahmakları yavaş yavaş kendi helaklerine doğru yol almaktadırlar.

Ey Allah'ın gücünü hesaba katmayıp dünyaya kan kusturtan emperyalist güçler! Akıbetiniz mutlak helaktir. Ve ey onların karşısında ezilen mustazaflar! Kitabınıza sarılın, onun ilkeleriyle donanın! Hakka sarılanlar, hak düşmanlarının sindirme hareketlerinin karşısına dikilecek güçtedir. Ecdadınız sayı ve teçhizat bakımından güçlü düşmanlarına karşı nasıl galebe çalmışlardı. [31]

Ve şüphesiz ki Allah kendi emrini muhakkak üstün kılacaktır.

❀ ❀ ❀

وَأُمْلِى لَهُمْ إِنَّ كَيْدِى مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾

7:183 Ben size mühlet veririm. *(Onların iplerini uzatıveririm!)* ***Benim lütuf yüzünden kahrım*** *(Tahammül edilmeyecek kadar)* ***çetindir.***

---

[31] Bkz. 3/125,127,160,4/71,8/9,12,17,18,43,60,65.

Allah her şeyi bir hikmet üzere tecelli eder. O'nun tanıdığı mühlette imana erecekler kurtulsun, inkâr edenlerin ise gerçek yüzü ortaya çıksın ve haklarında azap hak olsun diyedir. Merhametli Allah'ın tevbeleri için verdiği mühleti kötüye kullananların hesabı çok çetin olacaktır.

❀ ❀ ❀

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِم مِّن جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾

7:184 Onlar düşünmediler mi ki kendilerinin sahibinde delilikten hiçbir (eser) yoktur. O, ilerideki tehlikeyi apaçık haber verenden başka (bir zat) değildir.

Kur'an'da çok sıkça zikredildiği gibi burada da düşünce faktörüne dikkat çekiliyor ve düşünemeyenlerin sağlıklı karar veremedikleri anlaşılıyor. Düşünemeyenler, düşünen ve akleden peygamberi deli diye nitelendiriyorlar. Oysa o zat onları akıllarını iyice kullanmaya çağırıyor, cehennemin yakıtı olmaktan kurtulmaları için düşünmeye davet ediyor.

Selim akıl sahibi biriyle, bir dediği diğerini tutmayan, söz ve davranışları birbirine zıt olan deliyi birbirinden ayırt edeme-

yen, hevasının arkasında sürüklenen aklı küt bu idraksiz ahmaklar hayatlarını İslam'a, insanların uyanışlarına adayan ve bu uğurda hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan, dürüst ve temiz bir hayat yaşayanları deli zannederler. Çünkü onların akılları sadece kendi arzu, emel ve çıkarları doğrultusunda çalışır. İnsanlıktan, iman ve manevi değerlerden yoksun bu tipler bir de hallerini akıllılık sanırlar. Hiçbir insani, manevi hesap yapmadan, ölümü düşünmeden illa da dünya refahının arkasına koşarlar. Üstelik her zaman bunu elde edemeseler bile.

Düşünün ki daha önce tanıdıkları ve bildikleri, adına Elemin lakabı taktıkları ve kendinde hiçbir anormal bir halin bulunmadığı, bilakis onun eminliğine, doğruluğuna ve hikmet sahibi olduğuna şehadet etmişler ve onun verdiği hükme rıza göstererek Hacer-ül Esved'i yerine yerleştirme konusunda hakem kabul etmişlerdi. Hicret zamanına kadar her türlü emanetlerini onun yanına bırakmışlardı. Üç gece üst üste Kur'an dinlemeye gittikleri ve birçok rivayetlere göre etkilendikleri, gerçeği biliyor olmalarına rağmen onun yapmış olduğu davet arzu ve emellerine ters geldiği için ona karşı çıktılar, her türlü iftira ve hakaret etmekten çekinmediler. Bu hep böyledir. Aklını arzu ve emellerine takan kimseler yapılan davet üzerinde hiç düşünmeden karşı çıkar ve onların sözlerini çürütmek için olmadık itirazlarda bulunurlar. İşte bu akıllı delilerden geleceklerine dair hayra

dair işler yapmalarını beklemek beyhudedir. Keşke deli olsalardı da kendi aleyhlerine akıllarını böylesine akılsızca işletmeselerdi. Deliler gibi manasız, hesapsız, plansız programsız, sorumsuz yaşasalardı. Hiç olmazsa hesap gününde helak olmaktan kurtulmuş olurlardı. Çünkü hesap aklı olanlar için vardır.

❀ ❀ ❀

أَوَلَمْ يَنظُرُوا۟ فِى مَلَكُوتِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ ٱللَّهُ مِن شَىْءٍ وَأَنْ عَسَىٰٓ أَن يَكُونَ قَدِ ٱقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ ۖ فَبِأَىِّ حَدِيثٍۭ بَعْدَهُۥ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾

7:185 Onlar (Allah'ın) göklerde ve yerdeki o muazzam mülk-ü saltanat (ın) a, Allah'ın yarattığı her hangi bir şeye, belki ecellerinin yaklaşmış olduğuna da hiç bakmadılar mı? Artık bundan sonra hangi bir söze inanacaklar ki?

Evet, yapılan hak davete karşı çıkanlar âlemin seyrine, olaylara, oluşlara müdahale edemeyişlerine, ölümle noktalanan seyre bir bakıp düşünseler yapılan davetin hak olduğunu anla-

yacaklardır. Onlara içerisinde bulundukları hayat ders vermezse ya hangi öğüt onları yola getirebilir ki:

Göklerin yerin ve yarattığı her şeyin bir ahenk içersinde seyrine devam edişini hatırlatarak insanları uyarıyor. Gafletten uyanmaları için en duyarlı olabileceğimiz ölümü hatırlatıyor. Ne var ki düşünme ibadetini unutanlarla inatçılık, kibir ve böbürlenme hastalığına tutunanların eceli onları, gaflet anındayken yakalar ve söylenenlerin hak ile kendini yakaladığını görür, lakin iş bitmiştir.

❀ ❀ ❀

مَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

7:186 Allah kimi** (ceza olarak)**saptırırsa artık onu yola getirecek yoktur. O, bunları taşkınlığı içinde, serseri bir halde, bırakıverir.

Şüphesiz ki sapıklığa düşenler akıl, tefekkür ve muhakeme gibi melekelerini arzu ve emelleri doğrultusunda örtüp inatla inkârda direttikleri için bu sapıklığa düşmektedirler. Yoksa Allah hiç kimseye zulüm etmez ve doğuştan cezaya müstahak yaratmaz.

Evet, Cenab-ı Hakk'ın yerde ve gökteki bütün ayetleriyle düşünüp yola gelmek varken bunu yapmayan nankörlerin cezası yoldan sapmaktır. Bu sünnetullahı da hiç kimse değiştirmeyecektir. Hidayet, hidayet gibi yüce bir değere talip olana nasip olur.

İşte bu ayette düşünme gibi en büyük ibadeti yapanla, yapmayan zihin tembeli insanları bir tutmamak içindir. "Cehaletten kötü fakirlik akıldan faideli zenginlik, tefekkür gibi ibadet yoktur." Düşünen her insan doğruyu, hakkı, iyi ile kötüyü birbirinden ayırma melekesine sahiptir.

Biz bu ayeti böyle anlıyoruz doğrusunu Allah bilir.

❀ ❀ ❀

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ رَبِّي لاَ يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلاَّ هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لاَ تَأْتِيكُمْ إِلاَّ بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ اللهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

7:187 Kıyametin sübut** (ve vukuu) **nun ne zaman olduğunu sana sorarlar. De ki: "Onun ilmi ancak Rabbim'in nezdindedir. Onun vaktini kendisinden başkası açıklayamaz. Göklere de, yere de ağır basmıştır o. O, size** (başka suretle değil) **ancak ansızın gelir. Tam manasıyla biliyormuşsun gibi sana** (tekrar) **onu sorarlar.** (yine) **De ki: "Onun ilmi ancak Allah katındadır. Fakat insanların çoğu** (bunu) **bilmezler".

Ruhlar âleminden dünyaya geliş nasıl inkâr edilmeyen bir gerçekse, ölüm ve yeniden dirilişte hayatın bir gerçeğidir. Kâinattaki her oluş bu gerçeği kanıtlıyor. Buna rağmen arzu ve emelleri ile aklını örtenler seksen altıncı ayette de belirtildiği gibi taşkınlıkları ve serserilikleri sebebi ile böyle saçma ve gereksiz şeyler sorduruyor; sanki kıyametin haberi verilse inanacaklar. Ölüm hadisesine çare bulup kurtulacaklarını mı zannediyorlar, Ölüm herkesin kıyameti değil mi? Yakınlarında ölenleri gördükleri halde, kendilerinin de ansızın ölüme yakalanacaklarını idrak etmeleri gerekmez mi? İnsan çaresizliğini fark edip, kendi kendisini aldatmaktan vazgeçmeli artık. Ölümle yüzleşeceklerini bile bile imandan yüz çeviren veya bile bile günahta ısrar edenler, kıyametin vaktini bilseler kendilerini düzeltecekler mi?

Evet, ahiret inancı insana insanca, yani Müslüman'ca yaşama duygusunu bahşeder. İlk evvela kendi sorumluluğunun şuuruna vardırır; akabinde kendini kuşatan her şeye karşı bir vazifesinin olduğunun idrakiyle hareket eder. Çünkü bilir ki artık zerre kadar yaptığı her şeyin hesabını verecektir. Bu yakin inanışla ansızın gelip çatan ölüme karşı hazırlık yapar. Zaman, zaman gaflete düşerek hata ve günah işlemiş olsa da hemen Rabbi'ne iltica eder ve bağışlanmasını ister. Kendisine verilen imkân ve fırsatları en iyi şekilde değerlendirir.

Peygamberimiz'in vazifesi kıyametin vaktini açıklamak değil, o vakit gelmeden kulların o güne hazırlanması için yol göstermektir.

Sadece kıyamet bilgisi değil, gayb olan bilgilerin hepsi Allah'a mahsustur. Allah'ın dilediği kimselerden başkası onun hiçbir bilgisine mutalli olamaz. Ancak Allah'ın istediği miktarda öğrenilebilir.

İşte bu beyyinede Allah Resulü'nün gaipten haber verme gibi bir özelliğe sahip olamadığına dikkat çekiliyor. (En'am: 59, Bakara; 33-255)

Resulullah ilmin kaynağının Allah olduğunu tebliğ ediyordu. Kendi bildiklerinin de Allah'ın vahyi olduğunu haber vererek, beşer üstü haberlere de ancak vahiy ile ulaşılacağını belirti-

yor. İnsanın ancak Allah'ın insana bildirdiği kadarını bilebileceğini (2/255) bunun yolunun vahiy olduğunu, (Cin/26,27) son vahyin ise Hz. Muhammed'e geldiğini ve ondan sonra kesildiğini haber almaktayız.

Bu itibarla Müslüman bilginin kaynağının vahiy olduğunu bilir ve ona göre hayatını düzenler. Bu anlayış ve inancın bozulması insanları alternatif bilgi kaynakları aramaya iter.

Rasyonalistler, bilginin tek kaynağının akıl olabileceğini düşünürler. Akıl aracılığı ile bilinmesi gerekenlerin bilinebileceği zannedilir. Elbette akıl insan için çok önemlidir. Bilhassa sorumluluk ancak insanlara aklı oranında yüklenir. İslam akla önem verir. Ancak onu asıl kaynak kabul etmeyerek, önemli bir araç olarak kabul eder. Vahyi anlamanın, hakikati görmenin aracı kabul eder. Bu itibarla dinde akla muhalif bir şey bulunmaz. Ancak aklı aşan ve onun kavrayamayacağı şeyler vardır. Zira akıl sınırlı bilgilerle donatılmıştır. Akıl bir manada da "bağlamak, birleştirmek" tir Allah, vahyinden sapmış olanları "La ya'qilune" diye vasıflandırır. İlahi bilgi ile bağını koparmış olduklarını, dolayısıyla bunu tekrar bağlamalarını bildirir ki bunun yolu "akletmektir". Yani aklın araç olarak kabul edilmesidir. O halde akıl ilahi bilgi ile insan arasındaki irtibatı sağlayıp insanın düşünce ve yaşantısını bu bilgiye uygun şekilde düzen-

ler.

Müslüman olmanın gereklerinden birisi araç olan aklı, mutlaklaştırmamak yani batılı rasyonalistler gibi putlaştırmamaktır. Akıl Yaratıcı'nın insanlara lütfettiği en büyük nimettir. Onu güzel çalıştıran insan, saadete; aklı çalıştırmayan, zihin tembelliğine düşen insan da hüsrana maruz kalır.[32]

Rahim Allah'ımız, yine insana cennetin yolunu göstermek için vahyi taşıyan rahmetli elçilerini göndermiştir. Bu da insanlar için büyük nimettir. Yani akıl da vahiy de Allah'tandır. Allah'tan gelen nimetler birbirleriyle tenakuz içinde olamazlar. Yani akıl ile vahiy birbiriyle çatışmazlar. Akıl ile nakil birbirine ters düşerse aklı esas almak gibi bir yanlış, tarihteki bazı bilmezler gibi hataya düşmektir. İlahi bilgi şu veya bu şekilde bir yana atılıp, aklın dâhilerinden zannedilen filozoflar Resulullah'a tercih edilirse yeni yeni akımlar türeyecektir. Bu yeni akımın mensupları kendilerini marifet ehli olarak tanımlarlar. Marifet ile elde ettikleri bilginin ise tartışılmaz doğru olduğunu iddia ederler. Bunlar öncelikle, kelamcılar ve filozoflar tarafından yüceltilen aklı tahtından indirme girişiminde bulunurlar. Aklın sınırlı ve her şeyi kavrayamayacağını bilemeyeceğini söylerler. Ancak bu haklı görüşün akabinde bir insanda ilahi bilgi arayışı

[32] Bkz. 10/100

varsa bu kişinin üç safhada amacına ulaşabileceğini söylerler. Onlara göre birinci safha; ilmel yakin olup, akıl sahiplerinin bulunduğunu ve ilahi bilgiyi elde etme gücünün olmadığını; ikincisinin; aynel yakin safhası olduğunu ve ilahi bilgiye büyük oranda yaklaşıldığını, üçüncüsünün ise; hakkel yakin safhası olduğunu ve bu safhada olanın aracısız bir şekilde bilgi elde edebilen kişiler olduğunu söylerler. Bundan dolayı yazdıklarını (kitaplarını) kendi iradeleriyle değil, vasıtasız bilgiye ulaşmanın neticesi elinde olmadan ilahi iradenin ilhamıyla yazmakta olduklarını iddia ederler. Sofilerin büyük çoğunluğu bu tür bilgiyi hararetle savunur ve bunu elde edebilme amacı taşırlar. Bunlar duyular dışı âlemle ilişkide olduklarını ve bilgilerini oradan aldıklarını iddia etmeye devam ederler. Örnek olarak bazı kaynaklarda yücelttikleri kişiler hakkında; "Kalpten geçeni bilir ihtiyaç sahiplerinin istediklerini bilir ve verir" gibi daha birçok gaybi niteliklere sahip olduklarını iddia ederler. Bunlar kendilerini kabul ettirebilmek için keramet düşüncesinden yararlanırlar.

Evet ellerinde tuttukları Kur'an'dan uzaklaşarak onu, doğruyu öğrenmek için değil, kendi boş iddialarına mesned aramak için okurlar. Onlara göre vahiy ve akıl yahut vahiy ve keşf aynı hakikatlerin değişik tezahürleridir. (Vahiyden Kültüre. Celaleddin Vatandaş Sh: 58-64)

"Gazali bu konuda şöyle diyor: "Hakkı sadece kendisine hasrettiği şahsı, hatadan masun (korunmuş) ve ancak ona uymakla imanın gerçekleştiği (iddiası onu) peygamber mertebesinde tutmaktır. Küfür ancak peygambere muhalefetle olur". (Bilginin Gücü: 181. Sait Çekmegil. İkbal Yay. Ankara)

❀ ❀ ❀

قُل لاَّ أَمْلِكُ لِنَفْسِى نَفْعًا وَلاَ ضَرًّا إِلاَّ مَا شَاء اللّهُ وَلَوْ كُنتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لاَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِىَ السُّوءُ إِنْ أَنَاْ إِلاَّ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

7:188 De ki: "Ben kendim için, Allah'ın dilediğinden başka, ne bir faide (yi celp etmi) ye, ne de bir zarar (ı savmaya) muktedir değilim. Eğer ben gaybı bilseydim elbet daha çok hayır yapmak isterdim ve bana hiçbir fenalık da dokunmazdı. Ben iman edecek her hangi bir kavme (başlarına gelecek) azabın habercisi, (cennetin) müjdecisi olmaktan başka (bir şey) değilim".

Bu ayetten de anladığımız o ki, gaybı Allah'tan başka kimse bilmez. Bu insan Allah'ın sevgili kulu ve aziz peygamberi olsa dahi.. Günümüze kadar gelen İslam âlemindeki saplantıların sebebi, çoğu zaman gaybın ne olduğu anlaşılamamasındandır. Gayp yerine göre, bilginin bulunmadığı sahaları kaplar. Mesela her hangi bir eşyanızı nereye koyduğunuzu bilmiyorsanız o sizin için gaybtır. Onu bulduğunuzda o artık sizin için gayb değildir. Sadece Allah'ın bilgisi dâhilinde olan gayb mutlak gaybdır. Mesela ahiret âlemi insanlar için mutlak gaybdır. Fakat Allah, ahiretin cennet ve cehennemin haberlerini bildirince bu artık mü'minler için gayp olmaktan çıkar, bilgi haline gelir.

Ancak ahirette hesabın ne zaman olacağı ve kıyametin kopma saati bildirilmediği için bunu mü'minler de, münkirler de bilemez.

Bu mutlak gaybların bilinmeyeceği ve Müslümanların bu konuda emin bir bilgiye sahip olmaları için Allah, Resul'ünün dahi gaybı bilmediğini, kimsenin de bilemeyeceğini tebliğ etmiş bulunuyor. Bir takım kurnaz insanların tahmini görüşlerini isabetli bulan cahil insanlar, bunların gaybı bildiğini iddia ederler. Onların kalplerden geçenleri bildiklerini söylemek, Allah'tan vahiy aldıklarını iddia etmek gibidir, bu ise insanı şirke götüren bir felakettir. Böylesi şerlere düşmemek için İlahi vahyi

iyice fıkhetmek gerekir ki bu tip iddiada bulunanların şerrinden insan koruna bilinsin. Cenab-ı Hak mü'minlere aklını vahiyle kontrol altına almalarını, düşünce ve hareketlerini bu doğrultuda düzenleyip ahiretleri için iyi hazırlık yapmaları gerektiğine dikkatler çekilip çok önemli bir tembihte bulunuyor. Çünkü iman ancak vahiy doğrultusunda yaşanır ise sahibini kurtarır. Adet, gelenek, bid'at, hurafe ve körü körüne atalara bağlanılarak yaşanan hayat güzel görünse de Allah katında makbul değildir. Vahiy bunun için indirilmiş, Peygamberler bu gerçeği açıklamaları için vazifelendirilmişlerdir.

❀ ❀ ❀

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلاً خَفِيفاً فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَت دَّعَوَا اللّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحاً لَّنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾

7:189 O, sizi bir candan yaratan, bundan da, (gönlü) kedisine (yatıp) ısınsın diye, eşini yapan O'dur (Allah'tır). Vakta ki o, (eşini) örtüp bürüdü, o da hafif bir yük yüklendi de (bir müddet) bununla gidip geldi. Nihayet (gebeliği) ağırla-

şınca ikisi de Rableri'ne şöyle dua ettiler: "Eğer bize düzgün (hılkati tam) bir çocuk verirsen andolsun ki her halde şükredenlerden olacağız".

Bu ayeti kerime cahiliyye düşüncesine karşı bir uyarıdır. Yani kadının başka bir oluşumdan meydana gelmediği insan yaratılışı itibarıyla tek bir candır. Kadın ile erkek arasında vazife farkından başka değişiklik yoktur. Biz tahrifata uğramış dinlerin kadını melun bir varlık olarak görüp "Kadın dinde, akılda ve malda eksiktir" veya uğursuzluk "atta, kadında ve evde aranmalıdır" gibi... Vahye tamamen ters olan bu tarz söylemleri kabul etmeyiz. Bu hususu 4/124. ve 16/97, ayetler çürütmektedir.

Eğer insanlar cehaletten kurtulur Kur'ani bilgilerle kendini geliştirirse, kadın ve erkeğin bazı sorumluluklar hariç aynı yaratılışta olduklarını, birinin diğeri için yaratıldığını ve birbirinin tamamlayıcısı, mükemmel bir bütünleyicisi olduğunu anlayacaklardır.

Kısaca demek isteriz ki kadın olsun erkek olsun hiçbir mü'min ve mü'mine takvanın dışında birbirine üstün bulunmamıştır. İslamiyet'te muttaki bir hanımefendi takvası az olan beyden elbette üstündür.

Bu ayette eşlerin birbirine ısınmasından bahsediliyor. Bu da Allah'ın ayetlerindendir. İki ayrı ailede, iki ayrı cinsin bir araya gelmesi, gönül muhabbeti kurup, neslin temadisinde yine kuvvetli bir bağla bağlanacakları çocuklara sahip olmayı, bununda maddi manevi kusurdan beri olmasını istemektedirler. Ne var ki bu istek sadece temenniyle gerçekleşecek bir iş değildir; emek, çaba ve büyük bir özveri ister.

İyi bir eşe, iyi, sıhhatli, salih evlatlara sahip olmak dünyada gönül huzuru, ahirette de saadet kaynağıdır. Bu rahmete nail olmak için başta dininden ahlakından memnun kalınacak eşlerle yuva kurulmalıdır. Allah'ın zikriyle uyanık kulluk ve sorumluluk şuuruyla çocukları yetiştirmelidir. Evlat ve eş zaafına düşerek gereken ihtimam gösterilmediğinde bunlar birer fitneye dönüşebilir. "Biliniz ki, mallarınız ve çocuklarınız birer imtihan sebebidir ve büyük mükâfat Allah katındadır." (8/28) Sizin bu hususta gafletiniz bu ikrama karşı bir nankörlüğe dönüşebilir. Dolayısıyla evlat ve iyal tutkusu sizi Allah yolunda cihattan ve infaktan alıkoymasın.[33] Her şeye rağmen fasık facir ve müşrikliğe müptela olmuşlarsa onları bırakın. Çünkü onlar sizin soyunuzdan değillerdir.[34]

---

[33] Bkz. 9/24

[34] Bkz. 11/45,46,66/10,24/26

❀ ❀ ❀

فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحاً جَعَلاَ لَهُ شُرَكَاء فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

7:190 ***Fakat (Allah) onlara kusursuz (bir çocuk) verince (onlar, Ademoğulları arasında görülen diğer benzerleri gibi dualarını unutup Allah'ın)kendilerine verdiği şey (çocuk) hakkında şirke düştüler. Allah, onların; ortak koştukları şeyden münezzehtir. Yücedir.***

Bu kıssa beşer nefsindeki sapma derecesini tasvir etmektedir. Allah'a şükürlerini bir kayda bağlayanlar isteklerine kavuşma ve kaybetme neticesinde nankörlüğe düşebiliyorlar. Zikir ehli olmayanların hali hep böyledir.

Biz putperestliği o günkü insanların puta tapmalarından, ibaret sanırsak elbette bugünkü şirk hareketlerini sezemeyiz.

İnandım deyip de Kur'an (vahiy) kültüründen uzak insanlara bir bakalım: "Bir takım kimseler kendileri için ilahlaştırdıkları bir kavmiyet ve ırk peşinde koşmaktadırlar." Tevhid inan-

cına şehadet getirdikleri halde günümüz Müslümanlarının şirke batmış hallerini Mevdudi, şöyle anlatıyor: ""Tevhit" inancına şehadet getirdiklerini iddia eden günümüz Müslümanları ise bundan daha da ileri gitmekteler. Bu zavallılar, çocuğun doğması için bile başka şeylere dua ediyor, hamilelik sürecinde başka şeylere adak adıyor ve çocuğun dünyaya gelişinden sonra da Allah'a eş koştukları şeylere şükranlarını yöneltiyorlar.. Üstelik bu kimseler, Arapları "cehennemlik" putperestler olarak görürlerken, heyhat kendilerini de maşallah "cenneti" garantilemiş mü'minler olarak görüyorlar.. Bu gibi kimseler kendilerinin tenkit edilmesine tahammül edemedikleri gibi onlara düşman oluyorlardı.

Vahyi İslam'dan uzak Müslümanların bu acıklı halini Mevlana Hali "Musaddes'inde şöyle dile getirmekte:

"Eğer birisi putlara taparsa deriz ona kâfir.

Allah'a oğul isnat etse ona da deriz kâfir,

Eğer birisi ateşin önünde başını eğip secde etse oda kâfir.

Yıldızlar da bir güç görse o da kâfir.

Ama bize gelince bütün bu yollar açıktır.

Heyhat, dilediğine kul ol!

Kâh gelir nebiyi tanrı yaparız.

Kâh gelir imamları nebi'den üstün tutarız.

Kabirlere gider, adaklar eder

Şühedanın ruhlarından yardım dileriz,

Ve ne tevhid inancımıza bir halel gelir,

Ne İslam'ımıza bir kusur ne de imanımıza fütur!

(Tefhimul-Kur'an.C.2. 1991. İnsan Yay. İst)

Anladığımız odur ki herhangi bir şeye aşırı sevgi ve bağlılık, insana Allah'ı ve emirlerini unutturmamalıdır. "Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkmış kimselerdir."(59/19)

❁ ❁ ❁

أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسَهُمْ يَنصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

7:191 Kendileri yaratılıp durmakta oldukları halde (bizzat) hiç bir şeyi yaratamayan (putlar)ı (o yaratan Allah'a) eş mi koşuyorlar onlar?

7:192 Halbuki bunlar o (tapanlara) hiçbir suretle yardım edemeyecekleri gibi kendi kendilerine bile yardım edemezler.

Bu bölümlerde Allah'tan başka tapındıklarının güçsüzlükleri hatırlatılıyor. Bu kapısına gittikleri nebilerin veya azizlerin türbeleri olsun, isterse taştan tunçtan yaptıkları ideoloji önderlerinin putları olsun hiçbir surette kendilerine yönelenlere bir yararları olamaz. Bilakis onlar duaya ve yardıma muhtaçtırlar. İnsanlara Allah'tan ve onun rızasını kazanmaktan başka hiçbir şey mutlak manada yarar sağlamayacaktır. Hiçbir kimse ve hiçbir güç Allah dilemedikçe hiçbir şeyi yapmaya kadir değillerdir.[35]

Allah'tan başka yaratılmışlar içinde herhangi birine duadan başka yardım edecek hiç kimse yoktur. Hatta insan Allah'ın izni olmadan kendine bile bir şey yapmazken nasıl olurda mutlak manada Allah'tan başkasının yardımını bekler? (22/73,74)

[35] Bkz. 6/17,10/107,32/17

وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾

7:193 Eğer bunları (putları) doğru yolu göstermeye çağırırsanız size uymazlar. Onları (müşrikleri) ha davet etmişsiniz, ha (etmeyip) susmuşsunuz, size karşı (durumları) birdir.

Hayatın geçici zevklerinden uzaklaşıldığı ve hakka davet edene kulak verildiği ölçüde rahmete erişilir. Aşırı arzular insanı köleleştirir, zaman içinde küçültür ve sefil duruma düşürür. "O gün Allah onları çağırarak: Benim ortaklarım olduklarını iddia ettikleriniz hani nerede? Diyecektir. (O gün) aleyhlerine söz (hüküm, gerçekleşmiş olanlar: Rabbimiz! Şunlar azdırdığımız kimselerdir. Biz nasıl azmışsak onları da öylece azdırdık (yoksa onları zorlayan bir gücümüz yoktu. Onların suçlarından) beri olduğumuzu sana arzederiz. Zaten onlar aslında bize tapmıyorlardı (kendi arzuların tapıyorlardı) derler." (28/62,63 "İyi bilin ki, göklerde ve yerde ne varsa yalnız Allah'ındır. (O halde) Allah'tan başka ortaklara tapanlar neyin ardına düşüyorlar! Doğrusu onlar, zandan başka bir şeyin ardına düşmüyorlar. Ve onlar sadece yalan söylüyorlar."(10/66)

Allah'ın yasasına rağmen yasalar koyan; Allah'ın rahmetine ve yardımına rağmen başka güçlere müracaat eden, onları kendilerine Allah'a yaklaştırıcı veliler edinen, yola gelmez cahil, idraksiz kimseledir.

Bunlar hidayete ermeleri için uyarılsa kulak asmayıp yüz çevirirler. Ve biz atalarımızdan hocalarımızdan böyle gördük der, kestirip atarlar da söylenen söz üzerinde düşünmezler. Artık onlara karşı tebliğ vazifesini yaptıktan sonra mü'minlere sabretmek düşer.

❀ ❀ ❀

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنظِرُونِ ﴿١٩٥﴾

*7:194 (Ey kafirler) **Allah'ı bırakıp taptığınız** (putlar) da **sizin gibi kullardır. Eğer** (davanızda) **doğrucu iseniz haydi onları çağırın da size icabet etsinler.***

7:195 Onların yürüyecekleri ayakları mı, yoksa tutacakları elleri mi, yahut görecekleri gözlerimi, yoksa işitecekleri kulakları mı, (nesi) var? (Habibim) deki: "Çağırın ortaklarınızı, sonra bana (istediğiniz) tuzağı kurun da şöyle bir göz bile açtırmayın bana".

Buradaki ifade putların acizliklerini ortaya koymak içindir. Bu azaları olsa dahi onların bunlardan dolayı bir güce sahip oldukları manasına gelmez. "De ki: Size gökten ve yerden kim rızık veriyor? Ya da kulaklara ve gözlere kim malik (ve hakim) bulunuyor? Ölüden diriyi kim çıkarıyor, diriden ölüyü kim çıkarıyor? (Her türlü) işi kim idare ediyor? "Allah" diyecekler. De ki: Öyle ise (O'na asi olmaktan) sakınmıyor musunuz?"(10/31)

Mevdudi şirke düşüşü üç çeşit olarak açıklamış: "Birincisi: Putlar, suretlere veya başka çeşit tapınma sembollerine tapınmaları, İkinci çeşit şirkleri: Heykeller ve resimlerle gösterilen bazı kişi ve ruhlara tapmaları. Üçüncü çeşit şirk ise; bütün bu şirk koşmaların temelini oluşturan yanlış batıl inanışlar bütünüdür. Bu üç çeşit şirk de, Kur'an'nın değişik yerlerinde şiddetle tenkit edilmektedir."(Tefhimu'l Kur'an)

Şirk gibi büyük bir zulümden sakınmanın tek yolu kulluğu sadece Allah'a has kılıp, her şeyde mutlak tasarruf sahibi Allah

olduğunu bilip; O'ndan başkasını mutlak tasarruf sahibi görmemektir. Kim Allah'a ait mutlak özelliklerinden birini herhangi bir varlığa atfederse şirke düşer ve zelil olup hüsranda içerisinde kalır.

❀ ❀ ❀

إِنَّ وَلِيِّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

7:196 Çünkü benim velim, o kitabı indiren Allah'tır ve O, bütün salihlere de velilik ediyor.

Allah mutlak veli olarak kendisine inananlara hayra ulaştırıp, şerden sakındıracak düsturları öğreten Kitab'ı indirerek velilik etmiştir. O Kitab'ı gereği gibi fıkhedip, gereği gibi amel edenlerde Yaratıcısı'na veli olmuştur. Yani İlahi vahye kulak veren, yaratılışın hikmetini kavrayan ve gereğince ve gücünce Allah'ın rızasına talip olan mü'minlerin velisi Allah'tır. "Rabbiniz'den size indirilene (Kur'an'a) uyun O'nu bırakıp ta başka velilerin peşlerinden gitmeyin. Ne kadar az öğüt alıyorsunuz!" (7/3) "Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun.

(Başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti."(6/143) "Allah inananların velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır...(2/257), "...sizin için Allah'tan başka ne bir veli ne de bir yardımcı vardır."(9/116) "Bilesiniz ki, Allah'ın velilerine korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de."(10/62) "Zulmedenlere meyletmeyin; sonra size ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka veliniz ve yardımcınız yoktur."(11/113)

Bu ayetlerden anlıyoruz ki inananlar, ilişki, iletişim ve yardımlaşmalarını Allah'ın ilkelerine göre kurar ve her hususta Allah'a sığınır ve sahip olduklarını Allah'tan bilir, O'na hamd eder, O'na güvenir, O'na dayanırsa Allah'ı veli edinip, Allah'a veli olmuştur. "Artık onlar Allah'tan, Allah'ta onlardan razı olmuştur..."[36]

❀ ❀ ❀

[36] Bkz. 89/27-30,98/8

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلا أَنفُسَهُمْ
يَنصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لاَ يَسْمَعُواْ وَتَرَاهُمْ يَنظُرُونَ
إِلَيْكَ وَهُمْ لاَ يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

7:197 Sizi onu (Allah'ı) bırakıp taptıklarınızın ise sizin imdadınıza yetişmeye güçleri yetmediği gibi (Hatta) kendilerine de medetleri dokunmaz.

7:198 Eğer onlara doğru yolu göstermeye çağırsanız duymazlar. Onları sana bakar görürsün. Hâlbuki görmezler de onlar.

Amenna ve saddekna! Hangi statü ve servet sahibi başlarına geleni engelleyebilmiştir ki başka birine de istedikleri an yardımcı olabilsinler. Yalnızca Allah'tır her yerde hazır ve nazır olan; ihtiyaçları bilen, sınırsız gören ve işitendir O. Yaratılmışlar ise her hususta sınırlı ve yetersizdirler. O halde nasıl olurda gaibi bilir ve her ihtiyacı görür. Kendisi muhtaç bir dede nerde kaldı gayriye himmet ede. Bu durumu idrak edemeyen tağutlar

indi çıkar sahibi sefih kimseleri ne kadar uyarsanız da laf anlamazlar. Böylesine küt kafalı insanlara ne kadar nasihat edersenız edin bir duvar kadar duyarsız olduklarını görürsünüz. Onların duyuları körelmiştir adeta.

❀ ❀ ❀

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

7:199 (Habibim) sen af yolunu tut. İyiliği emret. Cahillerden yüz çevir.

Bu ayet, dini yaşarken insanların kusurlarını yüzlerine vurma yerine affı tercih etmelerini önermektedir; eğer savaş veya kısas söz konusu değilse öncelikle emri-bil maruf nehyi anilmünker uyarısında bulunulmalıdır. Bu kısa ayetteki hususlar İslam'ın temel espirisi diyeceğimiz; hayatımıza mana katıp, hayrın kapısını açıp, şerrin kapısını örtebilecek hususlara temas ediyor.

1: Affetmek. 2. İyiliği emretmek. 3. Cahillerden yüz çevirmek.

Davetçi, sabırlı, samimi, bağışlayıcı, yumuşak, müşfik bir yapıya sahip olmaya çalışmalıdır. "...Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz, etrafından dağılıp giderlerdi. Şu halde onları af et; bağışlanmaları için dua et..."(3/159)

"Sen, kötülüğü en güzel bir tutumla sav. Biz onların yakıştırmakta oldukları şeyi çok iyi biliriz"...(23/96)

"İyilikle kötülük bir olmaz. Sen kötülüğü en güzel bir şekilde önle. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur."(41/34)

Bu tembihlerden şunları anlıyoruz. Tebliğ ederken tecessüs ve ithamdan sakınarak, kınamadan, kaba ve katı davranmadan anlayacakları dilden konuşarak, konum ve şartlarına göre uyarmalı. Onların anlayışsızlıklarını, bedeviliklerini affedip ıslah etmeye çalışılmalıdır.

Bu sana zulmedeni bütün gücünle ıslah edip bağışlamanı, seni mahrum bırakana vermeni, seni terk edeni ziyaret etmeni tavsiyedir. Elbette ki bunun metodunu iyi bilmek gerekir. Yoksa bu size zulüm edene, İslami değerlerinizle alay edene körü körüne boyun eğmek demek değildir. İslam'da aslolan, kötülüklere karşı elinle dilinle, ne gerekiyorsa bütün gücünle mücadele etmektir. Eğer aftan, ıslahtan, gerekeni yapmaktan uzak susmayı anlarsak bu cahilin ve fasıkların cüretini artırmaya se-

bep olur.

Yapılan şahsi kusurları affetmek elbette büyük bir erdemdir. Fakat size ve İslam'a kasıtlı kötülük yapılırsa, halleri neyden anlıyorsa onunla uyarılmalı. Zira onlar, Müslümanlara düşmandır. (4/90,91,9/123,60/8)

Mü'min, marufu emretmeli, güçleştirmeden, zorlaştırmadan, kolayca anlaşılabilen bir dille hakka tabi olmanın önemini, erdemini ve insanı saadete eriştireceğini anlatmalı, her insanın kendinde bulunan erdemini bulup taltif ederek diğer erdemlerin kendilerini bir kat daha nitelikli kılacağını ruhları okşayarak anlatmalıdır.

Çok önemli noktalardan biri de, cahiliyye ile mücadelede başarı kesbetmek için ilim sahibi olmak gerekliliğidir. İlimle olgunlaşmayan, Kur'an'ın ahlak ve metodunu kavramayan cahillerle nasıl diyalog kuracağını bilemez. Belki de onu öfkelendirip nefret ettirecek faydasız tartışmalara sebep olacaktır. Mü'min, tebliğde şu tembihleri iyi kavramalı diye düşünüyorum. "İşte siz böyle kimselersiniz! Hadi hakkında bilgi sahibi olduğunuz konularda tartıştınız; fakat bilgi sahibi olmadığınız konuda niçin tartışıyorsunuz! Oysaki Allah, her şeyi bilir." (3/66) ,

Burada öncelikle cahille cehalet arasındaki farka dikkat çekelim.

Cahil yol-yordam bilmeyen, tecrübesiz, ilim-irfandan haberi olmayan kimsedir.

Cehalet ise ilmin karşısında durmak, duymaktan, öğrenmekten, kaçmaktır. Doğruyu gördüğü, ya da kendisine gösterildiği halde ondan rahatsız olup, bildiği gibi yaşayandır.

Bu bazı aklı kıt kimselerin sandığı gibi 'aman bilir de yapmazsam daha günah olur' diye öğrenmekten sakınmak yerine cehaletten kurtulmaya gayret göstermeyenler günah pisliklerine düşmeye mahkûmdurlar. Bunlar bu zihniyetleri ile fıska, fücura, sefahate dalıp giderek küfre düşüp helake düçar olmaya mahkûm olurlar.

Cehaletten kurtulmanın başı iman, cahiliyyeden kurtulmanın yolu hakkı bilmektir. Bundan yüz çevirenler " koyu bir cehalet içerisinde kalmış gafillerdir. (51/11)

Cahil kimseler, fazileti, doğruluğu kendine şiar edinmiş kimselerden rahatsız olurlar; kendilerinin tasdiklemedikleri hiçbir doğruya gelmezler. Sıkıştılar mı kaçar veya çeşitli iftira, yaygara ve demagojilerle kendilerini savunmaya çalışırlar.

Cehalet, iblisin en önemli giriş kapısıdır. Tarih boyunca cehalet, iblislere teslimiyetin vesilesi olmuştur. Özellikle de bilmediğini bilmeyen bilgiçlere. Bu durumda olan Müslüman'ların hayatındaki salih amellerin olmayışını veya bid'at ve hura-

felerle iştigal ettiklerinden kendi aralarında niza ve tefrikaya düşmüşlerdir. Bilinsin ki tüm günah ve kötülüklerin anası cehalettir..."...Doğrusu birçokları bilgisizce kendi kötü arzularına uyarak saptırıyorlar." (6/119) "Gel gör ki haksızlık edenler, bilgisizce kötü arzularına uydular."(30/29)

"Doğru bir delil olmaksızın kendi hevasına uyan kimselerden daha şaşkın kim olabilir". (28/50)

Hakikatlerden uzak yaşamaya razı olmak, bilgisizliğe boyun eğmek, Müslümanlar için öylesine fena bir haldir ki: Musa(as) "Ben cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım". (2/67) Nuh(as) sana cahillikten sakınmanı men ederim." (11/46) "...o halde sakın cahillerden olma". (6/35) "Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme". (17/36) diyerek Cenab-ı Hak mü'minlerini cehaletin vereceği zarardan uzaklaştırmak istemiştir.

İlahi bilginin kaynağından yoksun, onun ruhuyla ahlakıyla olgunlaşmayan, Allah'a karşı haşyet duymayan her insan cahiliyyenin bir boyutuna bulaşır.

Cehaletten kurtulup ilmin koruyuculuğuna sığınmak her Müslüman kadın ve erkeğe farzdır. Bir Müslüman ilme yönelmiyorsa, imanıyla amel etmiyor demektir.

"Allah'a teslimiyet gösterenler doğruyu arayan ve ona uyanlardır". (72/14)

Vahiyden uzak veya vahye uyup uymadığı kontrol edilmeyen hayatlar insanları ya ibadet heyecanıyla zorluklara iter ya da tembellerde görüldüğü gibi temel ibadetleri de aksatmalarına sebep olur. Bid'at, hurafe ve şirk illeti onları mahveder.

Her Müslüman kendini "tenzih" ve "tecrit" etmeden, cahiliye suçunu karşılarındakinin sırtına yıkmadan önce bu mikroba karşı kendini ve yakın çevresini uyarsın. Hayatı sevimsiz kılan ve ikrah edici cahillikten yüz çevirsin.

Cahiliye ile İslam'ın yan yana yaşanamayacağının bilincine varmak, dini ciddiye almanın temel koşuludur. Cahiliyye gölgesinde İslam yeşermez. Öncelikle cahiliyyeye karşı mücadele edilmelidir.

Özetlersek cahiliyye; insanın Allah'ı gereği gibi tanımaması, ona kulluk etmekten uzaklaşması, ilahi hükümlere göre değil de kişinin kendi heva ve hevesine uyması, insanların koyduğu emir ve yasaklara, siyasi sistem ve düşüncelere inanmasıdır. (5/50)

Sözün özü; "Cahil dostumuz olacağına, akıllı düşmanımız olsun". "Cahil kendinin düşmanıdır. Nasıl başkasına dost olsun".

Esed'in de beyanında belirttiği gibi "...İnsanların eylem ve tavırlarından sana kolay geleni (ya da kendiliğinden sana uygun

olanı)seç: insanların sırtına gereksiz yükler yüklemeksizin işleri onlar için kolaylaştır ve onlar için çok zor olacak çabaları isteme onlardan. "İnsan zayıf yaratılmıştır". (4/28) "Allah hiç kimseye gücünün üstünde yük yüklemez". (2/286,) Bu ayetler inanan kimselere; insan fıtratının kabule yatkın olduğu yolu tutmalarını, hata içinde olanlara karşı fazla sert ve zorlayıcı olmamalarını öğütlüyor. Bu öğüdün, özellikle, günahların en affedilmez olanı durumundaki şirkten (yani, Allah'tan başka herhangi bir kimseye ya da nesneye ilahi güçler ve sıfatların yakıştırılması) hemen sonra zikredilmesi onu daha da manalı kılıyor.

Cahillerden maksat, davete inatla karşı koyanlar kastediliyor olmalı; yoksa henüz farkında olmayanlar değil" (Kur'an Mesajı, İşaret Yay. 2000. Ankara)

Ya Rabbi cahilliğe ve cehalete karşı bizlere sabrı cemil, hilmi cemil, aklıselim ve engin bir gönül bahşet. İlmin aydınlık yolunda sebat ile istikamet üzere yürümemiz için bizlere yardım et.

وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

7:200 Eğer şeytandan bir fit (gelip) seni dürterse hemen Allah'a sığın. Çünkü O, hakkıyla işitici, tam bilicidir.

Cahillerin itici, üzücü ikrah edici davranışları karşısında aciz kalarak bunlar adam olmaz deyip uyarı ve irşadı bırakmak şeytandandır. Allah'a Muhsin olarak yönelenler her halükarda uyarı ve irşad vazifesini aksatmadan yürütür.

Müslüman; beşeri zaaf, öfke, korku ve kızgınlığını, tahrik eden şeytanın şerrinden Allah'a sığınıp, vazifesini en güzel şekilde ilmi bir haysiyetle sürdürür.

İbni Kesir'in rivayetiyle: "İki kişi Hz. Peygamber'in huzurunda birbirlerine sövmüşler ve biri diğerine o kadar kızmış ki öfkeden solumaya başlamış. Allah Rasulü (as) ben öyle bir kelime biliyorum ki; şeytandan Allah'a sığınırım" buyurdu. Ayette geçen "nezeğun" kelimesi; dürttü, ara açtı, fesat çıkardı, manalarına gelir; ister bir öfke ile ister başka bir sebeple meydana gelmiş olsun fark etmez neticede insanı mahcup eder.

Allah Teala "Kullarıma söyle; sözün güzelini söylesinler. Doğrusu şeytan aralarını açmak ister. Çünkü şeytan insanın apaçık düşmanıdır". (17/53)

O sinsi şeytan sürekli bekler ki siz nizalaşasınız da sizi birbirinize düşürsün.

Öfkenize ve hilminize hâkim olun, susacağınız yerde konuşmayın, konuşacağınız yerde susmayın. Aceleci ve düşüncesiz insanlar sözlerini tartmadan konuştuklarında içinden çıkamayacakları pişmanlıklara düşerler de bir takım kırgınlıklara kötülüklere sebep olurlar. Bu şeytanı sevindirirken sahibini de hem ruhen hem bedenen yıpratır.

Kontrolsüz öfke ve gazap şeytandandır ve içinde kötülükleri barındırır. Bu halden kurtulmak için euzu besmele çekilir. Gerekirse ortam terk edilir. Veya abdest alınır, namazla Allah'a sığınılır. Gerekirse biraz yatılır. Bütün bu menfi olan davranışlar Allah'a teslim olarak samimi bir tefekkürle müspete' dönüştürülebilir. Dostunuzu üzüp düşmanınızı sevindirmeyin; bu, neticede sizin de zararınızadır. Özellikle tebliğ için söz ve tavırlara dikkat edilmesi gerekir. Bir insanı kazanmak belki de bin insanı kazanmaya sebep olur. O halde tebliğ yolunda her türlü fedakârlık yapılmalıdır.

❀ ❀ ❀

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُم مُّبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾

7:201 Takvaya erenler** (yok mu) **onlara şeytandan her hangi bir arıza iliştiği zaman** (Allah'ın emr veya nehy ettiği şeyleri) **iyice düşünürler, bir de bakarsın ki onlar** (hakikati) **görüp bilmişlerdir bile.

Şuurlu ve Allah'ın zikriyle uyanık olan mü'minler şeytanın vesveselerinden korunurlar. Bir anlık gaflet, kişiyi zaaf, öfke ve yanlışa sürükleyebilir, ama Allah'ı hatırlayınca hemen kendini toparlar ve bağışlanma dilerse ıslah olur, affedilir.

Mü'minlerin Allah'ı hatırlama fırsatları pek çoktur. Namaz, oruç, zekât, hac ve zikrullah her biri Allah'ı anma ve arınma fırsatlarıdır. Ayrıca ölümü, tabii afetleri görür, ahiret ve hesabı hatırlayarak o gün için hazırlıklı olmaya gayret ederler. (59/18,19)

"Takva sahipleri ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendi-

lerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler." (3/135)

O takva sahipleri ki, Rabbi'ni, elçisini ve iman edip, Allah'ın emirlerine boyun eğenleri veli edinerek, şeytandan ve vereceği vesveselerden korunurlar. "Rabbi'nin huzurunda durmaktan korkan kimseye iki cennet vardır". (55/46)

❁ ❁ ❁

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

7:202 (Şeytanların) ***kardeşleri*** *(olan kafirleri)* ***ise bunlar sapıklığa sürerler, sonra da*** *(bir daha yakalarını)* ***bırakmazlar.***

Elbette Allah'ın veli kullarını şeytan yoldan çıkaramaz[37] Onun yani şeytanın hakimiyeti, ancak onu dost edinenlere ve onu Allah'a ortak koşanlaradır."(16/100) İmandan yüz çeviren nankör insanlar şeytanla arkadaş olurlar. Sonra da kurtulmaları

[37] Bkz. 15/40-42,16/90,17/65

zorlaşır.[38]

Şu bir gerçek ki taviz tavizi, günah günahı takip eder. İnsan bir defa hevasına takılmaya görsün artık arkasından sürüklenir. Bu sürüklenişin rahatsızlığını hissedince yer yer uyarıcılara karşı hep bir gün Allah'a itaat edeceğini dile getirir. Yapması gereken kulluğu birtakım bahanelerle hep erteler. Bu haliyle şeytanın ekmeğine yağ sürerek güçlenmesine sebep olur. İblis güçlenirken kendisi giderek zayıflar. Ve giderek günahlardan artık rahatsızlık hissetmemeye başlar. Bir başka ayette: "Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onları kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkmış kimselerdir" (59/19)

Bu bilgisizlikleri ve idraksizlikleri neticesi hak ettikleri bir cezadır. Allah'ı anmamaları, Kur'an'ın zikrinden gafil kalmaları ve günaha dalmaları sebebiyledir. (6/70,53/29,57/16)

Allah'ı, Resulü'nü ve salih mü'minleri arkadaş, veli, edinmeyenlerin arkadaşı şeytandır. Artık onun arkadaşıdır. O azdırmaktan o da azmaktan bıkmaz. Allah'la ilişkiyi koparmanın cezası olarak "...Kendilerini iyice (isyankarlığa) sevk eden şeytanlar (ve kardeşleri) onları azgınlıkla sürükler. (19/83)

---

[38] Bkz. 43/36-39

❀ ❀ ❀

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِم بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِن
رَّبِّي هَٰذَا بَصَائِرُ مِن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

7:203 Onlara (istedikleri) bir ayet gelmediği vakit derler ki: "(Kendinden derip) onları toplasaydın ya!" De ki: "Rabbim'den bana ne vahy olunursa ben ancak ona uyarım. Bu (Kur'an ayetleri, kalplerinize) Rabbiniz'den (açılan) gözlerdir, iman edccek bir kavm için (mahz-ı) hidayet ve rahmettir.

Allah ayetlerini birilerinin arzu ve emellerine göre indirmez. O, sadece kullarına rahmet olacak ayetler indirir. Peygamberler de hiçbir beşeri zan ve beklentilerini karıştırmadan insanlara aktarır. Fakat aklını arzu ve emellerine takanlar isterler ki kendilerini tatmin edecek ayetler insin veya peygamberler bu paralelde ayetleri söylesinler. Oysa kim Allah adına Allah'ın demediğini dedi derse onlar büyük bir zulüm işlemiştir. Vahyin eğitiminden geçmiş peygamberler ise asla böyle bir şeye tevessül etmezler. "Eğer (Peygamber) bize atfen bazı sözler uydurmuş olsaydı. Elbette onu kıskıvrak yakalardık. Sonra onun can

damarını koparırdık. Hiçbiriniz buna mani de olamazdınız" (69/44-47) bu hususta ancak din bilmezler ve din düşmanları insanları haktan saptıracak sözler uydururlar ve çeşitli itiraz ve bahaneler ileri sürerek hakka karşı gelirler.

İnkârda akıl ve melekelerini kiralatan nankör nasipsizlere bu rahmet layık olmaz. Çünkü onlar yakalarını arzu ve emellerini şaha kaldıracak azgın şeytana kaptırmışlardır. Artık şeytan heva ve heves yularını onların boyunlarına takmış sürüklemektedir. Çünkü bu emperyalistler, ırkçı bir zihniyetle sosyal, kültürel ve ekonomik egemenliği ellerinde tutmaya çalışırlar. Bu sebeble medeniyet ve modernlik iddiasıyla yola çıkıp BM, AB, İMF, NATO ve küreselleşme felsefeleriyle tul-u emellerine ulaşmak için yapmış oldukları zulüm ve sömürü ile dünyayı insanlığa, daha doğrusu Müslümanlara zindan ederler.

İşte o günün de bugünün de münkirlerinin kitaba bakışları hep böyledir. Kitaplardan hangisi olursa olsun bir beşer sözü olmadığını bildikleri halde o günün elçilerini köşeye sıkıştırmak mü'minleri de şüpheye düşürmek için olmadık spekülâsyonlar, olmadık sorular, teklifler ve isteklerde bulunurlar. Sanki inanacaklarmış gibi. Onlara yerden bir kaynak fışkırsa, gökten bir kapı açılsa yine de iman etmezler.[39]

---

[39] Bkz. 6/111; 15/14,15; 34/43

Her yalancı söylediğinin doğru olmadığını bilir; ancak yalanını kabul ettirmek için evirir çevirir, giderek kendileri de ileri sürdükleri yalana inanırlar veya inanmış görünürler.

Ayetin devamında ise, Allah'ın ayetlerine bir basiret üzere bakarlar. Bu vahyi verilerin insanı onura, erdeme, doğruluğa erdiren, yalandan, talandan, zulüm ve ikrah edici söz ve davranışlardan men ettiğini görüp, Rabbin'den bir rahmet olan hidayete tabi olurlar.

Bu ilahi rahmet olan vahiyler kimsenin arzu ve talebine göre değil, sadece iman edenlerin dünya ve ahirette selamete ermeleri için indirilmiştir. Peygamberler de bu vazife için seçilmiş elçilerdir.

Hiçbir beşer Resul de olsa dahi ilahi vahye müdahale edemediği gibi onunla irşad olur, onunla insanları irşad etmeye çalışır. Kim Kur'an'ın muhtevasını ciddi olarak düşünürse iman eder, dosdoğru ikamette ilerler. Bu Kitab insanlığın gelişmesini, yönelişini, terbiye ve bilgi kaynağını sağlar.

Ona inanıp anlayarak okuyanlar onda hayat bulurlar.

❁ ❁ ❁

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

7:204 Kur'an okunduğu zaman derhal onu dinleyin, susun. Ta ki (Allah'ın rahmetiyle) bağışlanmış olasınız.

Evet, onda hayat bulmak isteyenler, okunduğunda dikkatle dinlemeli anlamı ve ihtiva ettiği mana üzere düşünmeliler ki Kur'an'dan hayat bulsunlar. Bunun için Rabbimiz "Kur'an üzerinde gereği gibi düşünmeyecek misiniz?" (4/82, 21/10) "Anlayıp itaat edesiniz, rahmete layık olasınız diye Allah (cc) ayetlerini çeşitli misallerle açıklamıştır. (17/89, 38/29) Kur'an'ı ağır ağır tertil üzere oku". (73/4) "biz onun insanlara dura dura okuyasın diye onu peyderpey indirdik". (17/106) Buyurarak Kur'an'ı düşünüp, anlayarak okumanın farziyetine dikkatleri çekiyor.[40]

Bu kitap her kavmin lisanına göre yazılmış olmasa da[41] tercümeleriyle onu anlama imkânına herkes sahip olabiliyor. "And olsun biz Kur'an-ı öğüt alsınlar diye kolaylaştırdık. Düşünüp öğüt alan yok mudur"? (54/17)

İmam Zerkeşi: "Kur'an'ı anlamadan okumak mekruhtur".

---

[40] Bkz. 23/68, 16/44

[41] Bkz. 7/3,38/87,47/24,54/17,40,68/52,69/48

(Kur'an Fihristi, Recep Aykan, Pınar Yay. 1997, İst. sh;86)

"Kur'an seni yasaklardan alıkoyduğu müddetçe oku (ve ancak o zaman okumuş olursun) eğer Kur'an seni yasaklardan alıkoymuyorsa onu okumuş sayılmazsın". (İhya, İmam Gazali. C.3,4, sh; 12,Aslan Yay. İst. 1979)

Kur'an'ı ancak bir şuur ile fıkhederek okuyup izzetlenmek varken, maalesef kimileri manasına vakıf olmadan, bazen ölülerine, bazen hastalarına veya herhangi bir emeline kavuşmak için okunacak bir kitap haline getirmişlerdir. Kur'an'ı salt Allah kelamıdır diye okuyanlar ondan ecirlenebilirler ama Allah'ın emrini anlayıp amel etmek için okuyanlar bin ecir alma şansına sahip olabileceklerdir. Bu da onu anlayarak okuma imkânından bir sebeple mahrum olanlar içindir. Onu anlama melekelerine sahip oldukları halde böyle bir gayret göstermeden dinini oradan buradan devşirmelerle öğrenen, işine kolayına geldiği gibi yaşayanların Allah'a verecekleri hesapları zor olur. "Doğrusu Kur'an sana ve kavmine bir öğüttür. İlerde ondan sorumlu tutulacaksınız."(43/44)

Ellerinde Kur'an gibi korunmuş bir kitap varken sapanlar hidayete ermemiştir ki rahmete de layık olsunlar.[42]

"Şüphesiz bu Kur'an (dileyenleri) en doğru yola götürür.

[42] Bkz. 15/9,41/42,2/63,6/155

Salih amel işleyen mü'minlere büyük bir mükâfat olduğunu, iman etmeyenlere de can yakıcı bir azap hazırladığını haber verir". (17/9,10)

Susmak iyi dinlemeye, iyi dinleme basirete, basiret iman ve amele, iman ve amel de rahmeti ilahiye yol açar, rahmeti ilahi de ebedi saadete eriştirir.

"Hayatın yükü altında ezilmemek, fikri melekelerimizi ezdirmemek, şerefli ve şahsiyetli bir hayata sahip olmak istiyorsak Kur'an'ı hayat tarzı edinmek için okumalıyız.

Fikre aydınlık, ruha dinginlik kazandırmayan her türlü belleme, benliği aşındıran bir törpü ve ruha indirilmiş bir darbedir. Bilgiden yararlanmayıp, ahlak ve kültürünü ismet ve doğrulukla güzelleştirmeden, hevai arzusuna göre yaşayanlarda bilgi kapkara bir örtü mesabesindedir.[43]

İyi olan şey bilgi, kötü olan şey cehalettir. İnsan doğuştan iyi ve temizdir. Sonra çevresi ve kendi arzuları doğrultusunda müsbet veya menfi yönde şekillenmiştir.

İnsan, maddeyi mananın önüne geçirirse önü alınmaz düşüşleri ve bencillikleri yaşamak zorunda kalır.

Kurtuluş, Kur'an'ın manasını yakinen idrak edip amele dö-

[43] Bkz. 2/44,62/5

nüştürmekle mümkündür. H. Basri Çantay'da "Kur'an okunurken onun manalarını iyice anlamanız, öğütlerinden faidelenmeniz, hareketlerinizi ona göre ayarlamanız için bütün dikkatinizi ona verin ve sükut edin. "Dinleyin susun" Birer emirdir. Emirde zahir olan da vecibedir, farzdır."

Susup dinlemek, şeytandan Allah'a sığınmak; anlayıp yaşamak önemlidir. Kendinde bulunan ciddi bir hastalığı tedavi edecek doktoru dinler gibi bir duyarlılıkla dinleyip akılda tutarak, not alıp reçeteyi uygulamak için dinlemek.

Bilgilenmek, ya da manevi haz almak için Kur'an'ı okuyanlar onu anlayamazlar. "Ancak Kur'an'la bütünleşmiş olanlar hayatlarını onun emirlerine göre düzenleyenler onu anlar". (Günümüz Tefsir Problemleri; Sait Şimşek. Sh:198)

Bilgi ve eylem birbirinin ayrılmazı olmalıdır. İnsan eğer ilerlemeyi, ilahi ihsana layık olmayı, neticede kurtuluşa ermeyi istiyorsa takip edeceği tek yol doğru (salih) bilgidir. Salih amel (eylem) sahih bilgiden kaynaklanır. Bilginin amacı gerçekle örtüşüp, etkin biçimde faaliyet göstermektir. "Şüphesiz kalpler Allah'ın zikriyle huzur ve sükun bulur". (13/28)

Ancak bu zikir bilinçsizce anış ve okuyuş değildir. Tam bir şuur uyanıklığı içerisinde sürekli gizli ve açık Allah'ı anıştır. O'nun zikriyle uyanık olanlar kötülüklerden uzak dururlar.

❀ ❀ ❀

وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

7:205 Rabbin'i, içinden, yalvararak ve "tederruen" korkarak, (fakat) yüksek olmayan bir sesle sabah ve akşam an. Gafillerden olma.

Sabah akşam ifadesinden, zikir uyanıklığı içerisinde kötü veya yanlış şeylerden sakınarak hareket etmeyi anlıyoruz. Bundan gaflete düşme; güne serptirilmiş namazlarınla huşu ve haşyetle yaratanınla iletişim kur; arın, korun, yücel. "Ayakta, otururken ve yanınız üzerinde yatarken (daima) Allah'ı (cc) anın." (4/103)

İnsanoğlu akıl baliğ olduktan sonra ömrünün sonuna kadar imtihandadır. Sürekli takva ve fücur yani hayatın zikzaklarında mücadele vermektedir. Zikir uyanıklığıyla ve kulluk vecibelerini yerine getirerek şeytani dürtülere baskın çıkar. Varlığını Allah'ın rızasına adayıp, bu duyarlılıkla insanları da bu rah-

mete davet ederek hayatını idame ettirirse ilahi ihsana gark olur ve şeytani işlerden korunmuş olur.

Burada da duada bir metoda dikkatler çekiliyor. Duayı edepli bir şekilde huşu içerisinde Allah'a yönelerek, bağırıp, çağırmadan veya gereksiz hareketlerde bulunmadan etmek gerektiğine dikkatler çekiliyor.

"Kullarım sana benden sorarlarsa muhakkak ki ben yakınım, bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ki doğru yolu bulalar". (2/186)

Demek ki her insan doğrudan Allah'a dua edebilir[44] kardeşlerinden de dua isteyebilir. Fakat şatafatlı sözlerle bağırarak yapacakları duanın daha çok kabul olacağını sanmak yanlıştır. Duada makbul olan, ihlâs ile edebe uygun olarak gönülden gelerek yapılandır.

Duada her istenilenin istediği şekliyle olmasını beklemek doğru değildir. Bilinmeli ki Müslüman'ın duası neticesiz kalmaz.

Allah'a muhtaç olanın O'na dua etmesi kulluğunun aczinin ifadesidir. Sinirlerimiz gergin, canımız sıkkın elemimiz derin.

---

[44] Bkz. 50/16, 57/4, 8/24

Halimizi Mevla'ya arz eder, sabır, yardım isteriz. Sevinçli ve mutluyuz yine O'na yönelir şükrümüzü arz ederiz.

Şah Veliyullah şöyle yazar: "Dileklerinin kabulü için niyazda bulunmak üzere bir takım aziz kabirlerini ziyaret eden kimseler cinayetten de beter kötü suç işliyorlar. Çünkü Allah'tan başkasından medet ummak, bir muradın bir isteğin yerine gelmesi için her hangi bir kimseden gaybi yardımlar istemek, yani doğrudan Allah'a dua edeceği yerde (Ya Pir, Ya Hızır, Ya Şeyh, Ya falan) gibi nidalarla başkalarından yardım beklemek cehaletten doğan küfürdür".

Multeka kitabında: "Dua ederken peygamberin, falanın, filanın hakkı için isterim demekte haramdır. Zira hiçbir mahlûkun Allah üzerinde hakkı yoktur." der.

Bu ve benzeri yaklaşımlar Kur'an'daki, "İyyake na'budü ve iyyake nestein" ayetine terstir. "Allah'tan başkasına dua edenden daha sapık kim vardır". (46/4)

"Gafillerden olma" derken Rabbin'i, ölümü, hesabı unutma, kim Allah'tan gafil olursa kötü ve gayri ahlaki fiillere düşebilir. Zikirsizlik kötülüklerin sebebidir. 206. ayetle, kulluğun Allah'a aracısız bütün kaygı ve kuşkulardan uzak olması vurgulanarak sure son buluyor.

❀ ❀ ❀

إِنَّ الَّذِينَ عِندَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

7:206 Şüphe yok ki Rabbin'in katındakiler ona kulluk etmekten asla kibirlenmezler, onu tesbih ve yalnız ona secde ederler.

Yüce Mevla mü'minlere; Kur'an okurken şeytandan Allah'a sığınıp susup Kur'an'ı dinlemelerini, üzerinde düşünmelerini, şeytanın dürtülerine karşı takvalarıyla mukabele etmelerini, sadece kendine aracısız dua etmelerini bildiriyor.

"Yusebbuhune yescudun" Allah'ı yüceltin, O'nu tesbih ve tenzih edin; tüm benliğinizle sahip olduklarınızı O'nun rızası uğrunda değerlendirin. Tesbih ve secde şekil ve lafızda bırakılmayıp muhabbet ve ünsiyet içerisinde yapılmalı, şek ve şüpheden uzak O'na abid olunmalıdır. Allah bütün noksanlıklardan münezzehtir. O'nun yanında izzete mazhar olmak için aracıya gerek yoktur. O'nun ilahi vahyine uyduğumuz müddetçe O'nun

yanında izzetli oluruz.

Bundan gafil olanlar, O'na yaklaşmak için mutlaka bir aracıya ihtiyaç olduğunu sanırlar. Bu da bilerek veya bilmeyerek Allah'a noksanlık izafe etmek demektir. Bu hal ise Allah'ı gereği gibi tesbih etmekten uzak kalıştır.

Her kim hükümdara yakın olan kimseleri hükümdar ile halkı arasında vasıta oluşu gibi, ilim adamlarını velileri Allah ile kul arasına vasıta olarak kabul edip itikat ederse, bilsin ki şirke düşmüştür. Bu sözlerin şirk oluşunu Zümer Süresi 3. ayetinden öğreniyoruz: "Onu bırakıp da kendilerine bir takım veliler edinenler; biz bunlara ancak bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz" derler". "Oysaki onların bağlanarak yalvarıp durdukları veliler de Rableri'ne daha yakın olmak için vesileler ararlar. O'nun rahmetini umarlar, azabından korkarlar". (İsra/57) Kim Allah ile kendisi arasında aracı bulundurur, ona bel bağlar, dua eder ve ondan dilekte bulunursa, ittifakla kâfir olur.

"...Ve bilin ki, Allah kişi ile onun kalbi arasına girer..." (8/24) "...nefsinin kendisine fısıldadıklarını bilir ve onlara şah damarından daha yakındır."(50/16) Kulda kendini Allah'a yakin hissetmelidir ve O'na aracısız münacat etmelidir.

Hata kusur bizdendir. Doğrular Allah'ındır. Ya Rabbi bizleri af ile ıslah et. Bizden sadır olan günahları bağışla, ihsanınla rahmetine layık olmak için bizlere yardım et! Âmin...

ENFAL SÛRESİ

GİRİŞ

Bu sure adını, birinci ayetten almaktadır. Rivayetlere göre Mekke'de inmiştir. Yetmiş ayettir.

Enfal harp ganimetleri demektir. Aynı zamanda nimet ve bir asla yapılan fazlalık manalarına gelen "nefl" kelimesinin de çoğuludur. Yani, 'fazladan elde edilen kazanç' manasına gelir.

Sure mü'minlere, ganimet paylaşımında Allah'ın hükmüne başvurulmasını; Allah'a ittika etmelerini ve birbirleriyle çekiş-

memelerini; inkârcıların tuzaklarına karşı uyanık ve tedbirli olmalarını; bu uğurda hiçbir fedakârlıktan sakınmamalarını ve bunun karşılığında 'ihsana' erişecekleri vaad edilmektedir. Bunlarla beraber daha birçok tedbir ve öğüt içeren ayetlerde bu surede yer almaktadır.

İslam, insanları maddi ve manevi yönden eğitir. İnsanları, insanlara ve maddeye kul edenlere ve Allah'a kulluk etmekten alıkoyan sultalara karşı koyar.

Şuurlu, Allah'ın zikriyle mutmain olan gönüller hiçbir maddi değere takılmadan fitneyle mücadele edebilirken, maddi yönü ağır basan kimseler ise bundan gafildirler.

İslam'da cihad neden bu kadar önemlidir? Tüm fedakârlıklarıyla cihad ettiklerinde mü'minler, neyi elde edeceklerdir ki bu kadar teşvik ediliyorlar?

Öncelikli olarak cihadla İslam'ın adil, temiz ve huzur verici düsturları cihana yayılacaktır. İnsan hürriyetini kısıtlayan sultaların zulmünü engellemekle de saadet ve huzur kapısı açılacaktır. Ve böylelikle ebedi saadet de hak edilecektir.

Bu manada cihad, bir müslümana namaz gibi farzdır. Namazı terk edenin küfre kayması nasıl muhtemel ise [1] cihadı bı-

[1] Bkz. 1/59, 29/45, 30/31, 74/41,43

rakanın da zulme maruz kalması kaçınılmazdır.

İslam'ın dava edinilmesi, yayılması için her türlü çalışmada bulunmak, uğraşmak, gayret sarf etmek ve bu uğurda sıcak ve soğuk savaş vermek gerekir. Yani Allah'ın kullarına vermiş olduğu nimetleri, bedeni, zihni ve mali kuvvetleri kullanmak ve hiçbir fedakârlıktan çekinmemek gerekir. İşte o yüce nebinin etrafında toplanan Ensar ve Muhacirler bu şuur ile baba-oğul, amca-dayı, kardeş kardeşe muharebe ederek, İslam'ın hâkimiyetini yeryüzünde yasallaştırmışlardır.

Cihad emrine uymayanlar ve Kur'an'a dayanan nizamı hâkim kılmak için çalışmayanlarsa ya işin önem ve ehemmiyetini bilmeyen gafillerdir ya da beşeri zaaflarının tutsağı olmuş fasıklardır.

Burada Enfal ile nafile arasındaki bağlantıya da dikkat çekecek olursak, ikisi de yapılan ibadet karşılığında fazladan alınacak mükâfatı ifade eder.

Nafileler farzların, hatta vacip olanların aksatılmadığı zamanlarda takdire şayan görülür. Öyle ki Resulullah'ın "... Bir dengini bulamıyorum" dediği cihad gibi büyük bir ibadete hiçbir mani kalmasın. Cihad, o kadar büyük ve o kadar temel bir ibadet olarak emredilmiştir ki, bazı dönemler de farz ibadetlerin başında gelen namaz dahi yarıya indirilmiştir. (4/102, 103)

Keza oruç da öyledir. Kaza etmek niyetiyle tutulmadığını görüyoruz.

Hz. Ebu Bekir: "... Bizden hiç birimiz için farzı eda etmedikçe nafile yoktur". Ebu Hanife 'de: "Bir kaza (muharebe) elli (nafile) ibadetten efdaldir" demiştir.

Durum bu olunca, cihad edebilecek kabiliyette ki bir müslümanın, nefsine yenik düşmesi veya cihad istidadındaki diğer bir mü'minin farzları ihmal etmesi ya da ikinci plana bıraktıracak nafileleri yüklenmesi bilgisizliğin neticesidir.

"Nafile ibadetler, farzlardan arta kalan zamanları olan ya da farz mükellefiyetlerinden herhangi bir sebeple düşmüş bulunan yahut da bu farz mükellefiyetine henüz ehliyet kesbetmemiş olarak görünen kardeşlerimiz için sevap kazandırır. Mü'minlerin, ilim sahibi olmak, cihada ve tebliğe hazırlanmak gibi lüzumlu çalışmalarından arta kalan zamanlarını nafilelerle değerlendirmesi elbette güzeldir."[2]

Tek bir âlim, şeytana karşı bin zahitten daha mukavimdir. "İlim yolcusu nefsine hâkim olmadığı halde bile, bir sofiye tercih edilebilir. Çünkü ilimleri başkalarına taşımak ve öğretmek

[2] Bkz. 94/6,8, İslam Peygamberi M. Hamidullah C.2.sh;78

buna bağlıdır."[3]

Şu bir gerçek ki ilmi haysiyetle Rıza-i İlahi gözetilerek yapılan bütün işler ibadet olur.

Cihad aşkıyla dolu iki sahabinin şu sözleri dikkatle okunduğu takdirde inananların kalp gözünü açmasına vesile olacağını ümit ediyoruz:

"Peygamber (as) Bedir Savaşı öncesi Muhacir ve Ensarı bir araya toplayarak: "Kuzeyden gelen ticaret kervanına mı yoksa güneyde ilerlemekte olan Kureyş ordularına mı karşı koyalım?" diye sorar. Çeşitli görüşlerden sonra Muhacirlerden Mikdad İbn Amr ayağa kalkarak şöyle der: "Ey Allah'ın Resulü, lütfen Rabbin'in emrettiği tarafa yönel. Nereye gidersen biz senin arkandan geliriz. İsrailoğullarının "Git, sen ve Rabbin birlikte savaşın. Biz burada bekleriz" dedikleri gibi demeyiz. Onların tam tersine; git, sen ve Rabbin birlikte savaşın. Biz de son nefesimize kadar senin yanında savaşacağız." Ensardan da Sa'd Bin Muaz ayağa kalkarak; "Efendim! Sana inanırız, senin getirdiğin mesajın doğruluğunu tasdik eder ve seni dinleyip itaat edeceğimiz hususunda verdiğimiz mukaddes yeminimizi tekrarlarız. Sen, denizlere doğru yürürsen, seninle beraber dalgalara girmeye

[3] Bkz. Ebu Hanife, Ebu Zehra, Çev; O. Keski oğlu. İmam Rabbani ve İslam, Ebul-ala El Mevdudi, çev; Hayreddin Karaman, 1968, sh:113

hazır oluruz. "Hidayet" yolu üzere seni gönderen Allah'ın adına kılıçlarımızı kuşanırız. Seni yalnız bırakmayacağımızdan emin olmalısın".

Elbette olayları daima bencil bakış açılarından gören insanlar da vardı. İslam'ı kabul etmelerine rağmen imanlarının, yeri geldiğinde mallardan ve canlardan fedakârlıkta bulunmalarını talep ettiğinin farkına varamıyorlardı. Fakat Peygamber (a.s) ve ideal mü'minler, canlarını tehlikeye atmanın gerektiği hayati anların ehemmiyetini çok iyi idrak etmişlerdi...

Allah, Muhacir ve Ensar'ın kâmil imanlarından kaynaklanan fedakârlıklarını kabul ederek onları, yardımı ile mükâfatlandırdı. Kibirli, iyi silahlanmış Kureyş ordusu, İslam'ın bu silahsız erleri tarafından yenilgiye uğratıldı. (Mevdudi, Tefhimul-Kur'an)

❀ ❀ ❀

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنفَالِ قُلِ الْأَنفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا
ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١﴾

8:1 (Habibim) sana harp ganimetleri (nin hükmünü) sorarlar. De ki:"(Bu) ganimetler Allah'ın ve Resulü'nündür. O

halde (tam) mü'minlerseniz Allah'tan korkun, (ihtilafa düşmeyip) aranızı düzeltin, Allah'a ve Peygamber'e itaat edin.

Ayet, Bedir Savaşı'ndan sonra Müslümanlar arasında, ganimetlerin paylaştırılması hususunda tartışmaya mahal bırakmadan bu konuda da Allah'a ve Resulü'nün emrine itaat edilmesini öğütlüyor.

Geçici dünya metası için aradaki münasebetler bozulmamalıdır. Bizi hayra ulaştıracak olan şeyler, Allah'ın bize vermiş olduğu hükümle, hidayet ve ilimdir. Allah'ın adaletinden, Resulullah'ın taksiminden şüphe edilmemelidir. İman ve takvada itaatkâr olunmalıdır. Allah'a her itaatimiz bizim için bir hayır ve kurtuluş yoludur. Bu teslimiyetimiz, bizi güçlü ve diri tutacağı gibi heves tutkusuna karşı da koruyucu kalkan olacağı bir gerçektir.

Hiç şüphe yok ki İslam, insanlar arasındaki ilişkileri düzene koyar. Saygı, merhamet bağını kurarken ülfeti sağlar. Aynı dinin müntesipleri olarak ayrılıkları, umutsuzlukları bir tarafa bırakıp düşmanlara karşı birlikteliğin gücünü gösterir.

Mevdudi, bu ayeti yorumlarken: "savaşın insanileştirilmesi" için daha fazla emir ve talimata ihtiyaç vardır" der. Çünkü İslam'ı kabul etmiş olsalar bile, Müslümanların savaş konusunda-

ki tasavvurları, İslam öncesi döneminin aynısıydı. İşte bu sebeple, eski uygulamaya dayanarak, zafer sonrası ellerine geçen savaş ganimetlerinin gerçek sahiplerinin kendileri olduğunu iddia ederlerdi. Bu da aralarında tartışmaları doğuruyordu. Allah, savaş ganimetlerinin hükmünü açıklayarak, mü'minlerin bu emre itaat etmelerini emrediyor.

❀ ❀ ❀

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

8:2 Mü'minler ancak onlardır ki, Allah anıldığı zaman yürekleri titrer, karşılarında ayetleri okununca (bu) onların imanını arttırır, onlar ancak Rableri'ne dayanıp güvenirler.

O mü'minler ki Allah'ın emirleri buyurulunca, vaadini ve tehdidini hatırlayarak itaatte kusur etmemek için uyanık olmaya gayret ederler. Her emre uymanın hikmetini kavradıkça imanları artar. İşte bu şuur onları titretir. Onlar ki, ellerinden

geldiğince sebeplere sarıldıktan sonra imtihanların hayırlı neticelerini tevekkülle beklerler.

Şu bir gerçek ki, şuurlu olarak yapılan her itaat, imanı güçlendirir: Ve insanı heva-heves tutkusundan kurtarır.

Bu titreyiş, bu tevekkül öyle şuursuzca, mistik zikir halkaları kurup cezbeye gelmek gibi bir hadise değildir. Bilakis bu, Allah'a gereği gibi haşyet duyup itaat etmeme endişesini, tüm benliğinde hissetmektir. "Onlar ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe ve istiğfar ederler..." 3/135 "Rableri'nin makamından korkup hevalarının dürtülerinden uzaklaşırlar." 79/40, 41

Burada ki 'imanları artar' ifadesini santraldeki elektriğe benzetebiliriz. Nasıl ki santralden dağıtılan elektriğe, herkes taktığı volt ayarıyla ulaşabiliyor ve santralde o ışığı veriyorsa; şuurlu yapılan ameller neticesi, iman da sahibini öyle geliştirir, aydınlatır. Bunu da şu ayetten öğreniyoruz: "Onlar, Allah katında derece derecelerdir..." 3/163

O mü'minler, akıllarını vahiyle yönlendirip huşu ve haşyetle Rableri'ne yönelirler. Hayat seyrinde karşılaştıkları imtihanı başarmak için tüm tedbir ve önerileri dikkate alarak Allah'tan yardım dileyip, yalnız O'na sığınırlar. Kalplerinde Allah'tan

başkasına tevekküle yer vermezler.

Şu bir gerçek ki kalp; sebeplerin baskısından kurtulursa Allah'tan başkasına tevekküle yer kalmaz.

❀ ❀ ❀

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾

8:3** (Mü'minler) **onlardır ki namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden** (Allah yolunda) **harcarlar.

Allah'ın ayetlerini okudukça mü'minler, huşu ve haşyetle imanın tezahürü olan kulluk vecibelerini şuurlu olarak yerine getirirler. "İşittik ve itaat ettik, ne buyurursan emrine hazırız" teslimiyeti içerisindedirler. Gizli-açık her işlerini Allah'ın rızasına göre yerine getirirler. Amelleriyle, imanlarına şahadette bulunurlar.

"Onlar, o mü'minler ki namazlarını ikame ederler" ibaresi, bu yola dosdoğru zikir uyanıklığı içerisinde yönelerek, kıyama kalkıp, dua edip rahmete ermek için azmedenleri ifade eder.

"Yuqimunesselate" deki, namazın hakikatine vakıf olmaktır. Yani "Onlar ki namazlarında huşu içindedirler." '23/2; "..sabırla namaza devam ederler..." 20/132 Hak yolda sebat ve azimle yürümek için "...Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isterler...2/153 ayrıca 2/45,46; 19/59;29/45; 30/31;73/43' ayetleri namazın önem ve ehemmiyetini açıklar.

Mü'minler, kıyam ve amel ile İslam'ın yüceliğini yaşayarak yücelirler. Şöyle ki, " Resul'e indirileni duydukları zaman, tanış çıktıkları gerçekten dolayı gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün. Derler ki: "Rabbimiz! İman ettik, bizi (hakka) şahit olanlarla beraber yaz." derler 5/83 "Herhangi bir sure indirildiği zaman onlardan bir kısmı der ki: "Bu sizin hanginizin imanını artırdı?" İman edenlere gelince (bu sure) onların imanını artırır ve onlar sevinirler." (9/124)[4]

İbadet; kuvvetli iman, azim ve ihlâstan oluşur. İlim, amel, ihlâs... Bu üçü, mü'minin ulaşacağı zirve noktasıdır.

İbadetler, mutlak iradeye boyun eğişten, yaratılan varlığın, Yaratan'ı idrakinden, kendisinin acziyeti karşısında O'na teslimiyeti ve Yaratan'la buluşma isteğinden doğar.

Allah ile sağlıklı, düzenli bir irtibat ve iletişim sağlayan,

[4] Bkz. 22/35;32/15, 16;39/23

tüm ibadetleri bünyesinde toplayan tevhidi bir ameldir namaz... Bir namazla dahi iman nurunu içerisine sızdırmayanlar, nasıl rahmete ererler? Münkirler bir yana, işin önem ve ehemmiyetini kavramayıp beşeri zaaf ve gafleti neticesinde, şeytanın oyaladıkları kimseler, imanın ilmine vakıf olana kadar bu ibadetlerden mahrum kalırlar. Veya kısmi ibadetlerle ya da namazı bir kılıp bir bırakma gibi bir idraksizlik içerisinde sürüklenirler. Oysa burada ve birçok ayette[5] mü'minlerin, namazlarında daim olacağını ve hiç bir engelin onları, Allah'a itaatten ve namaz kılmaktan alıkoyamayacağını belirtir.[6]

Şu bir gerçek ki, adet ve gelenek üzere yapılan ibadetler, insanı ıslah etmekten ve toplumsal zararı önlemekten uzaktır.

Allah, kulunu ıslah edecek namazın arkasından, toplumsal yararı, dayanışmayı sağlayıp sevgi ve kardeşlik ruhunu bahşeden yardımlaşmayı öğütlüyor.

Vermek... Allah (cc) için, O'nun hoşnutluğunu kazanmak için vermek... Habil ve Kabil'in, Allah'a takdimlerini düşünerek vermek... (5/27)

Tahkiki iman, sahibine ehem ve mühimi gösterir. Aç olanı doyurmak ne kadar önemliyse, aç ruhları doyurmak da bir o

---

[5] Bkz. 2/3,9/71,22/35,27/3

[6] Bkz. 24/37,4/101,102,23/9,70/23,34

kadar ondan daha faydalı ve elzemdir. Çünkü ruhları aç olanları ne kadar doyursanız da sızlanması bitmez. Acından mezara giden olmamıştır ama ruhu açlar kahrolarak ahirete göçmekteler.

Bu ehemmiyetle, İslam'ın yayılması ve hâkim olması için manevi kalkınmayı içeren çalışmalar yaparak insanların dünyevi, uhrevi kurtuluşlarına vesile olmak maksadıyla sahip olduğumuz imkânları kullanmak gerekir. Çünkü zulüm ve cehaleti sindirerek fitneyi kaldırmaya çalışmak, gücü yetenlere farz olduğu gibi, mü'minleri böylesine şerefli bir ibadete teşvik etmek Rableri'nin emridir. [7]

Bir kötülük görüldüğünde, imkânı bulunanlar için onu defetmek gücü, temel ibadetler arasında görülür. Mü'min, bu ibadeti bizzat müdahale ederek veya ettirerek yapacak güçte değilse, diliyle buna da güç yetiremezse, kalben olsun o kötü işe buğz etmelidir. En azından kalbi ibadetten, nefsini mahrum etmemelidir.

Özellikle mü'min 'neme lazım'cılıktan kaçmakla, gücünce mükelleftir.

Zulme, şerre, fitneye müdahale etmek için maddi- manevi bütün gücünü harcamalıdır. Bu şuur içerisinde, imanını dava

[7] Bkz,. 2/195,254, 14/31, 57/7

edinip ibadetlerinde samimi gayretler taşıyanlar, mahzun olmayacaklardır. (43/69) Hatta istemeyerek de olsa bazı günahları işlemiş bulunsunlar da Rableri onları bağışlayacaktır. 29/7. "Allah, iman eden ve salih ameller işleyenlere söz vermiştir, onlar için bağışlanma ve büyük mükâfat vardır". (5/9)

Bu ayetten mükâfatın mü'minin güzel işlerine, mağfiretin ise günahlardan utananlara ait olduğunu anlıyoruz. Ancak, affedilmeyecek olan kısım, günahları hoş görmek ve toplumda günah işleme hürriyeti tanımaktır.

İnsan, ancak bu şuur ve haşyetle, hevanın dürtüsünden yararlanan şeytanın ve cahili çevrenin şerrinden korunabilir. Maddi-manevi imkân ve ehliyeti olduğu halde İslami değerlerin korunması için gayret göstermeyenler, dünya ve ahirette zillete müstahak olurlar. Dünyevi emelleri gerçekleştirmek için trilyonlar harcanırken, Allah yolunda harcamaktan sakınanların günümüz dünyasındaki durumları yürekler acısıdır. Emperyalist güçlerin zilleti altında yaşarken; lüks ve rahat hayat gözlerini perdelemiş kimselerin üzerlerine, ne yazık ki bombalar bizzat düşmedikçe bu gerçeği anlamaları zor görünüyor. Bosna, Irak, Filistin, Lübnan... Diğer ülkelere de bir gün bunun aynısının yapılabileceğinin habercisi değil mi? İnsanlar, Allah'a kullukta samimi gayretler taşısalar ilahi yardımın ve huzurun yetişeceği

muhakkaktır. Dünyada öyle veya böyle hayat geçmektedir. Ama gözlerini huzurla kapayanlar, Allah'ı razı edenlerdir. Dolayısıyla sadece, bırakıp gideceğimiz şu dünyaya yatırım yapmamalı, iki cihanda bizi saadete erdirecek ve yarın İlahi huzurda bize faydası dokunacak yatırımlar da bulunmalıyız. Allah'ın dinini ihya etmek, mazlumun, miskinin, muhtacın elinden tutabilmek için infak edilmelidir. Dinin ihyası da mü'minin selameti de şuurlu dayanışmadan geçer.

❀ ❀ ❀

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَّهُمْ دَرَجَاتٌ عِندَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

8:4 İşte onlar gerçek mü'minlerin ta kendileridir. Rableri katında dereceler, yarlığanma ve sayısı bitmez, müddeti tükenmez rızık (hep) onlarındır.

Her ne kadar kulluk içerisinde olmaya gayret ediyorsak da, gafletimiz, beşeriliğimiz, heva ve arzularımız bizi yer yer istedi-

ğimiz gibi hareket etmemize engel oluyor. Ama samimi, ihlâslı ve şuurlu kullarının hatalarını, kusurlarını affedileceği müjdesini veriyor mü'minlerine.

Gerçekten de Mevdudi'nin dediği gibi; "insan ne kadar iyi de olsa, özen de gösterse kusur ve günahtan beri kalmıyor". Bu sebeple insanlar, elinden geldiği kadar gayret sarf eder ve emirlere uyarlarsa, Allah rahmeti ile kusurları af edip hak edilenlerden daha yüksek bir mükâfatla mükâfatlandıracaktır inşallah... Tefhimu'l-Kur'an

Korkması gerekenler, mü'minler değil hak nizama razı olmayanlar, zulme rıza gösterenler ve şerri hoş görenlerdir. Bu halleriyle ölürlerse, ebediyette adil-i mutlaktan yakalarını kurtaramayacak, elim bir azapta kalacaklardır.

Günahsızlığı iddia etmek değil, günahı beğenmemek ve ondan utanmak İslam ahlakının temel esperilerindendir. Allah'ın sevmediğini sevmek, isyandır, masiyettir. Bir müslüman masiyete karşı müdahalecidir. İslam, her hangi bir yerde bir yanlış, bir fücur ve fesat gördüğünde müdahale eder. Eğer bir Müslüman'da bu şuur yoksa İslam'ı anlayamamış demektir.

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِن بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ
لَكَارِهُونَ ﴿٥﴾ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَمَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى
الْمَوْتِ وَهُمْ يَنظُرُونَ ﴿٦﴾

8:5 "(Bedir ganimetlerinin taksiminden bazıları nasıl hoşlanmadılarsa) ***Rabbin seni hak uğrunda evinden*** *(harbe)* ***çıkardığı zaman da*** *(hal böyle idi).* ***Çünkü mü'minlerden bir zümre muhakkak ki isteksizdiler.***

8:6 Hak apaçık meydana çıktıktan sonra bile onlar bu hususta, sanki gözleri göre göre ölüme sürülüyorlarmış gibi, seninle mücadele ediyorlardı.

Müslümanlar, her şeylerini Mekke'de bırakıp Medine'ye hicret etmişlerdi. Çünkü İslam'ı özgürce yaşayıp yaymaları ve zalim diktatör Mekkelilerin baskısından kurtulmaları gerekiyordu.

İşte bunun için maddi değerleri bırakıp, kendilerini manevi huzura eriştirecek İslam sistemini hakim kılmaya koşuyorlardı.

Ne var ki Müslümanların Medine'de, devletlerini kurup yerleşmeleri müşriklere çok ağır gelmişti. Bunun için Müslü-

manların her şeylerini yağmalayıp onları yurtlarından çıkarmaları yetmemişti ki, bir de Medineli münafıklarla işbirliği yaparak İslam'ı yok etme planları arıyorlardı. Bu karşı koyuşlarının sebebi, Müslümanların kendilerinin her hangi bir şeylerini gasp etmeleri veya haksızlığa uğradıkları için değildi. Bilakis ne pahasına olursa olsun kan ve zulüm kokan saltanatlarını korumak içindi. Çünkü Müslümanlar, hakları ellerinden alınan mazlumları, zalimlerin ellerinden kurtarmış ve zalimin zulmünü sindirerek fitnenin önünü almak için harekete geçmişlerdi. İşte bu yüzden müşrikler, Medine'deki münafıkları kışkırtarak defalarca müslümanları tehdit edip, gönderdikleri çapulcu birlikleri ile zarar veriyorlardı.

Bundan çıkaracağımız ders, her asırda bu zalimlerin olacağı ve çıkarları için hiç acımasızca insanları harcadıklarıdır. Bu bakımdan Müslümanlar çok dikkatli davranmalıdır. Bu düşmanlardan gelecek tehlikeye karşı hazır olmalıdırlar. Bir de bunlar, iç düşmanları da yanlarına aldılar mı, verdikleri zayiat onulmaz yaralar açar. İşte düşmana karşı uyanık olmayan dünya devletlerinin durumu göz önündedir. 1993 yılındaki savaşta Bosna'lı bir bayan şunları anlatıyor: "Biz evlerimizi mobilyalarla doldururken, Hırvatlar evlerini silahla dolduruyorlardı. Dünya bizi çepeçevre kuşatmışken bu akıbetle uyarılmaya çalışıldık galiba. O ne giyip, ne yiyip, ne alacağımızı şaşırdığımız günler bizi sarhoş

etmiş meğer".

Evet bütün dünyada, müslümanın kanı su gibi akmakta ama ne yazık ki Müslümanlar, bunlardan ibret alıp İslami bir yaşama dönmeyi nedense akıllarına getirmekten çok uzaktalar.

Allah'ım ne bu acılara dayanacak halimiz ne de rahmetinden mahrum kalmaya mecalimiz var. Sen, bize verdiğin iradeyi kullanırken, iradenle bizi destekle. Artık niçin dünyada bulunduğumuzun farkına varacak olan aklımızı, vahiyle buluşturarak birçok şeyin kulu olmaktan kurtulup, yüce makamına layık, kulluk şuuruna eriştir.

Yine buradan çıkaracağımız diğer önemli bir ders; inananlara bir şey emr olunursa, isteksiz de olsa bu emre uyması hatırlatılıyor. Hele de bu emir cihat olursa... Bilhassa cihat, cahiliyye sistemlerinin hâkim olduğu ve fitnesini her yere yaydığı şu zamanda, bu dini tekrar diriltmek isteyen insanların üzerine en büyük vecibedir. Bunun için bütün güç ve yeteneklerini geliştirip kullanmaları lazımdır. Çünkü imanın, sözle söylenip fiille ispat edilmesi gerekir. Bırakılan nafile bir ibadet değil ki, inananlar muhayyer kalsın. Aynı zamanda çıkaracağımız bir diğer ders; insanın kendisi için istedikleri ile Allah'ın insan için istedikleri arasındaki uyumu sağlayabilmektir. Ve Allah'ın isteklerine öncelik tanımaktır. Çünkü insanlar, gözleri önünde bulu-

nandan başka hiçbir şeyi hakkıyla idrak edemezler. Allah ise insan için neyin hayırlı olduğunu en iyi bilendir. Dolayısıyla bunu böyle bilip inananların, Allah'a dayanıp güvenmeleri ve O'nun emirlerine tevekkül ederek itaat etmeleri gerekir. [8]

Ne yazık ki bazı Müslümanlar, bu hikmete duyarlı olmadıkları için dünya metaını elde etmek isterler, canlarına mallarına gelecek belalardan korkarlar ve rahatlarına kıyamazlar. Oysa Cenab-ı Hak, kullarının cihad gibi bir ibadetle yüce makamlara ulaşmasını ve her iki dünyada aziz olmasını ister.

Öyle bir cihad ki inananlar, bu uğurda çalışarak, alın teri dökerek, zihni ve fikri fonksiyonlarını geliştirerek Hakk'ı, hâkim kılmanın yollarını aramalı ve batılın da zail olmasına çalışmalıdırlar. İşte Cenabı- Hak, inananların hem meydan savaşlarında, hem de pratik hayatta cihadın kendilerine verdiği bu yüce payeleri ve değerleri kazanmasını istiyor. Dünyada onurlu, erdemli, ukbada saadete ermelerinin yolu salih ameller doğrultusunda verilen cehdden geçer.

❀ ❀ ❀

[8] Bkz,. 4/77,78,79

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ
ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَن يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ
لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ ﴿٧﴾ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

8:7 "Hani Allah size iki taifeden birinin muhakkak sizin olduğunu vaat ediyordu, siz ise kuvvetli ve silahı bulunmayanın kendinizin olmasını arzu ediyordunuz. Allah da emirleriyle hakkı açığa vurmayı, kâfirlerin arkasını kesmeyi irade buyuruyordu."

8:8 "Bunun hikmeti şu idi:"(Allah) o günahkâr (müşrik) ler istemese de hak (olan Müslümanlığı) payidar edecek, batıl (olan şirki) de iptal buyurmuştu."

Buradan da çıkardığımız ders; hayırlı bir işe karar vermeden önce müşavere etmek ve karar verdikten sonra da o işte sebat edip güçte olsa yerine getirmeye çalışmaktır. Hayırlı bir işten, hiçbir zaruret yokken dönmek onurlu ve şahsiyetli kimselere yakışmaz.

İşte burada da bu onurlu ve şahsiyetli İslam erlerinin tavırlarını görmekteyiz.

Evet, İslam ordusu sayı ve teçhizatla düşmandan oldukça geridedirler. Öyle ki karşılarındaki düşman demir zırhlar ve miğferlerle mücehhezdir ve kendilerinin üç dört misli fazladır. Bu manzara elbette insanı ürkütür. Ancak inananlar bu savaştan şerefsizce kaçmazlar. 'Allah'ın gücü her şeyin üstündedir' şuuruyla Allah'a niyazda bulunur. O'ndan yardım isterler.

Bunun örneklerini günümüzde de görmekteyiz. Tam teçhizatlı Rus ordusuna karşı Afganlar; zalim İsrail'e karşı ise sapan taşlarıyla Filistinliler mücadele etmektedirler. Yeter ki inananlar, Allah yolunda kenetlenmiş bir duvar, sıra halinde birbirine bağlanmış, tuğlalar gibi olsunlar. (61/3)

Yani birlik ve mefkûre bütünlüğü içerisinde, sağlam bir inanç ve gönüllülükle düşmana karşı hazırlıklı olsunlar.

Burada şu sünnetullahın gerçekleştiğine de şahit olmaktayız:

Ellerinden geleni yaparak, çeşitli tedbirler alanların ve Allah'tan yardım taleb ederek yüce Rabb'e sığınanların kalplerine güven ve emniyet doğması; buna karşılık, kuvvet ve teçhizatına güvenerek gurur ve kibre kapılarak meydanlar da görünümleriyle dehşet saçanların ise kalplerine dehşet ve korku salması

O'nun sünnetindendir.[9]

❀ ❀ ❀

ذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ
الْمَلَآئِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾

8:9 "Hani siz Rabbiniz'den imdat istiyordunuz da O da: "Muhakkak ki ben size meleklerden birbiri ardınca bin(lercesi) ile imdat ediciyim" diyerek duanızı kabul buyurmuştu."

Burada da inananların, Allah'a dualarını görüyoruz. Davası uğruna samimi savaşanlar, üstlerine düşeni yaparlar ve gayretlerini ortaya koyarak Rableri'nden yardım isterler. Allah da bu yardım talebini işitir ve içinde bulundukları durumu bilir. Yeter ki niyetler samimi olsun. Samimi niyet ve çalışmalara karşılık Allah, dilediğine dünyada zafer bahşeder, ahiret de ise mutlak mükâfat vaat eder. Allah dilediği şekilde kullarına yardım eder. "Allah size yardım ederse, artık size üstün gelecek hiç

[9] Bkz. 3/151,48/4.59/13

kimse yoktur. Eğer sizi bırakıverirse, ondan sonra size kim yardım eder? Mü'minler ancak Allah'a güvenip dayanmalıdırlar." 3/160 "...Gerçekten bir dost olarak Allah yeter, bir yardımcı olarak da Allah kâfidir."4/45

❀ ❀ ❀

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُم مِّن السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾

8:10 "Allah bunu (başka sebeple değil) ancak bir müjde (olsun), kalpleriniz o sayede oturaklaşsın diye yapmıştı. (Yoksa) Allah'ın katından başkasından hiçbir yardım yoktur. Şüphesiz ki Allah mutlak galiptir, yegâne hüküm ve hikmet sahibidir."

8:11 "O, size o vakit kendisinden bir eminlik olmak üzere hafif bir uyku bürüyordu. Sizi tertemiz yapmak, sizden şeytanın murdarlığını gidermek, kalplerinizi birbirine bağlamak

ve ayaklarınızı pekiştirmek için de gökten üstünüze bir su indiriyordu."

Ve burada da samimi yardım dilenenlerin imdadına, tatlı bir uyku yetişiyor, bir nebze dinlenen bedenlerin şuur ve iradeleri güçleniyor ve üzerlerine yağan yağmur, zemini elverişli hale getirerek su ihtiyaçları gideriliyor. İşte bütün bunlar, dualara icabet eden Allah'ın bir rahmeti ve lütfu değil midir? (3/124, 125)

Burada savaşlarda zafere erişmenin en öncelikli şartı, samimiyetle Allah'a dayanmak ve O'na itaat halinde olarak işe başlamaktır. Bu da gönüllerin, Allah'ın kuvvetine ne derece inandığı ve nasıl bir bağ kurduğuyla alakalıdır.

Evet, müslümanlar enerjilerini, güçleri yettiği kadar kullanmalıdırlar ve tehlikeler karşısında sarsıntılara mağlup olmamak için gayret göstermelidirler. Allah'ın emrine itaat ederek yürümeli ve Allah'ın zafer göndereceğine güvenmelidirler. "Allah'a güven. Vekil olarak Allah yeter."33/3

❁ ❁ ❁

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَآئِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَأُلْقِي
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا
مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾

8:12 "Hani Rabbin meleklere:"Şüphesiz ki ben sizinle beraberim. Haydi, iman eden (o mücahit) lere sebat ilham edin" diye vahyediyordu. "Ben, kâfirlerin yüreklerine korku salacağım. (Ey mü'minler) hemen vurun boyunlarının üstüne, vurun onların her bir parmağına" (diyordu).

Sünnetullahta görülen odur ki, samimi bir şekilde kendi yolunda çalışanlara, Allah, bir şekilde yardımını göndericidir. Allah "Kun fe yekûn" sıfatıyla her şeye kadirdir.

Allah'ın meleklerle beraber oluşu, manevi beraberliği teşkil eder. Allah, vadini mutlaka yerine getirendir. Allah, kişi ile kalbi arasına girer ve kuluna şah damarından daha yakındır.

Ve şu gerçekte unutulmamalıdır ki, Allah dilediği takdirde, kulu güçsüz ve etkisiz hale getirebilir. Yüreklere salınan korkuyla, yürek cesaretini, parmaklar işlevini yitirebilir. Yani öyle bir

cenk edin ki haşmetiniz onları ürkütsün de savaşamaz hale gelsinler.

Tahkiki imanla, rızai ilahinin sevgisi ve vereceği mükâfat ile mü'min yüreğine gereken ilham gücünü verirse, aldığı manevi cesaretle korkusuz değil, tevekkül ve teslimiyetle küffara meydan okuma gücünü kendinde bulur. Bu ona, şuurundan, şevkinden dolayı Rabbi'nden verilen bir ödüldür. Allah küfredenlere karşı mü'minlerini yüreklendirirken; münkirlerini istediği gibi cezalandırır.

❀ ❀ ❀

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَآقُّواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَمَن يُشَاقِقِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٣﴾

8:13 "Bunun sebebi şudur:çünkü onlar Allah'a ve Resulü'ne karşı geldiler. Kim Allah'a ve Resulü'ne karşı gelirse Allah'ın cezası cidden çetindir."

8:14 "İşte bunu gördünüz ya: şimdi tadın onu! Kâfirlere de bir de (cehennem) ateşinin azabı vardır. "

Hiç bir hadise sebepsiz cereyan etmez. Allah'ın müslüman topluluğa yardımı, bu kitlenin Allah yolunda samimi ve dosdoğru yürümeye gayret göstermesiyle orantılıdır. Kâfirlere cezası ise Allah'a ve Peygamberi'ne karşı koymaları, Allah'ın dinine savaş açıp mü'minlerine eziyet etmeleri sebebiyledir. Yoksa '...Allah, kullara asla zulmedici değildir.'(3/182) 'Andolsun ki sizden önce, peygamberleri kendilerine mucizeler getirdiği halde (yalanlayıp) zulmettiklerinden dolayı nice memleketleri helak ettik; zaten onlar iman edecek değillerdi. İşte biz suçlu kavimleri böyle cezalandırırız.'(10/13) '...İçinizden zulmedenlere büyük bir azap tattıracağız.'(25/19) Onların bu durumunu açıklayarak mü'minlerine dinlerine sarılmalarını ve küffarla mücadele vererek onların dünyada kendilerine verecekleri zulmün önünü almalarını, insanların hür iradeleriyle İslam'la buluşmalarını öğütlemektedir.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُواْ زَحْفاً فَلاَ تُوَلُّوهُمُ
الأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَن يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلاَّ مُتَحَرِّفاً لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزاً
إِلَى فِئَةٍ فَقَدْ بَاء بِغَضَبٍ مِّنَ اللهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

8:15 "Ey iman edenler, toplu bir halde kâfirlerle karşılaştığınız zaman onlara arkalarınızı dönmeyin (kaçmayın)"

8:16 "Tekrar muharebe için bir tarafa çekilenin, yahut diğer bir fırkaya ulaşıp mevki tutanın hali müstesna olmak üzere kim öyle bir günde onlara arka çevirirse o, muhakkak ki Allah'ın gazabına uğramıştır. Onun yurdu cehennemdir. O, ne kötü bir sonuçtur."

Allah, inananlar arasında cihad edenlerle, sabredenleri belirlemekte, ayrıca bu ibadete istekli, iştiyaklı kullarını da sevaba nail kılmak istemektedir.

Mü'minlerin Allah'ın rızasını gözetmek noktasında gönülleri, o kadar yatkın ve güçlü olmalıdır ki, O'nun rızası doğrultusunda sabit adımlarla ilerleyebilsin. Rabbi'ne ittika ederek, Allah'ın emrini her şeyden üstün tutmalıdır ki, O'nun kulları üzerinde lütfedici ve kahredici güce sahip olduğunu idrak edebilsin

ve Allah'ın kuvvetine, gücüne inandığı müddetçe yeryüzünün hiç bir kuvvetinin kendini sarsmayacağından emin olabilsin. Bazen mü'min, tehlikelerle yüz yüze geldiği zaman sarsıntılar geçirebilir. Fakat bu cihaddan geri kalacağı manasına gelmez. Çünkü bilir ki eceller, Allah'ın elindedir. Ve yine bilir ki karşı saflarda duranlarda aynı şartlar içerisinde savaşmaktadırlar. Ayrıca onların, mü'minler gibi beklentileri de yoktur. Oysa muharebelerde mü'minlerin alacağı mutlak dereceler vardır.

Bu beyyinelerden çıkardığımız odur ki, Allah ve Resul'ü bir şey emrettiği zaman Mü'minler, emirlerin hikmetle murat edilmiş olduğunun bilinciyle itaat içerisindedirler. Esas mağlubiyet insanın kendi görüşlerinin etkisiyle emirlere sırt çevirerek, Allah'ın gazabına uğramasıdır. Savaş alanından kaçan veya kötülüklerle mücadeleden kaçınan kimseler, kendi canlarını değer verdikleri şeylerden daha fazla sevdikleri için kaçmaktadırlar. Böylesi bir davranış ise büyük günahtır. Bu tür hareket edenler, mücadele edenlerin şevkini kırmaya çalışırlar. Bazen de bir ülkenin helakine sebep olabildikleri gibi küfre boyun eğme zilletine de duçar olurlar.

Ey iman edenler! Cihattan vazgeçmeyin. Sizler şecaat ve sebat göstermeye daha layıksınız. Size bununla iki güzellikten biri vaad edilmektedir. Ya şehitlik veya gazilik makamı!

❀ ❀ ❀

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى وَلِيُبْلِيَ
الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

8:17 "Onları siz öldürmediniz, fakat Allah onları öldürdü. Attığın zaman da sen atmadın, ancak Allah attı. (Ve bunu) mü'minleri kendinden güzel bir imtihan ile denemek için (yaptı). Şüphesiz ki Allah hakkıyla işiten, kemaliyle bilendir."

Allah kulların fiillerinin yaratıcısı olduğunu, onlardan sadır olan her bir hayırdan dolayı da 'hamd edilen' olduğunu beyan ediyor.

"Allah bir iş yaptığı veya bir eylemde bulunduğu zaman onun sorumluluğunu Yaratıcı'ya bağlıyorsa bu durumda Allah, o işi kendisinin yaptığını ve bu sebeple de sorumluluktan kaçmaması gerektiğini vurgulamak için insan merkezli bir dil kullanır. Bunun aksine birey her şeyi kendisinin yaptığını iddia ediyor ve Allah'ın iradesini yok sayacak derecede cüzi iradeyi yüceltiyorsa, bu durumda Allah o bireye işi kendisinin yaptığını vurgulayan bir dille hitap ederek yaratıcı gücün unutulmamasını istiyor.

O Allah, her an kulunun yanındadır. Kendine ait işleri yürütürken, kulunun sorumluluğuna bıraktığı işleri de murakabe etmektedir.

Mesela Karun, zengin olmak için belirli nedensel faktörü yerine getirdiği için eleştiri almamıştır. Eleştirilen nokta, nedensel faktörleri yerine getirdikten sonra belli bir başarı elde edince zatını ön plana çıkarmasıdır. Dolayısıyla muhatabının yapması gereken şey, nedensel faktörleri yerine getirmekle beraber Allah'ı hatırlamalı ve O'na hamdu sena etmelidir." M. Murat Karakaya. Kur'an'ın Anlaşılmasında Dil Problemi. Marifet Yay. 2003 İst.

Burada önemli bir noktayla karşılaşmaktayız: "Ben yaptım, ben ettim" veya "ben attım, ben öldürdüm" gibi övünmeler yerine, bize verdiği melekelerimizi kullanarak Allah'ın rızasını kazanma şansına erdiğimiz için hamd etme şuurunu ermemiz öğütleniliyor. Çünkü ene insana şükrü unutturan bir hastalıktır. Ayetin vurgulayarak hatırlatmak istediği en önemli nokta burasıdır.

Burada ki atış görünüşte Resul ve mü'minlere ait olsa da, asıl atışın etkisi ve atış sonu meydana gelen netice Allah'a aittir.

"Resulullah (as) bu ayeti okuduktan sonra üç defa ayrıntılı olarak savaş esnasında müdafaada, atıcılığın ehemmiyetini dile

getirmiştir.

O zaman mübareze; atıcılık, süvarilik, kılıç, mızrak, süngü gibi vasıta ve aletlerle yapılıyordu. Sonraları muhtelif harp vasıta ve aletleri icat edilmiştir. Müslümanlar, bütün bunları öğrenmeye mecburdur. Çünkü bunlarda maharet gösterilmedikçe vatan ve mukaddesat muhafaza edilemez.

"Dikkat ediniz, hakiki kuvvet atmaktır". (250. Hadis.62) A.Hikmet Berki. Gayet Mat. (1979. Ankara)

Günümüz dünyasında İsrail tarafından yok edilmek istenilen Filistinli mücahitlerin, tanklara ve vurucu silahlara karşı yıllardır sürdürdükleri mücadele tüm âleme malumdur. Onların bu donanımlı halleri, İsrail'in sinsi komplolarına karşı direnişleri belki de bu ayetin kazandırdığı bir güçtür.

Geçmişte ve günümüzde, düşman olan tarafın savaşla ilgili imkânları, ne kadar farklı olsa da Allah, iradesine teslim olanları desteklemeye ve yüreklerine güç vermeye devam etmektedir.

Mü'minler Allah'ın yardımına güvenmeli,[10] korkaklık ve acziyeti[11] bir kenara atıp taarruz eden düşmandan kaçmanın zilletine düşmemelidirler.

---

[10] Bkz. 3/123,126,9/25,2/249,251

[11] Bkz. 4/77,98,3/150,151,

Zafer; sebat ve kararlılık içerisinde direnenlerindir. Mü'minler ancak bir taktik gereği başka bir cepheyi tahkim etmek için çekilebilirler.

Şu bir gerçek ki insanlar, Allah'ın takdirinden kaçamazlar ve[12] Mü'minler ibadet olduğu için tedbir alırlar[13]ama başa gelecek olanları ve ölümü ertelemeyeceğinin[14] de farkındadırlar. Dolayısıyla bu bilinçle düşmana karşı mücadelenin onurlu direnişiyle izzetli bir hayata talip olurlar.

Allah'ın yardımı, dinini yüceltmeyi her şeyin üstün de tutan, bu uğur da maddi manevi imkânlarını kullanan mü'minleredir. (47/7) Allah söylenen her sözü işitici bütün niyet ve amelleri bilicidir. İyi son mü'minlerindir.

"Gevşemeyin, üzülmeyin, eğer inanıyorsanız, üstün gelecek olanlar sizlersiniz". (3/1)

[12] Bkz. 6/17,10/107
[13] Bkz. 4/71,12/67
[14] Bkz. 3/145,154,4/78

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾ إِن تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ
الْفَتْحُ وَإِن تَنتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِن تَعُودُوا نَعُدْ وَلَن تُغْنِيَ عَنكُمْ
فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

8:18 "Bu böyledir. Şüphesiz ki Allah kâfirlerin tuzaklarını yıpratıcıdır."

8:19 "Eğer siz (ey kâfirler) feth (u zafer) istiyor idiyseniz işte o feth size gelmiştir. Eğer (bundan) vaz geçerseniz bu, sizin için daha hayırlıdır. Eğer (tekrar muharebeye) dönerseniz biz de döneriz. Cemaatiniz çok da olsa sizden hiçbir şeyi asla def edemez. Çünkü Allah mü'minlerle beraberdir."

Bu realiteyi kavrayan mü'minler deruni bir teslimiyete kavuşur. Nitekim bu şuur ve şevkle nice az bir topluluk olan mü'minler sayı ve silahça donanımlı ve çok olan münkirlere galebe çalmışlardı. (3/146, 48/16)

Topluluğunuz çok da olsa hiçbir şeye yaramaz. Allah (cc) kiminle beraberse ona galip gelecek yoktur. (9/25,26)

Abdullah İbni Salebe'den rivayetle: "Bedir günü Ebu Cehil: Ey Allah'ım, iki ordudan en üstün olanına, iki guruptan en şe-

refli olanına yardım et" demişti. Ve Allah (cc) onların bu istediği şerefin kime ait olduğunu biliyor ve onu mü'minlere veriyordu.

Bununla da yapılacak dua da sözün doğruluğu değil kabulüne sebep özün ve hedefin doğruluğuna binaen kabul edildiğini anlıyoruz.

❀ ❀ ❀

وَلاَ تَكُونُواْ كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لاَ يَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِندَ اللّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لاَ يَعْقِلُونَ ﴿٢١﴾

8:20 "Ey iman edenler, Allah'a ve Resul'üne itaat edin. Kendiniz (Kur'an'ı) dinleyip dururken ondan yüz çevirmeyin."

8:21"Ve kendileri dinlemedikleri halde "Dinledik" diyenler gibi olmayın."

Allah'ın, mü'minlere bir çağrısıdır bu. Mü'minlerin kurtuluş, başarı, mutluluk ve düşmanlara karşı zafer ve üstünlük kazanmaları bu itaate bağlıdır.

Kur'an'ın mesajından haberdar olduğu halde gereğince amel etmek için fıkhederek, sorumluluklarını gücünce öğrenip yerine getirmeyip, pasif, sıradan bir hayat sürdürenler kötü bir ahlak üzerinde oldukları için kınanıyor ve Allah'a kulluk bilinciyle donanıp sorumluluklarını yerine getirmeleri tembihleniyor.

Bir insan 'iman ettim' diyorsa artık işlerini Allah'ın hükümlerine göre yaşaması gerekir. Aksi halde fasıklardan olurlar. (4/80, 33/36)

Velev ki kavlen bunu ifade etmeseler de davranışlarıyla sergiledikleri itaatsizlik ve durumlarından rahatsızlık duyup hallerini düzeltmemeleri haktan yüz çevirmeleridir. İnsan dininin cahili olursa bid'at, hurafe ve gelenekler üzere hayatını sürdürürken çoğu kez günahı sevap sevabı da günah diye terk eder. İşte bu ise fasıklıktır. Cehalet fıskın, küfrün, şirkin sebebidir. Bilinsin ki cehalet bütün kötülüklerin anasıdır.

Hevalarına, arzularına uyup isyan etmeleri, dünyalıkları sevip infaktan; ölümden korkup cihaddan kaçmaları açık bir cehalettir ve fasıklıktır. Gerçekten iman etmiş olsalardı "Allah'ın ayetlerine karşı duyarlı olur da can kulağıyla dinlerler, itaat ederlerdi".

Şu bir gerçek ki itaatsizlik isyana, isyan da felakete kapı

açar. Ayrıca Allah'ın sevmediğini yapmak ve sevmek de isyandır, günahtır.[15]Herkes şöyle durumunu bir kritik etsin neye değer veriyor, neyin arkasına düşüyor. Allah'ın yanındaki değerini bilmek isteyen neye değer verdiğine baksın.

❀ ❀ ❀

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِندَ اللهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لاَ يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾

8:22 "Çünkü yerde yürüyen hayvanların Allah katında en şerlisi (hakkı) akıllarına sokmaz (ve hakkı duyup söylemez olan) sağırlar ve dilsizlerdir."

Bu ayet, kulak ve aklın önemini belirterek; bunların diğer uzuvları etkilemesinden dolayı çok iyi kullanılması gerektiğine dikkatleri çekiyor.

İnsan, aziz olmasını sağlayan uzuvlarını güzel kullanmasını bilmelidir.

Kulak, duyma fiiliyle beyne haber ulaştırır. Bu ulaşımla diğer melekeler harekete geçer ve düşünme melekeleriyle diğer

[15] Bkz,. 9/24, 58/22, 11/112, 18/28, 20/112

azalar da emre hazır olur ve iradesini hangi yönde nasıl kullanmak isterse öyle hareket eder. Allah insanoğluna verdiği cüzi iradesini istediği yönde kullanma serbestîsi vermiştir ve cüzi iradesiyle de yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

Verilen meleke ve uzuvlarını, yaratılış amacı doğrultusunda kullanmayanlar yaratılış amacına ihanet ettiklerinden onları yitirmiş gibidirler. Artık akledip düşününceye kadar hakka, hidayet ve kurtuluşa karşı sağırdırlar, duyarsızdırlar.

Allah kullarına akıl, his, bedii zevk vermiş, yani temiz bir fıtrat ihsan etmiştir ki, yaratılıştaki "Ahseni takvime" yücelsinler. Bu sebeple onları işitir, görür, akleder kılmıştır. Onlara hem nefislerine, hem de peygamberleri aracılığıyla iyilik-kötülük, hayır-şer, günah-sevap hususları açıklamıştır. Buna rağmen insanların birçoğu kendilerine bahşedilen melekelerini düşünmeden hevalarının arkasına takılarak kullandıklarından "Esfele safiline" düçar oluyorlar.

İnsanlar vahye muhatap olup uyarıldıkları halde ona kulak vermeyip arzu ve emellerinin arkasına düştüklerinde, hidayetle-sapıklığı, İslamiyet'le-küfrü birbirinden ayırt edemezler. Oysa Allah kelamını doğru yolu bulmak, o yolda yürümek için indirmiştir. "Kur'an okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin". (7/204) "Eğer şeytanın fitlemesi sizi

dürterse hemen Allah'a sığının". (7/200) "İndirdiğimiz kitaba uyun ki size merhamet edilsin". (6/155)

Şu halde ey müslümanlar! Kur'an-ı bu minval üzere alınız, okuyunuz ve dinleyiniz. Manasını düşününüz, gösterdiği yolda yürüyünüz. Kur'an-ı sadece teberrük amacıyla veya taziyelerde baş sağlığı dilemek için almayınız. Hakkı, batıla karıştıran taklitçi hurafeciler gibi olmayınız. Taklit marazından, cahiliyye bağnazlığından uzak, ilmi haysiyetle melekelerinizi kullanın. Unutmayın ki taklitçilik, nice gören insanı, körleştirir.

Taklit, sorgulamadan, düşünmeden başka birinin fikir ve görüşlerine tahkiksiz uymaktır yani aklın geride kalması, kendine ait değeri olmayan kimliksiz kimse olmaktır.

Müslümanlar, Allah'ın ayetlerini anlayarak, tahkik ederek okuyup gereği gibi amel etselerdi, bugünkü acınacak duruma düşmezlerdi.

Ne yazık ki, cehalet, sorumsuzluk, bayağılık, taklit ve tefrika yüzünden Müslümanlar perişan ve muzdarip haldeler. Bu halden kurtulmanın tek yolu tahkiki imanla ayağa kalkmayı bilmelerine bağlıdır.

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوا وَّهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

8:23 "Eğer Allah onlar da bir hayır görseydi elbette onlara duyurur (hayrı kulaklarına sokar)du. (Bu hallerinde) kulaklarına soksaydı bile yine onlar muhakkak ki (haktan) yüz çevirici olarak arkalarına dönerlerdi."

Bu da ilahi vahye muhatap olduğu halde, mana ve önemine ehemmiyet vermeyen kimselere bir ihtardır. Bozulmuş, kokuşmuş şeylerde de hayır var mıdır ki, bu melekelerini bozmuş kimselerde hayır olsun? Onlar da hayır olsaydı, işitirlerdi.

İşitmekten ziyade 'dinlemekten' kasıt; üzerinde düşünmek, değerlendirip tahlil etmektir.

Düşünce özgürlüğüne açılan kapı, ilgi yolundan geçer. Okuduklarını, işittiklerini, gördüklerini anlamaya çalışmadan insan, isabetli doğrulara erişemez. Taassup, ön yargı peşin hüküm, dogmatizm, gurur ve benlik doğruya ermenin önünde engeldir. Doğruları anlasalar da kabul etmezler.

Öyle dinleyiciler vardır ki, onlar "Sözü dinler, sonra da en güzelini tatbik ederler". İşte Allah'ın doğru yola eriştirdiği onlardır ve onlar akıl sahipleridir". (39/18) İşte dinleme metodu; diğerleri ise her ne kadar duyduklarını sansalar da aslında sağırdırlar.

"Yoksa sen, onların çoğunu gerçekten (söz) dinleyeceğini yahut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidir, hatta onlar yolca da daha sapıktırlar." 25/44 " Bil ki sen ölülere işittiremezsin, arkalarını dönüp giderlerken sağırlara da daveti duyuramazsın." 27/80

Evet, işine gelmediği için işitmezden gelen, hevai arzularının arkasında sürüklenenlerin tiynetlerini El-Âlim olan Allah böyle açıklıyor.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُم لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

8:24 "Ey iman edenler, sizi, size hayat verecek şeylere davet ettiği zaman Allah'a ve Resul'üne icabet edin. Bilin ki

şüphesiz Allah kişi ile kalbi arasına girer ve siz hakikatten yalnız Ona dönüp toplanacaksınızdır."

Allah'ın buyruklarıyla insan ruhunun arasında bir bağlantı vardır. Bu bağlantılar koparıldıkları takdirde ruhları diri tutan nefha ölüyor ve işlemez hale geliyor. Bozulan bir cihazın bozulma sebebini en iyi onun imalatçısı anlayabilir. İşte yaratıcımız olan yüce Allah ta bizlerin maddi ve manevi ihtiyaçlarımızı ve -nelerden rahatsız olacağımızı en iyi bilendir. Ve buyruklarını da ona göre belirtmiştir. Allah'ın her emri, sıhhat ve saadete açılan bir kapıdır. Kul, bu kapıların herhangi birini kapatacak olursa maddi manevi zarara uğrayacaktır.

Şöyle bir tasavvur edelim: Vücudumuzda ki her hangi bir organımız bozulduğunda sağlıklı bir yaşam tarzı düşünülebilir miyiz? Böbrek, ciğer, kalp mide, ruh ve beynin fonksiyonlarını yitirdiğini tahayyül edin. Evet, uzuvlardan herhangi biri sağlığını kaybettiğinde hummalı ve sancılı bir yaşam sürmeye mahkûm olur. Allah ve Resul'ünün çağrısına her kulak tıkayışta aynen öyledir. Her itaat ve icabet, hayat bahşeden unsurlardır. Bu hayat dünyada nitelikli, onurlu, erdemli ebediyette ise sıkıntısız ve üzüntüsüz, bitimsiz saadetli bir hayat bahşeder. İşte Allah ayetleriyle kişi ile kalbi arasına böyle girer.

Allah ve Resul'ünün çağrısı ile buluşmamak bir tür ölmüşlük değil midir? Kur'an bir dirilik iksiri değil midir? Onun için hayatın Kur'an'la buluşması gerekiyor. "Kur'an diri olanları uyarmak için indirildi."36/70 Kur'an'la yoğrulmuş hayat, gerçekten hayattır. Diriliktir. O halde Rabbin'in adıyla okuyun ve emanet edilmiş bir hayatı yaşayın.

Evet, O'nun katında toplanacağına; yapıp ve yapmadığından hesap vereceğine, gizli-açık her halinin ortaya dökületeceğine inanan insan, kendini kötü düşünce ve hareketlerden uzaklaştırmak için gayret etmez mi? Hiç çifte standartlı oynar mı? Veyahut 'Allah'ın her emri kulun menfaatleri doğrultusunda çizilmiştir' diye birazcık düşünse tembellik edebilir mi? Allah her şeyden müstağni değil midir?

O'nun bahşetmiş olduğu hayatta, maddi-manevi, her türlü hayır ve hikmetler vardır. Ölümsüz ruha, inşirah bahşedecektir. Ancak bundan habersiz olan gafillerin, nefes alıp vermeleri, nimetlerden istifade etmeleri hayat olarak kabul edilseydi, hiç düşünmeyen o sağır ve dilsizler hayvanlara benzetilir miydi? Hakikate karşı kör, sağır ve dilsiz olanlar için, Necip Fazıl'ın da belirttiği gibi " Siz hayat süren leşler, sizi kim diriltecek"? diye sormak gerekiyor.

❀ ❀ ❀

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَّا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

8:25 "Bir de öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden yalnız zulüm edenlere çatmaz (ammeye de sirayet ve hepsini perişan eder). Hem bilin ki Allah, şüphesiz azabı çetin olandır."

İslam, toplum yapısında, tam bir otokontrol sağlanmasını emreder. Sosyal alanın ahlaksızlara terk edilmemesini öngörür. Çünkü toplumsal kötülüklere müdahale etmeyenler elbette kötülüklerle çevrilmiş bir hayata katlanma zilletine düçar olurlar. Bundan dolayı bünyeye musallat olabilecek olan mikrop ve parazitlerin tesirsiz hale getirilmesi için onlarla mücadeleyi farz kılmıştır. Allah (cc) bu hususta, en ufak bir ihmal sebebiyle doğacak bir fitnenin yalnız ve yalnız haksızlara dokunmayacağını, sosyal yapıyı, önüne geçilmezse temelinden sarsacağını belirterek uyanık olmayı hatırlatıyor. Bu öyle bir fitne ki sadece bulunduğu yerde tahribat yapmıyor, çevreye de sirayet ediyor. Kavmiyet ve gurupçuluk fitnesi, iktidar ve baş olma fitnesi buna bağlı olarak parti ve dini fırkalara bölünme fitnesi, bid'atlerin

meydana çıkma fitnesi, cihada karşı tembellik fitnesi, emri bil maruf ve nehyi anil münkerden sakındırmama gibi ibadetin terkiyle İslam'a aykırı şeylerin ortaya çıkma fitnesi... İçinde bulunduğu toplumda kötülüğü değiştirmeye gücü yettiği halde nemelazımcı davranmak veya kötülükle mücadele için çare aramamak içerisinde bulunduğu hale bir nevi ihanettir, zülümdür. Allah ölümlerinden evvel hepsini cezaya çarptırmasının sebebi de bu olsa gerek. Irak'ın vs ülkelerin emperyalist ülkelerin zulmü altında yaşamalarının sebebinin bu olduğunu da düşünebiliriz. Evet, fitneyle mücadeleyi bırakmak fitnenin yayılmasına; fitnenin yayılması zulmün artmasına; zulmün artması cezayı mucip kılmasına sebeptir. O halde "Fitne tamamen yok edilinceye ve din de yalnız Allah için oluncaya kadar onlarla savaşın. (gereken mücadeleyi verin...)" (2/193) bu mücadeleyi vermekten geri kalan toplumlarda fitnelerin zararı sadece sahipleriyle sınırlı kalmaz. Bilakis bunların ateşi bütün toplumu yakar. Çünkü bunlar, iki kişi arasında meydana gelen fitnelerdir. Biri günah işler, diğeri susar ve ona engel olmazsa böylece onun günahına ortak olur. "Sizden önceki asırlarda yeryüzünde (insanları) bozgunculuktan alıkoyacak faziletli kimseler bulunsaydı ya! Fakat onlardan, kurtuluşa erdirdiğimiz az bir kısmı müstesnadır (bunlar vazifesini yaptılar). Zulmedenler ise, kendilerine verilen refahın peşine düştüler. Zaten günahkar idiler.."

(11/116) "Onlar, işledikleri kötülükten, birbirlerini vazgeçirmeye çalışmazlardı. Andolsun yaptıkları ne kötüdür." (5/79)

Şu halde kalplerin tehlikeli durumlarından ve hastalıklarından sakınmalıyız. Nihayetinde son varışımız O'na değil mi? O halde hesaba çekilmeden, kendimizi hesaba çekelim ve haşir günü için hazırlık yapalım.

❀ ❀ ❀

وَاذْكُرُوٓا۟ إِذْ أَنتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِى الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَن
يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَـَٔاوَىٰكُمْ وَأَيَّدَكُم بِنَصْرِهِۦ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَٰتِ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

8:26 "O zamanı da hatırlayın ki siz yeryüzün de azdınız, aciz tanınanlardınız. Halkın siz tutup kapmasından korkuyordunuz. (İşte bu halde iken Allah) sizi, belki şükredersiniz diye, ev bark sahibi yaptı, yardımıyla kuvvetlendirdi, size en temiz ve en güzel şeylerden rızık verdi. Ta ki şükredesiniz."

Bu beyyineler de bizler için ibret ve öğütler vardır. Allah, emrine uyulduğu zaman kullarını yardımıyla destekler. Düş-

manlarına karşı olanları aziz ve hâkim kılar. Günümüz müslümanları gibi şükür etmeyip emirlerine uymazlarsa, kendi diyarlarında hor ve zelil hale gelirler. Kendi yurtlarında köleleştirilirler. Ellerindeki lokmada dahi gözleri olan müstekbirlerin boyunduruğu altında güçsüz yaşamaya mahkûm olurlar.

Evet, dünya kamuoyuna ve Türkiye'mizin gündemine bir göz atalım. Bugünkü toplumda, kötülük yapmak öylesine sıradanlaşmış ve alenileşmiştir ki, utanma duygusu yok olmuş, kötülükleri ayıplama duygusu rafa kaldırılmıştır. Hatta utanılacak şeylerden utanılmaz, utanılmayacak şeylerden ise utanılır hale gelinmiştir. Diğer bir deyimle günahlar sevap, sevaplar günah görülür olmuş vaziyette; artık yolsuzluk, hortumculuk, kadın onurunu satarak kazanç elde etmek vb. fenalıklar adeta meslek haline gelmiştir. Bunun neticesindeyse enflasyon, işsizlik ve birçok yörede kol gezen sefalet, türlü ahlaksızlıklar alıp başını gitmektedir. Ve ne yazık ki her gün, istatistikler bize artan kötülüklerin haberlerini vermeye devam ediyor. Acaba bunlar sizlere de bir şeyler düşündürüyor mu?

Bence bunlar, şuursuz bir imanın neticesinde zillete maruz kalmanın sonuçlarıdır. İman, kuşkulardan uzaklaşarak ruhun huzura ermesi, Allah ile kalbi arasında kuvvetli bir bağ kurup O'nu şah damarından daha yakın hissetmesi, bu hissedişle Al-

lah'a muhalefetten şiddetle kaçınmasıdır. Evet, bütün bu amel-ler ancak imanla gerçekleşecektir. Bilinçsiz, ilimsiz imanın değeri olsaydı, Allah bizi bir basiret üzere davet etmezdi. 'Hala düşünmeyecek misiniz' demezdi. (12/108, 4/82)

Onu rehber kabul edenler, kötü sonuçlardan sakınarak Allah'ın vereceği cezadan korkanlardır. Takva, dilini elini ve kalbini kötülüklerden sakındırmaktır.

Şükür, sıkıntılı günlerde Allah'a yönelip O'nu sık sık anarak kulluk vazifelerini yerine getirmektir. Ve aynı irfanı genişlik ve rahat günlerinde de göstermektir. Çünkü şükür, sadece insanın hoşnut kaldığı nimetlere eriştiğinde yapılması gereken bir ibadet değildir. Esas şükür, nimeti vereni anmak, O'nu övmektir. Dilin, bedenin ve diğer organların şükrü ise, nimeti verenin emir ve yasakları hangi uzvu ilgilendiriyorsa o organa emirleri yaptırıp, yasakları işlemesine engel olmaktır. Bu halden uzak dilin, 'şükür' demesi sathi bir ifadedir. Kısaca şükür, insanın İslam'ı yaşama ve yaşanmasına vesile olmanın adıdır. Ayeti kerimeden anladığımız odur ki, mü'min kişi darlık ve sıkıntılı hallerinde Allah'ın zikriyle uyanık olmalıdır. Her iki halde de zulme ve fitneye karşı mücadele edip önünü kesmelidir. Bize verilen ders, yeryüzünü yeniden inşa etmek için çalışan İslam topluluğuna katılmak ve bu topluluk az da olsa, zayıf da olsa,

ayetin belirttiği devreyi yaşıyor da olsa; o gün olduğu gibi bugün de Rasulullah'ın davet ettiği hayat sistemine sarılmaları ve yakin bir güven içerisinde Allah'ın vadine yönelerek O'ndan aldıkları güçle fitneye karşı koymaları gerekir. Çünkü Allah-u Teala aynı vaadini, kendi doğru yolunda yürüyen, koyduğu mükellefiyetlere sarılan ve O'nun yolunda sabır ve azimle ilerleyenlere verecektir. Yeter ki kul, müntesibi olduğu dinin farkında olup, hemen bir lider seçerek harekete geçsin.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

8:27 "Ey iman edenler, Allah'a ve Peygamber'e hainlik etmeyin. Siz kendiniz bilip dururken, kendi emanetlerinize hainlik mi edersiniz?"

Buradan da anlıyoruz ki iman etmenin bir bedeli vardır. O da, Kur'an'ın çizdiği yoldan gitmek ve O'nun hükümlerini yürürlükten kaldırmamak ve hükümlerinin çiğnenmesine seyirci

kalmamak veya ayetlerin bir kısmını yaşayıp, bir kısmını geri bırakmamaktır. Bunlardan herhangi birini içeren her tavır ve düşünce esasında imanla çelişen bir ihanettir. Allah'a ve Peygamber'ine ihanet etmek, dini farzları geçersiz kılmak, dini hükümlerle amel etmemek ve sırat-ı müstakimde yürümemektir. Çünkü Allah'a itaat ederek salih amelleri yerine getirmek kişinin hakkının engellenmeyeceğinden yana kendisini emniyet içerisinde görmesinden dolayıdır ki, mü'min kendisinden emin ve emin olunandır. Dolayısıyla 'iman ettim' diyen bir mü'mine Allah'ın rızasına aykırı düşen şeylerden şiddetle sakınması gerekmektedir.

Evet, İslam ümmetinin yeryüzündeki vazifesini yapmaması ve mükellefiyetlerinden kaçması elbette ki Allah'a ve Resul'üne ihanettir. İhanet kendine olan imanı, güveni kötüye kullanma, sözünü tutmayıp onunla eğlenmedir.

İşte La ilahe illallah diyen her fert, bu kelimeyi hâkim kılmak mücadelesi içerisinde olmalıdır. Ve bunu söyleyen kişi, aynı zamanda bu mücadeleyi göstereceğine de söz vermiş demektir. İslam davasının esası, insanlara bir tek olan Allah'ı tanıtmak, bu tanıyıştan sonra da O'nun nizamından başka bir yol ve şeriat kabul etmemektir. Ve bütün beşeri ideolojilere 'hayır' diyebilmektir. İslam, mücerret ibadet ve dualardan ibaret değil-

dir. İslam, bir hayat nizamıdır. Ve müslüman, İslam'ın pratik manasını tahakkuk ettirmek için çalışan, malla, canla, evlatla girişilen cihat mükellefiyetlerini omuzlayandır.

Ve bu en büyük kutsal emaneti korumakla mükellef olduğumuz gibi, birbirimize ait olan emanetlere de ihanet etmemeliyiz. Bunlar mali muameleler olduğu gibi, manevi veya siyasi bir iş veya herhangi bir sır, ahitlerden bir ahit de olabilir. Önemli olan ihanetin küçük ya da büyük -fark etmez- tehlikeli olduğudur. Aralarındaki emaneti muhafaza edemeyenler, büyük emanete karşı duyarsız kalırlar. Böylesine duyarsızlaşmış bir toplum, nasıl tevhid emanetini yüklenecektir?

Evet, söz verip, iman ettiği bir dini emanet olarak yüklendiği halde artık kim bu sözünde durmayıp dini muhafaza etmeye çalışmazsa, o bilerek veya bilmeyerek Allah'a ve Resul'üne ihanet etmiş olur. Çünkü hiç bir beşer iman etmeye zorlanamaz ki 'bana ne, ben bu dini zorla kabul ettim ne diye koruyacakmışım?" desin. Hem 'iman ettim' de, hem de o yüce emaneti korumaya çalışma! Evet, müntesibi oldukları dinin değerlerinden bihaber, adet ve gelenek üzerine yaşayanlar emanet yüklenemezler. Böylesine bilinçsizlikten laçkalaşmış toplumlarda mal, can, ırz, namus ve vatana ihanet etmelerin başlamasıysa oldukça normaldir.

❀ ❀ ❀

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِندَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

8:28 "Biliniz ki mallarınız da, evlatlarınız da ancak birer imtihandır. (asıl) mükâfat ise şüphesiz Allah katındadır."

"Bir deneme olarak sizi hayırla da, şerle de imtihan ederiz". (21/35) İmtihan sadece sıkıntı ve mahrumiyetle olmaz. Bazen bolluk ve genişlikle de olur. İşte mü'minler, her ne kadar fıtraten sevimli gelse de kendilerine emanet olarak verilen ve imtihan sorusu halinde karşılarına çıkan mal ve evlat konusunda uyanık davranmalıdırlar. Evet, her ikisi de insanın hayatında önemli rol oynar; özellikle de evlada karşı kuvvetli fıtri bağ olduğundan zaaflara yenilip fitneye sebep olmaması, onları hayra, onlarla rahmete nail olmak için çok dikkatli olunması gerekir. Hiçbir tutku, zaaf ve değeri Allah'ın rızasının önüne geçirmemeye Allah'ın zikriyle uyanık hareket etmeye azami gayret edilmelidir.

Buradan da çıkardığımız ders odur ki, bir şeyi severken aşırılığa düşmemek için uyanık olmamız gerekiyor. " Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun- babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa-Allah'a ve Resul'üne muhalefet edenlere karşı sevgi beslediklerini göremezsin. İşte onların kalbine Allah, imanı yazmış ve katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedi kalacaklardır..."(58/22)

Evet, imanda şahadete ermiş mü'minler Rableri'ne itaati hayatlarının merkezine alarak hareket ederler ve çirkin olan şeyler de onlarda huy olmaz, olsa olsa maişet ve evlat gailesi ile bazen böyle bir arızaya düşebilirler. İşte bu beşeri zaaflarını yenip Rableri'ne yönelerek doğru olanı yapmaya gayret ederler. Bu şuurla mal, evlat ve başka imtihanlarda başarı kazanarak Rabbin katında var olan büyük mükâfatlara nail olmaya çalışırlar.

Mal ve evlat... İkisi de insan hayatının neredeyse vazgeçilmezlerindendir.

Mal, canın yongasıdır. İnsan mal elde etmek uğruna tehlikelere atılır ve zorluklara katlanır. Bunu meşru daireler içerisinde aile maişeti ve İslam'ın kalkınması noktasında temin etmeye çalışması ibadet ve şerefli bir hizmet olacaktır.

Malın imtihan oluşunu şöyle de özetleyebiliriz; Bir mü'minin malı helal yoldan kazanmaya dikkat etmesi, onu ihtiyaçları ve Allah yolunda harcamayı düşünmesi, dinin emirlerine uyması, heva ve hevesine alet etmemesi, malı elde ettiğinde şükretmesi, asi davranmaması... Yine bir imtihan olarak maldan mahrum bırakılınca sabredip rıza göstermesi, öfkelenip lanet etmemesi...

İbn-i Cerir ve İbni Hatem'den Rasulullah aleyhisselam: "Allah, bir kulunu isyanına rağmen ona sevdiği dünya nimetlerini bolca verdiğini görürseniz biliniz ki bu onu cehenneme yaklaştırmak içindir".

Hasan Basri der ki: "Allah kimin rızkını genişletir de kendisinin imtihan edildiğini görmezse; onun sıhhatli bir görüşü yoktur. Allah kimin rızkını daraltırsa o kişi kendisine yardım edildiğini görmezse onun da sıhhatli bir görüşü ve aklı yoktur".

Bu anlamda iman edenlerin, uyanık olması, dünyanın cazibelerine, mal tutkusu ve evlat sevgisi hiçbir surette Allah'ın rızasını kazanmasına engel olmamalıdır. (43/35)

Çocuklar, anne-babaların gönüllerinin meyvesidir. Onu sevmek fıtratın gereğidir. Bu sebeple anne-babalar, çocuklarını rahat bir ortamda yetiştirerek mutlu olmaları için canlarını ve en kıymetli şeylerini feda etmeye hazırdırlar. Hatta bu durum

onları, doğru olmadığı halde çocuklarının rahat ve saadeti uğruna suç ve günah işlemeye bile iter. Şu halde çocuklar bir imtihan değil midir?

Öyleyse mü'minler, evlatlarının da kendilerine emanet olarak verildiğini bilmelidirler. Değil çocuk yüzünden günaha tevessül etmek, bundan hesaba çekileceğini unutmayarak, evladını salih ve dindar olarak yetiştirmek için çabalamalıdırlar. Evlat sevgisi, onları kör etmemelidir. Başkasında ki günahı görüp kınayan ve ayıplayanlar bu yadırganacak halleri, kendi çocuklarında gördüklerinde onları ıslah etmek için bütün gücüyle çalışmalıdırlar. Yoksa çocuklarındaki günahlara mazeret bulmaya çalışarak müdafaaları veya Allah'ın sevmediği namazsız, içkici, faizci, fitneci evlatlarını sevmeleri Allah'a isyandır ve razı olmayacağı bir durumdur. Bu şuurla uyanık olmalılar ve cidden bu hususta hislerinin esiri olmayıp basiretli davranmaya çalışmalıdırlar.

Allah için hiçbir şeylerini harcamayanlar, evlat sevgisi adına mallarını, Allah'a isyan eden evlatlarına harcayanlar veya 'aman gelecekte evladım mağdur olmasın' diye çocuğuna, -arkasından isyanla telef edecek- miras bırakanların 'Allah'a canım kurban olsun' demeleri, bilincine vakıf olunmadan söylenmiş ve ahdine ihanet edilmiş cümleden başka bir şey değildir.

"Ey iman edenler! Mallarınız ve evlatlarınız sizi Allah'ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır". (64/15)

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَل لَّكُمْ فُرْقَاناً وَيُكَفِّرْ عَنكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

8:29 "Ey iman edenler, "Allah'a ittika ederseniz" (O'na karşı gelmekten sakınırsanız) O, size iyi ile kötüyü ayırt edecek (bir marifet ve nur) verir, suçlarınızı örter, sizi yarlığar. Allah büyük lütfü-ü inayet sahibidir."

Bu imanda şahadete erme halidir. Ancak bu kimseler Allah'ın rızasını hayatlarının merkezine alırlar. Ve hiçbir kınayanın kınamasına aldırmadan, zaaflarına kapılmadan inançları doğrultusunda, uyanık, dikkatli ve titiz bir ruh haleti içinde bulunurlar; Allah'ta iyiyi kötüden ayırt etme melekesini bu kullarına vereceğini müjdeliyor.

Gizli açık her düşünce ve amelde Allah'ın gözetiminde olduğunun bilincinde olan özünde sözünde doğru hareket eder.

Dolayısıyla beşeri zaaflarını hissilikten kurtarıp, ilmi bir haysiyetle Rabbi'nin rızasını ön plana almaya gayret eder.

Müslüman, Allah'ın kendisine emrettiği yerde olmalıdır. Allah'a karşı gelmekten sakınmak hali, bu doğrultuda meydana gelirse, Allah ona bir aydınlık verir. "Uğrumuzda cihad edenleri elbette yollarımıza eriştireceğiz. Hiç şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir." (29/69)

"Öyle ise siz beni ibadetle anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin" "...davetime uyar ve bana inanırsanız doğru yolu bulursunuz." (2/152, 186) "Ey iman edenler! Allah'a ittika, edip Peygamber'ine inanın ki O, size rahmetinden kat kat versin ve size ışığında yürüyeceğiniz bir nur lütfetsin; sizi bağışlasın. Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir."(57/28) "Rızasını arayanı Allah onunla kurtuluş yollarına götürür ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru yola iletir."(5/16) müjdesine ermek isteyen kullarına yol gösteriyor.

Bilmeyen doğruya erişmek için araştırmayan, Rabbi'nin zikriyle uyanık olmayanlar nasıl doğru ve metotlu hareket edebilirler ki; ne ibadetlerinin hayrına ne de cihatlarının hayrına hakkıyla erişebilirler. "İçinizde, (Allah'a) teslimiyet gösterenler de var, hak yoldan sapanlar da var. Teslimiyet gösteren kimse-

ler, doğru yolu arayanlardır."(72/14)

Doğruyu arama mükellefiyeti, ilmin insanlık için kutarıcılığına dikkatleri çekmektedir. Tahkik etmek İslam'ın kendisinden koparılmaz vasfıdır. İnsan ancak akıl, düşünce ve arayıcılıkla ilme kavuşur. Körü körüne değil, ileriyi görmeye çalışan bir basiret üzere Allah'ın yoluna çağırılıyoruz.[16] Bu şuur ve uyanıklık içerisinde yaşarken beşer olarak düşmüş oldukları kusur ve günahlarını Allah örteceğini vaat ediyor. "Çünkü Allah büyük lütuf sahibidir."

❀ ❀ ❀

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ
وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ ﴿٣٠﴾

8:30 Hani bir zaman o küfredenler seni tutup bağlamaları, ya seni öldürmeleri yahut seni (yurdundan zorla) çıkarmaları için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı kurarlarken Allah'ta onun karşılığını yapıyordu. Allah tuzak kuranlara mukabele edenlerin en hayırlısıdır.

[16] Bkz. 12/108

Rivayetlere göre bu ayetin nüzül sebebi olarak "Mekke'de müşrikler "Dar-ün Nedve" denilen fesat ocağında toplanarak, Peygamber'i öldürmek için fikir birliği ederek Ebu Cehil'in sunduğu bir kararla bu işe her kabileden bir genç seçerek cinayeti beraberce işlemelerine, böylece kan davasının bütün kabilelere dağılmasına netice itibarıyla Haşimoğulları'nın bilcümle Araplarla savaşmayıp diyete razı olacaklarına ve mes'elenin böylece kapanacağına karar verirler. Allah ise, Cebrail aracılığı ile kâfirlerin bu planını Nebi'sine haber vererek hicret etmesini ister. Bir gece Mekke'den çıkıp Medine'ye varana kadarki hicret kıssası herkesin malumudur. Onlar bu mekr'leriyle güya Peygamberimizi ve Müslümanları yok edeceklerdi. Allah'ın mekrini hesaba katmayan bu komplocuların her bir mekrini zamanı gelince Allah başlarına geçirir.

Allah'ta mekr eder ve onların mekrinden bir ümit verir, onlara mekr tertibatında bulunmaları için müsaade eder, uğraştırır, yorar. Bedir'de onlara ümit verip Müslümanları gözlerinde az gösterdi. Binaenaleyh saldırdılar ve göreceklerini gördüler. Evet, mekre- mekr eder. Ona karşı, hiç birinin mekri (tuzağının)nin hükmü olmaz.

Evet, Allah onları muhacir olarak Mekke'den çıkardı, Medine'ye ulaştırdı. Gazi ve fatih olarak Mekke'ye döndürdü. Al-

lah'ın onların yaptıklarına bu şekilde karşılık vermesine mekr (düzen) denildi.

Ve şimdi kendimize çıkaracağımız derse gelelim: Zalimler, müttefik güçler ne durumda olurlarsa olsunlar, ne düzen kurarlarsa kursunlar, Allah'ın onlara mühlet vermesi onları uğraştırmak, yormak içindir. Yeter ki inananlar, müntesibi oldukları yüce dinin istikameti doğrultusunda kıyama kalksınlar. O zaman görecekler ki, şu zayıf, güçsüz, basit ve gülünç insanlar - nerede? Nerede o her şeye gücü yeten kudret sahibi kadir-i mutlak... Allah'ın Cebbar kuvveti... Kulların üzerinde kahredici güce sahip olan ve kendi emrini üstün getiren ve çepeçevre her şeyi ihata etmiş bulunan ilahi güç...

Mü'min Allah'a tevekkül içerisindedir; emindir, mutmaindir, teslim olmuştur adl-i ilahinin sırrına... Bilir söylenecek söz henüz söylenmemiştir. Doğacak şafak henüz doğmamıştır. Bilir karanlığın ucunda ki ışığı, yalanın sonunun ne olacağını, hepsi aynı sona akarlar... Helak!

Allah, küfrün gerçek yüzünü Kur'an-ı Kerim'de sık sık açıklıyor. Onların oyunlarını bir bir yüzlerine vuruyor. Ne var ki, hakikate karşı basiretlerini öylesine köreltmişler ki, ibret almıyorlar. Sadece heva, çıkar ve emellerine kavuşmak için bütün güçlerini toplama derdine düşmüşler. Eğer müslümanlar,

kaba güce dayanan batı karşısında birlik olup bir yumruk halinde güçlerini toparlamayı bilir ve bunu başarırlarsa batılın yok olması ve İslam'ın güneşinin doğması yakındır. Yeter ki Müslümanlar, şu iğreti grupçuluk taassubundan kurtulsunlar ve Allah için cihad etmeyi anlasınlar. Allah, nurunu tamamlayacaktır.

❀ ❀ ❀

وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

8:31 "Onlara ayetlerimiz okunurken şöyle dediler: "İşittik. Eğer dilersek biz de elbet bunun benzerini söyleriz! Bu eskilerin masallarından başka (bir şey) değildir!"

Burada, yine işitme duyusunun yanlış yönlendirilişini görüyoruz. İşitmekten maksat kulağa gelen ses değil, o sesin mahiyetini kavramaktır. Fakat aklıselimlilik halini yitiren insanlar, buna vakıf olamamaktadırlar. Hak söze kulak vermeyip tartışmayı, alaya almayı tercih ediyorlar. Aslında bu tür davranışta bulunanlar da, bu eşsiz güçle yarışamayacaklarını biliyorlar.

Ancak insanları ondan uzaklaştırmak, şüpheye düşürmek için bu yersiz mücadeleyi sürdürmeye devam ediyorlar.

Onların bu hali yaramaz, aciz, haylaz çocuğun gücünün yetmeyeceğini bile, bile kendinden büyüğüne meydan okumasına benziyor. Elindeki oyuncağı vermem de vermem der gibi bunlarda mevki-makam, gurur ve hevamdan vazgeçmem inadında diretip duruyorlar.

Evet, müşrikler Kur'an'ın ne demek istediğini anlıyorlardı. Bu dine tabi olmanın, bütün beşeri sultaları yıkmaktan geçtiğini, heva ve heveslerine engel teşkil ettiğini, hüküm ve hâkimiyeti Allah'a ve Resul'üne tahsis ettiğini...

O gün iman edenlerde imanın manasını öyle anlamışlardı ki uğrunda her bedeli ödemeye hazırdılar. İnkârcısı da, inananı da neyi inkâr ettiğini neyi kabul ettiğini çok iyi biliyorlardı. Bugünkü gibi bir takım içi boşaltılmış ibadetlerle yetinip, Müslümanlıklarının tamam olduğunu zannedenlerden değillerdi.

O gün iman edenleri her türlü cahiliyet tortularından kendilerini arındırıyor; akraba, kabile, aile bağlarını, bu iman bağına göre düzenliyorlardı. Hiçbir şey onlara, Allah'ın rızasından daha sevgili değildi. Ve hiçbir sevgi, tutku bu rızayı kazanmalarına engel teşkil etmemeliydi/etmiyordu. İşte bundan dolayı o gün iman edenlere öylesi sert tepkiler gösteriliyordu.

Evet, tespit edilen odur ki, özüne sadık bir İslam anlayışına batıl, her zaman ve her dönem karşı koymuştur. Bu gücü sindirmek için ellerinden gelen her türlü zulme, hileye, komployа teşebbüs etmişlerdir. Bütün bunları hevalarına engel olabilecek her ihtimalin önünü alabilmek, aciz, mazlum kimseleri kendilerine kul köle yapabilmek için yapıyorlardı.

Batıl, her dönemde insanların Kur'ani bir kimliğe kavuşmaması için çok çeşitli oyunlar oynamıştır ve oynamaktadır. Bunlardan biri, Kur'an'ın dinlenilmesine ve ondan uzaklaşılmasına mani olunamayınca; Kur'an'ı belirli gün ve gecelerde, güzel sesli hafızlar tarafından, güzel namelerle okunan ve dinleyenleri mest eden bir dua kitabı haline getirilmesidir. Bir hayat nizamı olarak okunması ve yaşanması gereken bu kitabı, boyunlarda takılan muskalara, belli sayıda okunduğunda istekleri gerçekleştirdiğine inanılan bir dilek kitabına dönüştürmüşlerdir; ne yazık ki, ilimden uzak kalmış birçok Müslüman kardeşlerimizse bunları uygulayarak dini mübinin hakkını yerine getirdiklerini sanmışlardır.

Bu şekildeki yanlış bir yaklaşımın neticesindeyse, Kur'an, insanların hayatını düzenleyen ve yöneten bir kaynak olmaktan çıkmıştır.

Ne var ki onların, bu yüce kitabı Müslümanlara böylesi

yanlış anlayışlarla algılatma çabalarına rağmen, bu kitap, gücünü göstermektedir. Yeryüzünün muhtelif bölgelerinde, Kur'an'ın ciddiyetine yaraşır şekilde yaşayan topluluklar mevcuttur ve sayıları artmaktadır. Zulümlerin, tuzakların, baskıların, öldürmelerin, sindirmelerin gerisinde varlığını hala sürdürmektedir. Dünya mütekebbirleri ne kadar güçlü ve çok olurlarsa olsunlar, inanıyoruz ki Allah nurunu tamamlayacaktır. O nuru taşıyan erler de olacaktır. Bütün izimler yok olmaya mahkûm iken İslamiyet ebediyete kadar devam edecektir.

❀ ❀ ❀

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ هَـٰذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِندِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ أَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

8:32 "Hani bir zaman da:(Kâfirler) "Ey Allah, eğer bu, senin katından (gelmiş) hak (kitap) ın kendisi ise durma bizim üstümüze gökten taş yağdır yahut bize daha acıklı bir azap getir" demişlerdi."

Allah kimsenin istek ve talimatıyla hareket etmediği gibi,

Kün vasfıyla dilediğini zamanı geldiğinde bir hikmetle yapandır.[17]

İnkârcılar gurur ve kibir içinde birde Allah'ımız diyerek yaptıkları yanlışsa üzerlerine taş yağdırması için sesleniyorlar. Oysa insanlar iman etse de etmese de akıllı kimseler Allah'ından isteyecekse hayır olanı istemeliler. O münkirlerde akletselerdi "Allah'ımız!" Eğer bu senin katından gelen bir hak ise, bizleri ona hidayet et, ona uymayı bizlere kolaylaştır derlerdi. Fakat böyle cehalet karanlığında olanlar kendilerine dua yerine beddua ederler.

Elbette ki Allah, dilediğini yapmaya kadirdir. Yapacağı şeyleri de kullarının isteğine göre yapacak değildir. O'nun yaptığı veya ertelediği şeyler, ya rahmetinin tecellisidir ya da gazabını bir süreye kadar ertelemesidir.

❀ ❀ ❀

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

[17] Bkz. 16/40

8:33 "Hâlbuki sen içlerinde iken (Habibim), Allah onları azaplandırıcı değildi. Onlar istiğfar ederlerken de Allah yine onları azaplandırıcı değildir."

Bu tehdit ve meydan okumalarına rağmen Rahim Allah, Peygamberimiz aralarında olduğu sürece kendilerini düzeltmeleri için süre vermektedir.

Evet, Cenab-ı Hak öyle Kerim ki, her hangi bir isyan veya küfürden dolayı hemen cezalandırmıyor. Belki dönerler, diye tevbe kapısını her zaman açık bırakıyor. Ama unutmamak gerekiyor ki bütün fırsat ve uyarılara rağmen tevbeye yönelmeyenleri de yakalaması çetindir.

❀ ❀ ❀

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا
أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَاؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

8:34 "(Sen içlerin den çıktıktan sonra) Allah onlara ne diye azap etmeyecek? Onlar Mescid-i Haram'dan, kendileri ona (onun hizmetine) ehil olmadıkları halde, men edip du-

ranlardır. O, (hizmete) takvaya erenlerden başkaları onun velileri değildir. Fakat onların pek çoğu (bunu) bilmezler."

Bu ayeti kerime müşriklerin o temiz beyte yaraşır kimseler olmadıklarını, o beyte yakışanlar ancak, Peygamberimiz ve onun takva sahipleri ashabıdır. İşte gerçek Allah velileri olanlar 'Takva' ehli olanlardır. "Allah'a ortak koşanlar, kendilerinin kâfirliğine bizzat kendileri şahitlik ederlerken, Allah'ın mescitlerini imar etme salahiyetleri yoktur. Onların bütün işleri boşa gitmiştir. Ve onlar ateşte ebedi kalacaklardır."(9/17)

Küfür diyarında vahye göre yaşayanlar bulunduğu sürece Allah, o millete hemen azap etmez. Çünkü bu diyarda mü'minlerin örnek harekette bulunarak, İslam'ın yüceliğini anlatmalarına fırsat vermeyi ister. "Onlar, inkâr eden ve sizin Mescid-i Haram'ı ziyaretinizi ve bekletilen kurbanların yerine ulaşmasını menedenlerdir. Eğer(Mekke'de) kendilerini henüz tanımadığınız mü'min erkeklerle mü'min kadınları bilmeyerek çiğnemeniz sebebiyle üzüntüye kapılmanız ihtimali olmasaydı (Allah savaşı önlemezdi. Dilediklerine rahmet etmek için Allah böyle yapmıştır. Eğer onlar birbirinden ayrılmış olsalardı elbette onlardan

inkâr edenleri elemli bir azaba çarptırırdık." (48/25)[18]

❀ ❀ ❀

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِندَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

8:35 "Onların Beyt (i şerif) huzurunda ki duaları, namazları ıslık çalmaktan, el çırpmaktan başka bir şey değildir. (Ey kâfirler) devam edegeldiğiniz o küfrünüzden dolayı tadın artık azabı!"

Eskiden hanif dinden sapmış insanlar, hac ibadetlerini yerine getirirlerken, haysiyet ve vakardan uzak kendilerince uydurdukları ayinler yaparlarmış.

Günümüzde de bunun benzerlerini görmekteyiz; tevhid inancından uzak din adına birçok bid'at, hurafe ve şirki yaklaşımlar ile iç içe bir din yaşanmaktadır. Zikir yapıyorum diye mavzer çalıp sema dönenler, duanın edebinden uzak canhıraş

[18] Bkz. 7/165

feryatlar, Kâbe'yi ağlama duvarı haline getiren, kendinden geçen, şuursuz kalabalıklar bu ayetin uyarısına muhatap kişilerdir. Yaptıklarının şuurundan uzak şekilci fiiller, tapınma formlarıyla kendilerini tatmin etmekten başka nedir ki! Kâfirlere yapılan bu ihtarla din bilmezler uyarılmakta, vahyi çizgiye davet edilmektedirler. Çünkü din, ilmine vakıf olunarak yaşansın diye Allah vahyini indirerek elçileri aracıyla nasıl bir yol takip edeceklerini öğretmiştir. İlim iman'ın sebebi ve ona varmanın yoludur. Bu dine tabi olduktan sonra keyfi, cehli hareket edilmez, edilmemelidir. Müslüman'ın üzerine lazım olan bilgileri bilmemesi caiz olmaz. Ne Kur'an ve ne de Hz.Peygamber'in sözlerinde cahil bir Müslüman'ın olabileceği tasavvur edilemez. "...Seni cahillerden olmaktan men ederim" (11/46) "...o halde sakın cahillerden olma!"(6/35) gibi tembihlerle beraber ilme davet eden birçok ilahi emirler vardır.[19]

❁ ❁ ❁

[19] Bkz. 9/112, 58/11, 72/14, 96/1-5

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾

8:36 "Küfredenler, şüphe yok ki, mallarını (halkı) Allah yolundan alıkoymaları için sarfederler. Sarfetsinler onları! Nihayet bu, onlara bir yürek acısı olacaktır. Sonra da mağlup olacaklardır. Küfr(ünde inat) edenler (ise) en son cehenneme sürüleceklerdir."

İnkâr edenler ne yaparlarsa yapsınlar, Allah nurunu tamamlayacaktır. Dininin muzaffer olması için mü'minlere yardım edecektir. Kâfirlere, ise dünyada mağlubiyet, ahirette de azabını artıracaktır.

Öyle ise onların bugün, güce, saltanata ve nimetlere erişmiş olmalarına aldanılmamalıdır. Geçmişte Hz. Nuh, Hz. Hud, Hz. Salih(as) ve diğer peygamberlerin kavimlerini ve nice nemrutları, firavunları medeniyetlerinin en parlak dönemlerinde, oldukça güçlüyken helak eden yüce Allah, onları da helak edecektir.

" Allah'ın ayetlerine karşılık az bir değeri (dünya malını ve nefsanî istekleri) satın aldılar da (insanları) O'nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!" (9/9)

Bilinmelidir ki, sadece Allah rızasına uygun harcamalar yapan ve yeryüzünde Allah'ın hâkimiyetini yerleştirmek için uğrunda mücadele veren ümmet ecirlenecektir. Zafer de ancak böyle bir ümmete nasip olur.[20]

❀ ❀ ❀

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ
فَيَرْكُمَهُ جَمِيعاً فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

8:37 "Ki Allah, murdarı (kâfiri) temizden (mü'minden) ayırt etsin, murdarı birbiri üstüne koyup topunu birden yığsın da onu cehenneme atsın. Onlar, en büyük zarara uğrayanların ta kendileridir."

[20] Bkz. 24/55

Allah bu ayetle küfredenlerin elim akıbetlerini açıklayarak, iman edenlerin, imanlarına şükredip, amellerinin salih olmasına ve ancak bu minval üzere cenneti hak edeceklerine dikkatlerini çekiyor.

Anlatılan bu manzaradan etkilenen mü'minler olarak kendimize ders çıkarmamız gerekiyor. Öncelikle hangi halde olursak olalım, ister darlık, ister bolluk veya sıkıntılı demler olsun ne olursa olsun önemli olan Allah'a Muhsin olarak yüzü döndürüp rızasına uygun işler yapmalı; sizin dininiz size, benim dinim banadır düsturunu çok iyi kavramalılar.

Allah o gün murdarı temizden ayırarak murdarı birbiri üstüne koyup cehenneme atar. "Kıyamet kopacağı gün, işte o gün (mü'minlerle inkârcılar) birbirlerinden ayrılacaklardır."(30/14)

❀ ❀ ❀

قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِن يَنتَهُواْ يُغۡفَرۡ لَهُم مَّا قَدۡ سَلَفَ وَإِنۡ يَعُودُواْ فَقَدۡ مَضَتۡ سُنَّةُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

8:38** "(Habibim), **o küfredenlere söyle ki eğer** (sana düşmanlıktan) **vaz geçerlerse geçmiş** (günahları) **yarlığanacaktır,

eğer (muharebeye) dönerlerse (kendilerinden) evvel ki (ümmet)lere (tatbik edilen ilahi) sünnet (in hükmü) muhakkak suret de devam etmiş olacaktır."

Allah öyle gafurrurahim ki, hangi ortamdan gelinmiş olunursa olunsun kişiyi, iman ettikten sonra himayesine alır ve geçmiş halinin bağışlanacağını vaat eder. Ve kişi geçmişiyle kınanmaz.

Ancak bu, küfrün, günahların; hayatın idamesi ve huzurun sağlanması konusunda olumsuz etkilerine dair derin bir pişmanlığa ve kesin bir bilgiye sahip olunmasıyla mümkündür. "Eğer iman edip kendilerini kötülükten korusalardı, şüphesiz, Allah tarafından verilecek sevap daha hayırlı olacaktı. Keşke bunları anlasalardı." 2/103

Evet, doğduğumuz günden öleceğimiz güne kadar yaşadığımız ömürde imtihana tabi olacağımıza ve sonrasında ise hesaba çekileceğimize inanıyoruz. O halde Kur'ani bir eğitimle kendimizi, Rabbimiz'in emrettiklerine teslim etmemiz şarttır. Her birimiz, Kur'an okulunda öğrenci olmalıyız. Ve iyi bir öğrenci, kul olabilme hususunda yarışmalıyız. Öğrendiklerimizle öncelikle kendimizi ıslah etmeli sonra da diğer insanları Kur'an okuluna kaydetme çabasını göstermeliyiz.

❀ ❀ ❀

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾

***8:39** "(Yeryüzünde) bir fitne kalmayınca ve din tamimiyle Allah'ın oluncaya kadar onlarla muharebe edin. Eğer vaz geçerlerse (onları bırakın) . Şüphesiz ki Allah, ne yapacaklarını hakkıyla görücüdür."*

İnanç hürriyetini kısıtlayıp, batıl inançları kafalara yerleştiren, sırf inançlarından dolayı Müslümanlara eziyet etmeyi reva gören, onların hak ve hukukunu gözetmeyen sistemlere karşı, inananların bütün güçlerini toparlayarak mücadele vermeleri farzdır. Çünkü fitnenin olduğu yerde, zulüm vardır. Zulmün olduğu yerde de insanların hak ve hukukları gözetilmez. Bu vecibeye bigane kalmak ise İslam'ın hakikatini yeterince kavramamaktır.

Zikretmek gerekir ki, en büyük fitneler İslam'a sokularak ümmetin birliğini bozan bidat ve hurafelerdir. Ve yine bilmek

gerekir ki mal, mevki, evlat, heva, heves ne olursa olsun kişiyi Allah'tan, O'nun rızasından uzaklaştırıyorsa o şeyler de müslümanlar için bir fitnedir.

Bu ayetten çıkaracağımız bir diğer ders de şudur: Müslümanlar, Allah'ın dinini yeryüzüne yaymak, Hakk'ın sesini dünyanın dört bir yanına duyurmak ve marufun bayrağını dalgalandırmak için bütün güçleriyle mücadele vermekle sorumludurlar. Dünyanın herhangi bir tarafında fitne ve kötülük varsa, müslüman ona ulaşmak, onun sonunu getirmek ve onun yerine hayrı yerleştirmekle vazifelidir. Ancak bu, müslüman toplulukların yapacağı bir işten öte, devletsel bir gücün ortaya koyacağı bir sorumluluktur. Ne yazık ki bugün öyle bir gücün yokluğu Müslümanların böyle bir vazifeden mahrum kalışlarına sebeb olmakta ve bunu, dünya kamuoyu da dramatik bir şekilde yaşamaktadır. Fakat bu şu manaya gelmemelidir: Böyle bir gücümüz yok diye çaresizce oturacak mıyız? Hayır! O güce erişmek için gayret göstermek ve ezilenlere gönülden dua ederek, hiç olmazsa çevremizdeki fitneye karşı uyanık olmak gücümüz dâhilindedir. Onları ıslah etmek gücünden de yoksun değiliz. Yoksunluğumuzun sebebi ise bilgisizlik, cesaretsizlik ve rahatımıza kıyamayışımızdır.

Evet, 'Allah'a dayanmamız gerektiğini' söyleyen vahye da-

yanarak diyorum ki; fertler, engelleri aşarak Kur'an'ın kendilerine yüklediği misyonu üstlenirlerse öncelikle çevrelerinde, sonra şehirlerinde ve nihayet diğer yerlerde etkin olabilecekler ve belki de devlet bazında bir güce ulaşabileceklerdir. Ancak fertler, fitneye ortak olmaktan kurtulmadıkça toplumsal fitnenin önünü almak mümkün değildir. Çünkü ferdin aileyi, ailenin cemiyeti, cemiyetin devleti oluşturduğunu hepimiz biliyoruz.

Yüce Allah kötülük ve fesadın muayyen bir beldede yaşanmasından ziyade, o şer ve fesadın yeryüzünün herhangi bir bölgesinde yaygınlık kazanmasından, meşru görülmesinden gazaplanır. Bu bakımdan Kur'an, Araplardaki bir fesattan yahut da acemlerde ki bir fitneden söz etmiyor. Aksine yeryüzündeki bir fitneden bahsediyor.

Kur'an-ı Kerim, hakkın ordusunun, yani müslüman ümmetinin yapması gerekenleri, kavimlere veya ırklara mahsus kılmamış, belirli sınırlar içerisinde bırakmamıştır. Dünyanın her yeri kapsama alanı dâhilindedir. Çünkü O, rahmetini bütün yeryüzü halkını kapsayacak şekilde sunmuştur.

Böylece Müslümanların, 'en hayırlı ümmet' kılınmalarının sebebi de anlaşılmaktadır. Çünkü onlar, sadece kendileri için yaratılmış değillerdir. Bilakis bu ümmetin varlığının hedefi, bütün insanlığa hizmet etmektir.

Yüce Allah, sadece bir takım kimselerin kötü amelleri sebebiyle herkese azap etmez. Ne vakit bir toplum, güçleri yettiği halde fitneye, münkere müdahale etmez ve yaşananlara kayıtsız kalırlarsa işte o zaman azap; özel olsun, genel olsun herkese isabet eder.

"And olsun ki onlar bundan önce de fitnenin peşinde olmuşlardı..." (9/48)

Gerçekte fitne ve fesat bütün "münker" işlerin ortak adıdır ve bunların kökleri kimi zaman cihadda son güç olarak nitelendirilen kıtalle kazanılır.

İslam'da savaş istenmeyen şey iken fitneye yol açanlara karşı savaşmak zorunlu kılınmıştır. Çünkü 'fitne, katilden beterdir'. Öyleyse denilebilir ki, felah bulmak isteyen fitneyle mücadele etmeye koyulsun. Çünkü yeryüzüne yayılan her fitnede, her zulümde namazsızın, zekâtsızın, cihatsızın payı vardır.

'Fitne uyur, onu uyandıranı Allah rahmetinden uzaklaştırsın". (A.Hikmet Berki. Gayet Mat: 1979. Ankara. 250. hadis)

Ey müslüman! Resul-ü Ekrem'in bedduasına maruz kalmamak için fitne ve fesattan kaçınarak, rahat et, sükûn ve meşruiyet içerisinde yaşamak içinse fitneyle mücadele et.

Çünkü İslam'ın temel ibadeti cihaddır!

'Allah'tan başkasına kulluk etmeme', ilkesi yeryüzünün her bölgesinde hâkim olana kadar bu kıyam sürdürülmelidir. Ve bu uğurda karşılaşılan maddi sıkıntılara göğüs gerilerek gazilik, şehitlik gibi onurlu bir yaşamın manevi ödülleri düşünülmelidir.[21]

❀ ❀ ❀

وَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

8:40 "Eğer yüz çevirirlerse (korkmayın). Bilin ki Allah sizin mevlanızdır. Ne güzel mevladır, ne güzel yardımcıdır O!"

Bu ayet, Allah'ın rahmetiyle kuşatılanlara müjdeler verirken; bu rahmetten yüz çevirenlerinse bedbahtlığına işaret ediyor. Elinde bulunan değerlerin farkına varamamak kadar derin bir budalalık olamaz.

Her iki gurubun yaratıcısı ve sahibi Allah'tır. Kim onu veli

[21] Bkz. 2/193. ayetin notuna

edinerek İslam sancağının burçlarda dalgalanması için mücadele ederse onun yardımcısı ve velisi Allah'tır. Bu yardım, kutsal davası uğrunda çalışanlara isabet eden sıkıntı ve zorluklara karşılık sabrın, tevekkülün ihsan edilmesiyledir. Şuurlu iman, tevekkül ve sabır silahı; insanı Allah'a, Allah'ı insana veli kılar. " Allah, inananların velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların dostları da tağuttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürür. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar." 2/257

❀ ❀ ❀

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُم مِّن شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي
الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنتُمْ آمَنتُمْ بِاللَّهِ وَمَا
أَنزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾

*8:41 "Eğer Allah'a (iman etmiş) **hak ile batılın ayrıldığı gün, iki ordunun birbirine kavuştuğu (Bedir) gün (ü) kulu-***

muz (Muhammed) e indirdiğimiz (ayetler) e inanmışsanız, bilin ki, ganimet olarak aldığınız her hangi bir şeyin mutlaka beşte biri Allah'ın, Resul'ünün, hısımların, yetimlerin, yoksulların, yolcunundur. Allah her şeye hakkıyla kadirdir."

Surenin başında ganimet paylaşma havasında olanlara, ganimetlerin, beşte biri Allah'ın belirlemiş olduğu yere ayrıldıktan sonra, kalanı paylaştırmanın da Hz. Peygamber'e ait olduğu vurgulanmaktadır. İşte bunun içindir ki, savaştan sonra tüm ganimetler komutana getirilmeli, en ufak bir şey dahi gizlenmemelidir. Bu uyarılarla müslümanlar, itaatkâr olunmaya davet edilmektedirler. Uyarıldığı halde itaatsızlık gösterenlerin durumu ise utanç verici ve ikaba düşürücü bir haldir. Öyle ise mahcup olmak ve ikaba maruz kalmak istemiyorsak Allah'ın tüm emirlerini dikkate alıp uymak zorundayız. Nefsi hareket etmekten şiddetle sakınmalıyız. 3/161.ayette: Bedir Savaşı'nda elde edilen ganimete hıyanet edenlere kıyamet günü günahı boynuna asılı olarak çıkacağı ihtar edilerek Müslümanlar uyarılıyorlar.

❀ ❀ ❀

إِذْ أَنتُم بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُم بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَى وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدتُّمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ وَلَكِن لِّيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْراً كَانَ مَفْعُولاً لِّيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَن بَيِّنَةٍ وَيَحْيَى مَنْ حَيَّ عَن بَيِّنَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

***8:42** "O vakit siz vadinin yakın bir kenarında idiniz, onlar (düşmanlar, aynı yerin) en uzak bir kıyısında, (Mekkelilerin) kervan (ı) ise (sizin) daha aşağı (nız) da (ki sahil tarafın da) idiler. Eğer böyle muayyen bir yerde buluşmak hususunda sözleşmiş olsaydınız muhakkak ki ihtilaf ederdiniz. Fakat işlenmesi gerekli olan emri yerine getirmek için (Allah böyle yaptı). Ta ki helak olan apaçık bir delil (i gözüyle gördük) den sonra helak olsun, diri kalan da apaçık bir delili (gözüyle gördük)den sonra hayatta kalsın. Şüphesiz ki Allah hakkıyla işitici, kemaliyle bilicidir."*

Bedir Savaşı'nda müşriklerin silahlarının, sayılarının çok olması, iyi ve sulu bir arazide bulunmaları onların morallerini güçlendiriyordu. Dolayısıyla bu halleriyle çok fazla mücadele

etmeden savaşı kazanacaklarını sanıyor ve işi o kadar önemsemiyorlardı.

Mü'minlerin ise teçhizat ve sayıları azdı. Üzerinde bulundukları mevki kumluk ve susuzdu. Ancak bütün bunlara rağmen zafer Allah'ın katından gelecekti. Allah onları, düşmanlarına karşı galip kılacak ve bu durum teslimiyetlerinin, imanlarının artmasına vesile olacaktı. İman, şükür ve Allah'ın emirlerine itaatkârlıklarını gönülden göstersinler diye bu nimetler onlara bahşedilmişti.

Eğer maddi güçlerle iş hallolsaydı, Müslümanların büyük bir farkla yenilgiye uğramaları gerekirdi. Ama Allah'ın her şeye muktedir olduğu, inananların dostu ve yardımcısıyken, düşmanlarını kahrettiği gün gibi ortaya çıktı.

Bu karşılaşmada her iki ordu da, diğerinin konakladığı yerden habersizdi. Hiç bir anlaşma olmadan meydana gelen bu karşılaşma ilahi hikmetle dolu bir hadisenin tecellisidir.

Siz ey Müslümanlar! İlahi iradenin tahakkukunda bir vasıtadan başka bir şey değilsiniz. Bu ilahi iradeyi kolaylıkla gerçekleştirebilmeniz için size bütün imkânı Allah hazırlamıştır.

"Nitekim 42. ayette Kureyş'in tüm hazırlık ve planları ile gelmesi, mü'minlerin ise güçlü imanlarıyla galibiyet göstermeleri bunun somut ifadesidir. Bedir Savaşı, inanç dirilişinin ayırt

edildiği tarihi bir dönüm noktasıdır. Doğrusu yardım ve zafer ancak Allah'ın lutfu iledir. Yenilgi iman edenler için iyi bir imtihan ve günahlardan arınma aracı olurken; inkârcılar için ise iyi bir derstir. Kimi zaman gelebilecek olan hezimet, mü'minler için bir kararlılık ve vakar göstergesi, bir yenilenme aracı olurken ve cihada daha iyi hazırlanmaya iten bir unsurdur." (Zeynep Gazali. Kur'an'a Bakışlar.)

❀ ❀ ❀

إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلاً وَلَوْ أَرَاكَهُمْ كَثِيراً لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ
فِي الأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾

8:43 "Hani Allah onları uykunda sana az gösteriyordu. Eğer onları sana çok gösterseydi elbette çekinecektiniz ve iş hakkında elbette çekişirdiniz. Fakat Allah (bundan sizi) kurtardı. Çünkü O, hiç şüphesiz göğüslerin içini ve özünü bile hakkıyla bilendir."

Allah kullarına dilediği şekilde yardım eder. Burada da keremi çok olan Rabbimiz müslümanlara bu şekilde yardım ederek destekliyor.

Şu bir gerçek ki düşmanlar ne kadar da sayıca, silahça güçlü ve donanımlı olsalar da onlar manevi güçten yoksun idrak yoksunu fukaralardır. Bu manada onlar gerçekten azdırlar ve güçsüzdürler.

Allah onları az göstererek mü'minlerinin gönlüne rahatlık, münkirlerin gözüne mü'minleri çok göstererek de gönüllerine korku salmıştır. Korku hezimete, rahatlık ise zafere sebep teşkil eder.

"Bir kısım insanlar, mü'minlere; "Düşmanlarınız olan insanlar, size karşı asker topladılar, aman sakının onlardan!" dediklerinde bu, onların imanlarını bir kat daha artırdı ve "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" dediler."[22] İşte Allah'a yönelen bir gönül ve Allah'ın mü'mine verdiği teslimiyetten kaynaklanan itminan.

"Onların içlerinde size karşı duydukları korku, Allah'a olan korkularından daha şiddetlidir. Böyledir, çünkü onlar anlamayan bir topluluktur."(59/13) Her şeyi bilen El-Alim olan Allah iki taifenin yüreklerinde taşıdıkları duyguları böyle açıklıyor. Bu hakikati mü'minler anladıkları zaman yürek cesaretini kendilerinde bulacaklardır.

---

[22] Bkz. 3/150,4/45

❀ ❀ ❀

وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ الْتَقَيْتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلاً وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ
لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولاً وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الأُمُورُ ﴿٤٤﴾

8:44 "Hani karşılaştığınız zaman (Allah) onları gözlerinizde az gösteriyor, sizi de onların gözlerinde azaltıyordu. Çünkü Allah işlenmesi gereken emri yerine getirecekti. (Bütün) işler ancak Allah'a döndürülür."

İşte bu nokta da olaylara hakikat gözüyle bakmayı işaret ediyor.

Olaylara sadece dış görünüşüyle bakmak, onun gerisindeki hikmeti düşünmemek gayri müslimlerin sıfatıdır.

Bütün mes'ele tah'ıiki imanla Allah'a tevekkül ve teslimiyettedir. Maddi donanım, güven ve güçtür. Bu göz ardı edilemez. Ancak maddi güce güvenip manevi gücü göz ardı etmek bedbahtlıktır. [23]

---

[23] Bkz. 3/123,146,9/25,26

"... Rabbin ordularının mahiyetini ancak kendisinden başkası bilmez". (7/31) "Allah bilfiil sizi yüreklendirecek, azim ve cesaretinizi arttıracak gönlünüze sükûnet vererek[24] ya da kâfirlerin kalplerine korku salarak mü'minlerine yardımını yapmıştır. [25]

Şu bir gerçek ki Allah'ın yardımı imanda şuur, amelde ihlâs, cihatta azim, tevekkülde tedbir alanlaradır.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

8:45 "Ey iman edenler, (harbeden) bir (düşman) topluluğuna çattığınız vakit sebat edin ve Allah'ı çok anın. Ta ki umduğunuza kavuşasınız."

Burada savaş veya herhangi bir zorlukla karşılaşan Müslümanların, gönlüne sükûnet verip, motive edip güçlü kılacak metot öneriliyor. Bu da sebat ve Allah'ı çok anmaktır.

---

[24] Bkz. 8/17,43,44,45, 3/13

[25] Bkz. 8/9,12,17,43,44,45,

Allah mü'minlerine bir sorun ve mes'ele karşısında paniğe kapılmayıp kendisini anmalarını tembihliyor. Çünkü sıkıntılı anlarda Allah'ı anmak, sebata yardımcıdır.

İman edenler, elbette savaşı temenni etmezler lakin İslam'ın yayılmasına engel olacak güçlerle mücadele ederler. Tıpkı sihirbazların firavuna karşı cesur bir yürekle azim ve sebat gösterdikleri gibi. Onlar zalim Firavun'a karşı: "Sen sadece Rabbimiz'in ayetleri bize geldiğinde onlara inandığımız için bizden intikam alıyorsun. Ey Rabbimiz! Bize bol, bol sabır ver, Müslüman olarak canımızı al, dediler." (7/126)

"Calut ve askerleriyle savaşa tutuştuklarında: Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır. Bize cesaret ver ki tutunalım. Kâfir kavme karşı bize yardım et, dediler." 2/250)

"Nice peygamber var ki onunla birlikte Rabb'e kul olanlardan bir çoğu savaşmıştı da Allah yolun da uğradıklarından dolayı gevşememişlerdir". (3/146)

İşte böylesine Allah'a teslimiyet gösterip, O'nu güçlü bir şekilde ananlar ancak böyle bir kahramanlık örneği sergileyebilir. Ey iman edenler! Biliniz ki, savaş meydanlarında sebat göstermek fazilet, cihattan kaçmak ise rezalet ve büyük günahtır.

Bir zorlukla veya düşmanla karşılaştığınızda sebat ediniz. Çünkü Ona dua edip yalvarmakla sıkıntılar açılır. Çünkü O, insana çok yakındır ve kalpler Allah'ı zikretmekle huzura kavuşur.

Mes'elelerinizde davanızın hak olmasına dikkat ediniz. Ondan sonra da davanızda sebatkâr olunuz. Artık neticeye hayırlısıyla vasıl olmak için Allah'ı çokça zikrediniz. O'ndan yardım isteyiniz. Bunu kalben ve lisanen çok çok yapınız. Zikrullah ile kuvvet alınız ki felah bulasınız. Yoksa galip bile olsanız sevaba eremezsiniz. İşte bunun için denilir ki, insanı zikrullahtan hiçbir şey alıkoymamalıdır. Mü'min bir kalp, hangi halde olursa olsun Allah'ın lutfuna itimat ederek kalbini vesveselerden tasfiye edip bütün benliğiyle Allah'a teveccüh etmelidir. Çünkü felahı buna bağlıdır.

❀ ❀ ❀

وَأَطِيعُواْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُواْ فَتَفْشَلُواْ وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُواْ
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾

8:46 "Allah'a ve O'nun Resul'üne itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin. Sonra korku ile zaafa düşersiniz, rüzgârınız (ke-

silip) gider. Bir de sabr (-u sebat) edin (katlanın). Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."

Müslümanları birleştirip kaynaştıran kudretin iman ve imandan sonra mutlaka itaat olduğu hatırlatılıyor. Ve işi ehline verdikten sonra komutana itaat etmenin gerekliliği beyan ediliyor.[26]

"Birbirinizle çekişmeyin düsturuna en açık cevabı 3/103. yet veriyor. " Hep birlikte Allah'ın ipine (İslam'a) sımsıkı sarılın; parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın; Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz..." buyurarak kardeşliği bozacak kadar çekişmenin ümmetin birliğini bozacağı gibi ümmetin gücünü de zayıflatır. Dolayısıyla kuvvetiniz, nusretiniz, devletiniz elden gider.

Evet, bütün yönüyle Allah'a teveccüh etmeye yönelik olmayan kişiler zayıf, tembel, çekingen ve korkak olurlar. Bir güçlükle karşılaşınca işin gerisindeki hikmeti düşünemediklerinden, hep sorumluluk almaktan ve cihadı gerektiren işlerden kaçacak bahane ve mazeretler bulurlar.

---

[26] Bkz. 4/58.59

Oysa Allah'a ve Resul'üne itaat, sabır ister, sebat ister, azim ve fedakârlık ister. İmanını ilmi haysiyetle kuvvetlendirmeyenleri dünya cazibesi, heves tutkusu, evlat ve maişet gibi birçok engeller inandığı gibi yaşamasına engel teşkil edecektir. Dolayısıyla artık inandığı gibi değil de, yaşadığı gibi inanarak birçok değerler hayatında işlevini yitirecektir. Böyle bir tehlikeye maruz kalmamak için bahanesiz, itirazsız, çelişkisiz, tartışmasız iman ve sabırlı bir itaat gerekmektedir.

Sabır, olaylar karşısında teenniyle duygu ve hevai arzuların kontrol altında tutmaya çalışmaktır.

Herhangi bir problemde aceleciliğe düşmeden, ümitsizliğe kapılmadan isabetli kararlara varmak için muhakemeli ve şura'lı olmanın yolu sabırlı davranmaktan geçer.

İnananlara güç ve yardım sağlayacak bir diğer metot da inananların birbirleriyle çekişmemesidir. Biri kalkar fer'i bir mes'eleden dolayı karşıdakini küfürle itham ederse, diğeri de bu ithama, son derece kaba ve şiddetle mukabelede bulunursa her ikisi de ifrata varmış olur. En güzeli 'Allah ikimize de feraset versin' diyerek tartışmayı durdurmaya çalışmaktır.

Aksi takdirde ihtilaflı konularda çelişmek bölünüp parçalanmaya sebep olur.

Tabi ki bu parçalanış bir ipin etrafında toplanmayı zorlaştı-

racak, ortak gücü zedeleyecek ve dağılıp parçalanmaya sebep olacaktır. Bu da batılın 'böl, parçala, yut' metoduna yardım edecek, işlerini kolaylaştıracaktır.

Bizden önceki ümmetlerden bazısı, çokça itirazda bulunmalarından dolayı helak oldular. Zira tartışma, itiraz iktidar gücünü zedeler.

İnsanların salt kendi düşünceleri, arzu ve heveslerine yön verdiği zaman mücadele zorlaşır. Kişinin heves ve ihtirasları, insanı kendi kanaatine inandırmak için ısrar eder. İşte günümüzdeki kimi müslümanların bu acı duruma düşmelerine sebeb bu halleri değil midir?

Diller, birlikten bahsederken nedense süregelen yanlış anlamalar, dikkate alınmadan söylenen deyişler veya anlatılanları, ifade ettiği manadan öte anlamak, istediği gibi anlayışlar, ihtilaflı konuların çok fazla konuşularak hemfikir olunan görüşlerin göz ardı edilmesi gibi sebeblerden ötürü gücümüz zayıflıyor, batılın karşısında yenilecek hazır lokmalara dönüşüyoruz. İnananlar arasındaki bu nizalar durdurulmadıkça, esaslarla, ihtilaflı konular birbirinden ayırt edilip yeterince bilinmedikçe tefrika bitmeyecektir. Vahdetin getireceği güce erişilmesi imkânsızlaşacaktır.

Hâlbuki birlikten kuvvet doğacağını teoride bilmekten öte

artık pratikleştirmek için çabalamalıyız. İhtirasları, husumetleri, tarafgirlikleri bir kenara koyup bir 'kelime' etrafında toplanmalıyız. Ki Allah'ın yardımı ve rahmeti bizimle olsun.

Sayıca çokluk, hiçbir vakit 'kuvvetli olmayı' ifade etmez. Her şeyin iyisi, özü azdır. Bir orduda bir fasık, bir korkak her şeyi alt üst edebilir. Tıpkı bir çivinin bir nalı, bir nalın bir atı, bir atın bir kumandanı, bir kumandanın da bir orduyu mahvetmesi gibi... Muvahhid bir mü'min, bin insandan; bir bilgin, yüz zahitten daha güçlü ve daha üstündür.

Hak ölçüler üzerine birleşmek yerine ayrılmak, diyalog yerine çatışmak, grubumuzu, partimizi vs. birbirimize karşı kullanmak gücümüzü tüketti.

Gözleri, ırk taassubu ile bağlı olanlar hiçbir zaman hayatın en yüksek zirvesine ulaşamazlar. Bugün İslam âlemini, batıl karşısında aciz kılan bu beladır. Irakta Sünni Şii çatışması ile Müslümanlar birbirini kırmakta; bu da kâfirlerin işini kolaylaştırmaktadır.

Oysa kurallarına uygun tartışma, geçimsizliklerin en güzel çözüm anahtarıdır. Ancak tartışma esnasında karşımızdakini anlamaya çalışmalıyız. Vereceğimiz cevabı düşünmemeliyiz. Çünkü bu tartışma değil daha ziyade kimin galip geleceğine yöneliktir.

Birbirimize rakip, hasım ve düşman değil, ortak değerleri paylaşanlar olduğumuzu unutmamalıyız. Ancak bir tarafın diğerinin her dediğine 'evet' demesi kişiliği ortaya koyuşun önünde en büyük engeldir. Her şeye laf olsun diye karşı çıkmak da öyledir. Kendimizi, fikrimizi ifade ederken bunlara dikkat etmeliyiz.

Her şeye rağmen doğruya ermeye ve hakkı hâkim kılmaya çalışmalıyız. Çünkü Allah, hiçbir çabayı karşılıksız bırakmaz.

Ve yine unutmayalım ki, hepimiz birbirimizle denenmekteyiz ve hepimiz birbirimizle yüzleştirileceğiz. Kimi küçük hesaplardan ötürü temel haklarımızdan vazgeçmemiz, ayaklarımıza ve beynimize esaret zincirleri takmak olur. Haksızlıklara tepki gösterilmediği, sessiz kalındığı, 'bari elimizdekini kaybetmeyelim' denildiği zaman bilelim ki taviz vermemiz bir çorap söküğü gibi bizi, bir yerlere mahkûm hale getirecektir.

Tüm bu uyarılardan inananları başarıya eriştirecek tek gerçeğin, ilmi bir basiret üzere Allah'a ve Resul'üne itaat göstermeyle orantılı olduğunu anlıyoruz.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِم بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾

8:47 "Yurtlarından çalım satarak, insanlara gösteriş yaparak çıkanlar, (halkı) Allah'ın yolundan (hak dininden) men edenler gibi olmayın. Onlar ne yaparlarsa (hepsini) Allah (ilmi ve kudreti ile) çepeçevre kuşatır."

"Bu ayetin iniş sebebini müşrikler "Hacfe"ye vardıkları zaman (Ebu Süfyan)ın elçisi gelip "Dönün, kervanınız selamete kavuştu" demişti. (Ebu Cehil dedi ki: "Bedr'e varıp da orada şaraplarımızı içmedikçe, cariyeler karşımızda çalgılar çalıp neşideler okumadıkça, yanımızda bulunan Araplar'ı doyurmadıkça andolsun ki dönmeyiz." Gerçi "Bedir"e gelmekte sebat ettiler, fakat (zafer şarabı yerine) ölüm kadehlerini içtiler ve onlara karşı (zafer neşideleri yerine) matem tutan ve ağlayan kadınların feryatları okundu. Cenab-ı Hak bu ayette mü'minlere takva ve ihlâs sahibi olmalarını emretmiştir. Çünkü bir şeyden nehyetmek onun zıddını emretmek demektir.(H. Basri Çantay meali)

Bu ihtarı her ne kadar münkir müşrikler için düşünsek de mevki, servet, statü budalası, şımarık kimseler, ben de Müslü-

man'ım, dedem-babam hacı, hoca, ezan, bayrak diyerek dini bir araç gibi kullanarak veya gösteriş yaparak; İslam'a ve Müslümanlara karşı cephe alırlar. Müslümanlara psikolojik ve biyolojik baskılarla olmadık eza ve cefalar çektirir olmadık karalamalarla insanları hak yoldan uzaklaştırmaya çalışırlar.

Kur'an-ı Kerim çifte standartlı, gösteriş budalalarını hep kınamış ve ağır ithamlarla onları uyarmıştır.[27]

Müslüman'ın ahlakı Allah'ın rızasına uygun, gösterişten uzak şuurla en güzel şekilde O'nun beğenisine sunmaktır.

O halde müslüman hangi konuma gelirse gelsin, kibre, gurura kapılmamalı, bilhassa bulunduğu hali, tevazuuyla Allah'ın rızasını kazanmaya bir vesile kabul ederek en güzel hizmeti vermeye çalışmalıdır. Bu güzel davranışlar, insanlık ve ahlak gereği olmasına rağmen ne yazık ki yine 'Müslüman'ım' dediği halde, birçok kişiler Kur'an'la bütünleşemediklerinden ve zikirsiz oluşlarından Allah, kendilerine bir nimet, bir mevki verince yavaş yavaş şımarmaya başlıyor, zevk ve sefaya düşüyorlar. Hâlbuki dünya hayatı üzerinde aklıselim ile biraz düşünülse, verilen her şeyin bir imtihan sebebi olduğu anlaşılacaktır.

---

[27] Bkz. 107/6

Herkesin iyi veya kötü hiçbir ameli yoktur ki, ona ulaşılmasın. Kişi bunlardan ötürü sevap ve ikab ile karşılaşmasın. "...Onların yaptıkları her işi, bıraktıkları her izi yazarız. Biz, her şeyi apaçık bir kitapta sayıp yazmışızdır." (36/12)[28] Nasıl olur da insanlar ahreti hesaba katmazlar. Ahirete inanmasalar bile dünya hayatında da yapılan iyiliklerden mutluluk, kötülüklerden ise elem ve zarar görülmüyor mu?

O halde yaptığımız, yapacağımız amellerde, gösterişten uzak durup yalnız Allah'ın rızasını, Allah'ın istediği şekilde yapmaya özen göstermeliyiz.

"Ey iman edenler, sadakalarınızı insanlara gösteriş için harcamayın". (2/264) Allah'a ve ahiret gününe inanmadıkları halde mallarını, insanlara gösteriş için sarf edenler de (ahirette azaba duçar olurlar... (4/38)

Aslında gösterişe ne gerek var ki? Allah bütün yapılanları görmüyor mu? Mükâfatlandıracak olanda O değil mi? O halde birçok kişiye kendimizi beğendirmenin zorluğuna katlanmak yerine bir olan Allah'ın beğenisini kazanmak için çalışmalıyız. Zaten O'nun beğenisi, güzel işlerde olduğuna göre O'nun beğendiği vasıflarda olan kimseyi kim beğenmez ki? Hasetçiler ve aklını kullanmayanlar hariç tabi ki...

---

[28] Bkz. 17/13,53/31,99/7,8

❀ ❀ ❀

وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لاَ غَالِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَاءتِ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لاَ تَرَوْنَ إِنِّيَ أَخَافُ اللّهَ وَاللّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾

8:48 "O zaman şeytan onların yaptıklarını süslemiş ve şöyle demişti:"Bugün insanlardan size galebe edecek (hiçbir kuvvet) yoktur. Ben de sizin muhakkak yardımcınızım". Vakta ki ordu (karşı karşıya) göründü. "Ben sizden katiyen uzağım. Gerçek ben sizin göremeyeceğinizi görüyorum. Ben Allah'tan korkarım elbet! Allah ukubetinde çok şiddetlidir" dedi, iki topuğu üstüne (tabana kuvvet) kaçtı!"

Kendinde bulunanlarla şımarıp büyüklenenler, gücü maddi imkânlarda görenler hep böylesi şeytani mantıkla düşünür, hareket ederler. Gücü manada değil maddede arayanlar hep aldanmışlardır. "Nice az bir topluluk var ki, Allah'ın izniyle çok topluluğa galip gelmiştir." (2/249, 8/65, 66) Maddi imkanlarla

elbette bir çok rahatlığa ve güce sahip olunur. Bunları nihai güç görmek hayatta meydana gelen olayları görmemektir. Birçok servet, statü sahibi kimseler bir afet veya bir hastalık sebebiyle bir anda aciz ve çaresiz kalakalmışlardır. Ve yine nice sulta sahibi devletler medeniyetlerinin zirvesinde iken çökmüşlerdir. Fakat hayat dersi almayan insanoğlu şeytani bir zihniyetle kendini yenilmez, yıkılmaz güç görür. Böylesi demlerinde birbirlerine teşvik, dayanak ve destek verirlerken bir tehlike sezdikleri an hemen birbirlerinden uzaklaşırlar. Bununla da kalmaz, yakayı kurtarmak için arkadaşlarını suçlarlar veya susması için ne gerekiyorsa yaparlar. Politikacılar, mafyacılar, zevk ve sefadan başka emeli olmayanlar hep böyledirler. Zaten maddenin ve hevanın birleştirdiği birliktelikler bundan öteye geçmez. Küfründen dolayı cezalandırılan şeytan, hatasını bilip tövbekâr olacağı yerde insanoğlunu azdırmak hırsıyla zulme düşüyor. İnsanlara da zaaflarından yaklaşarak kötüyü güzel, yalanı gerçek göstererek çeşitli vesilelerle saptırıyor. Soldan yaklaşarak kâfirleri, sağdan yaklaşarak cahilleri bidat ve hurafelerle aldatıyor. Onun hilesi, hevasını ilah edinerek ilmin hakikatinden uzak olan cahilleri aldatmaktadır.

Aklını, vahiyle kontrol altına alıp takva ile korunanlar üze-

rinde, şeytanın hiçbir hâkimiyeti yoktur. [29]

Fakat takva yönünden zayıf kalan insanlara ise zaaflarından yaklaşıyor. Şeytan bunlara, kâh dünya hayatını süsleyerek, kâh ölümü unutturarak, kâh evlad-ı iyal, makam-mevki ve baş olma sevdasına kaptırarak saptırma yollarını dener. Ama ihlâs ve ihsana ermiş kullar, bu şekil hatalara düşseler bile hemen Allah'a sığınarak tevbe ile temizlenirler. Gaflete düşmemeye gayret gösterirler. Ayette de belirtildiği gibi Allah'ın her şeyi bir hikmetle yaptığına inanarak her emre 'işittik, itaat edeceğiz" teslimiyeti ve tevekkülü içerisindedirler.

Şu bilinmelidir ki, Allah'ın açık emirlerine muhatap oldukları halde itaatsizlik edenlerin sonu hüsrandır. Günahta, bile bile ısrar küfürle eş manadadır.

Şeytanın hilesine kapılmayıp, Rabbi'nin zikriyle uyanık olanlarsa kendilerine bahşedilen her şeyin Allah'tan olduğunu bilerek şımarmak şöyle dursun, verilen nimetin hakkını gözetmek için şükredicidirler.

Gerçekten Allah'a kulluk; O'na kayıtsız - şartsız, teslim olmaktır. İşte budur iman... İnsan ancak bu imanla arzularına ve başka şeylere kulluktan kurtulur.

---

[29] B,k,z,. 16/99, 17/65, 15/40

Bir de Allah'a samimiyetle bağlananlar vardır ki, manevi güçlerinin moral yüksekliğiyle kendilerini yüce mertebelere eriştirecek olan cihad için koştururlar. Onları, hiçbir korku ve endişe bundan alıkoymaz. (3/173-175)

"Münafıkların durumu tıpkı şeytanın durumu gibidir. Çünkü şeytan insana "inkâr et" der. İnsan inkar edince de: Ben senden uzağım, çükü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım, der." (59/16) Bu ayetten anlıyoruz ki hevasının tuzağına düşmüş insanları şeytan terk eder. Çünkü artık oda kendindendir.[30]

"(Şeytan) onlara söz verir ve onları ümitlendirir, hâlbuki şeytanın onlara söz vermesi aldatmacadan başka bir şey değildir." (4/120) Onun yandaşları olmayacak kuruntuları vaat edip de tehlike gördüklerin de arkalarını dönüp kaçarlar. Bu kıyamet gününde de böyle olacaktır. [31]

[30] Bkz. 26/222

[31] Bkz. 33/67, 7/38, 40/47,49, 34/32

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾

8:49 "O zaman münafıklarla yüreklerinde maraz bulunanlar şöyle diyordu:"Bunları (müslümanları) dinleri aldattı". Hâlbuki kim Allah'a dayanıp güvenirse hiç şüphesiz Allah mutlaka galiptir, tam hüküm ve hikmet sahibidir."

"Yüreklerinde maraz bulunanlardan maksat Kureyş'ten İslam'ı kabul edip de henüz Müslümanlıkları kuvvetlenmemiş olan bir zümredir ki onlar, hısımları kendilerini hicretten men ve habsettikleri için Mekke'de hakaretler altında kalmışlardı. Kureyş "Bedir" seferine çıkarken bunları da zorla iştirak ettirmişlerdi. Bunlar Müslüman ordusunun azlığına bakarak şüpheye düşmüşler ve irtidat etmişlerdi. "Bunları dinleri aldattı" diyende onlardı. Çünkü Müslümanların sayısı "313", müşriklerinki "1000"di." (H. Basri Çantay.Meali)

Zayıf ve münafık kimseler olayları hep dış yüzüne göre değerlendirirler. Allah'ın yardım ve gücünü hesaba katmazlar. İşte bunun için savaşa çıkacakları zaman karşı tarafın sayı ve teçhizat bakımından güçlü olduklarını görünce, Müslümanları kas-

tederek "Dinleri onları aldatmış" derler. Oysa maddi güce inanları tarih hep bu hususta yanıldıklarını kaydetmiştir.[32]

Bu söylentilere rağmen mü'minler Allah'a tam bir telsimiyetle güvenerek düşmana karşı savaşıp galip geleceklerine inanırlar.[33]

❀ ❀ ❀

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ ﴿٥٠﴾ وُجُوهَهُمْ
وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾

8:50 "Melekler, o kâfirlerin yüzlerine ve arkalarına vura vura ve "Tadın cehennem azabını" (diye diye) canlarını alırken görmeliydin!"

8:51 "Bunun sebebi, ellerinizin önceden yaptığıdır, bir de Allah'ın, kullarına hakikatten zulümkar olmadığıdır."

---

[32] Bkz. 2/249, 251, 9/25,26

[33] Bkz. 33/22-24

Bu uyarı, mü'minlere şu mesajı vermektedir: İnsanlar, savaşta veya her hangi bir kazada parçalanarak ölsünler veya kuş tüyü yataklarda can versinler... Önemli olan nerede ölündüğünden ziyade o göremediğimiz ruhun nasıl alındığıdır.

Nedense insanlar, parçalanarak, ezilerek ölenlere acırlar da haktan gafil yaşayıp, rahat yataklarında ölenlere acımazlar. Hatta ona gıpta ederek Allah'tan, rahat yataklarında ölmeyi talep ederler.

Ölümü ve öncesinde neler takdim ettiğimizi, etmemiz gerektiğini çok fazla hesaba katmadan bunlarla ilgilenmek akıl karı değildir. En güzeli, insanın, bir gün öleceğinin bilinciyle her halükarda, Allah'ın rızasını kazandıracak amellerle ölüme, kendisini hazırlamasıdır.

❀ ❀ ❀

كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

*8:52 "(Bunların gidişi) **Firavun hanedanıyla onlardan evvelkilerin gidişi gibidir. Onlar Allah'ın ayetlerini** inkâr etmiş-*

lerdi de O da kendilerini, günahları yüzünden, yakalamıştı. Çünkü Allah en büyük kuvvetin sahibidir, cezası pek çetindir."

Her devirde küfür, kılık değiştirerek sahneye çıkar. Fakat amaç ve hedefi hep aynıdır: Hakkı yok etmek ve halklara hükümran olup saltanatlarını koruma pahasına halkı köleleştirerek boyundurukları altında yaşatmaktır. Allah onlara bir süre mühlet tanır, sonra onların hepsini helak eder.[34]

Kur'an helak olan kavimlerin haberleriyle doludur. (Bkz. Hz. Musa'ya karşı gelen Firavun ve tebasını (20/78) Nuh kavmi (7/59-64), Hud kavmi(7/65-72)Semud kavmi (7/73-78) Meyden halkı (7/85-92) Lut kavmi (29/30-35) Sebe halkı (34/15-17) Tuba kavmi(44/37) ve daha bir çok kavimlerin helaki geçmektedir Kur'an'da.)

Günümüzde emperyalist güçler ve jandarmalığa soyunmuş Amerika da sanmasınlar ki yaptıkları zülüm yanlarına kalacak! Allah'ın verdiği süre bitince helakten kurtulamayacaklardır. Allah haksız yere hiçbir kavmi helak etmez.[35]

❀ ❀ ❀

---

[34] Bkz. 3/178,6/67,18/58

[35] Bkz. 6/6,19/98,28/59,46/35

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

8:53 "Bunun hikmeti şudur:Bir kavim nefislerin de olan (iyi hali) değiştirinceye kadar Allah da onlara ihsan ettiği nimeti değiştirici değildir ve şüphesiz ki O, (her şeyi) hakkıyla işiticidir, kemaliyle bilicidir."

Buradan da anladığımız odur ki, insanlar tercihlerini hangi noktada yaparlarsa o nispette Allah, onlara tecelli eder. Yani insanların kalplerinde, niyetlerinde, yaşayışlarında, amellerinde, kendileri için seçtikleri nizam, durumlar da ki hallerine bağlıdır.

Cenab-ı Hak, insanı en mükemmel aza ve cihazlarla donatmış ve ona büyük bir mesuliyet yüklemiştir. Bu vazife, insanın kendi istediği gibi değil de her şeyi var edenin istediği doğrultuda yaşamasıdır. Aksi halde yaratılıştaki mükemmelliğin bozulacağı hatırlatılmaktadır.

Ferdi ve içtimai değişimin anahtarlarını Allah, insanların kendisine vermiştir. Anlıyoruz ki değişim ancak bizim ellerimizle, dillerimizle, amellerimizle olabilecektir.

Yaratıcısı'nı tanımayan veya O'na şükretmeyi bilmeyen, düşünmek, araştırmak gibi fıtri temayüllerini kullanmayan, bilakis gördüğünü, duyduğunu ve işine geleni uygulamak gibi bir maraza yakalanan insanın özü, bozulmaya yüz tutar.

Biruni'nin "İşitip tasdik ediyorlar, araştırmıyorlar" diye şikâyet ettiği zümreler, tesir altına kolaylıkla girebilirler. Sonrasındaysa şuurlu bir İslam anlayışından uzaklaşmak gibi tehlikeli bir durum ortaya çıkabilir. İşte Cenab-ı Hak, insanın hak çizgide kalması için insanı, ilahi vahye muhatap kılıyor. Aza ve duyu melekelerini vahyin ışığında çalıştıran, hayatını vahyin kontrolünde yaşayanlar ancak fıtratlarındaki güzel hali koruyabilirler.

Sünnetullahta önemli bir hususta Allah'ın rızasını gözetmeyen insanları, dost edinmemektir. "Ey iman edenler! Allah'a ittika edin ve doğrularla beraber olun." (9/119) Böyle bir uyarıyı dikkate alarak fasıklardan gelecek zarara karşı tedbir alınır.

İnsan mükemmel yaratıldığı halde algılama melekelerini hevaları doğrultusunda kullanarak, zayıf, mantıksız mantığına göre yaşamayı tercih ettiği için fıtratına ihanet etmiştir. Dolayısıyla Allah'ta onları, o yüce seviyelerinden alaşağı etmiş layık

oldukları halde bırakmıştır.[36]

Eğer bu beyyineyi Müslümanlar anlamış olsalardı ve bu düsturu hayatlarından uzaklaştırmasalardı, fıtratlarının çizgisinden bu kadar sapmazlardı.

Öyle ise yeniden özüne dönmek isteyenler, Allah'ın razı olacağı tevhidi bir şuurla bilinçlenip hayat biçimlerini değiştirmeli ve kendilerinin dışında olanları da ilahi vahye davet edebilecek çalışmalar yapmalıdırlar.

Yeniden İslam'ın hâkim olduğu güvenli bir ortamı gerçekleştirme yolu mutlak bir öz değişimden geçer. O halde hep beraber, Allah'ın razı olacağı hale bürünmemiz, bizleri yeniden özümüze kavuşturacaktır.

Evet, insan Allah'ın verdiği nimetlerin kadrini bilir ve gerektiği şekilde şükürde bulunursa o nimetin daha çok artmasını temin edebilir. O nimetleri inkâr ettiği veya o nimetlerle şımardığı, niyet ve adımlarını sapıttığı zaman da o nimetlerin kaybına bizzat kendisi yol açmış olur. "Eğer siz iman eder ve şükrederseniz, Allah size neden azap etsin! Allah şükre karşılık veren ve her şeyi bilendir."(4/147) "...ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetidir! Diye bildirmiştir."(14/7) Bu

[36] Bkz. 13/11

ayetlerden de anlıyoruz ki, insan gerek kendine ait işlerde, gerek etrafında meydana gelen hadiselerin cereyanında etkili bir faktöre, yapıcı bir güce sahiptir.

Her şeye rağmen hala hakka davet edilip uyarıldığı halde haktan yüz çevirenlere Rabbin ihtarı ile: "...Rabbim (dilerse) sizden başka bir kavmi yerinize getirir de O'na hiçbir zarar veremezsiniz..."(11/57)[37]

❀ ❀ ❀

كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُم
بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

8:54 "(Evet bunların hali) ***Firavun hanedanıyla onlardan evvelkilerin gidişi gibidir. Onlar Rableri'nin ayetlerini inkar etmişlerdi de, biz de, günahları yüzünden, kendilerini helak etmiş, firavun hanedanını suda boğmuştuk.*** *(bunların)* ***hepsi zalimlerdir."***

[37] Bkz. 5/54

İşte bu ayette helakin sebebini açıklıyor. Helak ancak onların günahları sebebiyle başlarına gelmiştir. Müsbet veya menfi olaylar sebep-sonuç ilişkisiyle tecelli eder. Genellikle iyilik, sevgi ve saygı kazandırırken; kötülük ise nefret, kin ve buğz kazandırır. Ve bu hal "Rüzgâr ekenin, fırtına biçmesi" gibidir.

Evet, hakikat kendilerine açıklandığı halde kulak asmayıp hevasına tabi olanların sonu, hep hüsranla noktalanacaktır.

O halde inananlar, her hususta Rableri'ne hesap vereceklerini, O yüce kudrete karşı sorumlu olduklarını unutmamalıdırlar.

Zulmün, sömürünün ve kötü gidişatın rahatsızlığıyla 'Allah'ım yetiş bize' diye yalvaranlar; Allah'ın Kur'anla yetiştiğini dolayısıyla kendilerinin de o Kur'an'a yetişmeleri gerektiğini ve ancak böylece Allah'ın rahmetine erebileceklerini göz ardı etmemelidirler.

İyilik ve doğruluk yolundan ayrılan insanlar türlü cezalara çarptırılırlar. Çünkü hiçbir ceza, sebepsiz değildir. Bu, Allah'ın insaf ve adaletinin tabi bir sonucudur. O, gerçekten adaletle hükmedendir.

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِندَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

8:55 "Yeryüzünde yürüyen hayvanların Allah katında en şerlisi şüphesiz ki kâfir olanlardır. Artık onlar iman etmezler."

Evet, Allah'ın yeryüzünün efendisi olarak yarattığı insanoğlu; aklını hevasına takınca Allah katında yaratılmışların en zelili haline düşüyor.

Şu yeryüzünde her şeyi rutin bir tabiat olayı olarak görenler de var. Ve her şeyin çok önemli bir vazifeyi olduğunu bilenler de var. İşte asıl mes'ele her şeyi idare edenin, vazifelendirenin, yönetenin 'kim' olduğunun idrakine varmaktır.

Akıllarını, hevalarının emrine sunanlar, cehaletin körlüğüne, servet ve saltanatın hırsına yakalananlar, iman etmezler. Dolayısıyla işledikleri günahlar sebebiyle Allah onlara azap edecektir. Çünkü verdikleri sözleri unutmuşlar, Allah'ın nimetlerine karşı nankör davranmışlardır. Allah'ta onları nankörlükleri sebebiyle hidayetten mahrum kalma cezasına çarptırmıştır. (2/7) "onları uyarsan da uyarmasan da birdir, inanmazlar." (36/10) "Çünkü (onlar inatla hakka karşı)sağırdırlar, dilsizdirler ve körlerdir. Bu sebeple onlar geri dönmezler." (2/18)

❀ ❀ ❀

الَّذِينَ عَاهَدتَّ مِنهُمْ ثُمَّ يَنقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِى كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لاَ يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

8:56 "Onlar, içlerinden kendileriyle muahede ettiğin kimselerdir ki (muaahadeden) sonra her defasında ahitlerini bozarlar. Onlar sakınmazlar da."

Bu ayetin iniş sebebi "Kureyza" Yahudileridir. Resulullah (a.s) kendileriyle, aleyhinde hareket etmemek üzere, muahede yaptığı halde müşriklere silahla yardım ettiler. Sonra da unuttuk dediler. Tekrar muahede yapıldı, yine bozup "Hendek" muharebesinde müşriklerle birleştiler. "Hasan Basri Çantay meali."

Ayetin iniş sebebi bu olsa da antlaşmalar ya da sözleşmeler, müslüman cemaatle gayri müslim siyasal guruplar arasındaki antlaşmalara şamildir. Kur'an'a bağlılık gösteren her Müslüman bu çok önemli hususu, İslam'ın temel esprisini hassasiyetle dik-

kate alıp korumalıdır.[38]

Allah, müslümanları zalimlerin esaretinden kurtarmak, hürriyetlerine kavuşturmak için nizam, kanun ve ahlak kaidelerini belirtmiştir. Zalimleri sarsacak, cesaretlerini kıracak şevket ve azametle kuşanmalarını istemiştir.

İslam, ihanetten nefret eder. İnsan, kendi nefsi için bayağı bir isteği mübah görürse artık onun şerefli gayeyi muhafaza etmesi zor olur.

Müslümanlar şahsi ve toplumsal hayatlarında, bir antlaşma yapıp karar almışlarsa, ondan basit sebeplerle geri dönmemelidirler. Ancak dünya ve ahiretlerine bir zarar söz konusu olursa antlaşmalarından dönebilirler.

Ayet, gayri müslimlerin ahde sadakatsizliklerinden bahsediyor ve mü'minlerin onlara karşı uyanık olmalarını öğütlüyor. Çünkü antlaşmayı bozmak, Yahudilerin tarih boyunca değişmeyen adetlerindendir.

Taassup sahibi Yahudi ve Hristiyanlar günümüzde de sıkıştıkları her anda, antlaşma masalarını kurarlar ve antlaşma metinleri imzalar ama daha imzayı atarlarken perde arkasında olmadık vahşeti işlerler. Politik söylemlerle yaptıkları vahşeti ört-

[38] Bkz. 13/20.16/91

bas ederler. Yeni taarruz yöntemleri geliştirdiklerinde ise antlaşmayı hiç çekinmeden bozarlar ve vahşetlerini yeniden açıkça başlatırlar. Fakat onlar, antlaşmaya sadık kaldıkları müddetçe mü'minler de antlaşmayı dikkate alarak ilişkilerini sürdürürler. Kur'an-ı Kerim'de kurtuluşa eren mü'minlerden bahsedilirken, "Onlar ki emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler" buyruluyor. (23/8)

"... Söz söylediğiniz zaman, yakınlarınız dahi olsa adaletli olun, Allah'a verdiğiniz sözü tutun". (6/152) Bu tembihler gerek Allah'ın bize belirtmiş olduğu ahitleri, emirleri, nehiyleri ve gerek bizim Allah'a veya Allah namına diğerlerine verdiğimiz ahitleri, yeminleri adakları, doğru olan her türlü taahhütleri yerine getirmemiz noktasında oldukça önemlidir.

Ahde vefa konusunda Müslümanlar, çok titiz davranmalıdırlar. Çünkü insanların kendi aralarındaki ve devletlerarası ilişkilerindeki güven duygusunun temin edilmesiyle sıhhatli bir toplum oluşturulabilir.

Tarihe baktığımızda Müslümanların verdikleri sözleri tutmaları, birçok kavmin islama girmesine vesile olmuştur. Müslümanlardaki doğruluk ve sadakat, inançlarındaki samimiyet onlara çok değerler kazandırır.

Bir müslümanın sözünde durması, kendisindeki takvadan-

dır. Ahdine sadık kalmadığında hesaba çekileceğini düşünerek bunu yapmaktan vazgeçer. Böylece ahdini bozmakla kaybettiği basit ve küçük çıkarlar yerine, büyük kazançlar elde eder.

Ahdine sadakat göstermeyenlere Allah, rahmet etmez. Onlar, azimetten yoksun, zayıf iradeli, kişiliklerinin asil duruşunu bozanlardır. "... İpliğini sağlamca büktükten sonra, çözüp bozan kimseler gibi olmayın. Allah, bununla sizi imtihan etmektedir. Hakkında ihtilafa düşmekte olduğunuz şeyi kıyamet gününde mutlaka size açıklayacaktır." (16/91, 92)

Ve bilinmelidir ki, iyilik ve Allah korkusu esasları dışında yapılan hiçbir antlaşmaya itibar edilmez.

❀ ❀ ❀

فَإِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِم مَّنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ
يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِن قَوْمٍ خِيَانَةً فَانبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ﴿٥٨﴾

8:57 "Onun için eğer bunları harpte muhakkak yakalarsan onlar (a yapacağın ceza) ile arkalarında (ahit bozacak)

kimseleri de ürküt. Me'muldür ki (onlar da) iyice ibret alırlar."

8:58** "Eğer (muahede eden) **bir kavmin hainliğini** (ahdine sadakatsizliğini anlayarak bu cihetten) **kat'i endişeye düşersen** (evvela) **hak ve adalet üzere** (keyfiyeti) **kendilerine** (bildir ve ahitlerini) **at. Çünkü Allah hainleri sevmez."

Bu beyyinede de antlaşmaya sadık kalmanın boyutları açıklanıyor.

Müslümanların temel mes'elelerinden biri de düşmanlarıyla olan münasebetleridir. Eğer müslümanların antlaşma yaptıkları taraflar, hainlik yaparak antlaşmayı bozarlarsa, müslümanlar da antlaşmayı onların önüne açıkça atabilirler. Çünkü ihanetin başladığı yerde artık antlaşmanın hükmü kalmamıştır. Söz çiğnenmiştir. O durumda hâlâ "sözümüzde sadık kalacağız" gibi sözlere inanmak, siyaseti bilmemektir. Onlara öyle bir ders verilmeli ki âleme ibret ola da yerine getiremeyecekleri sözü vermeye cesaret edemeyeler.

Kur'an "Hainleri savunmamayı, hainlerden yana taraf olmamayı emreder". (4/105, 107) Onları savunmak, ihanete ortak olmak demektir.

Hak, adalet, fazilet; his ve heyecanla değil, bilakis ilim, irade ve ilahi sünnete uygun olarak şevkle yaşanılan duygularla elde edilir ve hedefine ulaşır.

Ahde sadakatsizlik gösterenlere yahut o hainlere uyanlara öyle bir ders verilmelidir ki, bir daha ihanet etmeye cesaret edemesinler.

Hâsılı, Allah'a verdikleri sözü bozanlar sadece İsrailoğulları olmadığı gibi, Allah'a ve Resul'üne dolayısıyla dine ihanet edenler de sadece onlar değildir. Nitekim geçen ayetlerde bunun örneklerini gördük: "Ey iman edenler! Allah'a ve Resul'üne hainlik etmeyin. Sonra bile bile kendi emanetlerinize ihanet etmiş olursunuz". 8/27

Ayrıca düşman güçlerden korkarak savaştan kaçmak veya onlarla uzlaşmak ya da antlaşma masasına oturma zilletine düşmemeye de dikkat edilmelidir.

Son yıllarda İslam âlemi bir araya gelip güç oluşturacaklarına, düşmanın zulmünden korkarak hep antlaşma masalarına oturup, diyalog/hoşgörü adı altında ne yazık ki yeryüzünde fitnenin, arkası kesilmeyen katliamların, tecavüzlerin sömürünün merkezi olan mihraklara arka çıkma ve dolaylı destek vermenin zulmü içerisindeler.

Elbette takat üstü yükümlülüklerle değil, zarurete dayalı

ruhsatlar ve sınırlar bilinmelidir. Ancak ara çözüm ile esas çözüm birbirine karıştırılmamalıdır. Ruhsat halini umumileştirmemek, çözüm arayışını ertelememek gerekir. Zira zorluk karşısında başvurulan her ruhsat, çözümsüzlüğü çözüm sanmaktır. Bu tutum zaman içerisinde fikri tükenişi hızlandırdığı gibi ikiyüzlülüğü arttırır. Azimeti tercih etmek ise direnme gücü kazandırır. Onurlu fert ve toplumların yetişmesini sağlar.

Dinin emir ve yasaklarına uysun-uymasın menfaat elde etmek, içinde bulunan "an" neyi gerektiriyorsa öyle davranmak 'maslahat' diye algılanır olmuştur. Dolayısıyla asıl anlam unutulup ehven-ü şerre sığınılıp hile-i şer'i doğmuş ve maslahat mefsedete düşmüş dolayısıyla ferdi, içtimai ve milli felaketlerin önü alınamaz hale gelmiştir.

Allah, Resul'üne Mekke müşriklerinin baskı ve zulümleri karşısında şu tembihi yapmıştır: "Seni din konusun da bir şeriat sahibi kıldık sen ona uy; bilmeyenlerin keyfi arzularına uyma!" (45/18) diyerek, vahyin aydınlığında emredilene uymayı ve maslahatı öne sürerek yasakladıkları şeylerden sakınmasını öğütlüyor.

Nassa dayanmaksızın maslahatı öne sürerek hareket etmek, insanlara zulüm etmektir.

Can, akıl, nesil, din ve malı koruma çabası İslam'ın kapsa-

mında olmalıdır. Nitekim yaşama zarureti ruhsatları gerekli kılarken, yaşamı İslamileştirmek ise ertelemeksizin mücadeleyi zorunlu kılar.

Küfür, azgınlık ve zulümle hayatlarını sürdürenler yaptıklarının cezasını elbette çekeceklerdir.

❀ ❀ ❀

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾

8:59 "O küfredenler (yakalarını kurtarıp) geçtik lerini ve (sizi) aciz bırakacaklarını asla zannetmesin (ler)."

Evet, hiç kimse Allah'ı yapmak istediği şeyde aciz bırakamaz. Herkes, Allah'ın güç ve hükmüne boyun eğicidir. O'nun vermiş olduğu mühlet, kimseyi aldatmasın.[39]Ey mü'minler! Allah'a dayanarak onlara karşı haşmetli ve onurlu tavırlar sergileyin ki, sizi aciz zannetmesinler.

❀ ❀ ❀

[39] Bkz. 6/17, 10/107, 4/78, 67/20

وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا اسْتَطَعْتُم مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدْوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِن دُونِهِمْ لاَ تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنفِقُواْ مِن شَىْءٍ فِى سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنتُمْ لاَ تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

8:60 "Siz de onlara (düşmanlara) karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve (cihat için) bağlanıp beslenen atlar hazırlayın ki bununla (bu hazırlanma ile) Allah'ın düşmanı ve sizin düşmanınız (olanları) ve bunlardan başka sizin bilmeyip de Allah'ın bildiği diğerlerini korkutasınız. Allah yolunda ne harcarsanız (ecri) size eksiksiz ödenir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız."

İlahi sünnet gereği düşmana karşı günün koşulları, imkânları ölçüsünde her türlü kuvveti hazırlamak gerekir. Orduyu idare edecek komutanın seçimini ve harp sanatı iyi bilinmelidir. Çünkü "su uyur, düşman uyumaz".

Bu kuvvet, yeryüzünde ilahlık taslayan, kendi elleriyle koydukları kanunlara halkı boyun eğdiren, İslam'ın yayılmasını, gelişmesini engelleyen güçleri korkutup zulümlerini engellemek

için İslam Milleti'nin olmazsa olmazıdır. Kuvvetin hazır olması sadece onların saldırılarına maruz kalındığında müdafaa için değildir. İslam'a davet sahası açık olur ve insanlar bu dini kendi hürriyetleriyle seçebilme imkânına sahip olurlar ve tercihlerinden dolayı zulme uğrama tehlikesiyle imandan yüz çevirme riskinden kurtulurlar. O halde Müslümanlar, güçleri yettiği her türlü silahlarla donanmak zorundadırlar. Devamlı hazırlık yapmak, tabiatıyla maddi imkânları gerektirir. İslam; nizamını da, karşılıklı dayanışma esası üzerine bina eder. Bunun içindir ki, cihada davetle, Allah yolunda infaka davet hemen, hemen beraber zikredilmiştir.

Zalim gücünü korkaktan aldığına göre; iman edenler cesur ve donanımlı duruşla onların yüreğine korku salabilirler. Ey iman edenler! Düşmanda olmayan silahla karşı koyun! O da sizde olan Allah'a dayanıp, ilkelerine dayanma gücüdür. Silah sayı elbette çok önemlidir; ama sizlere yapılan manevi güçle ancak onlara karşı galip gelebilirsiniz. "...Nice az bir birlik Allah'ın izniyle çok sayıdaki topluluğa galip gelmiştir..."2/249

İman, dua ve teknik silahlarla teçhizatlanarak onların cesaretini kıracak her türlü gayret gösterilmelidir. Dünyada adaletin tecelli etmesi için fedakârlıklar göze alınmalı, gereken bedeni ve zihni faaliyetler geliştirilmelidir.

Müslümanlar, sapık, cahili idare sistemlerini ve şeytani güçleri düşürmek için sürekli bir hareket içinde bulunmalı; tağutlar ve müstekbirlere karşı her zaman mücadele vermeleri gerekmektedir. Bu, kendilerine ilahi bir buyruk olarak farz kılınmıştır. İslam'ın asıl maksadı, cihad ederek, insanlar üzerindeki tahakkümü kaldırarak hür iradeleriyle İslam'a girme imkânları sağlanmalıdır. Allah, bunun için " Yeryüzünde fitne kalmayıp din Allah'ın oluncaya kadar savaşın."2/193 buyurmuştur.

Onun emanetçisi, halifeleri, ayetlerin tebliğcisi olanlar, dini değerleri ciddi boyutta önemseselerdi bugün zalimlere boyun eğecek hale gelmezlerdi. Şu bir gerçek ki müslümanlar, cihadı göz ardı edeli kendilerine gayet seviyesiz bir hayat kurdular. Çoğunluğu hayır ile şer, hak ile batıl arasında ayırım yapma kabiliyetini yitirdiler. Düşmanı, müttefik edindiler. Onlarla uzlaşma, antlaşma yollarını aradılar.

İslam dünyasında yaşanan olumsuzlukların çözümü için öncelikle inancın düzeltilmesi, yüksek bir ilme ve enerjiye sahip olunması, öneri ve önlemlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Müslümanlar ilmi kaybedeli, naslardan hareketle dertlerine deva bulamaz hale geldiler. Çünkü tarihi gerçeklerden ibret almadan, gereken tedbir ve önlemleri alma yolunda gayret göstermeden, yol-yöntem bilmeden yalnız başına nassla hareket etmek belirli şartlarda sorunu çözemez.

Evet, afakî ve enfüsi âlemdeki ilahi yasaları anlamaktan aciz kalanlar, maddi ve manevi alanlarda ilerleme kaydedemezler, kitap ve sünnetten yararlanamazlar. Dünyaya ve kendi tarihimize ait tecrübeleri hayatımıza taşıyamıyorsak nasıl ibret alabiliriz ki? İktidar, şiddetle veya tepeden inme girişimlerle değil, ilahi yasalara teslim olmakla elde edilebilir. (24/55)

Cihad edecek kimselerin emaneti yüklenmeye ehil bir sıfata haiz olmaları ve ulaştıkları seviyeleri, şartları ihlal etmemeleri gerekir. Zira Resulullah (as) Mekke'de güçsüz oldukları zamanlarda işkence altında inleyen ashabına, sabrı tavsiye ederek yüce emaneti korumada ehil olmaları için eğitime tabi tutmuştur. Böylece yeryüzünün hilafetini üstlendiklerinde hevalarına mağlup olmayacaklardı. Allah uğrunda cihadı anlayacaklar ve bu uğurda gereken hassasiyeti göstereceklerdi. (28/5)

Evet, inananların cahili sistemlere karşı tedbir almaları, daveti geliştirmeleri ve yeryüzünde ilahlık taslayanlara karşı güçlü olmaları gerekir.

İslam'ın bu şuuruna erenler, dinini dava edinerek; günün koşulları neyi gerektiriyorsa, düşmana karşı onla çıkmayı bilmeliler. Aksi takdirde hangi sayıya hangi donanımlara sahip olsalar da gereken faydayı göremeyecekleri gibi zarara da uğraya-

caklardır.

Şunu bilmemiz gerekir ki İslam sadece belli ibadetleri yapmak değildir. Bilakis onu ilmi bir haysiyetle dava edinip sahiplenmektir. Kim onu dava edinirse dünyada onur ve izzetle yaşadığı gibi ukbada da saadete erişir.

'Biliniz ki, Allah yolunda ne harcarsanız size eksiksiz olarak ödenir.' (3/200, 64/16)

❀ ❀ ❀

وَإِن جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

8:61 "Eğer (düşmanlar) barışa meylederse sen de ona yanaş ve Allah'a güvenip dayan. Çünkü her şeyi hakkıyla işiten, kemaliyle bilen bizzat O'dur."

Burada Allah Resul'ünü ve mü'minlerini hem teselli hem de motive ediyor ve o antlaşmalarını bozduğunu bildirdiğin kimseler-barışa meyledecek olurlarsa, sen de ona meylet diye tembihte bulunuyor.

Şöyle ki, o münkirlerin gizledikleri hilekârlıktan korkma. Allah seni onların şerrinden korur, onların mekrini başlarına geçirir.

60. ayette de belirtildiği gibi; elbette düşmana karşı tedbirli olmak, onların islama ve müslümanlara karşı taarruzunu engellemek için her türlü imkânı kullanmak gerekir. Çünkü İslam'da asıl olan sulhtur. Fakat münkirler, sözlü veya fiili sataşmalarda bulunurlarsa gerektiği şekilde hadleri bildirilmelidir. Ta ki onlar barışa yanaşıp Allah'ın hükmüne boyun eğsinler. O vakit müslümanlar da barışa yanaşmalıdırlar. Bundan sonraysa artık onları İslam'a girmeye zorlamadan, karşılıklı barış antlaşması imzalayabilirler. Bu konuda onlara hiçbir baskı yapılamaz fakat cizye vermekle, müslüman olmaları arasında serbest bırakılırlar.

"Allah sizinle din uğrunda savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik etmenizi ve onlara adil davranmanızı asla yasaklamaz. Çünkü Allah adaletli olanları sever". (60/8)

Düşmanla ilişkilerin nasıl olacağı çok iyi belirlenmelidir. Günümüz dünyasında sanki insanı geliştiren cevherler yok olmuştur. Müslümanlar veya İslam âlemi dediğimiz ülkeler düşmana karşı birleşip güç oluşturacaklarına İslam'ın gerçeğine gölge düşürebilecek yozlaşmalara sebebiyet verecek bir uzlaşma

çabası içerisindeler. Avrupa Birliği'ne girmek için her türlü tavizi verip onların vahşetine göz yumulur hale gelindiği gibi, kendilerini "evet efendimci" olmak zorunda kaldıklarından zulmün çarkının devam etmesine de destekte bulunmaktadırlar. Hâlbuki yüreksiz davranıp kolayına geleni yapanlar, meydanı fesatçılara bırakıp zalimlerin türemesine sebep oldukları için dolaylı zalimlerdir.

Müslümanlar ancak müşterek kaynakların yol verdiği durumlarda antlaşmadan söz edebilirler. Aksi halde müslümanlar, bir bütün olarak ideallerine sarılmayıp dünyevi çıkarlar uğruna veya düzenin sağlanması adına uzlaşmaya tevessül ederlerse kişiliklerinden, kimliklerinden fire vermiş olurlar.

Uzlaşma, barış, meşru ve mübah noktalarda olursa güzel neticeler verebilir. Müslümanlar, 'kimle, ne adına uzlaşılıyor?' diye düşünmeli, muhakeme ve istişareyle karar vermelidirler. Nedenini, niçinini ciddi bir biçimde düşünmeden maslahat ve mazarattan sakınma adına, uzlaşma ve antlaşma masasına oturmak doğru olmayacaktır. Onlarla kurulacak ilişkilerde mutlaka şu ayetler dikkate alınmalıdır. "Ancak kendileriyle aranızda antlaşma bulunan bir topluma sığınanlar yahut ne sizinle ne de kendi toplumlarıyla savaşmak (istemediklerin)den yürekleri sıkılarak size gelenler müstesna. Allah dileseydi onları başınıza

bela ederdi de sizinle savaşırlardı. Artık onlar sizi bırakıp bir tarafa çekilip de sizinle savaşmazlar ve size barış teklif ederlerse bu durumda Allah size, onların aleyhinde bir yola girme hakkı vermemiştir.(4/90)[40] "Üstün durumda iken gevşeyip barışa çağırmayın. Allah sizinle beraberdir..."(47/35)

Tarihe fikri açıdan bakacak olursak; hangi gün ve hangi yerde 'tez' olan iman, 'antitez' olan inkâr ile antlaşmıştır? Bırakınız antlaşmayı, bir sentez bile meydana getirdikleri görülmemiştir. Müslüman olan Saidler ile şakiler hep mücadele etmişlerdir. Cenab-ı Hak, mü'minlerine dünyanın en küçük köşesinde dahi küfrün neticesi olan zulmün, fitne ve anarşinin kökünün kurutulmasını ve bu uğurda mücadele etmelerini emretmiştir.

Müslümanlar ve onların batıla elini verip kolunu kaptıran liderleri, inançlarının kendilerine yüklediği vucubiyetleri öğrenmeye çalışmadıkları, kayda değer icraatta bulunmadıkları, düzenlerini dünya değerlerine göre ayarlayıp yaşadıkları sürece bu izmihlalden kurtulamazlar. Ve böyle devam ettiği sürece de güç oluşturamayacaklarından batıla boyun eğip itaat etmek zorunda kalacaklardır.

---

[40] Bkz. 9/4, 6, 60/8

Geçmişin şanlı ordusu, ne yazık ki bugün Allah'ın öğüt ve tembihlerini dikkate almadıklarından halleri pür melaldir. Fakat yüzlerini, gönüllerini, fikirlerini kitaplarına çevirirlerse, öğüt ve tembihleri dikkate alıp Allah'a tevekkül ederlerse yeniden itibarlarını kazanır ve küfrün satvetini kırarlar.

❀ ❀ ❀

وَإِن يُرِيدُوٓاْ أَن يَخۡدَعُوكَ فَإِنَّ حَسۡبَكَ ٱللَّهُ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَيَّدَكَ بِنَصۡرِهِۦ وَبِٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٦٢﴾

8:62 "Eğer sana hilekârlık yapacakları** (tutarsa, bunu) **dilerse muhakkak ki sana Allah yetişir. O, seni yardımıyla ve mü'minlerle destekleyendir.

Mü'minler, üzerine düşen her şeyi ilmi bir haysiyetle yerine getirip Allah'a tevekkül ederlerse işlerine ihsan edecek olan Allah'tır. Velev ki münkirler, mü'minleri oyalamak için barış teklif etmiş olsalar bile. Onların bir tuzağı varsa Allah'ın bir hesabı vardır. (7/99, 3/54)

"Allah düşmanlarınızı sizden iyi bilir. Gerçek veli olarak da, yardımcı olarak da Allah yeter. (4/45) Onun hesabını kimse bozamaz. O, her şeyi mü'minlerin hikmetine binaen yapar.

Ey iman edenler! Şuurla iman edin, mü'min ve münkir arasındaki münasebeti iyice değerlendirin. Olayları tefekkür ederseniz münkirlerin ne kadar statükocu ve ne kadar ahidlerine, antlaşmalarına ihanet ettiklerini görürsünüz. İran-Irak-Kuveyt sürtüşmesi, Filistin-Cezayir-Afganistan savaşları hep batılın yönettiği oyunlardır. İslam âlemi onlara karşı güçlü bir donanıma sahip olmaya çalışmazlar ise, savaş açtıkları halde Allah'a teslim olup sebat etmeden kaçarlar; onların sıkıştığında antlaşma metnindeki barışlarına aldanırsanız daha çok ezilir, sürünür ve sömürülürsünüz. (2/100) "Ey iman edenler! Herhangi bir topluluk ile karşılaştığınız zaman sebat edin ve Allah'ı çokça anın ki başarıya erişesiniz."(8/45)[41]

❀ ❀ ❀

[41] Bkz. 5/11

وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

8:63 "Ve onların gönüllerine sevgi verip birleştirendir. Sen yeryüzünde olan (her) şeyi toptan harcamış olsan yine onların gönüllerini (böyle) birleştiremezdin. Fakat Allah, onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü O, mutlak galiptir, tam hüküm ve hikmet sahibidir."

Bu "Evs" ve "Hazrec" kabileleri arasında sonu gelmeyen müthiş bir kin devam ediyordu. Kanlı vak'alar olmuş, o vak'alarda her iki taraftan nice eşraf ölmüştü. Cenab-ı Hak onlara bunu unutturdu, onları Müslümanlıkla birleştirdi. Musafahalar ettiler, birbirleriyle kardeş oldular. H. Basri Çantay Meali.

Bu 3/103. ayette de belirtildiği gibi, Allah'ın mü'mine bahşettiği iman ilkelerinin kazandırdığı değerlerdir. Kan davaları, aşiret kavgaları, soygunculuk, vurgunculuk, hevadan gelen hırsları hangi güç, hangi korku, hangi teşvik terbiye edip; kardeşlik ve dayanışma ruhunu verebilirdi? İmanın hakikatinden uzak kimselerin tabiriyle 'post kavgası' uğruna yapılanlar ma-

lum, pastadan daha büyük pay almak için yarışanlar, isteklerini vahşet, zulüm ve fitneyle gerçekleştirmeye çalışanlar, hayatı çekilmez kılıyorlar. İşte Allah, insandaki cehaletten kaynaklanan hırsı, gururu, benliği imanın bahşettiği güçle eritip insanı manevi değerlerle yüceltiyor.

İnanç öyle bir güç ki ona hakkıyla vakıf olup teslim olanlar, İslam kardeşliğinin verdiği sevgi ve dayanışma ruhuyla kucaklaşıyorlar.

Geçmişte, Mekke'den Medine'ye hicret eden muhacirleri bağrına bastıran; birbirlerine aşırı düşman olan Evs ve Hazreç kabilelerinin arasını kardeşliğe dönüştüren bu ilahi dinin gücüdür.

"... Hani siz düşmandınız. O kalplerinizin arasını uzlaştırdı da, O'nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz". (3/103)

Bu dini kavramayan, dostluk ve yardımlaşmanın, kaynaşmanın rahmetine eremez.

Resulullah (as) "İnsanlar arasında Allah'ın öyle kulları var ki, peygamber ve şehit olmadıkları halde, peygamberler ve şehitler kıyamet gününde, onların Allah'ın yanında ki mevkilerinden dolayı gıpta ederler." buyurunca, ashab sordu: "Ya Resulullah kimdir onlar? Bize haber ver." Buyurdu ki; "Onlar aralarında ki

akrabalık ve alıp verdikleri mallarla değil Allah için sevişip yardımlaşanlardır". Yine buyurdu ki; "Muhakkak ki müslüman, müslüman kardeşiyle karşılaşıp da onun elini tuttuğu zaman, şiddetli, rüzgârlı bir günde dökülen yapraklar gibi günahları dökülür". (Fizilali'l-Kur'an)

"Yine Allah'a yemin ederim ki siz mü'min olmadıkça cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de mümin olamazsınız. Yaptığınız takdirde sevineceğiniz bir şeyi haber vereyim mi? Aranızda selamı yayınız". (Riyazu's-Salihin. C.1. Sh:214)

"Müslüman müslümanın kardeşidir. Müslüman kardeşine zulüm etmez ve onu düşman eline vermez (himaye eder). Her kim, müslüman kardeşinin yardımında bulunur ve onun ihtiyacını temin ederse Allah'ta ona yardım eder. Her kim, bir müslümanın sıkıntılarından birini giderirse Allah'ta buna mukabil kıyamet gününde sıkıntılarından birini def eder. Her kim, bir müslümanın ayıbını örterse Allah'ta ahirette onun ayıbını örter". (Riyazu's- Salihin C.1. Sh:18)

Bu kardeşlik ruhu, kan ve nesep bağından daha üstün olan inanç ve ideal kardeşliğidir. Bu nitelikli birliktelik, İslam'ın ihyasını oluşturduğu gibi kalpleri Allah için birleştirir.

Rabbimiz! Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bı-

rakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki Sen çok şefkatli, çok merhametlisin". (59/9,10)

Rabbim! Bizleri İslam birlik ve kardeşlik şuuruyla mücehhez kıl, kusurlarımızı ıslah ile affet. (âmin)

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾

8:64 "Ey peygamber, sana da, mü'minlerinden senin izince gidenlere de Allah yeter."

Elbette insanların Allah'a ittika edip, teslim olarak rızasına ermeleri kendileri için en büyük hedef ve en büyük şereftir.

Nihayetinde imtihanlar, Rıza-i İlahiyi kazanmanın sebeplerindendir.

İşte Allah Resul'ünü ve mü'minleri düşman karşısın da direndiren, onurlu duruşa kavuşturan bu şuurdur. Asıl zafer de budur. Vazifelendirildikleri yeryüzü halifeliğinde, Allah kullarına yardımcı ve destekleyici olarak takip edecekleri yolları göstermiştir. Ve onlar bu şuurla birbirlerine kenetlenerek düşmana

karşı siper alır ve mevzilenirler.[42] İmanın bahşettiği bu gücü veren Allah'tır. "O, sizin Mevla'nız Allah'tır ve O yardımcıların en hayırlısıdır. 3/150

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِن يَكُن مِّنكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِئَتَيْنِ وَإِن يَكُن مِّنكُم مِّئَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

8:65 "Ey peygamber, mü'minleri harbe teşvik et. Eğer içinizden sabr-u sebata malik yirmi (kişi) bulunursa onlar iki yüze galebe ederler. Eğer sizden yüz (kişi) olursa kâfirlerden binini yener. Çünkü onlar, anlamazlar güruhudur."

Bu ayet-i kerimeden anlıyoruz ki savaşı kazanmak için içtenlikle verilen mücadele de kazanılan zafer ile dünyada başları dik, onurlu ve güvenli bir hayat yaşadıkları gibi tarihte övgü ve

[42] Bkz. 61/4

rahmetle anılacakları gibi Allah'ın övgü ve ikramına nail olacaklardır. Fakat bu hususta gevşeklik gösterip gereği gibi mücadele etmezler ise küfre boyun eğme zilletine maruz kalacakları gibi, Allah uğrunda gereği gidi cihat etmedikleri için hesaba çekilecekleri anlatılarak mü'minler uyarılmaktadırlar.

Ahireti ve Allah katında olanı arzu etme duygusu verilerek ölüm korkusu yenilir, gönüllere şevk ve cesaret verilerek, imandan alınan güç, azim, sabır ve sebat ile yola çıkılırsa bire on, yüze bin katlayacak kadar yüreklere verilen cesaretle Allah'ın izniyle zafer nasip olur.

Yeter ki inananlar, varlıklarının gayesini, dünyadaki konumlarını, Allah ile olan ilişkilerini, ahiret hayatını; Hak ile batıl arasında ki ayrımı, Hakk'ın batıla karşı zafer kazanmada takip edecekleri yolun metodunu çok iyi kavrasınlar.

Mü'minler bilmeliler ki, Allah yolunda ruhlarıyla dayanışmış on kişi, birbirlerinden kopuk yaşayan bir milyon kişiden daha güçlüdür. Bir toplumun gücünü sahip olduğu ruhi ortaklıkların çokluğu belirler.

İslam dünyasını birbirine bağlayan ve onları, bir azası ağrıdığında tüm vücudunun ağrıdığı, tek bir vücut yapan İslam kardeşliğidir. İşte bu şuuru yakaladıklarında düşmanın kalbine korku salacaklardır.

Bugün Müslümanların nüfuzu çok olmasına rağmen bölük pörçük olup nizalaşmaları sebebiyle güçleri dağılmış ve emperyalist güçler eliyle ezilmektedirler. Savaşları fitneyi yok etmekten ziyade mezhep ve ideoloji kavgasına dönüşmüş; uğrunda savaşacakları gayeyi unutmuş vaziyetteler. Oysaki Allah'ın dini hâkim olsun diye tek yumruk halinde savaşsalar mutlaka iki güzelden birine erişirler. Ölür iseler şehadete, kalır iseler gazilik şerefiyle dünyada onurlu ve izzetli yaşamaya...

"Ey insanlar düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyiniz, Allah'tan afiyet ve selamet dileyiniz. Karşılaştığınız zaman da sabrediniz ve biliniz ki: Cennet kılıçların gölgesi altındadır." Riyazü's-Salihin 1307.Hadis.

"Allah-u Teala, Cennet mukabilinde mü'minlerin canlarını ve mallarını satın almıştır Çünkü onlar Allah yolunda savaşırlar. Öldürürler, ölürler..." 9/111

"Ey iman edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah ve Resul'üne inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edersiniz. Eğer bilirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Bu sebeple O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi zemininden ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerindeki güzel meskenlere koyar. İşte en büyük kurtuluş budur." (61/10-13)

"İmam Rabbani Hazretleri de: "Düşünelim ki, en üstün ahlakla yarattığı Sevgilisi'ne, Allah, kâfirlerle savaşmak ve onları hor tutmak emrini verdi. Demek ki kâfiri hor tutmak ona gızletle muamele etmek... En üstün ahlak icabıdır. İslam'ın izzet ve yüksekliği de küfrün hor ve alçak tutulmasındadır. Küfür ehlini aziz tutan, İslam ehlini hor tutmuştur. (Altın Anahtarlar Said Çekmegil)

Allah uğrunda mücadele vermek bu kadar önemli iken kimileri savaşın, yokluğu, yoksulluğu, felaket ve belaları getireceğini ileri sürerken kimileri de kendi hayat tarzlarının ve çıkarlarının mevcut olduğu vasıtanın korunması için hep barıştan yana mücadele verir görünür. Aslında onlar, sürekli küfre boyun eğmenin acziyetini yaşarlar.

Her türlü kötülüğe, zulme, fitneye boyun eğmeyi içerisine sindiremeyenler, gerektiğinde savaşın en haklı, en hayırlı, en insani bir fiil olduğunu bilirler. Fitnenin hâkim olduğu yerde savaş hayırlıdır. Zira fitne, katilden beterdir. Buna rağmen kimileri savaşa karşı çıkıp, zulme boyun eğmeye devam ederler. İslam âleminin küfrün karşısındaki ezilmişliği, itilmişliği ve sıra ile tepelerine inecek bombaları kurbanlık koyun gibi bekleyişleri bu hakikatten yani küfürle savaşmanın erdem olduğunu bilmemelerindendir.

Her ne kadar savaş, felaket ve şer olarak görülse de, asıl şer olan, şerrin yaygın olduğu bir dünyada barışın görünürdeki varlığıdır. Onlar anlamayan bir topluluk olduklarından dünyanın ahirete ulaştırıcı bir geçit olduğunu düşünmezler.

Şu bir gerçek ki, tarih boyunca kâfirlerin yaptıkları savaşlar birer vahşettir. Fakat bu anlamazlar güruhu ne zalimlerin vahşetinden, ne kukla rejimlerinin başlarına neler getirdiklerinden gafildirler. Bu sebeple ibret alamazlar.

Ey inanan ve düşünenler! Dünyadaki her şey geçicidir. Sizler için ölümün şekli değil neticesi önemlidir. İster kuş tüyü yataklarda, ister bombalar altında veya herhangi bir sebepten dolayı ezilerek parçalanarak ölün. Önemli olan o ruhların Rabb'e nasıl kavuştuğudur

İnananlar biliyorlar ki dünya, yaptıkları çalışmalar oranında ahiretteki unvan, mevki, makam, gibi değerleri kazanma yeridir.

Sait Çekmegil'in de eserinde belirttiği gibi: "O halde her kim ki 'müslümanım' dediği halde, gücünce hakkın yayıcısı, zulmün, cehaletin hasmı olmuyorsa; olmak istemiyorsa onun kıldığı namaz, tuttuğu oruç, yaptığı hac, verdiği zekât ebediyette kendisini kurtaramaz. Müslim'den rivayet edilen bir hadisi şerifte: (Siyaset Anlayışımız. Sanih Kütüphanesi Yay.1968) "Bir

kimse gaza etmeyerek, cihada gitmeyi gönlünden geçirmeyerek ölürse nifak üzere ölür". (Riyazu's-Salihin. C.2. Sh:425)

"Hak, hakka sahip çıkanındır. Din, dinini koruyanındır. Ufacık malına zarar verenle kavgayı göze alanlar, dinine hakaret edildiğini gördüğü halde müdahale etmiyorsa böylelerinin sahip oldukları bir dini yok sayılır". (Siyaset Anlayışımız. 1968.Sh:71)

İşte anlıyoruz ki, cihada her insan gücünce gönüllü ve istekli olmalıdır.

İnananların düşmana karşı cihada hazırlıklı olması, kendilerini dünyada düşmanın şerrinden muhafaza ettiği gibi ahirette de saadete eriştirir.

"Nice peygamberler vardı ki, beraberlerinde birçok Allah erleri bulunduğu hale savaştılar da, bunlar, Allah yolunda başlarına gelenlerden dolayı gevşeklik ve zaaf göstermediler, boyun eğmediler. Allah sabredenlerle beraberdir. (3/146)

الآنَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِن يَكُن مِّنكُم مِّئَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِئَتَيْنِ وَإِن يَكُن مِّنكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٦﴾

8:66 "Şimdi Allah sizden (yükü) hafifletti. Bildi ki sizde muhakkak bir zaaf vardır. O halde eğer içinizden (azimli) sabırlı yüz kişi olursa iki yüzü yenerler, eğer sizden bin (kişi) olursa iki bini galebe çalarlar, Allah'ın izniyle. Allah sabr-u sebat edenlerle beraberdir."

Bu beyyineden anlıyoruz ki, iman gücü ile muharebe meydanlarında sabr-u sebat gösterenlere Allah manevi güç vererek destekliyor. İslam ordusunun İslam'ın ruhuyla kuşandığı, prensiplere uygun hareket ettiği takdirde azlığın-çoklukla olmadığını anlatmakla[43] ayette belirtildiği gibi Allah'ın düşmanlarının kalbine korku salarak kuvvet hazırlanması yani günün şartlarına uygun teçhizatla ordunun hazır tutulması ilahi bir buyruktur. İslam'da tedbirsiz tevekkül olmaz.

---

[43] Bkz. 2/249,8/60

"Bedir günü dört misli çok bir düşmanla Allah'ın yardımı ve Resul'ün de cennet vadiyle teşvik eylemiş ve galebe tahakkuk etmişti.

İbn-i İshak'ın, İbn-i Abbas'ın rivayetine göre, müslümanlar, on misli çokluğunda düşmanla çarpışmayı ağır bulmuşlardır. Bunun üzerine bu ağırlık altmış altıncı ayetle hafifletildi. Bir rivayette " Evvelce Müslümanların sayısı azdı. Çoğalınca yükleri hafifledi" H Basri Çantay

Esed'in notunda da temas ettiği gibi: "...Kur'an o günkü şartlar altında mü'minlerden- pek tabii, sonraki dönemlerde benzer şartlar altında başka Müslüman cemaatlerden de- her bakımdan gelişmiş ve güçlenmiş cemaatlerden beklenen çaba ve etkinliğin beklenemeyeceğini, ama yine de kendilerinden hiç olmazsa sayıca iki kat kalabalık bir düşmana karşı direnmeleri gerektiğini söylüyor. (Burada ikiye karşı bir yahut önceki ayette olduğu gibi ona karşı bir gibi sayısal oranlar, kuşkusuz, tıpkısı tıpkısına mutlak oranlar olarak lafzi manalarıyla ele alınmamalı; nitekim Müslümanlar Bedir'de kendilerinden sayıca üç kattan daha fazla ve donanımca güçlü bir orduyu bozguna uğratmışlardı) Bu itibarla; Allah'ın inananların üzerindeki " yükü hafifletmesi'ne ilişkin atıf da göstermektedir ki, hem bu ayet hem de önceki ayet, yüreklendirmeye ilişkin ilahi bir emir hükmünde-

dir." (Kur'an Mesajı)

Bizim buradan çıkardığımız ders odur ki, Müslümanlar mevcut güçleri olmadan taarruza geçmemeli; ancak acz ve zaaf göstermeden düşmana karşı güç hazırlamalı, daima uyanık ve tedbirli olmalılar. Düşmanla karşılaştığı zaman da zaaf ve acziyet göstermeden sabır ve sebatla direnmelidirler.

❀ ❀ ❀

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَن يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِى الأَرْضِ تُرِيدُونَ
عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾

*8:67 "**Hiçbir peygamberin yeryüzünde ağır basıp** (harp edip) **zaferler kazanıncaya kadar** (muharip düşmandan) **esirler alması** (vaki) **olmamıştır. Siz geçici dünya malını arzu ediyorsunuz. Hâlbuki Allah ahireti** (daha çok ahiret sevabını kazanmanızı, ahireti düşünmenizi) **ister. Allah azizdir** (velilerini düşmanlarının üzerine galip kılandır), **hâkimdir** (her hale layık olanı hakkıyla ve hikmetle bilendir)"*

Bu ayet, hâkimiyet tam olarak temin edilmeden esir almanın yanlışlığını, üstün gelip bağı kuvvetlice bağlamadan barışa yanaşmanın doğru olmadığını anlayışlara sunmaktadır. Çünkü bu dönemde müslümanların esirleri sağ bırakmayıp öldürmeleri veya beraberlerinde taşımaları ayrı bir yük ve problemdi. Hayatta kaldıkları müddetçe müslümanların aleyhine casusluk yaparlar. Bunda da devlet aleyhine büyük tehlikeler vardır.

Uhud'ta böyle bir durum sebebiyle müslümanlar büyük kayıplar vermişlerdi.

Cahiliye de insanları esir alıp köle edinme kabul görmüş bir adetti; savaşlarda ise bu daha zorunlu olagelmiş bir durum arz ediyordu. Allah ise mü'minlerine hangi şartlarda esir alacaklarını ve onlara nasıl muamele edeceklerine önerilerde bulunuyor.[44]

Zaruretlerin dışında İslam'da kölelik yoktur. Avam ve havas farkı vardır. Bu da kişilerin kendileriyle alakalı bir gelişme veya gerileme hadisesidir. Kişi kendisini yetiştirerek havas olabileceği gibi, melekelerini kullanmayarak avam da kalabilir. Avam olmaktan kurtulup havas, havas olamayıp avam olma noktasında dikkatli olmayanlar zincirli köleler olmasalar da

[44] Bkz. 4/92,5/89,58/3

modern gönüllü köleler olurlar.

Burada ayrıca dünya malının geçici olduğu hatırlatılarak inananların Allah'ın rızasına teveccüh etmelerinin gerekliliği ve ahiretin bu şekilde kazanılacağı vurgulanıyor. Çünkü dünya her şeyiyle geçici, ahiret ise daimidir. Dünya da güven ve adalet ile yaşamanın yolu nasıl İslam'ın hâkimiyetine bağlı ise, ahiretteki saadeti kazanmanızda iman doğrultusunda yaşamanıza bağlıdır.

❀ ❀ ❀

لَّوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾

8:68 "Eğer Allah'ın geçmiş bir yazısı olmasaydı aldığınız (fidye) de size her halde büyük bir azap dokunurdu."

Bu ayet hükmü kesin açık olmayan hususlarda istişare ve içtihad yapılacağına; istişareden sonra içtihatla verilen hükümle müçtehide cevaz hakkı verildiğine işaret edildiğini anlıyoruz.

"Ebedi saadetimizi kazandıracak hareket hattımız çizilmiş olsa da Müslümanlar yer yer şer'i ve hükmü çözümlenmesi gereken durumlarla karşılaşabilirler. Böylesi durumlarda ümme-

tin müçtehitleri bir araya gelerek İslami ilim kaynaklarını dikkate alarak maslahat ve menfaatleri celb etmek, mazaratları, mefsedetleri def etmek için ittifakla karar vermeleri gerekir. Bu icmaya fasıklar, heva ve bidat erbabı giremezler. Bileni de bilmeyeni de bir tutan "çoğunluğun ittifakı icma olmaz". (İnsanın Yolu İslam. Sait Çekmegil. Sh:152,154, 1979)

M. Esed'in açıklamasında bu durum şöyle yer almaktadır: "Bedir'de Müslümanlar tarafından ele geçirilen esirler ve onlara ne yapılacağı hakkında Hz. Peygamber, ashabı ile istişarede bulunmuştur. Hz. Ömer, geçmişteki kötü davranışlarından dolayı onların öldürülmeleri gerektiğini öne sürerken, Hz. Ebu Bekir ise bunların affedilip fidye karşılığı bırakılmasını, böyle bir hareketin onlardan bazılarının da belki İslam'ın gerçekliğini, üstünlüğünü anlamalarına vesile olabileceğini zikreder. Hz. Peygamber, Ebu Bekir'in savunduğu hareket tarzını benimsedi ve esirleri serbest bıraktı. Ayette "Allah tarafından önceden irade edilmiş (böyle) bir ilke (kitap) olmasaydı, müslümanların başına geleceği bildirilen "büyük azap" da açıkça göstermektedir ki esirlerin öldürülmesi gerçekten büyük ürkütücü bir günah olacaktı". (Kur'an Mesajı;)

❀ ❀ ❀

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٩﴾

8:69 "Artık elde ettiğiniz ganimetten helal ve hoş olarak yeyin. Allah'a ittika edin. Şüphesiz ki Allah çok yargılayıcıdır, çok merhamet edicidir."

Helaller bellidir, haramlar bellidir. Bir de bunların arasında şüpheli şeylerin olması söz konusu olabilir. Böylesi durumlarda icmanın oluşturduğu içtihadi görüşlere göre davranılır. (5/3) Bu içtihatla elde edilen şeyler helaldir ve rahatlıkla istifade edilir.

Elde edilenler ganimet ise bunu ancak O gün peygamberdi, o günden sonra da ilmiyle amil, adil devlet başkanları Allah'ın belirlediği şekilde taksim ederler.[45]

Dünyada helal ve temiz olan şeylerden istifade etmeyi, haram ve mekruhlardan sakınmayı ancak şuurlu, haşyet duyan müslümanlar dikkate alırlar. Müslüman'ı istikrarlı ve iradeli kılan bir güçtür iman.

❀ ❀ ❀

[45] Bkz. 8/1.41

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّمَن فِي أَيْدِيكُم مِّنَ الْأَسْرَىٰ إِن يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ مِنكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧٠﴾

8:70 "Ey peygamber, ellerinizdeki esirlere de ki:"Eğer Allah'ın (ezeli ilmine göre) yüreklerinizde bir hayır varsa (onu Allah bilir. Bu hayrı size de bildirir)se (görürsünüz ki) O, size sizden alınandan daha hayırlısını verir ve sizi yarlığar da. Allah gafurur-Rahimdir.

Allah, tüm insanlara olduğu gibi esirlere iyi muamele edilmesini önerir. Ancak savaş esnasında ve savaş bitmeden onların serbest bırakılmamasını; savaş sonrası ise ya fidye karşılığı veya karşılıklı savaş esirlerinin değiştirilmesini ön görür. Bu davranış, mü'minlerin fedakârlığını ve imanın gönüllerinde yer ettiği yüceliği gösterdiğinden düşman saflarında, İslam hakkında sempati uyandıracaktır. Bu ise elde edilen ganimetten daha önemli ve hayırlıdır. Bir insanın hidayete ermesi, hem ondan gelecek zararlardan hem de onun küfür zulmünden kurtulma-

sıdır. Burada fidye verip de müslüman olanların Allah tarafından daha hayırlı ikramlarla karşılaşacağının müjdesini de anlıyoruz. "Allah Gafurdur, çok yarlıgayıcıdır. Rahimdir Ahirette yalnızca mü'minlerine merhamet edip himaye edendir.

❀ ❀ ❀

وَإِن يُرِيدُوا۟ خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا۟ ٱللَّهَ مِن قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

8:71 "Eğer sana hainlik etmek isterlerse... Onlar daha evvel Allah'a da hainlik etmişlerdir de O, sana kendilerine karşı imkân ve kudret vermişti. Allah (her şeyi) hakkıyla bilicidir, yegâne hüküm ve hikmet sahibidir."

Mü'minler, yapacakları iyilikleri Allah'ın (cc) sınırlarını gözeterek yaparlar. Olayları, kişileri ellerinde somut deliller olmadan itham etmezler.

" ... Müşrikler, esir alındıkları zaman içlerinden bir kısmı İslam'dan bahseder oldular. Fakat bu hususta bir azimet gös-

termedikleri gibi kati bir itirafta bulunmadılar. Onların bir taraftan müslümanlara yaklaşmak, diğer taraftan da müşriklerden uzaklaşmamak gibi bir durumları vardı. Âlimlerimiz der ki: "Kâfir kalbi ve lisanıyla imandan bahsettiği fakat bu hususta katiyet göstermediği takdirde mü'min olamaz, mü'minler arasında buna benzer birisi bulunursa, kâfir olur. Ancak bu, kovmaya muktedir olamadığı bir vesveseden ibaret ise o zaman kâfir olmaz". (Fizilal-il Kur'an. Seyyid Kutup. Hikmet Yay. 1968)

Ancak İslam'ın arkasına sığınarak hile ve ihanet yapmayı planlayanlar bilsinler ki iflah olmazlar. Allah gerçekten iman edenlerin geçmişteki küfür ve ihanetlerini bağışlar.[46]

❀ ❀ ❀

[46] Bkz. 47/4

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوا وَّنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُم مِّن وَلَايَتِهِم مِّن شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾

8:72 "İman edip hicret edenler, Allah yolunda canlarıyla ve mallarıyla cihatta bulunanlar, (muhacirleri) barındırıp yardım edenler (yok mu)? İşte onlar birbirinin (mirasta) velileridir. İman getirip de hicret etmeyenler ise, hicret edecekleri zamana kadar, sizin onlara hiç bir şey ile velayetiniz yoktur. (Bununla beraber) eğer onlar din hususunda sizden yardım isterlerse yardım etmek üstünüze borçtur. Şu kadar ki sizinle aralarında muahede bulunan bir kavim aleyhine değil. Allah yapacaklarınızı hakkıyla görücüdür."

Bu beyyinede kardeşliğin, dostluğun ancak iman bağıyla olabileceğini, Müslümanlar arasındaki irtibat ve alakanın esasının akideye dayandığını bildiriyor.

Buradan çıkaracağımız ders, fiilen mevcut olan cahiliyet toplumunda, kendini o toplumunun bir üyesi olarak görmek ve o üyenin ferdi olarak çalışmak o cahiliyye sistemini yaşatmak demektir.

Kim, bilerek, cahiliyle sisteminin yaşamasına destek veriyorsa Mekke müşriklerinin hali içerisindedir.

İşte bundan dolayıdır ki, her şeyden önce cahiliyet toplumunun dışında, temelini tevhit akidesinin teşkil ettiği yeni ve faal bir toplumun kurulması için çalışma zarureti vardır. Bu uğurda ne gerekliyse yapılmalıdır.

Yoksa ehven-i şer, maslahat ve olur olmaz şeyler için takiyye yapma gibi felsefelerin arkasına sığınarak bu cahiliyye sistemine dayanak olan her insanın bu beyyineyle uyarıldığını anlıyoruz.

İslam dinine iman eden herkesin cahiliyye toplumuyla arasındaki bağları bütün gücüyle koparması lazımdır. Her hangi bir sistemle İslam'ın koalisyonu olamaz. Zira İslam cemiyetinin varlığı kendi bütünlüğü içerisinde hâkim olmalıdır. İnananlar, çalışmalarını bu platformda yapmalıdırlar. Müslümanlar ancak bu paralelde birbirlerine yardımcı olmalıdırlar.

Hicretten önce ruhların dava yolunda hazır olması gerekir. Kendilerine ait, değer verip korudukları şeyleri muhafazadan

daha çok dinin özünü korumaya çalışmalıdırlar. " öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur. Onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, içinde ebedi kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş budur."9/100

Bu büyük müjde sadece Allah'ın dinini yaşama ve yaymak için hicret edenler içindir.

Yoksa eşyanın, maddenin korunması ve rahatın temin edilmesi için yapılan hicret neticesinde değişen bir şey olmaz; düşmana daha çok güç ve destek vermekten başka. Zaten bu tür bir harekete hicret değil bir yerden bir yere herhangi sebepten dolayı 'göç etme' denir.

Akide bağının yanlış olması ve fikir birlikteliğinin sağlanamaması 'beraberliği' önemli ölçüde etkileyecektir. O halde gerçek kardeşlik, din ve kardeşlik bağını zedeleyen tehlikelere karşı kardeşlerinin yanında olmak, onlara yardım etmek ve birlikteliği sağlamaktır. Bu müslümanların üzerine bir vecibedir. Bu kardeşlik bilinci devletsel boyutta da müslümanların hayatlarını etkilemelidir. Asıl olanın İslam âleminin kendi maslahatını, faaliyet planını gözetmesi ve korunması olduğu bilinmelidir.

Hicret, lügatte memleketten memlekete göç, ayrılmak, ilgiyi kesmek manasına gelen bir isimdir. Müslümanın terminoloji-

sinde ise hicret, mü'minin icraya memur olduğu İslam'ı, bulunduğu yerde yaşayamıyorsa, yayamıyorsa ve imanını aksiyona geçiremiyorsa bunu gerçekleştirecek bir yer bulması, oraya gitmesidir. Gücü ve imkânı varsa, dünyevi rahatını, malını-mülkünü tercih etmeden dinini yaşayabileceği bir yere göç ederek kötülüklerden iyiliklere geçmesidir.

Diğer bir mana ile ebedi saadeti uğruna fani ve suni lezzetleri Allah için terk etmesidir. Önleyemediği zulmetten uzaklaşıp başka bir yerde yardımcı olabileceği adalete koşmasıdır. Memleketten, maldan, evlad-u iyaldan Allah için vazgeçip, ebedi saadet yolunda koşuşa en güzel örnektir. " İman edenler ve hicret edip Allah yolunda cihat edenler var ya, işte bunlar, Allah'ın rahmetini umabilirler. Allah gafur ve Rahimdir." 2/218

Bulunduğu diyarda şiddet, baskı ve zulüm aşılmaz hale gelmişse hicret etmeye yol aramalıdır. Daha efdali ise bulunduğun mekânda yakınından başlayarak uyarıda bulunmak, halkayı genişleterek daveti yaygınlaştırmaktır. "Halk arasına karışıp onların ezasına sabrederek, onları hayır ve fazilete irşad eden mü'min onlarla karışıp görüşmeyen ve onların sevilmeyen hallerine katlanmayandan daha hayırlıdır." (Altın Anahtarlar M. Said Çekmegil)

Nitekim Ashab'ın Mekke'de yaşama alanları daralmış, Medine'de ise Müslümanlar arasında bazı sıcak ilişkiler kurulmaya başlamıştı. Resulullah'ın da onayıyla hicret başlamıştır. Orada daveti yaygınlaştırarak kısa sürede güçlenip İslam devletini kurmuşlardır.

Hicret, her zaman için geçerli genel bir hususdur. Müslümanlar dinlerini yaymak için bu kutlu sefere çıktıklarında Rableri tarafından takdir edilerek ecirleneceklerdir.[47] Hicret ve muhacir terimlerinin yüklenmiş oldukları manevi anlama paralel olarak, Ensar terimi de ifade ettiği özel tarihi çağrışımı aşarak "zulümden kaçınıp da Allah yoluna bağlananlara" kucak açıp yardımda bulunan bütün mü'minleri içine almaktadır. Hicret, Mekke'den Medine'ye değil, bir başka diyara, yeni bir var oluş ülkesine geçiştir. Dudaklara, dualara, başka ülkelere, karanlık coğrafyalara Allah'ın adını, dinini taşımaktır.

Bu şuur ve şevki taşıyanlara ne mutlu...

❀ ❀ ❀

[47] Bkz. 16/10, 41

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوا وَّنَصَرُوا
أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَّهُم مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾

8:73 "Kâfir olanlar bile birbirinin yardımcılarıdır. Eğer siz bunu yapmazsanız yeryüzünde bir fitne ve büyük bir fesat olur."

İnsanların fıtratında, hak veya batıl da olsa aynı inançta olmanın oluşturduğu bir haslet vardır. Buna işaretle kâfirlerin bile yardımlaştığını görürüz. İnsan kendisini güzele götüren dini yaşamazsa fıtratına ters düşmüş olur. Cenab-ı Hak bu tersliği düzeltmek için bu ihtarı yapıyor. Aslında fıtrattaki güzellikleri yaşamayıp çirkinliklere düşen insanlar, fitne ve fesat içerisindedirler.

Ey İslam âlemi! Bu gün münkirler müttefik kurmuşlar! Acımasızca zulümlerini sürdürüyorlar. Ümmeti parçalayıp, bölüp yutuyorlar! Sizler müttefik olmadığınız için fitne gittikçe derinleşiyor. Ey İnananlar! Ensar – muhacir olamıyorsanız bari kardeşlik ruhuyla birlik oluşturmaya çalışsanız! Yoksa bu gidişe dur demek için elinizden geleni yapmazsanız hem dünyanız harap, hem de ahiretiniz perişan olur.

Bugün perişan hale düşülmesinin sebebi Müslümanların kitaplarını fıkhetmekten uzak oluşları nedeniyledir. Kitaplarına

fıkhedip sarılmadıkça ne Allah'ın rahmeti gelecek ne de bu zulüm dinecek

"Sizden birinin Allah yolunda çalışması evinde yetmiş sene namaz kılmasından efdaldir. Cenab-ı Hakk'ın sizi mağfiret etmesini ve cennete koymasını isterseniz Allah yolunda cihat ediniz" (Altın Anahtarlar, Kırk Hadis Said Çekmegil)

❀ ❀ ❀

وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

8:74 "İman edip de Allah yolunda, hicret ve cihat edenler, barındıranlar, yardım edenler:işte gerçek mü'min olanlar bunlardır. Mağfiret ve uçsuz bucaksız rızık da onlarındır."

Burada da Cenab-ı Hak cihat eden mü'minlerin, bu uğurda hicret edenlerin ve hicret edenleri gözetenlerin, koruyanların kazandıkları yücelikleri anlatmaktadır.

Mağfiret olunmak, saadetin sonsuz ufuklarında uçmak, özgürce bitimsiz yaşam istemez misiniz? Sakın ola ki dünya hayatını ahiret karşılığında satmış olmayasınız!

İmanla cesarete, ilimle zirvelere, hicretle İslam selametine, cennette yüce mertebeler sizi bekliyor.

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

8:75 "Henüz iman edip de hicret ve sizinle beraber cihat edenler (e gelince) :Onlar da sizdendir. Hısımlar, Allah'ın kitabınca birbirine daha yakındırlar. Allah her şeyi hakkıyla bilendir."

İslam'a yeni girenlerin de hicret ederek cihada katılanların da bu güzel niteliklerin dışında kalamayacaklarını bu ayet-i kerimeden öğreniyoruz.

Bununla beraber aynı vasıfları taşıyanlardan akraba olanların, fıtri olarak birbirlerine irsi yoldan daha yakın bulunmalarının tabii olduğunu da anlıyoruz.

İnsanlar isterlerse her yerde muhacir ve ensar ilişkisi geliştirebilirler. Günümüz cahiliyetinde herkes kendine bir kardeş aile edinerek maddi manevi destek verebilirler. Cahili ortamda

cahil kalmış birini hakka kavuşturmaktan daha önemli hayır olur mu? Maddi manevi fukaralara kim elini uzatacak! Ey Allah'ın kulları kardeş olunuz!

Esed'in deyimiyle bütün çağlarda tüm gerçek mü'minler, kelimenin en derin anlamıyla tek bir cemaat oluştururlar ve bu anlamda manevi düzeyde birbirleriyle sımsıkı bağlar, yakınlıklar içine girmiş bulunan kimseler, Allah'ın "bütün mü'minler kardeştir" düsturu gereğince (49/10) en ileri düzeyde birbirleri üzerinde hem hak sahibidirler, hem de birbirlerinden sorumludurlar". (Kur'an Mesajı, İşaret Yay. 2000. İst.)

Böylelikle bir surenin daha sonuna gelmiş bulunmaktayız. Bu sureyi de bitirmeyi nasip eden Allah'a hamd olsun...

Doğrular Allah'tan, hata ve yanılmalar kuldandır. Doğruya doğrulan, eğriyi düzelten, Allah'tan başka veli, Peygamberler'den başka şaşmaz rehber, Vahiyden başka delil aramayanlara selam olsun.

"Suphane-Rabbike-Rabbil-izzeti-amma-yesifun-veselamun-alel-murselin, velhamdu-lillahi-Rabbil- alamin." (37/180, 182)

صدق الله العظيم

TEVBE SURESİ

GİRİŞ

Bu sure, Tevbe ve Berae diye iki isimle bilinir, besmele ile başlamayan tek suredir. Rivayetlere göre Medine'ne de inmiştir. 129 ayettir.

Tevbe, asla, "fıtrata" geri dönmek; kulun günahını itiraf ve ondan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar vermesidir. Allah'ın da bu "asla dönüşü", yani pişmanlığı kabul ederek günaha mağfiret etmesidir.

Berae de, aklanmak, yükümlülükten kurtulma manasına gelmektedir. Ayrıca bu sure el-Müba'sire diye de adlandırılır. Ba'sere ise araştırmak, ortaya çıkarmaktır.

Besmele ile başlamamasının sebebine gelince birkaç görüş vardır. Tevbenin mahiyetini ve kabul edilme şartlarını bildiren 104. ayetten dolayıdır; Tevbe adını da bu ayetten almıştır. Bu surenin, Enfal Suresi'nin devamı olduğu, besmelesiz başlamasının sebebinin de; yola gelmeyecek müşriklere ve kafirlere son ültimatom olduğu veya "rüsva eden" yani münafıkların gerçek kimliklerini, gizli ayıplarını ve sırlarını ortaya koyduğu rivayet edilir. Besmelesiz başlamasının sebebi cahilliye Arapları'nın, bir kavimle kendi arasında mevcut bulunan ahdi bozmak istedikleri takdirde bir yazı hazırlayıp bu yazıya "Besmele" yazmamalarıdır. Allah da Resulullah (as) ile müşrikler arasında bulunan ahdi bozmuştur. Bu sebeble tüm müşriklere dört ay süre verilmiştir. Müşriklerden Resulullah'la ahdi olanlara ise dört aydan daha fazla bir süre tanınmıştı...

Sure okunmaya başından başlandığı zaman, sadece "E'üzü" çekilir. Enfal Suresi'nden veya başka bir sureden, bu sureye geçilirse, okunan surenin devamıymış gibi, araya hiçbir şey sokulmadan okumaya devam edilir. Surenin başından değil de başka bir ayetinden okumaya başlandığında, "Besmele" çekildikten sonra geçilir.

Sure İslam nizamının programını, gelişme ve ilerlemesini; tevhid ilkesine dayanmayan sultaların sahteliğini ortaya koya-

rak insanları bir olan Allah'a ve O'nun tevhid dinine davet ediyor.

Tevhid ilkesini anlayanların Allah ve Resulü'ne bağlılığını ve dinleri uğrunda verdikleri mücadeleyi anlatıyor.

İslam öyle bir din ki müntesiplerine dünyada adalet ve onurlu bir hayat temin ederken ebediyetlerini ise mutlu kılacak düsturları açıklıyor. Bu gerçeği idrak edenler bu vaade kavuşmak için tüm imkânlarını feda eder. Zaten dünyadaki hayatı da manalı kılan İslam'dır.

İslami hayattan uzak kalış hem şu geçici âlemi berbat etmeye, hem de ebediyeti mahvetmeye sebep olur.

Beşeri sistemlerin hepsinin temeli hevaya, yalancılığa ve cehalete dayanır; işlerine gelmezse ne kanunları ne de demokrasileri yürürlükte kalır. İşlerine gelmediğinde rahatlıkla yapıp yücelttikleri putlarını yerler.

İslam'da kulluk Allah'a dayanırken, beşeri ideolojilerde ise kula kulluğa dayanır.

İslam Allah'a itaati gerektiren bir hürriyete kavuştururken diğer ideolojiler değişik ilahların görüşüne göre hürriyeti kısıtlamaktadır.

Birbirinden farklı iki zıt anlayışın birbiriyle anlaşması, uz-

laşması mümkün müdür? Bu, iki tarafın her zaman şiddetli çatışmaları neticesi gözlemlenen bir gerçektir.

İşte bu mücadelenin ebediyete kadar devam etmesinin ifadesi olmuş olacak ki Kur'an'ın büyük bir bölümü cihattan, kıtalden bahsediyor. Surede yer yer farklılıklar arzeden duruma göre tedbir, donanım talimatlarıyla uygulanılacak stratejiler belirlenir.

Sure, Müslümanların Arap yarımadasında siyasi ve askeri bir güç olarak varlıklarını göstermeye başladığı bir dönemde nazil olmuştur. Medine'de oluşan ve sür'atle çevresini genişleten İslam devletini, artık yok etmelerinin mümkün olmadığını anlayan Mekkeli müşrikler, varlıklarını sürdürmek için uygun şartlar oluşturup, Müslümanların imha edilmesi için tüm zülüm ve komploları tezgâhlarlar. Tarihte Hz. Peygamber ve ashabının Kâbe'yi ziyaret maksadıyla Mekke'ye gitmek istemeleri ve bunun müşrikler tarafından engellenmesi üzerine çıkan olaylardan sonra Müslümanlarla müşrikler arasında yapılan Hudeybiye Anlaşması olarak geçen Müslümanların aleyhine görülen bir anlaşma imzalanır...

Mekke yönünden gelebilecek bir tehdidi, bu barış ile ortadan kaldıran Resulullah, bir taraftan Medine için bir tehdit oluşturan Hayber'i Yahudiler'den temizliyor, öte taraftan, Bi-

zans imparatoru ve İran şahı da dâhil, geniş bir alanı kaplayan bir tarzda İslam'a davet mektupları gönderiyordu.

Daha sonra, Müslümanların Mute mevkiinde kalabalık bir Bizans ordusu ile savaşa tutuşup, mağlup olmadan maslahata uygun olarak geri çekilmeleri, bütün Arap yarımadasında yankılara sebep olmuş ve yarımadanın her yerinden akın akın gelen kabileler İslam'a girmeye başlamıştı.

Hudeybiye Anlaşması çerçevesinde bir takım kabilelerle anlaşmalar yaparak güç kazanmak isteyen Mekkeli müşrikler, anlaşmadan sonra, Müslümanlar lehine cereyan eden çok sür'atli gelişmeler karşısında korkuya kapılmışlar ve Hudeybiye Anlaşması'ndaki şartlara muğayir davranışlar göstermeye başlamışlardı. Ayrıca Medineli münafıklarla da gizliden gizliye anlaşmalar yaparak, Müslümanları içten parçalamak isteyen güçlere destek sağlıyorlardı. Ancak, onların bu çalışmaları hiçbir netice vermemiş, zahiren Müslümanların tamamen aleyhinde görülen Hudeybiye Anlaşması İslam lehine verdiği neticeler, Mekke'yi İslam'a boyun eğmek zorunda bırakmıştı.

Sure, müşriklere karşı mücadelede takip edilecek metodu ve onlarla olan anlaşmaların geleceği hakkındaki hükümleri ortaya koymaktadır.

- İbnu Cubeyr (ra) anlatıyor "İbnu Abbas (ra)sordum

- Tevbe Suresi nedir? Şu cevabı verdi.

- Tevbe mi? Bilakis o Fazihadır (İslam düşmanlarını rezil etmektir). Buyurdu. Kütüb-i Sitte 630 Hadis

❀ ❀ ❀

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدتُّم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

9:1 Müşriklerin içinden (kendileriyle) muahede ettiklerinize Allah'tan ve Resulü'nden bir ültimatomdur. (bu)!

Bu ihtar 8. surenin 56 ve 58. ayetlerde anlaşmayı bozan müşriklere çekilen bir ültimatomdur. Nitekim yine 8/71. ayette esir oldukları halde hainlik etmek isteyenleri "... Daha öncede Allah'a da hainlik etmişlerdi" diyerek müşriklerin tıynetlerini ve onlara karşı nasıl bir duruş sergileneceğini anlatmıştı.

Allah'tan gafil bu zalimlerden her türlü ihanet beklenir. Onlarla gücünüz varken anlaşma ve barış masasına oturmamalı. Onlarda güçleri varken sizinle asla anlaşma ve barış masasına

oturmazlar.[1] Ancak sizleri oyalayıp güç toplamak gereğini hissettikleri zamanlarda antlaşma masasına otururlar. Onlar birbirinin müttefikidirler.[2]

Bunu hiçbir zaman göz ardı edip te tedbirsiz yakalanmayın.

Bu ayetten de anlıyoruz ki müşriklerin inananlara karşı düşmanlıklarından doğan tahammülsüzlükleri sebebiyle barış antlaşması imzalamalarına rağmen birbiri ardınca edinilen tecrübeler ahde sadakatsizliklerini ve Müslümanlara karşı tutumlarını ortaya koymuştur.[3]

Yapmış oldukları bu çirkin cürmün cezasını dahi Allah hemen vermeyip onlara dört ay mühlet tanıyor. Onlar bu müddet zarfında tevbe edip namaz kılıp, zekât verdikleri takdirde ahitleri bozmaları sebebiyle cezalandırılmayıp affedilecekleri ima ediliyor fakat bu ikazı dikkate almayanlar ise bu sürede bulundukları yeri terk etmeleri; terk etseler de Allah'ın gazabından kurtulamayacakları ve rezil perişan olacakları ihtar ediliyor.

❀ ❀ ❀

[1] Bkz. 2/100
[2] Bkz. 8/36, 73, 45/19
[3] Bkz. 2/109, 120, 217

فَسِيحُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى ٱللَّهِ
وَأَنَّ ٱللَّهَ مُخْزِى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢﴾

9:2 (Ey müşrikler, haydi) ***yeryüzünde dört ay daha (güvenlikle) dolaşın. Bil in ki siz Allah'ı aciz bırakabilecekler değilsiniz. Allah herhalde kâfirleri*** *(dilediği zaman)* ***rüsva edicidir.***

Bu dört ayın zilhiccenin onundan rebiulahirin onuna kadar olduğu söylenir. Bu müşriklere tanınan son mühlettir. Bu dört ay süreyle istedikleri yere gidebilecekler ve kimse onlara bir kötülükte bulunmayacak, onlarla savaşılmayacak, dileyen bu süre içerisinde Arap yarımadasından çıkabilecek, dileyen savaşmak istiyorsa, savaşa hazırlanabilecekti. Bu dört ay sonra ise müşriklere karşı savaşın başlayacağı ilan ediliyordu. İşte İslam'ın gücü, işte İslam'ın münkirlere tanıdığı mühlet ve tolerans; onlara fırsat vermeyip güç kullanılıp onları yok edebilirlerdi. Bu Allah'ın, sözünde ve ahdinde durmayan müşriklere helak olmadan önce tanıdığı kesin bir uyarısıdır.

Seyyid Kutub'un ifadesiyle: Tam 14 asır boyunca Müslü-

man nesillerin başları üzerinden ateşi eksik olmayan- her ne kadar İslam'ın hakikatinden uzaklaşmak ve sadece ismen Müslüman kalmak gibi bir talihsizliğe uğramışlarsa da- putperest ve haçlı muharebelerinin esrarını anlamak, büsbütün imkânsızdır. Bu durum maalesef Hıristiyan memleketlerde, putperest ve komünist memleketlerde de caridir: Rusya'da... Çin'de... Yugoslavya'da... Hindistan'da... Birleşik Amerika'da... Her yerde aynı durum... Fazla olarak İslam âleminin veya daha doğru bir ifade ile Müslüman kabul edilen âlemin her yerinde İslam'ın parlaklığını çirkin ve vahşi bir şekilde karartma ameliyesi, bu parlaklığı mahvetmek hususunda Haçlıların, putperestlerin ve komünistlerin dostane bir şekilde birbirleriyle yardımlaşmaları, birbirlerine sadakat elini uzatmaları, kefalet derecesine varan yardımlarla birbirlerinin imdadına koşmaları ve bir taraftan bu güzel parlaklığı mahvederken diğer taraftan sukuttan bir duvar örmeleri de kahredici tarafı..." (Fizilal-il Kur'an)

Hali hazırda İsrail ve Filistin arasında uzun süredir süren savaşı dünya seyrediyor; defalarca barış anlaşması yapılsa da her defasında daha ağır darbeler indiren İsrail'e de haddini bildiren bir ses çıkmamakta. Yine Irak'ın Amerika tarafından işgali ve yaptığı hunharca zulüm ve katliamlar; Afganistan, Cezayir vs. hep haçlı zihniyetinin kolektif zulmüyle inlemektedir. Allah'ın bunlara mühleti ne zamana dek sürecektir. Müslümanların bu

ayetleri iyi anlayıp ne yapacaklarını bilene kadar devam edecektir.

Halkların bu olanların farkında oluşları protestoları pek bir şey ifade etmiyor. Baştaki idarecilerin halklarıyla insiyatif geliştirip strateji sergilemeliler. Bu münkirler meydanı boş bulmuş dilediklerini dünyada atlarını koşturuyorlar.

Müslümanlar ilahi vahye dönüp gereğince ilkelerine sarılıp amel etmedikçe bu zulüm daha uzun süreceğe benziyor. Dünyanın gözünün içine baka baka kendince sebepler üretip istediği yerleri işgal etmek için olmadık yalan, zulüm, komplo tezgâhlıyorlar, tezgâhlayacaklar.

❀ ❀ ❀

وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِن تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣﴾

9:3 Ve (bu) haccı-ı ekber günü Allah'tan ve Resulü'nden insanlara (şöyle) bir i'lamdır: Allah ve Resul'ü müşrikler (i

himaye etmek) ***den artık katiyen uzaktır.*** *(Bununla beraber)* ***eğer*** *(küfürden ve muahedelere hainlik etmekten)* ***tevbe ve rücu ederseniz bu sizin için hayırlıdır. Eğer*** *(yine)* ***yüz çevirirseniz,*** *(şunu)* ***bilin ki, şüphesiz siz Allah'ı aciz bırakabilecek değilsiniz. O küfredenlere*** *(Allah'ı ve Peygamber'i tanımayanlara)* ***acıklı bir azabı müjdele!***

Mevdudi'ye göre "Haccı Ekber" terimi burada "Yevm'un-Nahr" olarak da bilinen zilhiccenin onuna delalet eder. Bunun böyle olduğu bir sahih hadiste izah edilmiştir. Son hac sırasında zilhiccenin onunda Hz. Peygamber (a.s) ashabına "Bugün günlerden nedir?" diye sordu. Ashab: "Kurban günüdür" şeklinde cevap verdiler.

Hz. Peygamber'in belli günlerinde yapılan hacc. "Hacc-ı Ekber" diye isimlendirilir

Hz. Peygamber (a.s) "Bugün haccı ekber günüdür" dedi. Burada hacc-ı ekber (büyük hacc) tabiri, Arapların "umre" için kullandıkları "hacc-ı asgar'ın (küçük hacc) mukabili olarak kullanılmıştır. Bundan dolayı, Zilhicce'nin belli günlerinde yapılan hacc "hacc-ı ekber diye isimlendirilir." (Tefhimu'l Kur'an)

M.Esed'de "Bu konuda Abdullah b. Ömer'e dayanılarak rivayet edilen bir hadise göre Hz. Peygamber H.10. yılında bizzat

imamet ettiği tarihi veda haccı diye, geçmiş bulunan son haccı tam da bu sözcüklerle yani "Büyük hac" olarak anmıştır. Dolayısıyla ayette sözü geçen haccın, bu Veda Haccı olduğuna rahatlıkla hükmedilebilir." (Kur'an Mesajı)

Yine bir rivayette Hz. Peygamber Allah'ın emirlerini hacdaki insanlara tebliğ etmesi için Hz. Ali'yi vazifelendirip tebliğde bulunmasını istemiştir. Hz. Ali bu sürenin başından otuz veya kırk ayet okuyarak dedi ki: "Dört şeyi tebliğe memurum: 1-Bu yıldan sonra Kâbe'ye hiçbir müşrik yaklaşmayacak. 2-Beytullah çıplak olarak tavaf edilmeyecek. 3-Müşrik kabileler tarafından bozulmamış antlaşmalar, anlaşma süresinin sonuna kadar geçerli sayılacak. 4- Mü'minlerden başkası cennete giremeyecek.

Kim halini düzeltir tevbe ederse kendi hayrınadır. Allah kullarının hidayete ermesini ister. Fakat kim İslam'dan yüz çevirirse bilsin ki acıklı azaba düçar olacaktır. Allah (c.c) bu ihtarıyla, onları korkutarak şirk illetinden kurtulmalarını istiyor. Ayrıca bu uyarı ile inanan gönüllere bir şevk vererek sahip oldukları değere daha bir sadakatle sarılmalarını teşvik ediyor.

❀ ❀ ❀

لاَّ الَّذِينَ عَاهَدتُّم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا
عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَى مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾

9:4 Muahede yaptığınız müşriklerden size (ahitlerinin şartlarında) hiçbir şey eksiklik yapmamış, aleyhinize de (düşmanlarınızdan) hiçbir kimseye yardım etmemiş olanlar (bu hükümden) müstesnadır. O halde onların müddetleri (bitinceye) kadar ahitlerini tamamlayın. Çünkü Allah (haksızlıktan) sakınanları sever.

Birden dördüncü ayete kadar bölümlerde İslam topraklarında yaşayıp ta, fitne fesat çıkaranlara müdahale edilmesini, bunun dışında sistemin asayişini bozmadan yaşayanlara adil ve iyi davranılması İslam'ın rahmet dini olmasındandır. [4]

İslam'da esas hangi milletten olursa olsun, güzellik ve tarafsızlıkla Müslümanlara yaklaşan kimselere adil davranmaları emredilmiştir. (4/58,5/8) Aynı zamanda ahde vefa hayat seyrin-

[4] Bkz. 4/90, 8/61

de kulların menfaatini gerçekleştirir. Maslahatını emniyet altına alır.

Allah (c.c) ahde vefa göstermeyi, kendisine haşyet duyup itaat edilmesine bağlıyor. Bu vefayı, kendisi için bir ibadet ve sahibini sevmeye vesile olan bir takva olarak kabul ediyor. Bu İslam ahlakının temel kaidesidir. Menfaat ve maslahatın değil, Allah'a ubudiyetin bir kaidesidir... Müslüman, Allah'ın sevdiği ve hoşnut olduğu özellikleri ahlak edinir. O'na karşı gelmekten sakınır ve rızasını gözetir.

Ama çoğu zaman cahiller ve münkirler birçok zaman iyiliklerin kadrini bilmezler, fırsat buldukları an hemen kendi ideolojilerini dayatmak ve emellerine ulaşmak için ellerinden geleni yaparlar. İşte bunun için kâfirlere karşı güçlü ve çetin olunması uyarısı yapılmaktadır.[5]

Müslümanları yurtlarından çıkarmayan ve onlarla savaşmayan kimseleri en güzel mücadele ile hikmetle, güzel öğütle Allah'ın yoluna davet etmek gerekir. Fakat bu Müslümanların emniyet içerisinde oldukları zaman böyledir. Asıl olan İslam'ın muhafazası ve ihyasıdır; bunun için de gereken mücadele verilmelidir.

---

[5] Bkz. 5/54, 66/9

❀ ❀ ❀

فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

9:5 (Dokunulması) ***haram olan o aylar çıktığı zaman artık o müşrikleri, onları nerede bulursanız, öldürün, onları*** *(esir olarak)* ***yakalayın, onları hapsedin, onların bütün geçit yerlerini tutun. Eğer tevbe ederler,*** *(tevbelerini ve imanlarını tasdik için)* ***namaz kılarlar, zekât verirlerse yollarını serbest bırakın. Çünkü Allah çok yarlığayıcıdır, çok bağışlayıcıdır.***

Seyyid Kutup bu ayetin yorumunda: "Buradaki "hürmetli aylar" hakkında zilkade, zilhicce, muharrem ve recep ayları mıdır? Bu durumda haccı ekber günü bu beratın ilanından sonra kalan vakit, muharrem ve hac ayının kalan günleri olmak üzere elli gündür. Yoksa maksat, kurban gününün başlangıcından Rebiulahirin yirmisine kadar olan muharebenin haram olduğu dört ay mıdır? Yoksa muahedeyi nakzeden kimselere verilen ilk

müddetten ayrı olarak bu ikinci müddet muahedesi olmayan veya gayri muvakkat bir muahedeye sahip olan kimselere verilen müddet midir?

Burada bize göre en doğru görüş; zikredilen bu dört ayın, bilinen dört ayın dışında bulunduğu görüşüdür. Haram ay denilmesinin sebebi bu aylar için de savaşın haram olmasıdır. Bu umumi bir hükümdür. Tayin edilen zamana kadar mehil verilen kimselerden muvakkat bir ahde sahip olanlar müstesna.

2. ayette de bahsedilen dört ayın başlangıcı bu hükmün ilan edildiği gündür.

Yüce Allah, dört ay sonra her müşriki buldukları yerde öldürmelerini, esir almalarını, hapsetmelerini veya geçit yerlerini tutmalarını ve henüz başka bir icraata girişmeden, onlara kaçıp kurtulma fırsatı vermelerini- ahitlerine vefa gösterilmesi emredilen kimseleri istisna ederek- emretmiştir. Kâfi miktar kendilerine imkân verildiğinden dolayı ansızın öldürülme söz konusu değil. Zira ahitleri red edilmiş ve başlarına gelecek şeyler önceden haber verilmiştir.

Önlerinde tam 22 senedir devam eden bir davet hareketi var. Ama bu davete onlar, Müslümanlara eziyet ederek, dine girmelerine engel olarak, harb ederek ve İslam devleti aleyhine teşkilatlanarak cevap verdiler. Bütün bunlara karşılık olarak, bu

ayetin ifade ettiği hüküm, İslam'ın Resulullah'ın ve mü'minlerin onlara karşı ne derce merhametli davrandıklarını tablolaştırmıyor mu? Bütün bunlarla beraber İslam, onlara avucunu açıyor. Yüce Allah peygamberine emrediyor. İşkenceye maruz bırakılan, fitnelere düçar edilen, yurtlarından kovulan, canlarına kast edilen mü'minlere emrediyor, Allah'a samimiyetle tevbe edecek olurlarsa-bu dini kabul ettiklerine, teslim olduklarına delalet eden alametleri-namaz kılar ve zekâtı verirlerse dokunulmayacağını, geçmişleriyle suçlanmayacağını açıklıyor.

Tevbe, namaz ve zekâtın zikredilmesi, İslam'ın diğer rükünlerinin göz ardı edilmesi manasına gelmez. Ama müşriklerden birinin bunları yapması, İslam'ı gönlüne yerleştirdiğinin, hakiki manası ve şartları ile İslam'ı kabul ettiğinin açık delilidir.

Hakiki tevbenin alameti namazı kılmak ve zekâtı vermektir. Şayet kelime-i şehadet getirseler, namaz kılmayı ya da zekât vermeyi reddetseler bundan dolayı kendileriyle savaşılır.

Müslüman'ım dediği halde namaz kılmayanlar için ne demeli? Namaz kılmayı gereksiz görüp kalp temizliğinden dem vuranlar namazın farziyetini kabul etmeyenler kâfir olmuştur. Ve küfründen dolayı cezalandırılır. Tembelliğinden dolayı kılmayan kimse Ebu Hanife'ye göre vefat edinceye veya namaz kılıncaya kadar hapsedilir. Şu bir gerçek ki namazı terk eden kim-

senin azgınlığı kendisine üstün gelmiş, alış verişte zarara uğramış kötü akıbetini kendi elleriyle hazırlamıştır.[6]

Namaz da zekât ta farzdır. İkisi arasında ayırım yapmak caiz değildir. Bu sebeble zekât vermeyi terk edenlere Hz. Ebu Bekir harp ilan etmiş ve: "Allah'a yemin ederim ki namazla zekâtın arasını ayıranla savaşacağım. Ben sağ iken din eksiltilsin mi? Yemin ederim ki Allah ve Resulü'nün eda ettiği şeyleri terk edemem. Resulullah (as) "İnsanlara 'La ilahe illallah Muhammedun Resulullah' deyinceye, namaz kılıp zekât verinceye kadar savaşmakla emrolundum" buyurmuştur. (Buhari, Müslim) Tabi düstur iman edenler içindir. İslam ülkelerinde yaşayanlardan ise cizye alınır. "Fakat tevbe eder, namazı kılar ve zekâtı verirlerse, artık onlar sizin din kardeşlerinizdir." (9/11) deyilişinden bunu anlıyoruz.

İslam, bütün müşriklere hemen bu hükümle karşı çıkmamıştır. O, imkân bulduğu her anda bu hidayeti sunmanın yollarını gösterir. Buna rağmen onlara yukarda da değinildiği gibi bu rahmete karşı müdahale edip düşmanca tavırlar sergileyip, defalarca yapılan antlaşmaları bozuyorlarsa, artık bu kadar hain ve zalim kimselerin hadleri bildirilmelidir. İşte ayet bu gerçeği ortaya koyuyor. Bunlara karşı boyun eğip cizye verinceye kadar

---

[6] Bkz. 19/59, 74/38, 43, 75/31, 32

savaşmalı veya onları tutunuz- esir ediniz, bulundukları muhitten çıkarmayınız, onları kaçırmamak için veya ticaretle gidecek her geçidi tutup gözetiniz. Düşman kontrol altına alınmazsa daima tehlike arz eder ve dolayısıyla yeryüzü zulüm ve anarşi yuvasına dönüşür. Onun için hak davada olanlar daima düşmana korku verecek güçte olmaya bakmalılar. Münkirlere karşı cihat ve savaş ayetleri üzerinde çok ciddi bir şekilde durmaları gerekir. Müslümanlar güçlü oldukları halde savaş sahnelerin de bu stratejiyi takip etmeleri gerekir.

Esirler hakkında halife, bu belirlenen çizgiyi takip etme de muhayyerdir. Esirlerin öldürülmesi, köleleştirilmesi, Müslüman esirleriyle takas edilmesi, fidye alınarak serbest bırakılması ancak maslahata uygun olmalı. Müslümanların mala ihtiyaçları varsa fidye karşılığı bırakılabilirlerse de esirlerin salıverilmesi halinde tekrar savaşa dönmeleri mümkündür. Ebu Hanife'ye göre esirlerin öldürülmeleri veya köleleştirilmeleri gerekir. Müşrikleri bulunduğunuz yerde öldürün emri vaciptir. Mal sebebiyle bir vacip nasıl terk edilebilir?

Şu gerçek unutulmasın ki kâfirler indi çıkarları uğruna Müslümanlara zulmün her çeşidini yapmaktan çekinmezler.

O günün kâfirleriyle bu günün kâfirleri hep aynı. Müslümanlar üzerinde yerli iş birlikçileriyle beraber korkunç katliam-

lar; sıcak-soğuk savaşlarla oynadıkları oyunlar... Bütün bunlar, Allah'ın dinine düşman olanlara karşı aman verilmeyeceğini ortaya koymaktadır.

Son asırda İran, Irak, Bosna, Afganistan ve yeniden demokrasi adına Irak'ın işgali ve yaşanan vahşet! B.M., AT ve insan hakları müdafaacıları neredeler! Neden bu vahşete dur demiyorlar! "Bu olacak iş mi yapanlar kendileri" mi diyorsunuz...? Bunlar göz boyacı bir iki laf ve bir iki oyalayıcı yardım hareketleriyle daha çok kendi yoldaşlarına yardım ederler. Bu çok da kınanacak bir şey değil; herkes kendi inanç ve ideolojisini müdafaa eder ve taraftarlarını kucaklar. Müslümanlar da kendi değerlerini yaşar, müdafaa eder, dindaşlarını kardeş edinip, ideallerini dava edinmeliler ki İslam'ı bilmeyenlere güzel örnek olarak mesaj verebilsinler; düşmana karşı güç oluşturabilsinler. Çünkü fıtratında yaratılış değerini koruyanlar, İslam'ın gerçeğiyle yola çıkıp hareket ederlerse Allah'ın yardımına layık olurlar. Ancak o zaman İslam'ı bilmeyen bilakis onun hakkında kötü propagandaların etkisinde kalıp ön yargılı kimseleri de uyarıp İslam saflarına katarak yol alabilirler. Ancak o zaman iç ve dış düşmanlara karşı strateji geliştirebilirler. Uyanmak ve uyarmak, Kur'an kültürüyle donanıp yola çıkmak; düşmana karşı sabır ve fedakârlık göstererek mücadele vermek, onlara karşı asla tedbiri elden bırakmamak gerekir ki, onlardan gelecek zulümler

bertaraf edilebilinsin. Fakat uzun süredir Müslümanların gerilemeleri, dinleri uğruna bedel ödemekten bigane kalmaları sebebiyle zalimler gücünü ve cür'etini artırmıştır. Münkirler kolektifleşerek Müslümanları yok etmek için her türlü komplo ve ambargolar uygulamaktalar. Bütün bunlar hala halkı Müslüman olan ülkelerin başındakilere bir çare aramayı düşündürtmüyorsa ya bir şeyler yapamayacak kadar güçsüzler veya baştakiler koltuk sevdasındalar ki inançlarını ideal edinip ciddi bir eylemde bulunmuyorlar.

Bu perişan hale inananlar birden bire düşmediler ki, birden de kurtulsunlar. Bu çok ağır imtihanlar, inananlar sabretmeyi, cihat ibadetine ehemmiyet vererek kurtulmak için çalışmayı öğreninceye kadar devam edeceğe benziyor.

Müslümanlar bir kelime etrafında toplanıp mücadele ederlerse inşallah, Allah onlara sahip gönderecektir. Bu hal ilânihaye devam etmez ama bu süreci uzatıp-kısaltmak Müslümanların duyarlı ve samimi gayretlerine bağlıdır. Müslümanlar güçlü olmanın çarelerini aramakla mükelleftirler. Güç ve imkân yoksa hiçbir topluluğa veya ferde, güçlü olmanın gereğine çalışmaktan başka bir mükellefiyet düşmez. İnsanlar güçlerinin dışındaki şeylerle muaheze edilmez. Hangi durum ve şartla olursa olsun inananlar kendi şahsında İslam'ı yaşamada değerlerine sarılıp

yaşarlarsa Allah'ın rahmetine layık olacaklardır. "Ey iman edenler! Eğer siz Allah'a (Allah'ın dinine) yardım ederseniz O da size yardım eder, ayaklarınızı kaydırmaz."(47/7)

O Allah zalimler güruhunu helak etmeye kadirdir. Mekke de güçsüz ve az olan toplum işte böyle bir güce erişmişlerdi de kâfirler kendilerinden aman dilemişlerdi. [7]

İçerisinde bulunduğumuz zaman cahiliye asrı olsa da, cahiliye hükmetse de imanla mücehhez olanlar Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. İbrahim, Hz. Ebubekir, Ömer, Osman, Ali Bilal, Ammar, Yasir ve Hz. Asiye, Hz. Hatice ve Sümeyye anamız gibi cahiliye kirlerinden koruyabilirler kendilerini. Allah'ın inayetiyle yeniden güçlü bir ümmeti oluşturarak zalimlere galebe çalarlar.

Her cehalet sahibini kâfir etmez. Cahiller hep karanlıklarda boğuşmuşlardır. Yoksa bir insan veya bir Müslüman birbirine bu kadar zulüm edebilir mi? Hasan El-Benna, Seyyid Kutub'u öldüren müntesiplerine zulüm eden; dönem dönem Müslümanların maruz bırakıldığı ezaları kâfir cahiliyye değil, fasık cahiller yapmıştır. Şeytan kendilerine yaptıklarını hoş ve doğru gösteriyor. İman ettiği değerleri ciddiye alan emirleri dikkate alır. Emirlere keyfi bakmaz. Müslümanları himaye eder.

---

[7] Bkz. 8/65

Birilerini yok etmek, putları kırmak mes'eleyi halletmez. Siz sizdeki iyiyi bilip içselleştirerek ihtiyacı olana verin. La demesini bilin ki "İllallah" ı görüp, gösterebilesiniz.

Güçlü iman, ilmi haysiyete sahip olup İslam'ı dava edinenler binde bir de olsa cahiliyeye karşı hakkı ikame etme mücadelesi verirler. Durumu değişmez görenler tebliğ edemezler. Hâkim duruma göre hareket ederler. "Allah'ın kuluyum" diye ayağa kalkanlar direnir. Hz İbrahim'in nemruta, Hz. Musa'nın firavuna karşı duruşu gibi... Hangi toplulukta olursa olsun ölümden korkmayanlara korkusuz hayat bağışlanır.

❀ ❀ ❀

وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

9:6 Eğer** (kendilerine taarruz edilmesi emrolunan) **müşriklerden biri senden aman dilerse ona aman ver. Ta ki Allah'ın kelamını dinlesin. Sonra onu emin olduğu yere kadar** (selametle) **ulaştır. Çünkü onlar** (hakikati) **bilmeyen bir kavimdir.

İslam'da asıl olan engellerin kaldırılıp insanları ilahi vahiyle buluşturup hidayete ermelerini sağlamaya çalışmaktır. Çünkü bir insanın hidayetine vesile olmakla hem onu zulümden hem onun zulmünden korunmuş olunacağı gibi tebliğ ibadeti de yerine getirmiş olunduğundan büyük ecirler alınacağı müjdelenmektedir. (3/104, 110, 7/165)

İşte bu bakımdan aman dileyenlere karşı, Allah'ın kelamını işitip, dinleyip, anlayıncaya kadar fırsat verilmelidir. Onlar, korktukları veya herhangi bir çıkarları için böyle davrandıkları zannına kapılarak öldürülmemelidir. Hatta Allah (c.c) buyruğuyla onları güven içinde bulunacağı yere ulaştırılmalıdır. Çünkü onlar İslamiyeti tanımamakta ve dinimiz hakkında sadece yanlış, karmaşık, bilgileri edinmekteler. Çok üzücü bir durum ki münkirler, cahil, din bilmez, mürteci, yobaz ve bedevi kimselerin davranışlarını öne çıkararak sanki Müslümanların özelliğiymiş gibi göstererek İslam'ı barbar, Müslümanları da terörist ilan ederek İslami değerlerden habersizleri yanılttıkları gibi amaçlarına da ulaşıyorlar. İslam'ın gerçeğini bilmeyenlerde bu tip insanların hayatlarına bakarak İslam hakkında hüküm vermektedirler. Bir yabancı düşünürün ifadelerinde yerini bulduğu söz ile: "Kitabınıza baktım imrendim, sözde Müslümanlara baktım iğrendim, benim uzun yıllar geç Müslüman olmamın müsebbibi bunlardır" diyor. Dinin cahili olup da değerlerinin geri-

sinde kalanların vebali çok büyüktür. İslam'ı insanlarda arayanların da... Bu vebalden kurtulmak için Müslümanlar hayatlarını Kur'an ile tashih etmeli ve insanları hakka bir basiret üzere davet etmeliler.

Bir yandan cahili veya geleneksel anlayışla, bir taraftan İslam'ı gurup tarafgirliği anlayışla yola çıkanlar hak çizgi üzerinde yaşamazlar ki İslam'ı temsil edebilsinler.

Bir yerlerde söz ve liyakat sahibi olmalı. Meydanları onlara mı bırakalım" diye değerleri göz ardı ederek bir yerlere gelmek, o yerlerde aziz kılmaz sizi. Bu başkasının güdümüne girmektir.

Batının refah seviyesinin yüksekliği onlara nitelik katmaz ki onlar karşısında insan komplekse düşsün. Batı refahı yükseltmek için hoyratça dünyayı talan ediyor.

Firavunlar, ekonomik refah ve teknolojik güce sahip olmalarına rağmen kahrolmadılar mı? Bu imkânlar insanların gerilemesini, kokuşmasını ve giderek çöküşünü hızlandırır. Kur'ani tarih verileri bunun böyle olduğunu kaydetmiştir. [8]

❀ ❀ ❀

[8] Bkz. 28/58, 6/44

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِندَ اللَّهِ وَعِندَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدتُّمْ عِندَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾

9:7 O müşriklerin Allah yanında, Resul'ü yanında nasıl bir ahdi olabilir? Mescid-i Haram'ın yanında muahede ettikleriniz müstesnadır. O halde bunlar size karşı** (ahitlerine sadakat hususunda)* **doğrulukla hareket ederlerse siz de kendilerine öylece doğrulukla muamele edin. Şüphesiz ki Allah** (ahde vefasızlıktan)* **sakınanları sever.

Ahde vefa göstermek imandan, faziletli davranmak ise ihsandandır. Ancak aralarında her türlü dostluk ve antlaşmaların bittiği zaman münasebetler kesiliyor. Bu durumda onlara eman verilmemeli. Müslüman olmadıkça da bel bağlanmamalıdır.

Burada ki karşılıklı anlaşmalar, İslam hareketinin yolunda görülen bir merdivenin ilk basamakları mahiyetindedir. Mücadelenin, "din sadece Allah'a ait olunçaya kadar" devam edeceği unutulmamalıdır. Bazen şartlar, müşriklerden arzu edenlerle sulh etmeyi, anlaşma yapmayı gerektirebilir. Ama anlaşmanın

sürekli olmadığı, gerektiğinde tekrar mücadele edecekleri kanaati de oluşturulmalı.

"Güçleri yetse sizi dininizden döndürene kadar sizinle savaşa devam edeceklerdir"

Zaman ve mekân tanımayan ebedi bir düsturdur bu.

Buna rağmen yüce Allah'ın mü'minlere öğüdü, ahitlerine vefa gösteren, Müslümanlara karşı anlaşmalarını bozmayan ayrıca Müslümanların aleyhine hiç kimseye yardımda bulunmayanlar ile Müslümanlara anlaşmayı sonuna kadar devam ettirme izni vermiştir. Yapılan antlaşma ve ahitlere bağlı kalmak, takva alametidir. Antlaşma ve ahitleri bozmak ise münafıklık alametidir:

"Üç şey vardır ki, bunlar kimde olursa, o kimse kesin münafıktır. Kimde de bu üç şeyden biri bulunursa, o kimsede münafıklardan bir özellik vardır; konuştuğu zaman yalan söyler, vaad ettiği zaman vadinde durmaz, kendisine emanet edildiği zamanda hıyanet eder". Bu sebeble İslam antlaşma ve ahitleşmeye çok önem vermektedir.[9]

Antlaşmanın bozulması dinimiz için ne kadar fayda sağlayacak olsa dahi antlaşmayı bozmak, ahde vefasızlıktır ve caiz

[9] Bkz. 17/34, 3/77

değildir. İslam devletiyle başka devletlerarasında bir antlaşma bulunduğu takdirde bu anlaşma süresinin bitmesiyle veya müşriklerin anlaşmayı bozmalarıyla antlaşma geçersiz olur.

İslam antlaşma ve ahde vefa düsturuyla insanların güven ve emniyetini sağlamıştır. Çünkü beşeriyet ahde vefasızlık sebebiyle çok acılar çekmiştir. Öyle ki bu işin önem ve ehemmiyetini kavramayan Müslümanlar dahi bu düsturu gözetmediklerinden birbirlerine büyük zayiatlar verip acı çektirir olmuşlardır. Kâfirlere karşı antlaşmaya sadık kalınmasını buyurduğu halde Müslümanlar olarak kendi aralarındaki anlaşmalara sadık olmayanlara yazıklar olsun. Hiçbir anlaşma ve ahitleşmelerde hile caiz olmaz. İnsana insan olduğu için değer verilmeli, ahitlere vefa gösterilmelidir.

❀ ❀ ❀

كَيْفَ وَإِن يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلًّا وَلَا ذِمَّةً يُرْضُونَكُم
بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَى قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨﴾

9:8** (Onların) **nasıl** (ahdi olabilir) **ki eğer size galebe ederlerse hakkınızda ne bir yemin, ne bir vecibe gözetip tanımaz-

lar. Sizi ağızlarıyla (güya) hoşnut ederler, fakat kalpleri dayatır. Onların çoğu fasık (adam)lardır.

Burada zalimlerin hiçbir anlaşmaya uymayacaklarını belirterek inananların hassasiyetle bu hususta uyanık olmalarını bildiriyor. O zalimler ancak aciz oldukları ve size galip gelemeyeceklerini anladıkları anlarda sizinle anlaşmalara otururlar. Onlar kendilerinde birazcık güç hissetseler hiçbir sözleşmeye itibar etmezler. Sinelerinde taşıdıkları sınırsız kin ve nefretle ellerinden gelen zulmü reva görürler. Onların en hafif cezaları sizleri sömürüp köleleştirmeleridir. Planladıkları komployu uygulamaya hiçbir engel tanımazlar. İnsanlık dışı hareketlerinden dolayı zemmedilmeye aldırmazlar.

Onlar ancak siz kuvvetli olduğunuz zaman yumuşak sözlerle ve ahde vefa tezahürleriyle sizi memnun etmeye çalışırlar. Onların çifte standardına aldanmayın. Müslümanlar güçlü oldukları halde müşriklerle bir antlaşma içerisine giremezler, girmemeliler. Kazanmak üzere olduğunuz zaferi merhamet duygularıyla anlaşma yaparak bırakamazsınız/bırakmamalısınız.

Onlar size doğru davrandıkça sizde onlara doğru davra-

nırsınız.[10] Ama müşriklerin kalkınması için her hangi bir işbirliği yapamazsınız.

Çünkü müşriklerin gerçek yüzünü bilip, bildiren Allah onların zayıf olduklarından antlaşma yaparlar; güçlü olduklarında ise hiçbir anlaşmaya riayet etmeyip bozarlar.[11] Güçlendiklerinde ise mü'minlerin kökünü kurutmaya çalışırlar. Haberini gözardı edemezsiniz.[12]

Gerçekten tarihi olaylar müşriklerin Müslümanlara karşı olan antlaşmalarını yerine getirmediklerini, antlaşma masasına otururken dahi komplo ve katliamlarını sürdürdükleri dünyanın malumudur. Müşrikler Allah'a ortak koştukları sürece İslam'a karşı içlerinde kin beslemeleri ve İslam'a tahammül edemedikleri muhakkaktır. "... Kâfirlerin gücü yetse sizi dininizden döndürünceye kadar durmadan savaşırlar". Bu kinlerinin sebebini (5/59,85/8), ayetler belirtiyor.

Firavun idam hükmü verdiği zaman sihirbazlar ona ne demişlerdi; "biz zaten Rabbimiz'e döneceğiz. Sen sadece Rabbimiz'in ayetleri bize geldiğinde onlara inandığımız için bizden

---

[10] Bkz. 4/90, 60/8

[11] Bkz.8/56

[12] Bkz.2.109.3.119

intikam alıyorsun..."[13]

Bu da gösteriyor ki kâfirler, en gözde adamları dahi iman etse hiç göz kırpmadan en acımasız azaba düçar kılabiliyorlar. Onlar İslam ve Müslümanlara böylesine kin ve nefret içerisindedirler. Hangi anlaşmaya sadık kalırlar ki bu halleriyle. Onlar doymaz hırs, kin ve gayzlarıyla Müslümanlara olmadık eza ve cefayı reva görürler. Günümüz dünyasında Amerika, Rusya, İngiltere ve müttefik güçlerin İslam âlemine yaptıkları dünyanın malumudur. Herhangi bir kâfirin ne yaparsa yapsın bir Müslümandan memnun olduğunu göremezsiniz. Eğer memnun olduklarını görürseniz onun altında mutlaka bir hesap ve çıkar vardır.

❀ ❀ ❀

اشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَن سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

[13] Bkz.7/125, 126

9:9 Onlar Allah'ın ayetleri mukabilinde az bir bahayı satın aldılar da onun yolundan, (halkı zorla) men ettiler. Hakikat, onların yapageldikleri şeyler ne kötüdür.

Düşünen, akleden, ibret alan hiçbir kimse Allah'ın ayetlerini geçici değerlere mukabil değiştirmez. Çünkü ilahi öğüt ve tembihler insana yüce, nitelikli, vasıflı bir hayat tarzı sunmaktadır. Fakat cahil, fasık ve hevaperest kimseler ilahi öğütleri hevalarına engel teşkil ettiği için ondan yüz çevirirler. Müslümanları da kötülüklere karşı uyarıcı ve engelleyici gördükleri için sevmezler. Onları haktan saptıracak fitne, kargaşa ve komploları tezgâhlarlar. Sahip oldukları tüm imkânları İslam'ı tahrif etmek için kullanırlar. Demokrasi, hürriyet ve insan hakları gibi söylemlerle; olmadık vaatlerde bulunup halkları aldatırlar. İnsanları İslam'dan uzaklaştırmak için İslam'ı terör, Müslümanları da barbar ve terörist ilan ederler. Yürürlükte işlerine geldiği gibi kullanacakları yasalar koyarak; insanları buna uymaya zorlarlar. Din hürriyetini kullanmak isteyenleri faili meçhul cinayetlerle, olmadık zulüm, işkenceler, gözaltı, tutuklamalarla sindirir ve sustururlar. Emelleri uğrunda ellerinden gelen sıcak, soğuk savaşları estirirler. Çünkü İslam revaç buldukça inananlar artacak, güçlenecek ve dolayısıyla saltanatları sarsılıp, behimi arzuları engellenecektir. Onları kızdıran da budur. (5/59)

Bütün bunlar akıllarını kullanmayıp hevalarını ilah edindikleri içindir. Kim hevasını ilah edinirse artık onun aklı hevasının doğrultusunda işler; doğruyu idrakten yoksun kaldığı gibi vicdanı da bozuk işler. Rabbimiz'in tanımıyla "...onlar sağırlar, dilsizler ve kördürler. Bu sebeple düşünmezler." (2/171)[14].

Din cahili bilmezler ilmi haysiyetten uzak telkinlerle, cahilleri Allah'ın yolundan alıkoyarlarda bundan iki tarafta habersiz olurlar. Bu hâl bazen amelle bazen de sözle olur. Bu bakımdan inananların kaynağından dinlerini fıkhetmeleri gerekir ki, hem cehaletten kurtulsun hem de din bilmez cahillere aldanmasın. Bizde ne yapacağımızı, kime inanacağımızı bilmiyoruz şaşkınlığından kurtulup mü'min olarak istikamet üzere emin adımlarla sürdürsün. Dini tahrif etmek, bid'at ve hurafe ile bulamak, şirk zulmüne düşürenler/düşenler maddi zulüm ve cinayetlerden daha feci bir durumdadırlar. Maddi zulüm ve cinayetlerle insanlık kahrolurken, dini ve manevi tükenişlerlede iki âlemi kahrolmakta. Bu sebeble inananların üzerine, dini tahrif edenlerle, dünyayı fesat ve fitneye maruz bırakanlarla mücadele etmesi imandan sonra gelen en büyük farzdır.

Münafıklık hastalığına tutulmuş kimseler ne ar, ne vefa duygusu taşımazlar. İnsanlık dışı hareketlerinden dolayı zem-

[14] Bkz.7/179

medilmeye hiç aldırmazlar. İnsanların gözünün içine bakarak çeşitli yalan ve lafazanlıklarla yaptıklarını örtbas etmeye çalışırlar. Allah onları "Kötü arzularını kendilerine ilah edinenleri gördün mü"? "Onların çoğunun gerçekten (söz) dinlemeyeceğini yahut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidir; Hatta onlar yolca daha sapıktırlar". (23/43, 44) diye tanıtır.

❀ ❀ ❀

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلًّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾

9:10 Onlar bir mü'min hakkında ne bir yemin, ne de bir vecibe gözetip tanımazlar. Onlar taşkınların ta kendileridir.

Böylesine hevasını ilah edinmiş kimseler hevalarına ve çıkarlarına engel teşkil eden her türlü ilişkiyi rahatlıkla bozarlar. Basit çıkarlar uğruna Allah'ın ayetlerini bile sattıkları ve emanete hıyanet ettikleri hatırlatılarak, onların daraldıkları zaman söyledikleri sözlere ve mecbur kaldıkları veya çıkarlarını gördükleri zaman yaptıkları anlaşmalara fazla güvenmemeleri istenmektedir. Bunlar ne devletlerarası, ne akrabalık ne de arka-

daşlık ilişkisine saygı duyarlar. Menfaatlerinin bittiği tehlikelerin haber verdiği her durumda rahatlıkla karşısındakileri harcayabilirler. Çünkü onlar saldırgan, Allah'tan korkmayan kimselerdir. Rabbiniz size düşmanlarınızı tanıtır ki onlara karşı tedbirli ve temkinli olasınız.[15]

Onlarla kurulan sıcak ilişkiler mü'mine dünyada da ahirette de zarar vericidir. Bunu çok yakın tarihte 20. yüzyılda çeşitli savaşlarda gördük. Rabbimiz'in uyarısını dikkate almadan münkirlerle, fasıklarla dostluk kuran, işbirlikçiliği yapanların başlarına gelenler, Irak, Filistin, Cezayir, Afganistan vb. yerlerin emperyalist güçler tarafından başlarına gelenler herkesin malumudur. Bu oluşlara karşı uyarılar yapıldığında, ne yapacaksın hoş değil ama işin seyri bunu gerektiriyor diyerek çaresizliklerini dile getirenler vardır. Bu zihniyete sahip halklarda bu, akrabadır, komşudur, arkadaştır, hatırı kalır felsefesiyle nice Allah'ın menettikleri ilişkilere girerler. Bu kimseler Allah (c.c) ile arasındaki münasebetin düzgün olmasından çok maslahat ve menfaate dayalı ilişkilerin bozulmasından korkarlar. Allah ile münasebetlerini ilmi bir haysiyetle düzgün kurmayanlar hep dünyevi hesaplar içerisinde hareket ederler. Şeytan da kendilerine yaptıklarını çeşitli kılıflar giydirerek güzel gösterir.

---

[15] Bkz. 61/51, 63/4, 5/82

İnananlar Rableri'nin uyarı ve öğütlerini dikkate alarak yaşama şuur ve prensibini edinmezler ise arzu ve emellerinin arkasında bir şekilde sürünürler.

Evet, evet, ey Müslüman! İmani değerlerini bilip korursan mutlu olacaksın; bunu hiç ama hiç unutma! "...Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır." (2/120)

❁ ❁ ❁

فَإِن تَابُواْ وَأَقَامُواْ الصَّلاَةَ وَآتَوُاْ الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِى الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

9:11 (Bununla beraber) eğer tevbe ve rücu ederler, namaz kılarlar, zekat verirlerse artık dinde kardeşlerinizdir onlar. Biz ayetleri bilecek bir kavim için açıklarız.

İslam tevhid üzere sosyal dayanışmayı içeren bir dindir. Kardeşliği küfürden dönüp tevbe edip namaz kılıp, zekât vermeye bağlıyor. Allah'a dönmenin ifadesi namaz ve zekâtın ifa edilmesi iledir. Bu esaslar gözetildiği takdirde mazideki kötü-

lüklerin hesabı sorulmaz. [16]

Dini tahkikle İslam'ın inşirahına Kur'an'ın ahlakına sahip olanlar bu güzel meziyete sahiptirler. Öyle bir meziyet ki, ırk, dil, cinsiyet ayırımı yapmadan, geçmişte olanlara kin duymadan bu dine girenleri kardeş ediniyor, sahipleniyor tehlikelere karşı uyarıyor ve irşat ediyor.

Tevbe samimi pişmanlığı ifade eder. Bu samimiyetin derecesini ise ancak Allah takdir eder. Kullar ise namaz kılan ve zekâtı eda eden bir kimseye suizan edemez, etmemelidir de.

❀ ❀ ❀

وَإِن نَّكَثُوٓاْ أَيۡمَٰنَهُم مِّنۢ بَعۡدِ عَهۡدِهِمۡ وَطَعَنُواْ فِي دِينِكُمۡ فَقَٰتِلُوٓاْ أَئِمَّةَ
ٱلۡكُفۡرِ إِنَّهُمۡ لَآ أَيۡمَٰنَ لَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ يَنتَهُونَ ١٢

9:12 Eğer ahitlerinden sonra yine antlarını bozarlar ve dininize saldırırlarsa küfrün önderlerini hemen öldürün. Çünkü onlar (hakikatte) andları olmayan adamlardır. (Bu suretle) umabilirsiniz ki (onlara tabi olanlar) vaz geçerler.

[16] Bkz. 39/53, 54, 55, 25/70, 71

Bazı insanlara hadleri bildirilmedikçe uslanmazlar. Tevbe ettikleri halde ahdine sadakat göstermeyen münkirlerin elebaşları öldürülmeli ki, diğerlerine ders olsun. Daha önce 8/7. ayette Allah mü'minlerini, düşmanlıkları derinden gelen kimselerin tavrına karşı teselli etmişti. Yine 8/57. ayette de bunlara karşı nasıl bir tavır sergileyeceğini açıklamıştı.

Müslüman olduklarını açıkladıktan sonra, yeminlerini bozan, hevai ve hasis menfaatleri uğruna Allah'ın ayetlerini az bir pahaya satanlara gelince, onların önderlerini öldürün. Çünkü onlar, hiçbir sözüne güvenilmeyen münafıklardır.

Antlaşmalarına ve yaptıkları yemine sadakat göstermek imandandır. Bunu bile bile hasis bir menfaat ve mazarratı def etmek için anlaşma ve yeminlerine riayet etmeyenler için acı bir azap vardır.[17]

Bunun içindir ki, İslam müntesiplerinin bu tip kimselere karşı sindirici ve ıslah edici önlemler almaları gerektiğini sıkça tembihlemektedir.

İslam'dan irtidat etmek, bir bakıma İslam toplumuna ve devletine karşı baş kaldırma, ciddi bir isyanda bulunma hareketidir. Bu yüzden mürtede uygulanacak müeyyide ağır tutulmuş

[17] Bkz. 3/77, 13/25

ve öldürülmesi; aynı zamanda İslam'a dil uzatanların da ıslah edilmeleri, gözetilmeleri, sindirip etkisiz hale getirilmeleri gerekir. Bu ceza onların yapmış oldukları cürme binaendir. Yoksa İslam'da ne dinde zorlama (2/256) ne de kendi hallerinde yaşayanlara karşı şiddet uygulama vardır.[18] Devletlerin asayişini bozan, toplumda fitne ve fesat oluşturan her girişimin önü alınmalıdır.[19] Bu önlem her devlet ve milletin yasasında vardır.

Tabi ki bu devlet ve milletlerin idaredeki asayiş ve maslahatına dair duydukları hassasiyete bağlıdır ve güçleriyle alakalı bir tavır koyuştur.

Onlara gereken ceza verilmediği zaman zalimlerin cesareti artar ve fırsatını buldukları an ellerine geçirdikleri Müslümanlara en küçük merhamet göstermeksizin zulümlerini icra ederler.

Mekke'de davetin başladığı ilk günden beri inananlara tavırları hicri 656 yılı putperest Tatarlar (Moğollar) Bağdat'ta Müslümanlara saldırdıkları zaman en az iki milyon insanı en vahşi bir şekilde öldürmüşlerdir.

Hindistan'la Pakistan ayrıldıkları zaman Hintli putperestlerin Müslümanlara yaptıkları şenaat ve ihanetler anlatılmayacak kadar vahim ve iğrençmiş.

---

[18] Bkz.60/8

[19] Bkz.5/33

Tatarların, komünist Rusya'daki ve Çin'deki halefleri oradaki Müslümanlara neler yapmadılar ki? Çeyrek asır içinde 26 milyon Müslüman'ın canına kıydılar. Komünist Yugoslavya'da Müslümanlara aynı şenaatleri uyguladı. Komünizmin Yugoslavya'ya yerleşmesi ve 2. dünya harbinden bu yana milyonlarca Müslüman'ın canına kıyılması ve hâlâda devam etmesi. Irak'ta haçlı seferi bunun uzantısı olarak sürmektedir.

Şurası muhakkak ki Müslümanlar İslam'ın ilkelerini ferdi ve içtimai alanda yaşayıp yaşatmazlar ise, imansızların bu şenaati daha çok devam eder. Münkirler her alanda kuvvetlerinden emin oldukları zaman Müslümanların yok olması veya onların emeklerini kullanarak bir köle gibi kullanıp kalkınmaları için ellerinden gelen her şeyi yaparlar.

Hama, Halep'çe, Filistin, Cezayir, Bosna, Irak vs. bölgeler zulüm altında inlemekteler. Tarih onların işlediği vahşetleri kaydetmektedir.

O sebeble küfrün elebaşlarını yok etmek gerekir ki, bu bir bakıma hem halkın doğru yolu bulmasını ve hem zulmün bertaraf olmasını sağlar. Kur'an özellikle bu noktaya işaret eder. "İbret alınsaydı hiç tarih tekerrür eder miydi?"

Ne acı ki Kitab'ını fıkhetmeyen, tarihten ibret almayan Müslümanlar kıyımlarla yok edilip sindirilirken, onlar güçlenip

zalime karşı koymaya çalışacağına yavaş yavaş toparlanıp kendilerine gelince, geçmişi acı vakalarla anlatıp rahat yaşamanın kavgasını verirler. Böylesine duyarsızlaşmışsa İslam âlemi daha çok acı musibetlere maruz kalmaları kaçınılmazdır. Bu dünyada çektikleridir; eğer uyanıp bir muvahhit olarak dinlerine sarılıp küffara karşı mücadele etmek için gerekeni yapmazlar ise, eğer Allah'ta kendilerini affetmez ise hesapları ağır olur.

❀ ❀ ❀

أَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَّكَثُوٓا۟ أَيْمَٰنَهُمْ وَهَمُّوا۟ بِإِخْرَاجِ ٱلرَّسُولِ وَهُم بَدَءُوكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ أَتَخْشَوْنَهُمْ فَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَوْهُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

9:13 (Ey mü'minler,) ***andlarını bozan, o Peygamber'i sürüp çıkarmayı kuran ve bununla beraber ilk defa da sizinle kendileri*** *(muharebeye)* ***başlayan bir kavim ile dövüşmez misiniz? Onlardan korkacak mısınız? Eğer*** *(gerçekten)* ***inanmış kimselerseniz kendisinden korkmanıza daha çok layık olan bir Allah vardır.***

Anlaşmayı hiçe sayıp savaş kapısını açanlarla savaşmak gerekir. Peygamber'i yurdundan çıkarmakla kalmayıp bir de Müslümanları imha etme planları hazırlayanlara biraz daha süre tanımak, onları şımartmak ve azgınlıklarını artırmaktan başka bir işe yaramaz.

Peygamber onlara Kitab-ı Mubin'le va'z-u nasihat ederek hakka davet etmesine karşılık zalimler düşünüp ders alacaklarına hevalarına ters düştüğü için bunlar Peygamber'i ve Müslümanları katle kalkıştılar. İlk harbi açan onlar oldu. Bu işkencelerden kurtulup dinlerini hürriyet içerisinde yaşamak için hicret ederek Medine'ye göçen Peygamber ve Müslümanlara karşı Yahudilerle de birleşerek Bedir, Uhud, Huneyn, Tebük ve daha birçok harici dâhili ihtilallere teşebbüs eden ilk önce kıtale kalkışan onlar oldular. O halde siz onlarla nasıl olur da kıtal etmezsiniz?[20]

Düşmandan korkmanın hiçbir yararı yoktur. Artık bunlarla kıtal yapmamanın korkaklıktan başka ne sebebi olabilir. Oysa iman etmiş mü'minler iseniz yalnız Allah'tan korkmanız icap eder. İman edip mü'minlik sıfatına kavuşanda şu idrak vardır. Allah izin vermezse onlar size ne zarar, ne menfaat hiçbir şey yapamazlar. Fakat Allah'ın bu emirlerine muhalefet edip

[20] Bkz. 2/90, 91, 94, 4/75

onlarla kıtalı terk ettiğiniz takdirde başınıza gelecek olan ilahi gazabdan sizi ne onlar ne başkası kurtaramaz.

Demek ki düşmana karşı Müslümanların daima karşı koyacak bir gücü hazır bulundurması düşmanla karşılaştığı zaman sebat göstermesi önemle arz edilmektedir. [21]

Düşmandan kaçış yeryüzünde münkirlerin boyunduruğu altında yaşamaya mahkûm eder.

Tahkiki iman şuuruyla Hakk'a ittika edip haşyet duyanlar karşılaştığı düşmanla gücünce mücadele eder. Hiçbir korku onları bu mücadeleden alıkoymaz.

"Ey insanlar düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyiniz, Allah'tan afiyet ve selamet dileyiniz. Karşılaştığınız zamanda sabrediniz ve biliniz ki: Cennet kılıçların gölgesi altındadır." Riyazü's-Salihin, Hadis 1307

İnsan fıtri olarak elbette ki kendisine zarar verecek şeylerden korkar ve tedbir alır. Bu da aklın gereğidir. Fakat düşmandan korkup savaşmaktan kaçmak ise insanı en şerefli makamlara ulaşmaktan alıkoyar. Sonra düşmanın esaretine düşmek az korkulacak şey mi? Nitekim İsrail'in Filistinlilere, Amerika'nın Afganistan ve Iraklılara, Sırpların Hırvatlara yaptıkları zulüm

[21] Bkz. 8/15, 16

onlarla savaşmaktan çok daha korkunçtur. Böylesi bir zillet ve zulmü kimse istemez. Ama düşmana karşı direnmeyen toplumlar er geç onların zulmüne maruz kalır.

Korkunun ecele faydası olmaz.[22] Malımdan, canımdan, mevki ve makamımdan olurum" endişesiyle hakkı söyleyip ve yaşamaktan ve zalimlerle mücadele etmekten kaçanlar; tabii afetlerde, trafik kazalarında maruz kaldıkları belaları, zararı bir düşünseler acaba Hakk'ın rızasını kazandıracak mücadelelerden imtina ederler mi?

Hayat her insan için "And olsun ki, biraz korku, açlık; mallardan, canlardan, ürünlerden eksiltmekle denenmedir..." [23]

Dolayısıyla bir Müslüman her şeyden çok Allah'a karşı gelmekten korkup haşyetle Allah'a itaat içerisinde olmalıdır. Tıpkı firavuna karşı koyan şecaatli sihirbazlar gibi.[24]

Mü'minler Hakk'a haşyetle karşı gelmekten, kıyamet gününün dehşetinden, cehennem azabından korkmalıdır.

Korkaklık öyle bir illettir ki şecaat duygusunu öldürür. Öyle ki korku sebebiyle iyiliği emir ve kötülüğü yasaklamaktan, cihat gibi yüce bir ibadetten alıkoymakla büyük ecirlerden mah-

---

[22] Bkz. 4/78

[23] Bkz. 2/155, 156

[24] Bkz. 7/120, 126

rum bırakır.

Onlarla savaşmaktan ötürü hoşunuza gitmeyecek şeylerle karşılaşmaktan korkmaktan çok onlarla savaşı terk etmeniz dolayısıyla Allah'ın cezasından korkmalısınız.

Unutulmasın ki dünyadaki her şey geçicidir. O halde ölmemek ve azaba düçar olmamak için her türlü korkaklığı kabullenmek niye?

"Eğer mü'minler iseniz, bilin ki; Allah kendisine haşyet duymanıza daha layıktır". Dolayısıyla ey iman edenler korkunuz ve muhabbetiniz hikmetli Yaratıcı'ya olsun ki, korkunuz O'nun merhametine, muhabbetiniz de saadet-i ebediyeye vesile olsun.

❀ ❀ ❀

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ
صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَىٰ مَن
يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

9:14 Onlarla muharebe edin ki Allah sizin ellerinizle onları azaplandırsın, onları rüsva etsin, size onlara karşı nusret versin, mü'minler zümresinin göğüslerini ferahlandırsın.

9:15 Ve kalplerinde ki gazabı gidersin. Allah dilediğini (dileyenin) tevbesini kabul eder. Allah hakkıyla bilendir, tam bir hüküm ve hikmet sahibidir O.

Bu ayet çevre memleketlerden Medine'ye gelip Müslüman olduktan sonra ülkelerine dönen mü'minler, o ülke halkı tarafından işkencelere maruz kalırlar, bu yüzden onlara karşı derin bir öfke besliyorlardı. İşte bu ayette o mü'minlerin durumuna işaret etmektedir. Yine günümüz manzaralarında Türkiye'nin güneydoğusunda yaşanan vahşet, Afganistan, Bosna ve Irak'ta - yaşanan dramlar yürekleri yakıyor. Vicdanı olan gücü yeten insanlar nasıl bunlara karşı duyarsız olurlar nasıl olur da öfkelenmezler. O halde onlarla savaşarak hem sizleri onların şerrinden kurtaracak, hem ilahi bir emri yerine getirecek, hem de onur ve izzetinizi muhafaza edip gönüllerinizdeki gayzı dindirip ferahlanacaksınız; daha önemlisi onların kalplerinde bir değişme oluşturup hakkı tanıyıp iman etmelerini sağlayabileceksinizdir. İslam böylesine rahmet içeren bir dindir.

Elbette Allah onları kahretmeye kadirdir. Nuh (as) tufanın-

da ve daha birçok kavimlerin helak olduğu gibi.

Fakat Allah böyle bir imtihanı murat etmiş, inananlar O'nun muradındaki hikmete ermek için haksızlıklara karşı savaşmalılar; bunu da ilahi sınırlar içinde yapmak gerekir ki ilahi murada erilsin.

Şu bir gerçek ki kahrolası demekle hiçbir şey kahır olmaz. Dişleri gıcırdatmak kahramanlık sayılmaz. Ellerini cebinde yumruk yapmış uzak intikamların düşüncesiyle kendini avutmak yürekler acısı bir durumdur.

Barışın olabilmesi için büyük bir savaşın verilmesi gerekir. O sebeble mü'minler savaşçı olmak zorundadır. Siz ey inananlar! Siz bu şecaati göstermez iseniz, münkirler size aman vermezler/vermiyorlar da

Kâinatta zalimler eksik olmaz. Şer güçlere karşı mücadele temiz olanla pis olanları ayırmak içindir. Gerçek iman dirençle karşılaşmadıkça ve onu yenmedikçe gelişmez.

Savaşı bir manada gelişi güzel dal budak salan ağacın budandıktan sonra daha gürleşip meyve vermesine benzetebiliriz; evet fikir, ideoloji ve imanın ehemmiyetinden yoksun kalmış kalabalıkların ve zulmü ayyuka çıkmışların temizlenmesidir savaş. Fitneyi yok etmek için mücadele verirken yenilenler dahi zafere erişmişlerdir. Müminler için savaşın neticesinden ziyade

Rabbi'nin rızasına gereği gibi ittiba etmek vardır. Dünyada varlığımızın sebebini ve imtihanın başarısı rızai ilahiyi kazanmaktır. Her şeyin hikmetini hakkıyla bilen yüce Allah'tır.

❀ ❀ ❀

أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تُتْرَكُوا۟ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَٰهَدُوا۟ مِنكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا۟ مِن دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِۦ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

9:16 Yoksa siz (kendi halinize) bırakılıvereceğini-zi, içinizden cihat edenleri, Allah'tan Resulü'nden ve mü'minlerden başkasını sır dostu edinmeyenleri Allah'ın bilmediği (onun uğrundaki fedakarlıklarınızın mükafatsız kalacağını) mı sandınız? Allah ne yaparsanız (hepsinden) haberdardır.

Allah gerçek manada iman edip kendine ve birbirlerine veli olanları belirtmek için farklı imtihanlara tabi tutar. "İnsanlar imtihandan geçirilmeden, sadece "iman ettik' demeleriyle bırakılıvereceklerini mi sandılar? "... Elbette yüce Allah, doğruları

ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır". (29/2,3)

"Yoksa Allah içinizden cihat edenleri belli etmeden, sabredenleri ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sandınız". (3/142)

Hayatın bir imtihan olduğu, ideali uğrunda mücadele verenle oturanların bir olmadığı; imtihan aşamalarında inandıkları değerler sistemine bağlılıkları ile alakalı bir olaydır. İnananlar sınandıktan sonra göstermiş oldukları tavırlara göre konumları belirlenir. Her sınamada kazanma ve kaybetme gibi iki netice vardır. Kur'an-ı Kerim dünyadaki kazanç ve kaybın asıl olmadığını, asıl olanın ahiret yurdundaki kazanç olduğunu, kulu da buna ulaştıran, şuurlu, samimi gayretlerle Rıza-yı İlahi'yi kazanmaya çalışması gerektiğine hep dikkatleri çekmektedir.

Hiçbir hak ve vecibeye saygısı olmayanların zararını önlemek için Müslümanlar mücahede etmeleri ve onlar karşısında saf halinde savaşmaları kendilerine bir vecibedir.

Niyetleri ve saklı sahtelikleri ortaya çıkarmak, dava ehliyle davasızları belirlemektir. Yüce Allah her şeyden haberdardır ancak bu kimlikleri ortaya koyarak mü'minlerine yardım etmektedir.

İslam'ın sancağı iradeli, şecaatli kimselerin omuzun da dal-

galanacak ve bununla şeref ve itibarları artacaktır. Yüce Allah kimin neye meyilli ve sevdalı olduğunu bilir. Ona ihlâs ve ihsan ile dürüst duruşlarda bulunun.

❀ ❀ ❀

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنفُسِهِم
بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

9:17 Allah'a eş koşanların, kendi küfürlerine bizzat kendileri şahit iken, Allah'ın mescitlerini imar etmelerine** (ehliyetleri) **yoktur. Onların** (hayır namına) **bütün yaptıkları boşa gitmiştir ve onlar ateşte ebedi kalıcıdırlar.

Resul-u Ekrem (as)'in amcası Abbas bin Abdülmuttalip Bedir Harbi'nde esir düştüğü vakit, henüz İslam'la şereflenmemiş olup sıla-i rahmi (akraba ziyaretini) terk ettiğinden, Müslümanlar onu ayıpladılar. Hz. Ali (ra) ise daha ağır sözler söyledi. Abbas bin Abdülmuttalip cevaben: "Bizim fenalıklarımızı söylüyor, iyi huylarımızdan bahsetmiyorsunuz. Biz Kâbe'yi tamir

eder ve perdedarlığını yaparız. Hacılara su dağıtıp esirleri serbest bırakırız" demesi üzerine bu ayet inmiştir. (H.Basri Çantay)

❀ ❀ ❀

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلاَةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلاَّ اللَّهَ فَعَسَى أُوْلَئِكَ أَن يَكُونُواْ مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

9:18 Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola erişmişlerden olmaları umulanlar bunlardır.

Mescitlerin imarına ehliyetli olanlar; iman doğrultusunda amel-i salih sahibi olan mü'minlerdir.

İkiyüzlüler ve heva tutkunu kimseler böyle bir şerefe sahip olamazlar. Bu doğrultuda yaptıkları hizmetlerin Allah katında bir kıymeti yoktur. Çünkü onların bu doğrultuda yaptıkları

hizmet ya bir menfaati celp veya bir zararı def edecek durum söz konusu olursa hemen ona göre hareket ederler. Onlar yüzlerine iyilik maskesi takmada mahirdirler.

Tevhidi imana erip, şirkten yüz çevirmedikçe yapılan hiçbir amelin Allah indinde bir makbuliyeti yoktur. Cenab-ı Hakk'a hürmet etmeden, halka hizmet felsefesiyle insanlar sadece kendilerini aldatırlar.

Ezan, bayrak, Kur'an deyip cami yaptırıp açılış kurdelesi kesen, Kâbe'yi ziyaret edip, hacılara hizmet edip dindar görünüp sonrada İslam'a ve Müslümanlara sinsi sinsi düşmanlık edenlerin bu dinle alakası olur mu ki, Yüce Allah'tan alacakları bir ecirleri de olsun. Hayır, onlar bu iki yüzlülüklerinin cezasını ağır bir şekilde ödeyeceklerdir.

İki maddi sistem arasındaki savaşta dinin yapabileceği bir şey yoktur. İnsanlar hayatlarının bütün yönlerini O'nun emrine verip hükümlerine razı olmadıkça din onları korumayacaktır

Din bir başka ideolojinin panzehiri olarak düşünülmez. O kendi başına ve sadece Allah rızası için yaşanmalı ve uygulanmalıdır.

"Ercüment Özkan, Gazi Üniversitesi'nde yaptığı konuşmasında: "Namaz, zekât, hac gibi ibadetlerin kapsamını düşünmeden tekrar edip durmak şayet İslam olmaya yetiyorsa bütün

bunları yapan, (gerçek yüzlerini Allah bilir ama) Suud'da Kral Fahd, Irak'ta Saddam Hüseyin, Mısır'da Hüsnü Mübarek, Kuveyt Emir'i ve zalimlerini Müslüman topraklarına çağırıyor, onların kanunları ile hükmetmekten de çekinmiyorlar.

Bir kimsenin amacının ne olduğu sözünden daha önemlidir. Amacı sahih olmayanın söylediği söz hakta olsa neticesi batıldır. Çünkü amaç doğruyu söylemek değil söylenen doğruyla içselleşmektir".

Ali Şeriati'de düzeni destekleyen din adamları sınıfını Belamla, yöneticiler sınıfını Firavunla, ekonomik sömürgecileri de Karun'la özdeşleştirmiştir. Bilindiği gibi bunlar, Kur'an'daki kıssalarda adı geçen kişiliklerdir. Birincisi dini, ikincisi siyasi, üçüncüsü de ekonomik açıdan insanları sömürür. İslam kendine has siyasi bir otoritedir. Onu dışlayıp veya beşeri ideolojilerle harmanlayıp insanlığa sunmanın Allah indinde hiçbir kıymeti yoktur. Sadece işlerine gelen motifleriyle Müslüman olduğunu iddia eden her fasıka bir ihtardır bu ayet."[25]

İslam'a ve insanlığa hizmet etmekle kimse kurtulamaz. İman bir bütündür. Tevhid üzere inanılıp yaşanmalıdır. O halde İslam'a hizmetle değil İslam ile kurtulmaya bakılmalıdır. Hiç bir zaman halka hizmet Hakk'a hizmet olamaz.

---

[25] Orta doğu'da Modernleşme. Alev Erkilet Başer. Sh; 184

❀ ❀ ❀

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لاَ يَسْتَوُونَ عِندَ اللَّهِ وَاللَّهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

9:19 Siz hacı sakalığını, Mescid-i Haram'ın imarını Allah'a, ahiret gününe inanan Allah yolunda cihat eden kimse(lerin amelleri) gibi mi tuttunuz? Bunlar** (bu iki sınıf) **Allah yanında bir olmazlar, Allah zalimler güruhuna hidayet vermez.

Bu ayetlerden anlıyoruz ki İslam bir takım gösterişe dayalı dindarlıkla yapılan ayinler ve törensel, merasimler manzumesi değildir. Allah katında makbul olan; tevhid-i iman tahakkuk ettikten sonra yapılan ameller içindir. Her ne kadar onlar yaptıkları hizmetle kendilerini üstün görüp övünseler de Allah katında kendileri için hiçbir yarar ve değer ifade etmez. Allah bu ayetle onların geriliğini ve düşüncesizliğini özetle haber vermektedir.

Demek ki iman mevkiyle, makamla, unvanla, hoca, şeyh, müftü veya peygamber soyundan gelmekle olmaz: sahih bir tasdikle imana bağlıdır.

Yine bu ayetlerden şunu anlarız; mescitleri maddi, manevi koruyacak hassasiyet gösterilmelidir. Özellikle mescitlerin manevi yönden işlerliğinin sürdürülmesine önem gösterilmelidir. Yani Allah'a kulluk ve İslam kardeşliğinin pekiştirilmesi amacına dönük faaliyetlerle mescitleri ihya etmelidir. Hali hazırda Mekke'de Mescid-i Haram'ın ihtişamı, dünyanın her yerinde manevi değerlerden yoksun bırakılmış inşa edilen camilerin ve göklere sülün gibi uzanan minarelerin hazin manzarasını Şair M. Said Çekmegil şöyle tasvir etmiştir.

Minarelerim nasıl da mahzun
Öz yurdunda garip garip
Yoksa bir derdi mi var minarelerin?

Sülün gibi boyunla
Selvi gibi semaya uzanışınla
Yakışmıyor bu mahzunluk sana

Seni çekemeyen cüceleri bilirim
Ama bir zamanlar aldırmazdın onlara

Şimdi ne oldu da birkaç vakittir
Bükülmez başın böyle eğiktir?
Davetinle topladığın mü'minlerin
Mescitlere hapsedilmiş diye mi?
Ama senin suçun yok ki

Göklere amentü yazan
Kalem kalem minarelerim
Sen adamları camilere
Hapsolmak için çağırmadın ki

Onlar mabedi rahat buldular
Atlarını unuttular

Yoksa üç buçuk çanın
Binlerce minarelerin karşısında
Mağrur mağrur çınlayışına mı kızarsın
Haklısın
Mekke'ye dönük kapını
Moskova'ya çevirecekler diye mi korkarsın
Haklısın

Maddenle varsın da
Mananla yoksun diye mi?

Ama sana şekil veren eller
Böyle olasın diye semaya yükseltmediler
O zaman ki hayatiyetine
Gökteki hilal de aşık olmuştu
Seninle birlik olup
Kıt'adan kıt'aya koşmuştu

İşte görüyoruz, görüyorsun işte
Onların torunları biz
Açık açık miskiniz
Bu halimize mi acıyorsun
Haklısın

Yurdumun şahadet parmağı minarelerim
Güzelim Medine'ni Lozan'a çevirdiler
Kanısıyla mı ağlıyorsun?

Ağlama yanık yanık
Yürekler dağlıyorsun

Harcını şehit kanıyla yoğuran bir aziz millet
Seni böylece bırakmaz elbet
Uğrunda yanıp yıkılan insanlar gördüm
Uyanık mert...[26]

[26] Aramızdaki Fark. Sanih Yay. 1974

❀ ❀ ❀

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ
أَعْظَمُ دَرَجَةً عِندَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

9:20 İman edenlerin, hicret edenlerin, Allah yolunda mallarıyla canlarıyla savaşanların Allah yanında derecesi çok büyüktür. Kurtuluşa** (dünya ve ahiret saadetine) **erenler de işte onların ta kendileridir.

İşte gerçek imanın sahibine verdiği yürek! İşte onunla eriştiği rütbe! Ve sahip olacağı ecir! Bu hakikati hakikatten idrak eden bir mü'min dini uğrunda gereken her şeyi yapmaz mı?

İslam, temelini çok ciddi sorumluluklar isteyen bir esasın üzerine bina eder; İslam bedel yükleyen bir idealdir. Öyle şuursuzca sadece gösterişe dayalı köprü, çeşme, cami yaptırma değil, mal, evlat ve iyaldan geçip büyük fedakârlıklarla dini dava edinmekle elde edilecek bir şan ve şereftir.

Evet, bu öyle bir iman ki bütün kötülükleri geride bırakıp, hak, hukuk ve adaletin temelini atmak için bu yola koymuş erleri inşa etmiştir.

"Mü'minlerden özür sahibi olmadan oturanlarla malları ve canlarıyla Allah yolunda cihat edenler bir olmaz. Allah malları ve canları ile cihat edenleri derece bakımından oturanlardan üstün kıldı. Gerçi Allah hepsine de güzellik (cennet) vaat etmiştir, ama mücahitleri, oturanlardan çok büyük bir ecirle üstün kılmıştır." (4/95)

Hicret Müslümanlar için yeni bir hayatın, yeni bir gelişmenin başlangıcıdır. Ama müşrikler bu göçü Müslümanların yok oluşu sanıyorlar; Muhammed'in işini bitirdik İslam diye bir mes'elemiz kalmadı, bir daha buraya ancak cenazesi döner; hatta gömmeye izin vermeyiz diye keyif yapmış olsalar da bu kendilerinin bitişi olacaktı ama gafiller, maddi gücüne güvenenler bunu nerden bilsinlerdi.

İşte rahmeti ilahi onları sekiz, on sene sonra muzaffer bir komutan, bir devlet başkanı olarak Mekke'ye döndürüyor. Bu büyük bir oluş Medineliler'in de kucak açışıyla gayretleri, insani çabalarının neticesi ödüllendirilmeleridir. Her şeyi Cenab-ı Hak sebepler çerçevesinde oluşturur. Tufan olduğu zaman Yüce Allah, Hz. Nuh'u farklı şekillerde de koruyabilirdi, fakat ona gemi yapmayı emretmişti. Cenab-ı Hak elimizden geleni yaptığımızda rahmetini indirir. Her durumda elimizden geleni yapmalıyız ki bir hayat tarzıdır elinden geleni yapmak; bu maddi terakkiyi

de kazandırır. Müslümanların maddeten terakki etmesi de bir vazifedir. Yani çalışınız, çabalayınız, ilim arayınız, müşriklere üstünlük kurunuz. Düsturlarını maalesef bugünkü Müslümanlar yerine getiremiyorlar. Cihad; ilimledir, kelamladır, kalemledir, nefsimizledir, teknoloji iledir. Öncelikle nefislerimizdekini değiştiremediğimiz, yenemediğimiz için yeniliyoruz.

Bizlerin hicreti ne kadar içselleştirdiğini tartışmamız lazım. Bunun içeriğinden ne kadar haberdarız. Bunlar ilmi merakımız olmalıdır. Doğru merak terakkiyi, gelişmeyi, büyümeyi, zenginleşmeyi, teknolojiye ulaşmayı sağlar. Meraksız olduğunuz zaman gerilersiniz. Meraklı milletler ilerledikleri için bugün İslam âlemi Hıristiyanlık âleminin hegemonyası altında yaşamaya mahkûmdurlar. Terbiye ediliyorlar bir manada. Yaptıkları yanlışların da kefaretini ödüyorlardır. Bombalarla tokatlanıyorlar.

Bakın Kıbrıs'ta, Filistin'de, Irak'ta çözümsüzlük, Musul, Kerkük, vs. bir sürü sorun ve çözümsüzlük. Yani bir şekilde uyanmalıdır artık İslam âlemi yüz yıllar boyu süren bu uykudan. Osmanlının bu hususta son zamanlarını tasvip etmek mümkün değildir. Sadece kendi yıkılışlarını hazırlamadılar ki, bütün Müslümanların Avrupa karşısında diz çöküşünü hazırladılar.

Mekke'den hicreti, bugünün şartlarıyla değerlendirip har-

manlayarak senteze ulaşmak ve taktik neticeler çıkarmak gerek.

Hicretin dini bir kimliği var. Çünkü o bir varlığa doğru gidiştir. Peygamberler ve ashabı Allah'ı görür gibi inanmışlardır. Gelen her emrin mutlaka hikmet cihetini düşünmüşler ve değerlendirmişlerdir. Bu hicrette o yüce nebi, sadık arkadaşının endişeleri karşısında: "korkma ey Ebu Bekir Allah bizimle" demesi, Müslümanların hangi şart altında olursa olsun insanın ufkunu aydınlatacak bir cümledir. Yani mağaradan dünyayı izlemek ve o mağaradan hayatı kavramaktır. Geleceği söylemektir. "Allah bizimle olduktan sonra, Allah izin vermediği müddetçe kimse bir şey yapmayacaktır.[27]

Müslüman şöyle düşünmeli; neden üzerimize Amerikan bombaları yağıyor? Hangi davranışımız, hangi yanlışımız yüzünden Yüce Allah bu hükmü verdi hakkımızda. Başımıza gelenler kaderimiz mi yoksa ufkumuzun dar oluşundan mıdır?

Müslümanlar basiret, feraset, ön görüşlülük, geniş düşünceyle hayata bakış açısı yoksa pek tabi olarak böyle bir neticeyle karşılaşacaklardır.

Avrupa Rönesansını, reformunu yapmış; sanayileşmeye gitmiş, teknoloji ve ekonomi gücü elde etmişken Müslümanlar

---

[27] Bkz. 6/17, 10/107

ne yapmış. Ayet bizde, hadis bizde kime ne oluyor.

Tarih şahittir ki, ne zaman Müslümanlar dinlerine sarılmış ve gereğince hareket etmişlerse o kadar medeni ilerlemeler kaydetmiş ve kalkınmışlardır. Asr-ı Saadet, Selçuklu ve Osmanlı Devleti'ni bu yürekle kurmuşlardı. O günde Yahudilik, Hıristiyanlık, Musevilik, Avrupalılık vardı ama esameleri okunmuyordu. Niye? Onu bir düşünmemiz lazım. Silkinip ayağa kalkmalıyız, her Müslüman gücünce çevresini aydınlatmalıdır. Tabi bu kolay olmayacak, menfaatleri zedelenecek olan soyguncular, vurguncular, ideolojik saplantısı olanların engelleri ve zulümleriyle karşılaşılacak. Ama yılmadan, azim ve sabırla, güçlenmenin, kalkınmanın mücadelesi verilmelidir.

İlmi ve teknolojik güçten uzak kalan toplumlar dövülmeyi hak ederler.

Geçmişi suçlayarak değil, geçmişin şanlı tarihinden örnek alarak ayağa kalkmalı, Avrupa'nın karşısında niye diz çöküyoruz ki; ilkelerimize sarılmalıyız. Geçmişte kitabına sarılıp, Cenab-ı Hakk'a dayanan atalarımız Bizans'ı, Roma'yı, hizaya getirdiği gibi yüreklenmeli ve ne gerekiyorsa yapılmalıdır. Bu diriliş hem üzerimize düşen bombaları ve zulmü bertaraf edecek ve hem de ebedi saadetimizi temin edecektir. Dünyanın her şeyiyle geçiciliğini, ilahi rızanın ise kazandıracağı neticesi düşünülmeli

ve fert olarak kaliteli toplumun oluşması için canla başla çalışmalı ki Allah yardımı yetişsin.[28]

❀ ❀ ❀

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَّهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ
مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِندَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

9:21 Rableri onlara rahmetini, rızasını, onlara içlerinde tükenmez ve ebedi bir naim (nimet) bulunan cennetleri müjdeler.

9:22 Onlar orada ebedi ve sermedi kalıcıdırlar. Çünkü Allah katında büyük ecir (ve mükâfatlar) vardır muhakkak.

İşte bu asil, imanlı, yürekli erlere Allah katında üstün dereceler, bitmez tükenmez nimetler ve daha bilinmeyen sürpriz ikramlar sunulacaktır. Ölüm sonrasını düşünenleri hangi sebep bu neticeye erişmesine engel olabilir Bu saadet dünyanın tüm sıkıntısını, meşakkatini, yorgunluğunu hep unutturur.

---

[28] Bkz. 24/55

Geçici mi ebedi mi? Değerli mi değersiz mi? Ehem mi mühim mi? Şan, şeref, rütbe mi? artık tercihiniz neden yanaysa ona ağırlık verin.[29]

Ey inananlar hür iradenizi imani değerlerden yana kullanın ki, 23 ve 24. ayetlerin muhatabı olmayasınız.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

9:23 Ey iman edenler, babalarınızı, kardeşlerinizi-eğer küfrü sevip onu imana tercih ediyorlarsa – veliler edinmeyin. İçinizden kim onların velilikleri altına girerse onlar zalimlerin ta kendileridir.

Bu ayetten anlıyoruz ki, Allah'a ittika etmenin ifadesi istediği kurallara uyulmasıdır. Elbette anne –baba, kardeş akrabalık bağı düsturu dikkate alınıp korunması dini bir vecibedir. Ama

[29] Bkz. 4/95, 9/20, 29/56,

kim olursa olsun düşmanca tavır sergileyen, dini yaşama özgürlüğünü kısıtlayan kimselerle durumlarına göre münasebetleri kesmeli ve onlardan gelebilecek zararları önlemelidir. Onlarla sıkı kurulan ilişkiler farkına varmadan aile iyalinize zararı olur. Çünkü günah mikrop gibidir, bünyesi sağlam olmayana hemen sirayet eder. Günümüz insanının imani değerlerden uzaklaşması ahlaki çöküşün hızlanması hep bu mikroba karşı ciddi bir önlem alınmamasındandır. İşte Yüce Allah bu mikroplara karşı nasıl önlem alınacağını öğütlüyor.

❀ ❀ ❀

قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا
أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ اللهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِى سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُواْ حَتَّى يَأْتِىَ
اللهُ بِأَمْرِهِ وَاللهُ لاَ يَهْدِى الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾

9:24 De ki; "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, kabileniz, elinize geçirdiğiniz mallar, kesad(a uğra-

masın)dan korka geldiğiniz bir ticaret ve hoşunuza gitmekte olan meskenler size Allah'tan, O'nun Peygamberi'nden ve O'nun yolunda ki cihattan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah fasıklar güruhunu hidayete erdirmez.

İnananlar kendilerine yapılan bu tembihi çok iyi kavramalılar. Her hangi bir şey imandan, imani değerlerden daha değerli olarak sahiplenilip müdafaa ediliyorsa ve de daha sevgili oluyursa, insanı haktan uzaklaştırdığı gibi zaaflarıyla hem kendine, hem de Müslümanlara zarar verir. Dolayısıyla İslam, salt küffarla savaşmak değil dini değerleri korumakta en sevgili şeyi feda etmek ve hiçbir değeri imani değerin önüne geçirmemektir.

Mü'minlerin merhameti ve gerçek sevgisi yakınlarını hidayete erdirmeye çalışmasıdır. Fıtri duyguları onları uyarmalarının önüne geçmemelidir. Zaten ne gelirse mü'minin başına fıtri duygularıyla hareket zaaflarına yenilince gelir.

En yakın akraba olsa aradaki ilişki İslam çerçevesi içerisinde kurulmalıdır. Çünkü akraba, iyal sevgisi fıtridir. Bunun yok edilmesi değil bu sevgi imanla yerini bulmalıdır. Allah rızasının önüne bunlardan hiç biri geçmemelidir. Ayrıca bu ayet Müslü-

man varlığını güçlendirme ve mü'minler arasındaki dayanışmayı artırma hedefinin diğer bütün insani ilişki ve düşüncelerden önce geldiğini hatırlatmaktadır.[30]

Rıza-i İlahi'nin önüne geçecek her şeyle mücadele edilmelidir. Sevilmekte olan bu sekiz şey, bazı Müslümanları Allah yolunda cihattan hoşlanmaz hale getirmiştir.

İmanı içselleştirmeyen, ibadetlerin ruhundan habersiz kendilerince manevi hazlarla uğraşanlar dini dava edinip uğrunda gereken fedakârlıklar yapamazlar. Onlar için din adına yapılan nafilelerdir. Sayısız gittiği haccın hazzından, yaptırdığı çeşme ve yatırların kalıcılığından ve kapanmayacak amel sayfaları diye gösterdikleri fedakârlıklarla avunur, övünürlerde dini dava edinme ve uğrunda fedakârlık etmeyi veya bu uğurda çalışanları desteklemeyi hiç düşünmezler. Oysa İslam'ın temel esprisi budur. Tevhidi mücadeleyi ve ibadetleri anlamak gerekir. İbadetler fitneyle mücadele etme ruhunu bahşeder. Şuursuz inanışlar ruhsuzluğu, ruhsuzluk ise küfrün boyunduruğu altında yaşamaya mahkûm ettirdiği gibi, dinlerine gereken ilgi ve önemi vermedikleri için ahirette de hesapları ağır olur. Ama ilmi haysiyet ve samimi gayretlerle dini uğrunda mücadele verenler günah işleme gafletine düşmüş olsalar da Yüce Allah kendilerini

[30] Bkz. 3/28, 58/14

bağışlayacak müjdeleri vermektedir.

Dini idrak edemeyenlerin bu espriyi anlamaları çok zordur. Fakat aynı insanlar fıtri ve maddi güçlere dayalı birliktelikler çıkarların bittiği, zararların olması söz konusu olduğunda zamanlarda ilişkiler bitmekle kalmadığı gibi acı facialara da dönüştüğü malum; bir daha ebediyen görüşmem, o benim evladım, annem, babam, amcam, dayım, kardeşim değil diyenler az değildir. Oysa Yüce Allah'ın dinini sahiplenme, müdafaa ve tebliğde gereken hassasiyeti göstererek insanlar arası ilişkide itidalli olmak gerekir. Mesela "Zalim olsun mazlum olsun kardeşine yardım et, zalim ise ona yardım et, mazlum ise ona yardım et (zulümden kurtar)". Veya sevdiğin kimseyi sekinet ve ihtiyatla sev; olabilir ki, bir gün sana buğz edici düşman olabilir". "İnsanlara derecelerine göre muamele yapınız". İyilikle kötülük bir olmaz. "Sen kötülüğü en güzel bir şekilde önle. O zaman seninle aranda düşmanlık bulunan kimse, sanki yakın bir dost olur."(41/34) "Allah sizinle din uğrunda savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı yasaklamaz."(9/4) [31]

Yüce Allah mü'minlerine kerim ahlak ölçülerini açıklarken dini müdafaaa hususunda ise hiçbir değeri, hiçbir sevgiyi ciha-

[31] Bkz. 250 Hadis A. Hikmet Berki. Gaye Mat. 1979. Ankara. Hadisler, 449, 13, 246, 41/ 34, 60/8

dın önüne geçirmeyi tembihliyor. Çünkü tüm değerleri ve sevgileri manalı kılan Allah'ın sevgisidir. Bu manalı sevginin dışındakiler fıtri; behimi, hevai gelip geçici sevgiler ve oyalanılan zevklerdir.

Bu cihadla dünyada aziz ve onurlu maneviyata dayalı birlikteliklere sahip olunacağından Allah(c.c)tan başkasına kulluk etme ilkesinin sonu gelinceye kadar sürdürülmelidir. Ancak cihadın gerekli koşulları dikkate alınmalıdır. Mekke'deki tebliğ süreci çok iyi değerlendirilmelidir.

Cihat salt müdafaaa savaşı değildir; böyle bir iddiaya girenler, batılılar karşısında aşağılık kompleksi duyarak kendilerini bağışlatmaya çalışanlardır. Egemenliği Allah'a tanımayıp kendi elinde tutmak isteyenlere, ister bir sınıf, isterse bir millet ya da devlet olsun onlara karşı gereken mücadele verilmelidir.

"Hoşunuza gitmezse de savaş size farz kılındı". (2/216)

Bu manada hak- batıl savaşı verilirken hiçbir fıtri eğilime zaafa kapılmadan İslam saflarına zarar verenlerle mücadele edilmelidir.

Mü'minler yüce Allah'ın velileriyle veli olup başkalarını kendileri üzerinde söz sahibi kılmaz. Eğer herhangi bir dünyevi sebeple kendilerine veli edinirlerse bu ayete göre fasıklardan olurlar.

Bu ayet çerçevesinde günümüz Müslümanlarını değerlendirdiğimizde istisnalar kaideyi bozmasa da ilahi rahmetten mahrum bırakacak kadar cihat ibadetinden gafildirler. Ailesine, malına veya değer verdiği herhangi bir şeye zarar verildiğinde, saldırı ve ya haksızlık yapıldığında son derece hassas ve koruma cı olduğu halde yüce Allah'ın dinine yapılan saldırılara, İslam'a sokulan bidat ve hurafelere, hak ile batılı karıştırıp tahrif etme gibi sapmaları hoş görüyle karşılayabiliyorlar. Hatta karşı koyanlara bile "bırak o öyle yapsın hoşgörülü olmak lazım" gibi ifadelerle karşı çıkıyorlar.

Hoşgörü, uzlaşma, anlaşma, barış ve maslahat adına en temel espriler gözardı ediliyor.

Bu durum Fil Olayı'na ne kadar benziyor. Kabe'yi yıkmaya gelen Ebrehe ordusuna karşı Abdulmuttalip; "Kâbe'nin sahibi var O onu korur. Ben ancak develerimi koruyabilirim" diye çeşitli rivayetler de olduğu gibi maalesef günümüz Müslümanları da mal, mevki, aile ve iyalini koruma adına Allah'ın dinini, dini değerlerini korumaktan imtina edip çeşitli korkular sebebiyle dininden taviz verir olmuşlardır. Daha acısı onların safında görünerek günahlarla dolu bir hayat sürdürmekteler.

Bir insan kendine ait olan şeyleri korumakla vazifelidir. O halde bu din benim diyenler onu korumakla da vazifelidirler.

Bir Müslüman dünya hayatının düzenine gösterdiği ihtimam kadar dininin de muhafazası için ihtimam göstermiyorsa bu demektir ki sahip olduğu bir dini yoktur.

Abdulmutalip Beklide güç yetiremeyeceğinden dolayı böyle yapmıştır. Allah hiç kimseye gücünün yeteceğinden başkasını yüklemez. Gücünü hesaba katmayanlar telef olmaya mahkûm olurlar.

Dinini, dindaşlarını küçük gösterenlere karşı bunu önleyecek gücü ve imkânları olduğu halde susarsa ve her koyun kendi bacağından asılır, sana ne, bana ne diyorsa bu demektir ki kendine mal ettiği bir dini yoktur. Ailemize, canımıza veya değer verdiğimiz her hangi bir şeye verilen zararı nasıl engelliyor- engellemeye çalışıyorsak; hayatımızı manalı kılan ahiret saadetimize ışık tutan dinimizi korumaya ondan daha çok önem vermeliyiz. Yüce Allah'ın dinine zulüm bulaştıran hak ile batılı karıştıran İslam'a ve Müslümanlara saldıranlara da müsamaha ve hoşgörü ile bakamayacağımızın idrakinde olalım.

Sizin değer verip sahip olduğunuz her şey Allah'tan, Resulü'nden ve Allah yolunda cihat etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin". "İmandan sonra fasıklık ne kötüdür. Kim tevbe etmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir." "Öyle ya, mü'min olan, yoldan çıkmış fasık gibi olur

mu? Elbette bir olmazlar".[32]

Yüce Allah zor olan fıtri duygularını yenip dinini her şeyden çok üstün tutanları şöyle müjdeliyor: "Allah'a ahiret gününe iman eden bir toplumun- babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa Allah'a ve Resulü'ne düşman olanlara karşı sevgi beslediklerini göremezsin. İşte onların kalbine Allah, imanı yazdı ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onlar içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokarak, orada ebedi kalacaklardır. Allah onlardan onlarda Allah'tan razı olmuşlardır". (58/22)

Hiçbir değer Allah yolunda cihattan daha sevgili olmamalıdır. Çünkü hiçbir şey Allah sevgisinden ve O'nun değerli saydıklarından daha üstün görülmemelidir. Bu anlayışa erişebilen insan bir yandan dünyevi istek ve bağların esiri olmaktan kurtulup gerçek özgürlüğe kavuşur, diğer yandan da bütün sevgilerini manalı hale getirmiş olur.

M:Esed'in görüşüyle: "Bu ayet, soy ve kan bağına, ırk asabiyetine, düşkünlüğüne toplumsal davranışları belirleyen temel öğe olarak bakan görüş ve eğilimleri reddetmekte ve bir mü'minin-ferdi ve toplumsal-hayatını üzerinde tek sağlam ve meşru temel olarak dünya görüşünü, hayat görüşünü ("Allah ve

[32] Bkz. 32/18, 38/28, 45/21, 59/20

Resulü'ne bağlılık ve Allah yolunda cihat/üstün çaba göstermek" olarak) öne çıkarmaktadır." (Kur'an Mesajı)

Bu ve benzeri ayetler İslam'ın muhafazasını her şeyden üstün tutmayı, bu uğurda ilmi haysiyetle cihat etmeyi. Rıza-yı İlahi'yi kazanmada temel espri olduğunu; mazeretsiz olarak bu ibadetten uzak kalmayı fasıklık olarak niteliyor.

"Bekleyin" ifadesi, hesap gününü ya da -daha muhtemeldir ki- kısır çıkar kaygılarını imani, ahlaki, değerlerin üstünde tutan, toplumların kaçınılmaz yozlaşmalarını, çöküşlerini işaret ediyor olabilir.

Ey inananlar! Sizi dünya ve ahirette felaha erdirecek cihattan beri durmayın. Fırsatları iyi değerlendirin.

❀ ❀ ❀

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾

9:25 And olsun ki Allah bir çok (savaş) yerlerin de ve Huneyn gününde size yardım etmiştir. (O Huneyn günün de ki) çokluğunuz o zaman size ucub vermişti de bu, size (gelecek kazadan) bir şeyi gidermeye yaramamıştı. Yeryüzü, o genişliğine rağmen, başınıza dar gelmişti. Nihayet (bozularak) gerisin geri dönüp gitmiştiniz.

"Huneyn Savaşı, Mekke'den Taif'e giden yollardan biri üzerinde bulunan bir vadide, H. 8. yılda, Mekke'nin Müslümanlarca fethinden kısa bir süre sonra vuku bulmuştur. Bu savaşta Müslümanların hasmı (ki Huneyn Vadisi onların arazisinde yer alıyordu) müşrik Hevâzin boyları ve onların müttefiki olan Beni Sakif oymağıydı. Dine yeni giren pek çok Mekkeli'ye takviye edilmiş olan Müslüman ordusu on iki bin dolayındayken, savaşa katılan Hevâzin ve Sakıflilerin sayısı bunun üçte biri kadardı. Müslümanlar, anlaşılan, sayıca üstünlüklerine dayanarak kendilerinden fazla emin ve rahat davranıyorlardı. Bu yüzden olacak, Huneyn Vadisi'nin gerisindeki dar geçitlerde guruplarınca kurulan bir pusuya düşürüldüler ve ağır kayıplar vererek düzensiz bir biçimde geri çekilirken bu sefer de bedevilerin ok yağmuruna tutuldular. Yalnızca Hz. Peygamber ve O'nun ilk bağlılarının (Muhacir ve Ensar'ın) gayretleriyledir ki, duruma hâkim olundu

ve Müslümanların başlangıçta içine girdikleri bozgun havası kesin bir zafere dönüştürüldü. 25 ve 26. ayetler, gerçek yardımın ancak Allah'ın, O'nun Elçisi'nin ve Allah yolunda girişilecek cihadın/üstün çabanın" önüne geçirildiği sürece, sayıca çokluk olmanın, malın-mülkün hiçbir şeye yaramayacağını ortaya koymaktadır. (Kur'an Mesajı)

❁ ❁ ❁

ثُمَّ أَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

9:26 Sonra Allah; Resul'ü ile mü'minlerin üzerine sekinetini (kuvve-i maneviyesini) indirdi, görmediğiniz (melek) ordularını indirdi ve kafirleri azaplandırdı. Bu, o kâfirlerin cezası idi.

Bu ayetten de anlıyoruz ki samimi ilmi haysiyetle yola çıkıp mücadele verenlerin yardımcısı Allah'tır. Sayı ve silah çokluğunuz önemli olsa da sizi başarılı kılan teslimiyet, tevekkül, sabır ve sebeplere sarılışınızdır.

Eğer düşünülürse daha önceki savaşlarda müşrikler silah ve sayı bakımında Müslümanlardan çok çok üstte olmalarına rağmen, Müslümanlar Allah'a dayanıp tevekkül ederek onlarla, yılmaz bir azimle savaşıp yenmişlerdi. Fakat Huneyn Savaşı'nda çokluklarına güvenip düşmana karşı tedbiri, Allah'a tevekkülü unutmuş olacaklar ki böyle bir hatırlatma ile terbiye edilmişlerdi. Yine daha önceki savaşlarda müşrikler sayı silah ve techizatlarına güvenip yenilgiye uğramışlardı. Bu yenilgi onların kinini bilemiş ve büyük bir donanımla hazırlanıp, Müslümanların üzerine yürümüşlerdi. Müslümanlar Uhud Savaşı'nda da böyle bir gaflet gösterdiklerinden dolayı yara almışlardı. Fakat hatalarını anlayıp toparlanarak düşmanın üzerine yürümüş ve yeniden zaferi kazanmışlardı. Burada da belirtildiği gibi, Allah mü'minlerinin imdadına yetişiyor, onlara manevi güç ve gönüllerine "Sekinet'ini" yani kalplerine sükûnet ve huzur vererek uğradıkları yenilgiden sonra zafere eriştiriyor.[33] Böylece mü'minlere her işlerinde gereken tedbiri, Allah'a tevekkülü ve yardımına güvenerek hareket etmeleri gerektiğini içselleştirmeleri öğretiliyordu.

❀ ❀ ❀

[33] Bkz. 3/154, 8/11

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِن بَعْدِ ذَٰلِكَ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٧﴾

9:27 Sonra Allah bunun ardından** (samimiyetle affını dileyenlerden) **kimi dilerse onun tevbesini kabul eder. Allah çok bağışlayıcı ve merhamet edicidir.

Yüce Allah burada mü'minlerin kalabalık oldukları halde Huneyn günü bozguna uğramalarını, sonra üzerlerine sekinet indirip, görmedikleri ordular indirerek güven vermeseydi mahvolup gideceklerdi. Böylece onlara unutamayacakları bir ders verilmişti. Çünkü zafer Allah katındadır.

Müslümanlar her ne kadar Kur'ani kültüre sahip olsalar da yer yer beşeri zaaf ve gafletleri neticesi yanlış işler yapabilmekteler. Çoğu zaman gücü başarıyı kendilerinden bilmekteler veya sayı ve güçlerinin azlığıyla cihat konusunda münkirlerden gelecek zarar ve felaketlerden korkarak maslahat adına barış ve anlaşmalara tevessül ederler. Oysa Müslümanlar neyle emrolunmuşlarsa gücünce dikkate alıp amelde bulunmak zorundadır. Beşer oluşunu unutmayarak Yüce Allah'ın kendisini zaaf ve gafletinden doğabilecek günahlardan korumasını, bağışlayıp ıslah etmesini talep edecektir. Zira Allah bağışlayan, mehamet edendir.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَٰذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ إِن شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

9:28 Ey iman edenler, müşrikler ancak bir necistir. Onun için bu yıllardan sonra onlar Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer fakirlikten korkarsanız, Allah dilerse, sizi yakında kendi fazlından zenginleştirir. Çünkü Allah, gerçek bilicidir, tam hüküm ve hikmet sahibidir.

Bu ayeti kerime müşriklerin Mescid-i Haram'a yaklaşmasını yasaklıyor. Çünkü onlar ahlaken düşük, sadakatsiz ve güvenilmez kimselerdi. Bunlar maddeten temizlenseler bile şirkleri sebebiyle pistirler. Bu sebeple Mescid-i Haram'a yaklaşmaktan menedilmişlerdir. Mü'minlerde bu yasaklama işini icra etmeye memurdurlar.

Tabi ki bu yasaklayış Mekke'nin dört gözle beklediği kazanç mevsimi olan ticaretlerinin durmasına sakinlerinin yoksul-

laşmasına mağdur olmasına sebep olacağı endişeleri olan Müslümanlara bir öğüt ve ikazdır.

Ekonomik güç diye, döviz gelsin diye turiste sınırsız kapı açarak onların hayâsız davranışlarıyla ülkenizi ve halkınızı kirletmeyin. Münkirlerden gelecek hayır olur mu? Onlarla yapılacak alışveriş sizlerin değil onların güçlerini artırmaktadır. Günümüz Yahudi firmalarını güçlendirenler, kalkındıranlar onların markalarını zenginliklerinin sembolü olarak taşıyanlar; İslam âlemine sıkılan her kurşuna katkıda bulunuyorlar.

Müşriklerle ticari ahlaka sahip olarak; sosyal hayatta fitne ve hayâsızlıklarına göz yummadan kazanç elde etmek; onların aklını kullanmak "Hikmet mü'minin yitik malıdır" mantığını çok iyi kavramak gerekiyor. Allah'ın lütfundan çalışarak zengin olmanın yolları aranmalıdır.

Müslümanlar tabii yollardan kazanacak birçok imkâna sahiptirler. Fakat müşriklere boyun eğmek zorunda kaldıkları için topraklarını ekmelerine kota koyulmakta, maden ve petrollerini işleyemedikleri gibi münkirler tarafından iş güçleri sürekli engellenmektedir.

Petrolü, dövizi bir yana bıraksalar dahi Suudi Arabistan sırf hacıların alışverişini kendi bünyesinden karşılasa yine ekonomi gücüyle münkirlere meydan okuyabilir. Yeter ki kendilerini

kalkındırma gibi bir düşünceyle küffarla mücadeleyi göze alsınlar. İslam âlemi sahip oldukları imkânları kullansalar onların ekonomisini katlayacak güce sahipler. Onlar her şeyde başarı ve güçlerini zulüm, zorbalık ve sömürüyle elde etmektedirler.

Mü'minler müşriklerden elde edecekleri kazancın değil, helal ve temiz kazancın yollarını aramalıdırlar. Böylece Yüce Allah'ın lütfuna erişirler. [34]

Yüce Allah neyi kime niçin vereceğini bilendir. O Âlim'dir, Hâkim'dir her şeyi hükmüyle idare edendir.

Müşriklerin hac etmekten men edilmesi ve bütün müşriklere karşı umumi bir cihadın ilan edilmesi şüphesiz ki bir zararı getireceğini düşündürtmektedir. Bu sebeble Allah'ın emirlerine uymak gerekmektedir. Allah Âlim'dir ve yasaklarında nice hikmetler vardır. O halde bütün ümmetlerin Allah'a teveccühü yani ilkelerine yönelmeleri gerekir. O dilerse sebepleri sebeplere tebdil eder. Bir kapıyı kapatırsa bir kapıyı açar. Allah her şeyi bilici değil midir? O halde hikmetle verilmiş olan emir ve nehiyleri tutmak gerekir. İnanıyorsanız sınanacaksınız.

❀ ❀ ❀

[34] Bkz. 34/39, 53/48

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ
اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى
يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٢٩﴾

9:29 Kendilerine kitap verilenlerden ne Allah'a, ne ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve Peygamber'in haram ettiği şeyleri haram tanımayan, hak dini din olarak kabul etmeyen kimselerle, zelil ve hakir kendi elleriyle cizye verecekleri zamana kadar, muharebe edin.

Dinin hakiki ifadesi teslimiyettir. Yani keyfe yönelik hayat tarzı değildir. İtirazsız, şüphesiz, tartışmasız selim bir kalple, ihlâs ile itaat etmektir. Ama ne yazık ki öyleleri vardır ki ahirete imandan söz etseler bile hakikatten ve cidden gereği gibi inanmazlar. Bir gün gelip bu dünyadan göçeceklerini ve yaptıkları fiillerden mesul olacaklarına ehemmiyet vermez, haramdan kaçınmaz, her ne olursa olsun keyiflerinin istediği aklının estiği, gücünün yettiği her şeye el uzatmayı mubah görürler. Hangi suçu işlerse işlesin birkaç gün hariç cehenneme girmeyeceklerini

söylerler.[35]

Hak dini din edinmemek Allah'ın sıfatlarından birini her hangi bir yaratılmışa vermek: Allah'ın nizamından başka bir nizamla yaşamak, Allah'tan gayri birinin hükümlerini benimsemek hiçbir zaman hak dini ifade etmez. [36]

Birçok Müslümanım diyenlerin de farkında olmadan bunlara yöneldikleri görülür. Hatta İslami çözümün zor ve uzakta görünmesi sebebiyle de olsa asla batılı gayri müslimlerle anlaşma-uzlaşma yoluna girip de hak ve batılı karıştırmazlar.

Bir takım maslahat ve çıkarlar uğruna alternatiflerde her hangi birisini ehven mantığı ile tercih etmek, hak olan Allah'ın dinini tahrif etmek demektir. %99 olan İslami düstura %1 batıl karışımından meydana gelen alternatifin dahi batıl olduğu bilinmelidir.

Din adına yapılan bu tür uzlaşmalar hak dini devre dışı bırakmaktır. Birçok haksızlık, zulüm ile İslam hukukuna rağmen, beşeri hukuk ve yasalar koyup, İslam'danmış gibi gösterip insanları buna uymaya zorlayanların yaptıkları iş dinsizliğe müsavi bir ahlaksızlıktır. Böylesi hakkı batıla karıştıran dinsizlerle muharebe ediniz. Bu uğurda maddi engelleri izale etmenin ve

---

[35] Bkz. 2/80

[36] Bkz. 46/5, 7/180, 13/14, 2/186, 17/57, 9/31, 16/20, 21, 18/102

insanları İslam'a davetin önünü açıp, hakikati görmelerinin yegâne fiili çaresi, hak din üzere kaim olmayan sultalarla cizye verinceye kadar savaşmalarıdır. Bugün Müslümanların bu güce erişmeleri için vahyin kontrolünde eğitilmesi ve tedavi edilmesi elzemdir.

Zaten cizye İslam'ın güç ve otoritesi söz konusu olduğu zaman İslam'ın himayesinde kalmak isteyenden, haklarının korunmasına binaen alınan karşılıktır. "Ve hum sağirun" küçüklüğün ifadesidir. Buradaki küçüklük maneviyatı vurgulamamaktadır. Evet, İslam'a intisap etmemek, İslami hükümlere riayet etmemek, insanın manevi değerlerini giderir, küçültür ve bayağılaştırır. Böyle heva ve hevesle kuşanmış kişiler nasıl idareci olabilirler. Onlar yeryüzünde hâkimiyet kurdular mı zulüm anarşi estirirler. İşte bunun için inananlar yeryüzünde onların hâkimiyet ve idarecilikleri kalmayacak şekilde, cizye verinceye kadar hak yolda mücadele etmelidirler. Bu Allah'ın yeryüzündeki halifeleri olarak vazifeli olan mü'minlere bir vecibedir. Bu vecibe ihmal edildiği zaman yeryüzü zalimlerin elinde fitne, zülüm, sömürü ve kan gölüne dönüşür.

İslam, kendi himayesi altında yaşamayı tercih edenlerin can, mal ve inanç hürriyetini sağlar. Ancak onların her hangi bir bölgede hâkim idareciler olarak kalmalarına, kendi batıl adetle-

rini yerleştirmelerine müsaade etmez. Bunlara bu fırsatı verme fesat ve anarşinin ortaya çıkmasına sebeb olur. Bugün yeryüzünün ahvali bunun ifadesidir. İşte bunun içindir ki şer idarelerin hâkimiyetine son vermek ve onları adil idarenin yönetimi altına sokmak için cihat etmek gücü yeten her Müslümana farzdır.

❀ ❀ ❀

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتْ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُم بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِؤُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾

9:30 Yahudiler "Uzeyr Allah'ın oğludur" dediler, Hıristiyanlarda "Mesih (İsa) Allah'ın oğludur" dediler. Bu, onların ağızlarıyla (geveledikleri cahilce) sözlerdir ki (bununla güya) daha evvel küfredenlerin sözlerini taklit ediyorlar. Hay Allah kahredesi adamlar! (Haktan batıla) nasıl da döndürülüyorlar!

Böyle bir yakıştırma tamamen Allah'a iftiradır. O, görülmeyen ve görülmesi mümkün olmayan Allah, indirdiği vahiy-

lerle kendisini nasıl tanıtıyorsa öyle tanıyıp inanmak gerekir.[37] O'na bunun dışında yakıştırmalarda bulunmak büyük bir zulümdür. İftiradır ve O'nu inkârdır. Allah'ın kahrına mucip olacaklardır.

Bunlar, rahip ve hahamlarına, hevalarını tatmin edecek ilahlar oldukları için tabi olurlar. Onlarda sultalarını kurduktan sonra hevalarına göre hükümler verirler ve ilahlıkta bulunurlar. Buna ileri sürülen sebepte onlar Allah'ın veli kullarıdır hata yapmaz, ne yaparlarsa bir hikmeti vardır, diyerek onların sözlerini senet görüp kritiksiz kabul edip uyarlar.

Bu tip insanlar ekseriyetle çevrelerinde dünyadan el etek çeken kendini Allah adamı ilan eden, evlenmeyen, maişet derdiyle uğraşmayan, zahit görünümlü, inzivaya çekilmiş insanlardır. Bunlar avam tabakası tarafından rağbet görür, el etekleri öpülen ilahlardır.

Oysa İslam'da âlime, ulu'l-emre itaatin ölçüsü, İslam'a uyup uymadığının kritiğe tabi tutulmasıdır. Kim bu dine katma ve çıkarma yaparak tabi olursa onun bu dinle alakası kalmaz. Kim birilerinin, Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram kılabilecek salahiyete sahip olacağını; hatta Allah'ın emrine muhalif olduğu zahir hatalarını bile gördüğünde, o yapıyor,

---

[37] Bkz.25/1, 2, 112/1, 2

o söylüyorsa bir hikmeti vardır, mantığı ile itaati caiz görüyor, rıza gösteriyorsa şirk ve küfürdedir. 31. ayet te buna işaret ediyor.

❀ ❀ ❀

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَٰهًا وَاحِدًا لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

9:31 Onlar, Allah'ı bırakıp bilginlerini, rahiplerini, Meryem oğlu Mesih'i ilah edindiler. Hâlbuki bunlar da ancak bir olan Allah'a ibadet etmelerinden başkasıyla emrolunmamışlardı. Ondan başka hiçbir ilah yok. O, bunların eş tuta geldikleri her şeyden münezzehtir.

Bu ayet bir önceki ayette din olarak İslam'ı benimse-yenlerin peygamberin dışında hiçbir beşeri kayıtsız şartsız senet edinmemesine işaret ettiğini anlıyoruz. Nebileri diğer insanlardan

ayıran en önemli özellik belki de budur. Diğer insanlara kayıtsız şartsız itaat ve onları hatasız telakki etmek müşriklik iken, nebilere sorgusuz sualsiz itaat ise sıddıklıktır. Ve o oranda muvahhit, muttaki olmaktır. Ve onlara tabi olmak Allah'a itaattir.[38]

Fakat Resullere de Allah'a ait özellikler atfetmekte şirktir ve Peygamberleri ilahlaştırmaktır, İsa (as) yapıldığı gibi.

Din adamlarını senet edinen, Yüce Allah ve Resulü'nden daha çok din adamlarını anıp yücelten, onların kitaplarını Kur'an ayetleriyle teyit eden, hakkın ilhamı, hakkın sözü bilip, onun emri ve onun izni ile yazıldığını, yazdırıldığını söyleyip; "bu Kur'an'dan süzülmüş kitaptır" diye önderlerinin kitaplarını Kur'an'ın önüne çıkaranlar, şaşmaz, yanılmaz görenler; yanılsa, hata etse bile onda hikmetler vardır diyenler (6/93) bu ayetin şümulü içine girmişlerdir.

Gaybı gördüklerine, sıkıntılarını giderdiklerine inandıkları mercileri kendilerine yarı ilah edinenler; Yüce Allah'a eş koşmuş müşriklerdir. Allah onlardan ve ortak koştukları şeylerden uzaktır. [39]

Evet, yüce Allah Nebileri'ni, velilerini ilah derece-sine çıkaranları kınıyor. Onları yaratıcı gibi görmek veya Allah'a ait

---

[38] Bkz. 3/31, 32, 4/64, 24/51

[39] Bkz. 2/79, 17/56, 57, 27/62, 39/3

mutlak özellikten birini onlara vermek gibi düşünceler insanları helake götürür. Yaratılmışlar arasında nebilerin farkı vahiy almaları ve özel eğitimden geçirilmiş özel yardımlara imtiyaz ve yetkilere sahip olmalarıdır. Fakat böyle olması onlara Yüce Allah'ın zat ve sıfatlarını vermesini gerektirmez. Onlara uyulur, onlar örnek alınır. Onlar Yüce Allah tarafından seçilmiş elçilerdir.[40]

Onlar böyle seçilmiş olarak vasıflanmış, beşikte iken konuşması, babasız yaratılması ve pek çok mucizelere sahip olmaları onları ne ilah, ne melek, ne de Yüce Allah'a ortak kılar. Onlar hata yaptıklarında hemen Yüce Allah tarafından uyarılıp düzeltilmişlerdir. Hal böyle iken Yüce Allah'ın velileridir diye birilerine bağlanmak onları yüceltmek, kitaplarını öne çıkarmak Resul'e ve Kur'an'a eş koşmak değil midir? İnsanları helake sürüklemez mi?

Yüce Allah'ı, Resulü'nü ve ilahi vahyi referans alarak âlimlerin ilminden istifade edilmelidir. Ancak onları yanılmaz görmemelidir.

Kur'an'ı Kerim'de ibadi ve ahkâm ayetlerinden daha çok tevhidi şirkten ayıran konulara ağırlık verilmiştir. Çünkü şirk karışmış bir kulluğun sahibine kazandıracağı bir ecir yoktur.

---

[40] Bkz. 4/64, 33/21

Salt manada fıtri inanç ve kendi zannınca kulluk etmek insanı kurtarsaydı burada adı geçen insanlar uyarılmazdı.

Vahiyle muhatap oldukları halde hevasını öne çıkaran bu zatlar Kur'an ilminden mahrum olan Müslüman-ların cehaletinden istifade ederek kendilerine ve ideolojilerine kulluk ettiriyorlar.

Bu ayetle, kendilerini dinde ruhbanlar ittihaz ettirip uydurdukları menkıbelerle bilmez insanları aldatmak isteseler de Yüce Allah dinini bunların şerrinden korumuştur. İnsanlar ilahi vahye sarıldıkları müddetçe bu aydınlık yolda yürümelerine engel olamayacaklardır.

Zeynep Gazali'nin de düştüğü notta: "Müjdecimiz, rehberimiz Hz. Muhammed şöyle buyurmuştur. "Hiç şüphesiz bu din gece ve gündüzün ulaştığı yere ulaşacak, Allah çölde ve şehirde bu dinin girmediği hiçbir ev bırakmayacaktır. Bu dinin girmesiyle izzetli izzetli olacak, zelil de zillet içerisinde kalacaktır. Allah İslam'a girenleri onunla aziz edecek, inkârcıları da yine onunla zelil edecektir".[41]

Elbette Yüce Allah ruhbanların şerrinden dinini koruyup tamamlamıştır. Fakat vahyin ilminden mahrum olanlar bu ze-

[41] Kur'ân'a Bakışlar

vatın etkisinde kalarak kendi elleriyle nurlarını söndürmüş olacaktır. Bu bakımdan Müslümanın tahkiki iman etmesi için Kur'an'ı fıkhetmesi gerekiyor.

Yüce Allah kullarını keyfi, zanni, hevai badirelerin çıkmazından kurtarmak için elçilerini vahyi nizama göre hayat tarzını göstermek için vazifelendirmiştir.

Artık bu dinin müntesibi olmak isteyenler tahkiki iman etsinler. Akıl, fikir, düşünce ve bilgi ile donanarak; imanlarını kaim kılmalılar.

İlim kitap sahifelerine serpiştirilmiş, akide ise mü'minlerin kanına karışmış güçtür. Bu inanç ile yola çıkanlar batıldan esen rüzgârları akamete uğratırlar; gerek nefislerinde, gerek toplumlarında hakkı ikame ederler/edeceklerdir. Güneş balçıkla sıvanır mı ki, hakikatte batılın rüzgârıyla savrulsun. Güneşe perde çekenler nasıl ondan istifade edemiyorlarsa hevasına ilah perdesini çekenler de iman nurundan istifadelenemezler.

Günümüzde bir imtihan gereği cahiliye hükmü altında yaşamaya mahkûm olmuşuz; İslam âlemi darmadağın vaziyette; emperyalist güçlere karşı koyacak gücümüz yoksa bile, Müslümanlar kendilerini Mekke döneminde ezilen, fakat bu durumdan kurtulmak ve insanları bu inanca kavuşturmak için mücadele verip, samimi gayretlerle bedel öderlerse yeniden bu nizam

hâkim olacaktır. Bunu Allah layık toplumlara bahşedecektir. [42]

Müslümanların iktidar olma gibi güçleri olmasa da Allah'a karşı samimi, yürekli duruşları kendilerini aziz edecektir. " Üzülmeyin, gevşemeyin inanıyorsanız mutlaka üstünsünüz." (3/139) Üstünlük ancak takva iledir" (49/13)

Abdullah Azam Cihad Dersleri kitabında bu hususta şunları kaydetmiştir: "İbadet Allah'tan gelen emirlere itaat etmektir. Bu sebeble Allah'ın haram kıldığı şeyleri helal, helal kıldığı şeyleri haram kılma içeriğindeki emirlerine itaat edenler Allah'a değil yöneticilere tapmış olurlar. Allah'ın emrine rağmen O'na muhalif kanun ve hüküm koyan yöneticilere itaat etmek ve ona razı olmak kişiyi dinden çıkarır. Mesela namazı, örtüyü yasaklayan, buna rıza gösterip uyanlar küfre düşmüşlerdir. Kim haramı helal, helali haram sayarsa o kâfir olur.

Çıkarılan kanunları uygulayan hâkimler savcılar bunlar İslam'dan çıkmazlar. Çünkü bunlar sadece uygula-yanlardır, kanunları koyanlar değillerdir. Ancak Allah'ın kanunlarının dışında başka kanunlarla yargıda bulunduğundan dolayı haramla uğraşması sebebiyle günahkârdırlar.

Şirki sistemlerin kanunlarıyla idare edilmekten hiçbir ra-

[42] Bkz. 24/55, 32/24

hatsızlık duymayan, hükümlerini çağa uygun görüp severek uygulayanları Cenab-ı Hakk "Yoksa onlar cahiliye idaresini mi arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre, hükümranlığı Allah'tan daha güzel kim vardır?" diye zemmediyor.(5/50)

Hakkını kurtarmak amacıyla beşeri kanunlarla hükmeden mahkemelere giden halklar hakkını alabilmek için çaresizliği dolayısıyla bu mahkemelere hoş görülmese de başvurabilir. Zira insanlar her zaman haklarını alabilecek bir güce ihtiyaç duyarlar.

Bu konu inanç ve din mes'elesidir. Şirki sistemde çalışan, hâkimler, avukatlar İslam şeriatine ters düşmeme, müdafaa müvekkilinin haklı olduğuna kendisinin de hakkı müdafaa ettiği kalbi kanat getirmesi, haksızı müdafaa etmemesi halinde dinden çıkmazlar ama şirki bir sistemde vazife yaptıklarından dolayı fasıklara destek vermişlerdir.

Böylesi makamlarda bulunup zulmün, yolsuzluk ve haksızlıkların önünü alabiliyor iseler inşallah orada bulunması af olunur.

Allah, istihbarat birimlerinde, bakanlıklar bünyesin-de iyi kimselerin sayısını çoğaltsın. Şüphesiz bu kimseler işledikleri haramlardan dolayı hesab ve sorguya çekileceklerdir. Helal olan davranışları ise bizim yararımızadır. Şirki sistemlerde vazife ya-

pan biri İbn-i Teymiyye veya Ahmet bin Hanbel'e: "orada olmakla insanlara karşı olan zulmü engelliyor veya hafifletmeye çalışıyorum benim için ne dersiniz?" diye sormuş.. İbn-i Teymiyye veya Ahmet bin Hanbel de şu cevabı vermişlerdir: "Sen Müslümanların zulmünü hafifletmek için bulunduğun vazifeye devam et.."

Evet... Allah bu gibi insanları kulları için hayır aracı yapmış olabilir. (Sh:197)

Parlamentoya, millet meclisine sadece hükümeti denetleyelim ve meclis vasıtasıyla davamızı tebliğ edelim diye giriliyorsa; İslam'a muhalif olan her şeye, cüz-i bir mes'ele dahi olsa karşı çıkmak, bu tür hususlarda aleyhte oy kullanmak ve küfür adına yeminde bulunmamak şartıyla bir beis yoktur. Yani bu şartlarla caizdir. Fakat bakanlar kurulu kesinlikle caiz değildir. Çünkü bu kurul küfür kanunlarının geçerlilik kazandırılıp uygulamaya konulduğu yerlerdir.(Sh:194)

Eğer devlet, millet meclisinde konuşmasına müsaade ettiği murakıp bulundurmana izin veriyor ve o kimse de devlet şu şekilde haksızlık, yolsuzluk, hırsızlık gibi rezilliklerini gündeme getirebiliyor bunların sorgulanmasını isteyebiliyorsa-inşallah orada bulunması af olunur.

Buraları araç olarak kullanıp hakkın duyurulduğu minber-

lerden bir minber haline getirilebilinir. Allah bunlar eliyle kullarına ihsan edebilir. Allah daha iyi bilir ya, uzun bir süreden beri kanaat getirdiğim düşüncem budur."

Bu konuda hata etmiş olabilirim, isabet etmiş te. Eğer isabet etmişsem Yüce Allah'tandır. Yok, eğer hata etmişsem benden ve şeytandandır. (Sh:195.C.1.Buruç Yay)

"Bunlar güzel temennilerdir ama bu ne kadar mümkün olabilir. Batılın sık-gevşet politikasına malzeme- etmez mi insanları. Aşırı zalim ve şerlileri başa getirerek ezdikleri halk infilak etmesin diye kendilerinden biri kabul ettiklerini başa getirerek rahatlatıp uyutma ve avlama girişimlerinde bulunurlar. Böylece Müslümanlar uyanıyoruz, uyandık derlerken hep geriye giderler. Tabandan değil tavandan inmeci bir zihniyetle hiçbir zihniyet taban bulamaz".

"Bu öyle basit bir mes'ele değildir. Tevhid ve şirk mes'elesidir. Yatırlara gidip medet umma nasıl şirkse uğraşılmaması gerekiyorsa Allah'ın hükmüne rağmen hüküm koyup ve insanlara bunu zorla dayatma şirk üzerine de titizlikle durulmalıdır.

Yatırların başında Allah'a sözlerini işittirip, dualarının kabulü için aracı koyanlar ile dirilerle Allah'a ortak koşulması mes'elesi üzerinde çok daha iyi düşünülmelidir. Tağutların Allah'ı bırakıp insanları kendilerine taptırma şirkine karşı çıkınız.

Bu tağuti idareciler ağızları ile söylemeseler de pratikte davranışları ile ulûhiyet iddia etmektedirler. "Hüküm ancak Allah'ındır" (5/44,45,47) buyrulmasına rağmen (Allah'ın kanunlarını hiçe sayarak) kanun koyarak hükmün kendilerine ait olduğunu ortaya koyarlar. Böylece ulûhiyet fonksiyonu icra etmek isterler.

Seyyid Kutub bu ayetin yorumunda şunları kaydetmiştir." Tirmizi'de Adiy b. Hatim'den şöyle dediğini rivayet eder: Boynumda bir haç bulunduğu halde Peygamber (as) huzuruna vardım, şöyle buyurdu: "Bu da ne oluyor Ey Adiy? Şu putu üzerinden at." deyip bu sureyi okudu. Ben ise: "Ey Allah'ın Resul'ü biz onları ilah edinmedik" deyince: "Allah'ın Resul'ü siz onların haram dediğine haram, helal dediğine helal demiyor muydunuz? İşte bu onları ilah edinmektir." dedi

Şüphesiz hak din, Allah'ın insanlardan, ondan başkasını kabul etmediği "İslam" dinidir... İslam; sadece Allah'ın uluhiyetine inandıktan ve kulluk vecibelerini sadece O'na takdim ettikten sonra, hüküm ve kanunda da sadece O'na ittiba etme esasına dayanır!.. İnsanlar, Allah'ın şeraitinden başka bir şeraite tabi olurlarsa; her ne kadar davaları iman olsa dahi imanları asla kabul edilmeyen ve müşrik olarak tavsif edilen Yahudi ve Hıristiyan'lar hakkında söylenen söz, onlar hakkında da geçerli olur."

(Fizilal-il Kur'an)

Mü'minler küfre karşı gücünce mücadele vermekle mükelleftir. Allah hiç kimseyi gücünün dışındaki şeylerden sorumlu tutmaz; ancak değerlerini korumak için bedel ödemeye yanaşmayan acz ve çaresizmiş gibi küfre boyun eğenlerden hesap sorar. Küfre baş eğerek yaşamak zulüm ve sömürü altında yaşamayı kabul etmektir. Ya onlarla cizye verinceye kadar savaşır ya bu zillete boyun eğersiniz." (9/29)

(3/64).ayette olduğu gibi burada da hem "ulûhiyet birliği" hem de "rububiyet birliği" ne inanılıp bağlanmanın vucubiyeti üzerinde duruluyor. İlah olarak ta, Rabb olarak ta Allah'ı birleyip hükmüne tabi olmayanların bu dinle alakaları kalmaz.

❀ ❀ ❀

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِؤُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

9:32 Dilerler ki Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürsünler. Hâlbuki Allah kendi nurunu kendisi tamamlamaktan

(i'la etmekten) başkasına razı olmaz. İsterse kâfirler hoş görmesin.

Allah'ın nurundan maksat İslam dini ve Kur'an'dır. Yani O'nun tevhidine dair belgelerini yok etmek isterler. Onlar, Allah'ın nuruna karşı harp açarlar. Bütün tarih boyunca bu böyle devam etmiştir, ebediyete kadar da devam edecektir. İnananlar Allah'ın şaşmaz, tahrif olmaz vahyiyle yollarına devam ettikleri müddetçe onlardan bu nuru kimse alıp da söndüremez. "Her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir sabah olduğu gibi, (bütün insanlığın)dahi bir baharı olacak; İslam'ın hakikati hükmedecektir arza inşallah! Yeter ki o batmayan güneş ile yola çıksın ve uğrunda gereken mücadeleyi versin mü'minler. O günün cahiliye asrında, O yüce Nebi ve ashabının üstüne bu güneş nasıl doğmuşsa, gaflet perdesini açan herkes için de doğar bu güneş!

❀ ❀ ❀

هُوَ الَّذِى أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

9:33 O, Resulü'nü hidayetle, hak dinle -(sırf) o dini her dine galip kılmak için - gönderendir. İsterse müşrikler hoş görmesin.

Bu haber 32. ayetin vadini teyit etmektedir. Nitekim bu hususta Allah'ın Resulü şöyle buyurmuş: "Hiç şüphesiz bu din gece ve gündüzün ulaştığı her yere ulaşacak, Allah çölde ve şehirde bu dinin girmediği hiçbir ev bırakmayacaktır. Bu dinin girmesiyle izzetli izzetli olacak, zelil de zillet içerisinde kalacaktır. Allah İslam'a girenleri onunla aziz edecek, inkârcıları da yine onunla zelil edecektir." Ayrıca o demler dünyaya hükmeden Roma, Çin, İran hükümeti gibi binlerce tebaaları bulunan devletlere karşı küçücük kabilesiyle İslam muzaffer olmuş: Bu dini İslam'ı, umum dinlere galip getirmiştir.

İslam dini bir yönüyle ferdin, diğer yönüyle cemiyetin ihtiyaçlarına cevap verdiği gibi; fert dünya, fert ve cemiyet arasındaki münasebetleri tanzim edici, kural koyucu rol üstlenmektedir.

İslam insan, Allah ve kâinat arasında bir ilişkinin kurulması ve insanın bu ilişkiden doğan gayesinin tanımlanmasıdır.

İslam, insan ile onu kuşatan sonsuz hayat arasında ilişkinin kurulmasıdır ve insanın hayatını bu sonsuzlukla birleştirerek ona hareketlerinde yol göstermektir.

Beşeri – yani batılı din anlayışlarında ise bazı doğru tanımlar olmakla beraber çarpıklıkları da görülmekte. Batıl inançtan doğan şerri ölçmek mümkün değildir.

Bugün yeryüzü fitne ve zulüm içerisinde bir çıkmaz da ise bu beşeri sultaların tahakkümündendir.

Müslümanlar zulmün kalkması ve bu ayetin müjdesine mazhar olmak için toparlanıp ayağa kalkarlar ise gene bu müjdeye nail olabilirler.

Hali hazırda yeryüzü bu müjdenin nasibinden uzak olsa bile Allah'ın va'di her zaman geçerlidir. Yeter ki Müslümanlar Resulullah'ın ilk başladığı noktadan işe başlasınlar.

İslam'da sayı ve teçhizat önemli olsa da asıl olan sünnetullahı bilip, ihlâslı olmaktır.

Müşrikler İslam'ın insanlara etkisini kırmak için bütün güçlerini kullansalar da Allah'ın muradına asla engel olamazlar. Bütün komplo tuzak, zulüm kıyımlarına rağmen Müslümanları dinlerinden uzaklaştıramazlar. O yüce nebiler ve müntesipleri hidayet ve hak sancağının şerefini şerefle taşıyıp, sonra onu taşıyacak erlere emanet ederler.

Birçok izimler çökerken İslam kıyamete dek hiç değişmeden, tahrifata uğramadan varlığını ilk günden, günümüze ve ni-

hayete dek devam ettirecektir.

Düşünün ey hevaperestler düşünün de hakka karşı çıkmayın. Ölümün realite olduğu bir dünyada hakkın üzerini örtmenin imkânı yoktur.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيراً مِّنَ الأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلاَ يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللهِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾

9:34 Ey iman edenler, şu muhakkak ki (yahut) bilginleri(ni)n ve (Hıristiyan) rahipleri(ni)n bir çoğu batıl (sebepler)le insanların mallarını yerler, (onları) Allah'ın yolundan men ederler. Altını ve gümüşü yığıp ve biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanlar (yok mu?) işte bunlara pek acıklı bir azabı muştula!

Bu ayetin iniş sebebi, hahamların ve rahiplerin mukaddes kitaplarındaki ayetleri dünya menfaati karşılığında değiştiriyor-

lar veya hükmünü menfaatleri doğrultusunda yorumlamalarıydı. Özellikle Hz. Muhammed'in peygamberliği ile ilgili ayetleri tahrif etmişlerdi. Günümüz din tacirleri de Kur'an'ın aslını tahrif edemiyorlar. Çünkü Onu Allah koruması altına almıştır.[43] Fakat bunlarda hevai duygularını veya ideal ve ideolojilerini gerçekleştirmek için ayetleri menfaatleri doğrultusunda yorumluyorlar. İnsanlara sağdan yaklaşarak batıl emelleri uğruna maddi-manevi aldatan ve bu yolla kazanç elde edenlerin vay haline! Vay din üzerinden çıkar sağlayanlara! Vay bunlara karşın dinini kaynağından öğrenmeyen, hakkın hakça yaşanıp yayılması için uğrunda maddi–manevi gereken çabayı göstermeyenlere!

Vay Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlama yetkisini rahiplerine, hahamlarına, din adamlarına verenlere, onları senet kabul edenlere! Vay gafillerin başına kendilerini yetkili kılanlara! Vay aklını kiraya verenlere! Vay akıl kiralayanlara!

İslam'dan tevhitten bihaber gafiller eliyle yüceltilen ve yücelen din tacirleri bid'at, hurafe ve çeşitli menkıbelerle uyuttukları din bilmezlere dersler vererek, tevbe aldırtarak kurtuluş ve cennet vaat ettiklerinde elde ettikleri güç ve kazançla insanları Allah'ın yolunda alıkoymaktadırlar. Çünkü din bilmez cahiller

---

[43] Bkz. 15/9

kurtuluş umuduyla bunlara sarılır ve onların telkinleriyle kurtulacaklarını sanarak söylediklerini yerine getirirler.

Yüce Allah kendilerini ilahi kitaba nispet eden ve ayeti kerimelere iman ettiklerini söylemelerine rağmen bu yüce kitaptaki bazı ayetleri gizleyen, bazı ayetleri fikirlerine referans kabul eden, çarpıtan, tevil ve tahrif edenleri elbette biliyor. Ancak Müslümanlar bilsin de bunlara karşı uyanık olsunlar. Belki onlarda korkar ve sakınırlar diye haber veriyor.

"Apaçık belgelerle indirdiklerimizi ve insanlar için kitapda açıkladığımız hidayeti gizlemekte olanlar; işte onlara hem Allah lanet eder, hem de lanet ediciler lanet ed-er" 2/159

"Allah kendilerine kitaptan bir şey gizleyip onu birkaç paraya satanları" (3/187, 9/9) ayetler de şiddetli bir azaba maruz kalacaklarını bildirerek uyarıyor.

Müslümanlar ibadet ve muamelat hususunda talimatı sadece Allah'tan ve Resulü'nden almaları gerekir. Allah Resulü'nden başka hiçbir kimse dinde hüccet olmazlar. Ancak dinde hüccet görmemek kaydıyla âlimlerin ilminden istifade edebilirler.

Allah'ın verdiği nimet ve imkânları yeri geldiğinde harcamayanlara yazıklar olsun. İslam servet elde etmeyi kınamaz. Onun kınadığı serveti toplayıp biriktirerek hak davası uğrunda, hayırlı ve yararlı işlerde insanlığın istifadesi uğrunda kullan-

mamaktır. Serveti ferdi ihtirası sebebiyle stok ederek ekonomik dengeyi bozup toplumun çeşitli mahrumiyetlere maruz kalmasına sebebiyet veren ve malının zekâtını vermeyenler, bu ikaz ve ikaba muhataptırlar.[44]

Malı yığıp biriktirmemekle birlikte Allah yolunda infak etmeyerek masiyetler uğrunda harcayan kimsenin durumu da budur. Bunlar hem malını masiyet yolunda saçtığı için birde masiyeti işlediği içindir ki iki cihetten isyan etmiş olur. İçki satın alıp içmek gibi. Eğer işlediği masiyet kendini aşıp başkasına da zarar veriyorsa, birçok yönden isyan olur. Malını yığıp biriktiren de iki bakımdan Allah'a isyan eder. Bunların biri zekâtı vermemek, diğeri ise malı stok etmektir. Herkesin içyüzünü en iyi bilen Allah'tır.

Burada bahsi geçen hususlar imansızlık eseridir. İnanan bir kimse ne ayetleri aslından saptıracak ne de Allah yolunda yapması gereken işlerden kaçacaktır. Onlar gözlerin ve gönüllerin dehşetten döneceği günden korkarlar.

[44] Bkz. 8/36, 73

يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ
وَظُهُورُهُمْ هَٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾

9:35 O gün bunlar, üzerinde (yakılacak) cehennem ateşinin içinde kızdırılacak da o kimselerin alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacak, "İşte bu, (denilecek), nefisleriniz için toplayıp sakladıklarınız! Artık saklayıp istifçilik ettiğiniz bu nesneleri (n acısını haydi) tadın!"

"Allah'ın indirdiği kitaptan bir şeyi gizleyip onu az bir paha ile değiştirenler yok mu, işte onların yeyip de karınlarına doldurdukları, ateşten başka bir şey değildir. Kıyamet günü Allah ne kendileriyle konuşur ve ne de onları temize çıkarır. Orada onlar için can yakıcı bir azap vardır." (2/174)

Mal, makam, şöhret ve halk arasında itibar görmek için Allah'ın dinini saptırarak elde edilen her kazanç sonucunda sahibi için maddi-manevi, bedeni ve ruhi şiddetli bir azaba dönüşecektir. Şu dünyada çok hafifletilmiş bir ateşte kısmi yanmaları, içtiğiniz kaynar bir içeceğin yaktığı yüreğinizi bir düşünün; onulmaz dertlere düşmüşsünüz acıdan kıvranıyorsunuz bu demlerde hangi malın yanınızda değeri olur ki, belki de o onulmaz

dertten kurtulmak için tüm sahip olup ta vermeye kadir olduğunuz her şeyi hiç göz kırpmadan verirsiniz. Şu dünyada dahi sizi azap ve belalardan kurtarmaya yaramayan mallar yarın mahşerde hiçbir işe yaramadığı gibi elim bir azap sebebi olacaktır. Komple ateşte yanmak, dehşetli bir yalnızlık, acı bir perişanlık, devamlı hüsran ve umutsuz çırpınış.

"Allah'ın kereminden kendilerine verdiklerini (infakta) cimrilik gösterenler sanmasınlar ki o, kendileri için hayırlıdır. Tersine bu onlar için pek fenadır. Cimrilik ettikleri şeyde kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır..."(3/180)

İnsanlar bu ihtarları çok ciddiye alıp hayatlarının kritiğini iyi yapmalıdırlar. Allah yolunda Allah'ın verdiği mal, mülk ve sıhhati harcamayanlar esirgedikleri can ve mallarının kendilerine getirecekleri azabı beklemelidirler. Bu cezaların hepsinin ahirete kalmadığı görülüyor. Dünyada çekildiği vakidir. İkinci Dünya Harbi'nden sonra komünistlerin girdiği ülkelerde yakaladıkları, kapitalistlerin sadece mallarını canlarını değil zaten olmayan haysiyetlerini heder ettikleri unutulmamıştır. Bugün vicdansız kapitalistlerin gerçek ihtiyaçları düşünmeden israf ekonomisinin kölesi olmuşçasına şaşalı milyarlık düğünler tertiplemeleri, konforlu villalarda zevke sefahate düşmeleri, İslam uğrunda yapılacak harcamalardan kendilerini alıkoymaktadır.

Kapitalistlerde görülen böylesi bayağılıklara ne yazık ki bazı zengin Müslümanlarda kapılıp gitmektedir. Yazık onlara ve onları mazur göstermeye çalışan Müslümanlara. Bunların açıklanması üzerine gidilmesi Müslümanların bu israf harmanına düşmemesi açısından zaruridir. Bu ikaz doğrudan doğruya küfürlerini ilan edenlerin durumunu açıklamaktan çok daha önemli ve lüzumludur. Zira müşrik kâfirlerin çehresi açıkça meydandadır. Ama Allah'ın dini üzere olduklarını sananlar aldanmaktadırlar. Onların yaptıklarının meşru olduğunu, bulunduğu konum itibari ile öyle olmasını gerektirdiği tevilini yaptırmaktadır. Din bir bütün olarak algılanmalı Müslümanlar birbirlerini uyarmalı ve değerlerini hassasiyetle korumalıdırlar.

Saçıp savuran. İçinde Allah'a ait hakları gasbeden, mala düşkünlüğünden dolayı cimrilik edip yoksulun hakkını vermeyip malı stok edenler elbette hesaptan yakayı kurtaramaz.

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِندَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

9:36 Hakikatte ayların sayısı Allah yanında, Allah'ın kitabında – ta gökleri ve yeri yaratıldığı günden beri - on iki aydır. Onlardan dördü haram olanlardır. İşte bu en doğru hesaptır. O halde (bilhassa) bunlarda (o haram aylarda) nefislerinize zulüm etmeyiniz. (Bununla beraber) müşrikler sizinle nasıl top yekûn harp ederlerse siz de onlarla top yekûn harp edin. Bilin ki Allah (fenalıktan) sakınanlarla beraberdir.

:Ayeti kerimede geçen aylardan kasıt yalnız kameri aylardır. Çünkü hesap sadece bu aylarla yapılır. Bu aylarla ilgili hesap gökteki hilale bağlıdır. Hilali ise kentli köylü herkes görür.

"M.Esed: "Ay sistemine göre belirlenen ayların mevsimler içinde dolaşmasının yol açtığı belli bir takım ticari mahsurlar-

dan kaçınmak çabası içinde müşrik Araplar, ay takvimini az çok kararlı (dolanımsız) ve böylece güneş yılına kabaca uygun hale getirmek amacıyla, her sekiz yıllık dönem içinde sırayla üçüncü ay ilave ederlerdi. Müslümanların bu ilaveyi, hiçbir mazereti olmayan böylesine keyfi bir düzenlemeyi kabul etmeleri, hac farizasının ve Ramazan orucunun hep aynı mevsimlere bağlanması ve dolayısıyla bu ibadetlerin uygulamada ya hep zor ya da hep kolay günlere, kolay mevsimlere rast getirilmesi demek olurdu ki her iki durumda da insanlar, bu ibadetlerin özünde yatan ruhsal amacı zedelemiş, gölgede bırakmış olurlardı. Ayette "bu aylar konusunda kendinize yazık etmeyin" ifadesiyle anlatılmak istenen de budur bizce. (Yani, ibadetlerin yıldan yıla değişen mevsimlerde, uzun kısa, sıcak soğuk, zor ya da kolay, yılın değişik günlerinde size kazandıracağı arındırıcı, duyarlandırıcı feyizden kendinizi yoksun kılmayın." (Kur'an Mesajı)

Allah Teala gökleri ve yeri yarattığı zaman Ay'ın hareketini öyle ayarlamış ki ay sistemine göre yılda on iki ay meydana geliyor. Bu aylar: Muharrem, Safer, Rebiülevvel, Rebiülahir, Cemaziyelevvel, Cemaziyelahir, Recep, Şaban, Ramazan Şevval, Zilkade, Zilhicce. Ayette işaret edilen "haram aylar" Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarıdır.

Cahiliye devrinde, birbirleriyle çarpışmaya ve talana alışmış

olan Araplar'a fasılasız dört ay sulh içinde yaşamak çok ağır geliyordu. Onun için ataları İbrahim ve İsmail'den beri devam edegelen bu tertibi canlarının istediği gibi bozmaya, mesela muharrem ayındaki hürmeti safer ayına çevirmeye, diğer haram ayları da ileri geri götürmeye başladılar.

Cahiliye insanları yasak, kural, kanun tanımazlar. Her şeyi çıkarları üzerine hesap yaparlar. Çıkarlarına dokunduğu an kendi koydukları yasaları bile çiğnerler. Onların yasaları hep yapboza dayalı işler. Bu çıkarcılar, Allah'ın ayetlerini saptırarak; değişmeyen ayları dahi kaydırarak işlerine geldiği gibi hareket ediyorlar. Tarih boyunca çıkar düşkünü her fert ve toplum kendi sistemlerine ve isteklerine göre değişiklikler yapmışlardır.

Aslında her şeyden çok bu surenin inişi Hıristiyan'lara karşı yapılacak cihadın yoluna dikilen engellerin izalesi içindir. Bazıları Tebük Seferi'ne gitmek istememelerinin sebebini onun haram aylardan Recep ayı içinde yapılmış olmasını ileri sürenlere karşı bir uyarıdır da. Tabi ki Müslümanlar Allah'ın emrine saygı ve itaat etmek mecburiyetindedir. Ancak müşriklerin düşmanlıklarını ve tecavüzünü önlemek için bu aylarda asıl olan savaşmaktır. Yoksa haram aydayız diyerek müdafaasız kalmak değildir. [45]

---

[45] Bkz. 2/194, 217

❀ ❀ ❀

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّيُوَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زُيِّنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

9:37 (Haram ayları) geciktirmek ancak küfürde bir artış (sebebi)dir. Onunla kâfirler şaşırtılır, onlar bunu bir yıl helal, bir yıl haram sayarlar ki Allah'ın haram kıldığına sayıca uysunlar da (varsın) Allah'ın haram ettiğini helal kılmış olsunlar! Bu suretle de onların amellerinin kötülüğü kendilerine süslenip güzel gösterildi. Allah o kâfirler güruhunu hidayete erdirmez.

Şu bir gerçek ki genellikle insanlar yaptıklarını kötülük olsun diye yaptıklarını ileri sürmezler. Her zaman yaptıklarını bir maslahata dayalı olduğunu ileri sererek yaptıklarını iddia ederler. Toplumları aldatırken, aldanan bu sefihler yaptıklarını güzel gören aldanmışlardır. "...Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle de onlar için elim bir azap vardır."(2/10)

Bu dinin hükümleri hiçbir kimsenin kendi keyfine ve görüşüne göre şekillenmez, değiştirilemez. İslam'da Allah'ın ayetleriyle oynayan saldırgan kâfirlere karşı cihad etmek bir vecibe iken buna mazeretsiz mazeret arayarak uzak kalmak zulme seyirci kalmak olduğu gibi Allah'ın değerlerini müdafaa etmemek te, Allah'a karşı bir saygısızlık ve duyarsızlıktır.

İslam'ın temel esprisi olan cihad yeryüzünde şirkle tevhidin, küfürle imanın hidayetle dalaletin savunmasını aralıksız sürdürmektir. İşte itaat budur. "Allah yolunda hakkıyla cihad edin..." (22/78)

Zafer Allah'a itaat edenlere müyesserdir. Müslümanlar bütün müşriklerle cihat etmekten asla geri durmasınlar. Onların zulmünü akamete uğratmak için daima uyanık ve hazırlıklı olsunlar.

❀ ❀ ❀

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُم بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾

9:38 Ey iman edenler, ne oldunuz ki size; "Allah yolunda el birlik gazaya çıkın" denildiği zaman yere (mıhlanıp) ağırlaştınız? Ahiretten (vazgeçip yalnız) dünya hayatına mı razı oldunuz? Fakat bu dünya hayatının faidesi ahiretin yanında pek azdır.

Bu ayet Tebük Seferi hakkındadır. Mevsim çok sıcak, yol pek uzun ve Medine'de tam hurma toplama zamanı idi. Medine-i Münevvere'ye ansızın bir haber geldi: Hıristiyan kabileler Roma Kayseri (Herakl)e mektup yollamışlar, Medine'ye tam hücum zamanıdır demişler. (Kayser) (Kubat) adındaki meşhur kumandanını "40.000" kişilik bir ordu ile -ki o zaman için pek muazzam bir kuvvettir-sefere çıkmış kabileler ona iltihak etmişler, "Belkaa" mevkiine kadar da gelmişler... Bu haber, münafıkların kötü hislerini ayaklandırdı. Onların reisi (Abdullah bin Übeyy bin Selül): "Muhammed (as) Romalılarla muharebe etmeyi kolay mı sanıyor? Vallahi ben şimdiden onun da, ashabının da esir olarak bağlandıklarını görüyorum" demeye başladı. Henüz Müslüman olanlar da bu propagandaya inanır gibi oldular. Resul-i Ekrem ise büyük bir teslimiyet ve cesaretle Müslümanları harbe davet buyurdu. Medine'den ve etraftan akın akın mücahitler geldiler. Ashabın zenginleri bu uğurda hemen bütün mal ve imkânlarını kullandılar. İşte Müslümanların bu fedâkâ-

rane gayreti sayesinde meydana gelen "30.000" kişilik bir ordu ile sefere çıkıldı. Bu ordunun kumandanı bizzat Resulü Ekrem (as) Efendimiz'di. Ordu "Tebük"te günlerce beklediği halde düşmanla karşılaşmak mümkün olmadı. Çünkü o mücehhez düşman ordusu korkusundan kaçmıştı. İşte bu ve bundan sonraki ayetlerin nüzul sebebidir. (H. Basri Çantay)

Bu ayet İslam hukukunda genel bir kurala dikkatleri çekiyor. Eğer imam tarafından Müslümanlara genel bir cihad çağrısı yapılırsa, tüm Müslümanların, makul ve mecburi bir engel olmaksızın cihada katılmaları imanın bir gereğidir. Ancak genel bir cihat çağrısı yapılmamışsa bölge veya grup Müslümanları bu ikaba maruz kalmaz. Zorunlu olmazsa bile cihada katılmak dini bir vazife ve yüce makamlara tırmanış olduğundan koşulmalıdır.

Yere çöküp kalmak, dünya rahatına, dünya metaının cazibesine, dünya işlerinin kuşatıcılığına, dünya zevklerine dalıp cihattan kaçmayı ifade ediyor.

Allah ise mü'minlerinin cihat ederek yüce makamlara ulaşmasını istiyor. "O halde, dünya hayatını ahiret karşılığında satanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz."(4/74)

Kim Allah yolunda cihattan kaçarsa mutlaka ziyan eder.

Ahiret mutluluğunu ve ebedi nimetlerini bırakıp da dünya hayatına onun geçici lezzetlerine razı mı oldunuz? Eğer böyle ise sizler, daha hayırlı şeyi bırakarak çok kıymetsiz şeyi tercih ettiniz. Dünya hayatının geçimi, ahiretin devamlı nimetlerinin yanında pek az ve önemsizdir. Bu hususta: Resulullah (as) parmağını deniz suyuna batırıp çıkarır sonrada "Bak hele, parmak denizden ne eksiltti?" diye sormuş. Dünya malı ahirete göre, denize nispetle parmakta ki ıslaklık gibidir." buyurmuştur.

"Kim gaza etmeden, kendisini gazaya hazırlamadan ölürse nifaktan bir şube üzerine ölür". Nifak fakirlik veya ölüm korkusundan dolayı inandığı halde Allah yolunda cihad etmemektir. Bu ise imanın kemalini zedeleyen en büyük tehlikedir. Eceller Allah'ın elindedir. Rızk da onun yanındadır. Dünya metaı ise ahirete göre geçici ve değersizdir.

İslam'ın hâkim olması, insanların güven ve adalet içerisinde yaşamalarını temin edecektir. Hakkın müdafaacısı ve sahipçisi olmaz iseniz bu sizi geriye iter; batıdan esen rüzgârlarla kolaylıkla savrulabilirsiniz. Bu ise başta dünya sefaletine maruz bıraktığı gibi yüce emaneti korumadıkları içinde din gününde hesabları ağır olur.

İnancın bütün olması, ibadetlerin içten olması ahirette in-

sanı kurtarabilir ama güçlü ordusu bulunmayan ümmet, düşmanın zulmünden kurtulamaz. Düşman sürekli bu ümmeti elde etme emeli güder. Ama ümmetin güçlü bir orduya sahip olması halinde düşman onun istediğine boyun eğip ona hürmet eder ve ona karşı düşmanca davranmaya cesaret edemez. [46] "Ey iman edenler! Tedbirinizi alın; bölük bölük savaşa çıkın yahut yahut (gerektiğinde) topyekûn savaşın."(4/71)

Raci Durucan'nın değindiği gibi: "Burada işlerimizin düzgün gitmesi için Allah'ın tabiata yerleştirdiği ayetleri yani fizik yasalarını bilmemize ihtiyaç vardır. Uçağın uçuş prensiplerini bilip ona göre geliştirmez isek; uçuramayız. Bir başkası bunu bilir ve gereğini yerine getirirse karşılığını da alır. Şimdi bu bilgiyi hayat prensibi olarak işlerimize yansıtmazsak maddi başarılarımızın da önünü kesmiş oluruz. Dinimiz İslam, dünyada yaşanacak bir dindir. Sadece Müslümanların değil, insanlığın dünyasını düzenlemeyi yeryüzünü insanlık için güvenli yaşanabilir kılmayı amaçlamaktadır". (Nida Dergisi / Sayı:95)

Bir düşünelim İslam gibi yüce bir dinin müntesibi olduğunu söyleyen Kur'ani değerleri anlamaktan nasıl bu kadar yoksun kalabilir. Geçici okul imtihanlarını, senelere varan tahsil hayatını ve ciltlerle okunan kitapları, maddi manevi tüm im-

[46] Bkz. 8/60

kânlar bu uğurda seferber edilirken aynı insanlar dünya ve ahiret imtihanını başarmanın yolunu gösteren kitabını okudu mu acaba? Veya ne kadar okuyup içselleştiriyorlar? Üstelik bu kitap öncelikli olarak temiz ve faziletli bir hayatın kurallarını sunarken gerçek başarının yollarını gösterdiği gibi ebedi saadeti de müjdeliyor..

Dünya hayatının faydası ahiretin yanında pek bayağı olduğu muhakkak iken, insanlar çarçabuk geçen dünya hayatını ve nimetlerini seviyor, ahireti bırakıyor gibiler.[47]

Unutma, dünya nimetlerini ahireti kazandıracak bir vasıta olarak bil, artık uyan üzerin de oynanan politik komploları gör, nedir dünyalıklar adına verdiğin taviz. Değil İslam uğruna mücadele vermeyi, benim kardeşim bir etiket bir meslek uğruna namazından, iffetinden-hayâsından, benliğinden mi olmadı? Manevi değerlerini bir bir yitirerek bugün küfrün boyunduruğu altında inlemektedir. 39. ayette bu sonucun haberini bildirmektedir.

❀ ❀ ❀

[47] Bkz. 75/20, 21, 76/27

إِلَّا تَنفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

9:39 Eğer (emrolunduğunuz bu cihada) el birlik çıkmazsanız (Allah) sizi pek acıklı bir azaba duçar eder, yerinize sizden başka (itaatli) bir kavmi getirir. Siz ona hiçbir şeyle zarar yapamazsınız. Allah her şeye hakkıyla kadirdir.

Gerçekten bu ahirete karşı dünya hayatına razı olanlar ve Allah yolunda cihadın, ahireti elde etmek için en büyük bir sebep olduğunu unutanlar için bir uyarıdır.

Cenab-ı Hak "Ey iman edenler Allah mallarınızla, canlarınızla cihat edin derken", inananlar ne kadar bu düstura riayet ediyor. Bu uğurda ne kadar malını ortaya koyuyor. Bu uğurda yayın yapan hangi dergi ve kitapları satın alıyor; canınızı ortaya koyun diyorken, bu uğurda bir gayreti olmadığı halde gayret gösterenlere dahi engel oluyor. "Her koyun kendi bacağından asılır", " zaman böyle, zaman sana uymazsa sen zamana uy" gibi benzer söylemlerle, öyle veya böyle canını, malını bu uğurda kullanmaktan sakınanlara Rabbin çeşitli ibretler gösteriyor. Münkirlerin taarruzlarıyla, tabii afetler, trafik kazalarında neleri

kaybediyor, ne acılar yaşıyorlar. Hapishaneleri, hastaneleri bir dolaşın görün. Her şey bir uyarı niteliğini taşımıyor mu? Nedir bu gaflet? Nedir bu aldanış. Malımızı canımızı Allah rızası doğrultusunda kullanalım; keyfi bir hayatla bu hayat sermayesini tüketmeyelim.

İlahi emirlere, ilahi ölçüleri dikkate almayı bilmeyen Müslümanlar dünyada ve ahirette istediği yerde olmayacaktır.

Ah keşke Müslümanlar akıllarını başlarına alıp ilahi vahyi, fiziki yasaları dikkate alarak okuyup inceleseler! Geçmiş ümmetler gibi Allah yolunda mal ve canı kullanma yüreğini kazansalar, dünya tarihinde onlar gibi ölümsüzleşseler, ahirette de Allah'ın mağfiret ve hoşnutluğunu kazansalar. Allah kendinde bulunan hali değiştirip bozmadıkça verdiği nimeti onların elinden almaz.

Bugün İslam âleminin başına gelenler kendi elleriyle ettikleri yüzündendir. Allah yine de birçoğunu af etmektedir.[48] O sabırla insanlara mühlet vermektedir. O dilerse sizi giderir ve yerinize başka bir toplum getirir".

❀ ❀ ❀

[48] Bkz. 13/11, 42/30

إِلاَّ تَنصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ
هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لاَ تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنزَلَ اللَّهُ
سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

9:40 Eğer siz ona** (Resulüm'e) **yardım etmezseniz** (hatırlayın o demleri ki) **kâfirler onu** (Mekke'den) **çıkardıkları** (hicretine sebep oldukları) **zaman bizzat Allah ona yardım etmişti.** (Yine de O, nusretini esirgemez. O demler öyle demlerdi ki Resulullah ancak) **ikinin ikincisinden ibaretti** (haktan başka mededkârı yoktu). **O zaman onlar** (Sevr Dağı'nın tepesindeki) **mağaradaydılar. Peygamber, o vakit, arkadaşına** (Ebu Bekir Sıddıyk'a): **"Tasalanma. Allah, hiç şüphe yok, bizimle beraberdir" diyordu. Allah o** (arkadaşı)**nın üzerine** (kalbine) **sekinetini** (kuvve-i ma'neviyyesini) **indirmiş, O'nu** (Habibi'ni) **görmediğiniz** (manevi) **ordularla te'yid etmiş, kâfirlerin kelimesini** (küfürlerini) **alçaltmıştı. Allah'ın kelimesi** (tevhid kelimesi) **ise, o, çok yücedir. Allah mutlak galiptir, yegâne hüküm ve hikmet sahibidir.

Bu surenin yirminci ayetinde hicret konusunun devamı gibi ve inandıkları halde bir sebepten dolayı cihattan imtina edenlere bir uyarı niteliği taşıyor. Ve mü'minlere nereden nereye geldiklerini göstererek motive ediyor.

Hicret kolay değil. Bulunduğun vatanı, evlat, iyali bir tarafta bırakıp gitmek ve hayata başka bir yerde yeniden başlamak... Bu insan için çok zor bir şey. Bir taraftan git diyenler, bir taraftan gel diyenler var. Yani Mekke'lilerin Muhacir, Medinelilerin Ensar olma boyutu var. Ama peygamber ve ashabı Allah'ı görür gibi inanmışlardır. Gelen her emrin mutlaka hikmet cihetiyle değerlendirip hareket etmişlerdir. Hz. İbrahim'in Nemrut ateşi karşısındaki tevekkülünü görür gibi hakkal yakin iman ve imandan gelen teslimiyetle karşılaşmışlardı. Bu hicrette o Yüce Nebi arkadaşının endişelerine "Korkma ey Ebu Bekir Allah bizimle" demesi Müslümanların hangi şart altında olursa olsun ufkunu aydınlatacak bir cümledir. Yani mağaradan dünyayı, mağaradan hayatı kavramaktır. "Allah bizimledir" O; bizimle olduktan sonra: Allah izin vermediği müddetçe kimse bir şey yapamayacaktır. Bu aynel yakin bir imanın dillendirdiği bir itiraftır.[49]

Ashab-ı Kehf'in bu zulümden hicreti, Hz. Musa'nın, Hz.

[49] Bkz. 8/30, 18/127, 40/51

İbrahim, Hz. Nuh hep bu hicreti yaşamışlardı. Bu olaylar müşrikler arasında bulunup da dinini ayakta tutmak isteyen her Müslüman'ı kapsamaktadır. Hicret edebilecek durumda olup da hicret etmeyenler kendi nefislerine zulüm etmiş olurlar.[50]

İman ve imanın bahşettiği değerler her şeyden kıymetli ve yücedir. Bundan habersiz olanlar veya haberdar olduğu halde dünyevi ameller peşin de koşturup cihaddan imtina edenlere, Allah geçmişte Resulü'ne ve mü'minlere yapmış olduğu yardımları hatırlatarak dini dava etmelerine teşvik etmektedir.

❀ ❀ ❀

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

9:41** (Ey Mü'minler) **sizler gerek hafif gerek ağırlıklı olarak elbirlik (savaşa) çıkın. Allah yolunda mallarınızla, canlarınızla cihad edin. Eğer bilirseniz bu, sizin için çok hayırlıdır.

---

[50] Bkz. 18/14-16, 4/97, 98

İnsanı aziz kılan, yeryüzünde hak ve hukuku adaletle gözeten ve özellikle de insanların mutluluğunu temin eden tevhid inancının tahakkuku için nasıl olur da bir Müslüman mücadele etmez veya gücünce her hangi bir katkıda bulunmaz.

Ayeti kerime de ifade edilen hafiflik ve ağırlıktan maksat, şartlar ne olursa olsun, savaş kolay da olsa zor da olsa binekli olsanız, yaya da olsanız, zengin ve ya fakir de olsanız, ihtiyar ve genç te olsanız savaşa çıkınız. Size harp açanlara karşı muharebe ediniz; arkanızı dönüp kaçmayınız. " Ey mü'minler! Toplu halde kâfirlerle karşılaştığınız zaman onlara arkanızı dönmeyin." (8/15)

Said Havva'da: "Müslümanların; erkek, kadın ve çocukların savaşçı olmaları lazımdır. Çocuklarımıza atıcılık, yüzücülük ve ata binmeyi öğretmemizin sünnet oluşu bu sebepledir. Kadın, ülkeye bir baskın yapıldığında kocasının iznini almaksızın dışarı çıkıp savaşabilir. Bu İslam'ın hükümlerindendir. Ancak kişi savaşmasını bilmezse nasıl savaşacaktır. Bununla Yüce Allah'ın bütün Müslümanlara savaşçı olmalarını emrettiğini anlıyoruz." diyor "İslam" kitabında (C.2.Sh.107. İkbal Yay.)

Yapılan binaya her hangi bir sebeple elini uzatmayanlar nasıl bu benim diyemiyorlarsa, bende inananlardanım diyenlerden olması için tevhidi binanın temeli atıldığında uğrunda gü-

cünce katkıda bulunmalıdır. Şu bir gerçek ki tevhidi mücadelede ya şehadet ya gazilik ya da zafer elde edilecek demlerdir. Ya bu uğurda gereken samimi, ilmi haysiyetle mücadele verirsiniz ya da küfrün boyunduruğu altında yaşamaya mahkûm olursunuz.

"Bir millet cihattan fariğ olursa o millet zillete düşer" denmiştir.

İslam'ın yaşanması ve yaşatılır hale gelmesi, korunması için her türlü çalışmayı yapmak imanın gereğidir. O halde inananlar Allah'ın kendilerine bahşetmiş olduğu tüm melekelerini – maddi- manevi enerjilerini bu uğurda kullanmalılar. Bir Müslümanın şuurunda cihat şevki varsa ibadetleri de huşuludur. İbadetlerinde huşu duymayanların cihad şuuru da yoktur.

"Ey iman edenler! Allah'a ittika edin. O'na yaklaşmaya yol arayın ve yolunda cihat edin ki kurtuluşa eresiniz". (5/35)

"Allah'a ve Resulü'ne inanır, mallarınızla, canlarınızla Allah yolunda cihad ederseniz; eğer bilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır". 61/11

"Hak hakka sahip çıkanındır. Din dinini koruyanındır. Ufacık malına zarar verenle kavgayı göze alanların dinine hakaret edildiğini müşahede ettiği halde gücünce müdahale etmiyorsa, kalbinde en küçük buğz da yoksa... Böylelerinin sahip ol-

duğu bir dini yok sayılır". [51]

Yeryüzünde yayılan fitne de işlenen cinayet te, namazsızın, zekâtsızın, cihatsızın payı vardır. İnsanların en hayırlısı ölüm gelinceye kadar cihad edendir.

Allah'a iman edip imtihanı ve cihadı idrak eden bir Müslüman elinden geldiği kadar cihat etmeye gayret eder. Tevhit duvarında bir tuğla olmaya çalışır. Bundan imtina edenler ise Allah tarafından kınanıyor.

❀ ❀ ❀

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوكَ وَلَٰكِن بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ
الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنفُسَهُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾

9:42 Eğer** (davet olundukları şey) **yakın** (ve dünyevi) **bir menfaat, orta bir sefer olsaydı elbette senin arkana düşerlerdi. Fakat meşakkat** (le kat edilecek olan o mesafe) **onlara uzak

[51] M.Sait Çekmegil. Siyaset Anlayışımz. Sh. 71. 1968

geldi. (Bununla beraber) onlar (sen "Tebük" den dönünce): "Eğer gücümüz yetseydi her halde biz de sizinle beraber çıkardık" diye Allah'a yemin edeceklerdir. Bunlar (bu suretle) kendilerini helake sürüklerler. Allah biliyor ki onlar hiç şüphesiz ve muhakkak yalancıdırlar.

Gaflet, beşeri zaaflardan doğan rahata düşkünlük, korkaklık, kolay kazanç ve Allah'ın rızasının yerine değersiz dünyalıklar yüzünden cihattan kaçanlar ancak imandan ve imani değerlerden yoksun olan kimselerdir.

Allah'ın emirlerine ittiba çok ciddiyet ister. Zan, zaaf ve hevadan kaynaklanan kaçamak yapanlar hüsranda kalırlar. Böyleleri ya İslam'ı kabul etmedikleri halde Müslüman görünerek bir takım mazarrat ve menfaat hesabıyla hareket eder ya işin önem ve ehemmiyetini kavramadıklarından zorluklara katlanmadan, sorumluluk ve bedel ödemeden kaçan basit insanlardır. Şuursuz kalabalıklar; "...sen ve Rabbin gidin savaşın; biz burada oturacağız dediler" (5/24) diyenler gibi birçok kimselerde kendilerine zor geldiği için çeşitli bahaneler ileri sürerek Allah yolunda cihattan yüz çevirirler. Zaten ayeti kerime onların yalancı olduklarını kolay kazanç kapısı olsaydı hiç itiraz etmeden koşup giderlerdi diye iç yüzlerini açıklıyor.

Bütün bu ilahi değerler müjdesine rağmen dünya hayatına razı olan, korkak, azimsiz, münafık tipli kimseler savaştan kaçmak için yalan yere yemin ederler de bu yüce kervana katılmazlar.

Yalan, her zaman zayıfın, münafığın arkadaşıdır. Zayıflardan, cahillerden, münafıklardan başkası yalan söylemez. Yalan yere yemin ederek bir şeyler elde edeceğini, birtakım mazarratlardan kurtulacağın zannedenler Allah'ın her yerde hazır ve nazır olduğunu hesaba katmayarak aldandığını bilmeyen gafillerdir.

Bu emir ve öğütlerden anlıyoruz ki iman şeksiz şüphesiz teslimiyete, teslimiyetin temel esprisi cihada, cihat ise fitneyi kaldırıp din Allah'ın oluncaya kadar kıtale dayanır.

İmanı, ittikayı ve iktidarı çok iyi anlayıp gereğince kulluk samimiyetini kavramak lazımdır.

❀ ❀ ❀

عَفَا اللَّهُ عَنكَ لِمَ أَذِنتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا۟ وَتَعْلَمَ
الْكَٰذِبِينَ ﴿٤٣﴾

9:43 Hay Allah seni affetsin, şu (özründe) sadık olanlar sana besbelli oluncaya ve sen o yalancıları bilinceye kadar, neden izin verdin onlara?

Bu ayet, Hz. Muhammed'in şahsında tüm lider ve komutanlara ve onlara tabi olanların Allah yolunda muharebede ciddi bir mazeret olmadıkça savaşa gitmeme hususunda izni isteyenlere karşı çok dikkatli olmaları gerektiğine dikkatler çekiliyor.

Savaşta liderlerin ordusunu çok iyi takip etmesi gerekir. Gerçek özür sahibi kimselerden başkasına izin vermemelidir. Bir resul ve iyi bir komutan birilerini kayırmak, acımak, torpil geçme gibi duygularla hareket etmezler. Ama din ve Allah yolunda cihat şuurundan uzak olan komutan ve tebaaların olur olmaz mazeretler uydurarak veya mazeretlerinin geçerli olması için doktordan rapor veya sözü geçenleri referans göstererek işten, askerden, savaştan kaçarlar.

Bu af ve ihtardan şunu anlıyoruz ki: Hani bazen yaramaz, yalancı çocuklara başkalarına kızarak, gözdağı verip terbiye edildiği gibi bir yöntemdir. Yoksa komutan nereden bilir mazeretlerin doğruluğunu. Zaten bir önceki ayette tarifini yaptığımız yalancı, korkak, keyfin ve rahatının zebunu olanların dışında kimse böyle bir şeye tevessül etmezler. 44,45. ayetlerde bunun böyle olduğunu açıklıyor.

❀ ❀ ❀

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَن يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾

9:44 Allah'a ve ahiret gününe iman etmekte olanlar mallarıyla, canlarıyla cihat etmeleri hususunda senden izin istemezler. Allah takva sahiplerini çok iyi bilendir.

Dinin esprisini kavrayan, Allah'ın rızasına talip olan ve rızasını kazanmanın dünya ahiret kurtuluşuna sebep olacak emirlerin hangisini yerine getirmemek için bahane arar. Bilakis bütün gücünü kullanarak Allah'a itaatte kusur etmemeye çalışır. İşte Allah muttaki mü'minin vasfı budur. Mü'minler Allah'ın kendilerine şah damarından daha yakın olduğunun idrakiyle O'na yakin olmak, Rabbi'nin velisi olmak için ihlâs ile ihsanda bulunur.

İslam'ın temel espirisini kavramayan, ahireti önemsetip, Rabbi'nin rızasını ikinci plana atanlar ise dünyalıkları elde etme uğrunda tüm benliği ile mücadele verirlerken Allah'a itaatlerini

ertelerler. Allah'a itaatini yaşlılığına, emekliliğine erteleyip dururlar. Bunlar nasıl Allah'ın velileri olabilirler. Bunlara Nebi'nin cevabı "...Siz iman etmediniz, ama "boyun eğdik" deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi. Eğer Allah'a ve elçisine itaat ederseniz, Allah işlerinizden hiçbir şeyi eksiltmez. Çünkü Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (49/14)

❀ ❀ ❀

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾

9:45 Senden ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmaz, kalpleri şek ve şüpheye düşüp de kendileri o şüphelerinin için de şaşırıp bocalar kimseler izin isterler.

Bu ve benzeri birçok ayetler iman ve itaatin temel esprisini Allah yolunda cihada bağlıyor. [52]

[52] Bkz. 2/216, 190-193, 3/142, 4/71, 95, 104, 8/15, 39, 45

Böylece cahil münkirlerle mü'minlerin arası ayrılır. İmanın idrakin de dava sahibi olanlar bu yüce davayı sahiplenme de her türlü fedakârlığa gönülden iştirak ederler.

Allah "Muttakileri" münafıkları, şüpheci müşrik ve münkirleri de bilir. Daha önce de bu tipler ayetlerde açıklanmıştı.

Aklını, hevasına takanlar, zaaf ve tutkularına göre hareket edenler eğer tevbe etmezlerse iki âlemde de perişan olacaklardır.

Sorumluluğunu ilmi haysiyet ve samimiyetle yerine getiren mü'minlerin omuzlarında İslam'ın sancağı dalgalanacaktır. Mü'minler bu uğurda eza ve zarar görmüş olsalar da bu ebedi âlemde mükâfat olarak karşılarına çıkar. Zira ahiret rahatlığı dünyada kazandığın Rıza-i İlahi'ye bağlıdır.

İmanı idrak etmeyen, sorumluluk almayan neyi ne kadar, ne zaman nasıl yapacağına dair sınırları bilmeyenler gerçek mü'min olamaz. Bu mesajları Müslümanlar çok iyi idrak etmeleri gerekir.

Zikir uyanıklığı ile Allah'a kavuşacağına inanarak O'ndan ecir bekleyenler Allah'a itaat edip ahrette elde edeceklerini, geçici değerlerden üstün tutarlar. Tıpkı firavunun sihirbazları gibi, yürekli bir karşı çıkış tavrı sergilerler. [53]

---

[53] Bkz. 7/120-125

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَٰكِن كَرِهَ اللَّهُ انبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾

9:46 Eğer onlar** (harbe) **çıkmak isteselerdi elbette bunun için hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların davranmalarını çirkin gördü de kendilerini** (korkaklıkları ve tembellikleri yüzünden evlerinde) **alıkoydu. Onlara: "Oturun oturanlarla beraber" denildi.

Bu dünya hayatını tercih edip, ahireti az bir pahaya satan, imandan ahlaktan yoksun nasipsiz karakteri bozuk kimseler hep fitne ve fesat peşinde koşarlar. Dünyayı kaosa sürükleyerek tul-u emelini gerçekleştirmeye çalışırlar. Tıpkı günümüz de Amerika ve onun işbirlikçileri gibi. Ne zaman bir yere taarruz etmek isterlerse yerli işbirlikçileriyle oralarda kaos, fitne ve fesat ateşi tutuşturarak sinsi planlarını gerçekleştirirler.

Varlıklarını insan emeği, insan kanı üzerine oturtan zalimler, inkârda inatçı tavırlar sergileyen, gücüne güvenerek uyarı ve tehditleri hesaba katmayan, hakka karşı duyularını köreltenlerin bütün çabaları boşa gidecektir. Ezdikleri, sömürdükleri insanların ahı onları boğacak, varsın başarı sarhoşluğuyla bu çığlıkları

duymasınlar. Varsın fildişi kulelerinde, kuş tüyü yataklarında keyif yapsınlar. Hayatını süfli hevasına bağlayanlar ya ot gibi yaşarlar, ya behaimi arzusunu tatminle uğraşırlar. Bunlardan daha beteri toplumları fitneyle çalkalandıran insan görünümlü şeytanlaşmış fitneci kimselerdir. 47. ayette böylesine nifak sahibi kimseleri tanımlıyor.